הארץ
VOL.69/20964 APRIL 15 1988 ש"ח יום ו', כ"ח בניסן תשמ"ח, 15 באפריל 1988 2.00 ש"ח
כולל מע"מ (באילת 1.15 ש"ח)

חזית סרוב יהודית

בעקבות האירועים בכפר ביתא, ערך צה"ל תחקיר יסודי. ממצאי התחקיר לא נשאו חן בעיני המתנחלים ואלו ערכו מתקפה מילולית פרועה נגד צה"ל והרמטכ"ל.
בקנאותם הדתית והלאומנית, מהווים המתנחלים חזית סרוב יהודית. יש לגנות בחריפות את התנהגות המתנחלים כלפי צה"ל ומפקדיו ולעשות הכל, על מנת למנוע מהם מלהמשיך ולפגוע בצה"ל ובמדינה.

המרכז
שינוי • ר"צ • המרכז הליברלי
לבונטין 19 ת"א 65112 טל 03-614737/8/9

במהומות בשכם בעקבות מותו של צעיר — נהרג צעיר נוסף

ההרוג הראשון, כדורגלן מקומי ידוע, התכוון להשליך לבנה מגג • שוטרים בחברון יחזרו לעבודה ביום א' • יופסק תשלום השכר ל־9,000 עובדי מערכת החינוך בגדה

מאת אורי ניר ואיתן
שני צעירים תושבי שכם נורו אתמול למוות בידי חיילי צה"ל, במהלך מהומות אלימות בעיר. צעיר אחד נורה ב"כסבה" המקומית, כאשר חיילים נרגמו באבנים, ואחר נורה במהלך מהומות שפרצו אחרי היוודע דבר מותו. כמה אחרים
(סוף בעמוד 11)

מצעד החיים בשערי מחנה המוות: בני נוער מישראל ודגלי כחול־לבן אתמול באושוויץ. (תצלום אי.פי.)

"מצעד חיים" — בין מחנות המוות

כ־2,000 בני־נוער יהודים מרחבי העולם ומשלחת אישים מישראל וללא נציג רשמי של הממשל הפולני צעדו בין אושוויץ ובירקנאו במסלול מקביל ל"מסלול המוות" שכפה האס־אס בדרך לתאי הגאזים

מאת יואב טוקר
שליח "הארץ" בפולין
הישה (מיוחד ל"הארץ"). "מצעד החיים" נערך אתמול לאורך המסלול שבין מחנות המוות בהשתתפותם של כ־2,000 בני־נוער יהודים מרחבי העולם ומשלחת אישים מישראל שכללה שני שרים. הממשל הפולני לא שלח שום נציג רשמי. היתה זו נוכחות הזיכרון המקיפה ביותר של אישים ומשלחות מישראל ומיהדות התפוצה על אדמת פולין מאז תום מלחמת העולם השנייה.
(סוף בעמוד 11)

בני נוער מישראל מתייפחים בעת האזכרה לקרבנות השואה, אתמול בבירקנאו. (תצלום אי.פי.)

לשכת שמיר: נקדם בברכה את שוורדנדזה בישראל

שר החוץ הסובייטי: הסכם אפגניסטן עשוי לסייע לפתרון במזה"ת

שווארדנאדזה לאחר חתימת ההסכם בז'נווה: אנו מנהלים דרישה פעיל ביותר על המזה"ת עם ארה"ב, עם המדינות הערביות והפלשתינים, ועם מדינות אחרות • אוכל לומר בלי להגזים כי סיכויים טובים נפתחים עתה לפתרון • כאשר נשאל אם יסע למזה"ת — השיב: "יש לי סודות משלי, אולם אם הדבר עשוי לעזור — אני מוכן לנסוע"

ז'נווה (ע"ד) הסכמי אפגאניסטן אשר נחתמו בז'נווה עשויים לסייע למציאת פתרון לסכסוך במזרח התיכון — זאת אמר שר החוץ הסובייטי, אדוארד שווארדנאדזה, בז'נווה, אתמול לאחר חתימת ההסכם. (על חתימת ההסכם — ראה עמוד 3).

"החתימה תעודד ללא ספק פתרון חיובי של בעיות אזוריות אחרות, לרבות בעיית המזרח התיכון", אמר שווארדנאדזה במסיבת עיתונאים. "אנו מנהלים דרישה פעיל ביותר בנושא זה עם ארה"ב, עם המדינות הערביות והפלשתינים, ועם מדינות אחרות. אוכל לומר בלי להגזים, כי סיכויים טובים נפתחים עתה לפתרונה של בעיית המזרח התיכון.

אולם עד כה מדובר רק בפוטנציאל, ואת הפוטנציאל הזה יש לנצל".

כאשר נשאל שווארדנאדזה אם יש ברעתו לבקר בעצמו במזרח התיכון השיב: "יש לי סודות משלי, ולא הייתי רוצה לגלות את כולם. אולם אם הדבר עשוי לעזור — הריני מוכן לנסוע".

עקיבא אלדר, סופר המדיני של "הארץ", מוסיף: בהתייחסות לביקורו הקרוב של שווארדנאדזה בארצות ערב, אמרו אתמול בלשכת ראש הממשלה יצחק שמיר בירושלים: "נקדם בברכה את שר החוץ הסובייטי בישראל, אם ירצה לבוא". עם זאת מעריכים בירושלים, כי הסיכוי לביקור שווארדנאדזה בישראל נמוך ביותר.

הנשיא רייגן יזמין את פרס לשיחה בחודש הבא

אחרי ביקורו במוסקווה עשוי שולץ לבוא למזה"ת מתוך כוונה להניח בפני שמיר וחוסיין טיוטת הזמנות לוועידה בינ"ל — אם יצליח להגיע להבנה על ניסוחה עם שווארדנדזה

מאת עקיבא אלדר
נשיא ארה"ב רונלד רייגן יפגוש את שר החוץ שמעון פרס באמצע החודש הבא במהלך ביקורו של שר החוץ בארה"ב.

הנשיא החליט לנקוט מהלך זה, למרות שאינו נוהג להיפגש עם שרי חוץ, על מנת להפגין את החשיבות שהממשל מייחס ליוזמת השלום באזור ואת הערכתו לתמיכתו של פרס בתכנית השלום האמריקאית.

לפני כן, זמן קצר לאחר ביקורו במוסקווה, יבקר מזכיר המדינה ג'ורג' שולץ באזור מתוך כוונה להניח בפני ראש הממשלה יצחק שמיר והמלך חוסיין טיוטת הזמנות לוועידה בינ"ל, זאת אם יצליח להגיע להבנה על כך עם עמיתו הסובייטי אדוארד שווארדנדזה.

בלשכת ראש הממשלה אמרו אתמול כי "זו טעות לחשוב שהסובייטים משתפים פעולה עם האמריקאים. אין להם אינטרס בשלום אלא בסתירות, הם מתעניינים בהתחרות על השליטה באזור".

לעומת זאת מעריכים במשרד החוץ כי חלה התגמשות אמיתית במדיניותה המזרח תיכונית של ברית המועצות ונפתח פתח להבנה עם ארה"ב בעניין יוזמת השלום לקראת פגישתו של שווארדנאדזה עם שולץ בשבוע הבא.

בשטחים יש התפכחות מסויימת; הפגיעה באיכות החיים מתחילה להכביד; המוטיבאציה יורדת

הרמטכ"ל: מי שרוצה פחות מילואים צריך לומר גם שצה"ל ייצא מהכפרים

עדיין איני יודע מתי יוגש לי הדו"ח על ארועי ביתא • אם יהיו אנשים מקרב המתנחלים שניתן יהיה להצביע עליהם כגורמי מהומות — יוצאו צווים להגבלת תנועתם

מאת ראובן פדהצור
"מי שרוצה שיהיו פחות מ־60 ימי מילואים בשנה, צריך לומר גם שצה"ל ייצא מהכפרים בהם הוא נמצא". כך אמר אתמול הרמטכ"ל, רב אלוף דן שומרון, בהתייחסו לביקורת של חברי כנסת מהימין על המידע שפירסם צה"ל ברבר תוכנית העבודה, שאחד מסעיפיה הוא הצורך בתקופת שירות מילואים של עד 60 יום.

במסיבת כתבים צבאיים, לקראת יום העצמאות, אמר רב אלוף שומרון, בהתייחסו לתחקיר של אירועי ביתא, "כוחו של צה"ל בכך שהוא פועל בתחום הקונסנזוס הלאומי. לכן, אני רואה בחומרה שימוש בצה"ל ככבשיר במאבקים פוליטיים. לשמחתי, ראש הממשלה כיום שהוא מקבל את דברי צה"ל הנותן בהם אמון".

הרמטכ"ל הבהיר, כי עדיין לא הוגשו לו מסקנות החקירה בנושא אירועי ביתא. "אם כי אנו יודעים פחות או יותר מה אומר הדו"ח, עדיין איני יודע מתי יוגש לי הדו"ח". הרמטכ"ל הוסיף, כי הוא מקווה כי יקבל לידיו את המסקנות בימים הקרובים.

רב אלוף שומרון הדגיש כי פיצוץ
(סוף בעמוד 11)

נפילה בוול סטריט: 103 נק' ירידה

מאת שלמה שמיר
ניו יורק (מיוחד ל"הארץ"). שערי המניות בבורסת ניו יורק צנחו אמש פעם נוספת. מדד המניות של דאו ג'ונס ירד ב־103 נקודות.

מספר המניות שנסחרו הגיע ל־202 מליון ועל כל מניה שמחירה עלה נרשמה ירידה במחירי עשר מניות.

יום המסחר אתמול היה צבוע בתוך באווירה של חוסר ודאגה, שהשתלטה על וול סטריט לאחר שאתמול בבוקר פורסמו הנתונים של גרעון סחר החוץ של ארה"ב שגדל ב־11 אחוזים לעומת החודש הקודם. מדד דאו ג'ונס עמד בסוף המסחר על 2004 נקודות.

מומחים הביעו אמש תקווה כי הירידה היא חד פעמית ואין לפרשה כסימן רע לימים הבאים.
(ראה גם תרשים הבלבלה, עמוד 12)

ערך את העמוד: ברעו שפירא

שוק ההון

עוד עליות

מאת יהודה שרוני
שבוע המסחר בבורסה הסתיים בהמשך מגמת עליות השערים במניות חופשיות, תוך גידול בהיקפי הפעילות.

היום מדד מרס; הערכה: למעלה מאחוז

מאת דן מגיד
מדד המחירים לצרכן לחודש מרס 1988 יתפרסם היום בשעות הצהרים. ההערכה בחוגים כלכליים בירושלים היא שהמדד עלה ביותר מ־1%.

הבוקר בארץ
הארץ חדשות
מתפרסם היום בעמודים
חלק ג' 7–12

סוף שבוע עם הארץ

עמ' ב' 1:
סדיר, אחיד וממלכתי
פולס
5 הערות על המצב
יואל מרקוס
כשלון ההתקוממות בירושלים
זאב שיף
הסכם באפגניסטן
אליהו סלפטר

עמ' ב' 2:
מקורות מדיניים
עקיבא אלדר
מסדרונות מפלגתיים
אילן שחורי
השטחים: בתום 4 חודשים
אורי ניר

עמ' ב' 3:
הקשר הארמני
רומן פריסטר
היום נוסעים לטרבלינקה
יואב טוקר

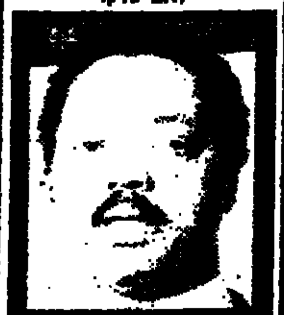

מלך היהודים נגד מלך השחורים
יואב קרני
מנכ"ל חדש לארקיע
אריה לביא

עמ' ב' 4:
מבחר תרגומים
"ניוזוויק"
"שפיגל",
"ניו־יורק טיימס"

עמ' ב' 5:

כתב זר
תום שגב
כספת
נחמיה שטרסלר,
יהודה שרוני,
יונתן שרמן

עמ' ב' 6־7:
תרבות וספרות

עמ' ב' 8:
הטלוויזיה של השבוע
הדה בושס

א.ל.ש. אקדמי
לימודי שפות בע"מ
לשאמר סקרל או לימוד שפות בהדרל רצוי לפנות למומחים בנושא.
קו פתוח להתייעצות
03-7527503 ,7528575

שרות הארץ

מזג האוויר

התחזית: ירידה בלחות, מעונן חלקית עד בהיר עם עליה בטמפרטורה.
- ירושלים: 8–17
- תל־אביב: 14–21
- חיפה: 11–19
- באר־שבע: 12–22

הגולן: 10–18, צפת: 7–16, שומרון: 10–18, נתב"ג 11–20, עזה: 14–20, אילת: 16–27

שערי הדולר

	שער הדולר	השינוי בש"ח
יציג	1.5751	0.0009
נוסטרו	1.8722	−0.0010
שחור	1.6600	−0.0100

שער הסל

יציג	1.7176	−0.0004

בגליון זה 32 עמודים בצירוף 48 מוסף העיתון מופיע ב־3 חלקים

חדש מדיסקונט
חסכון נזיל

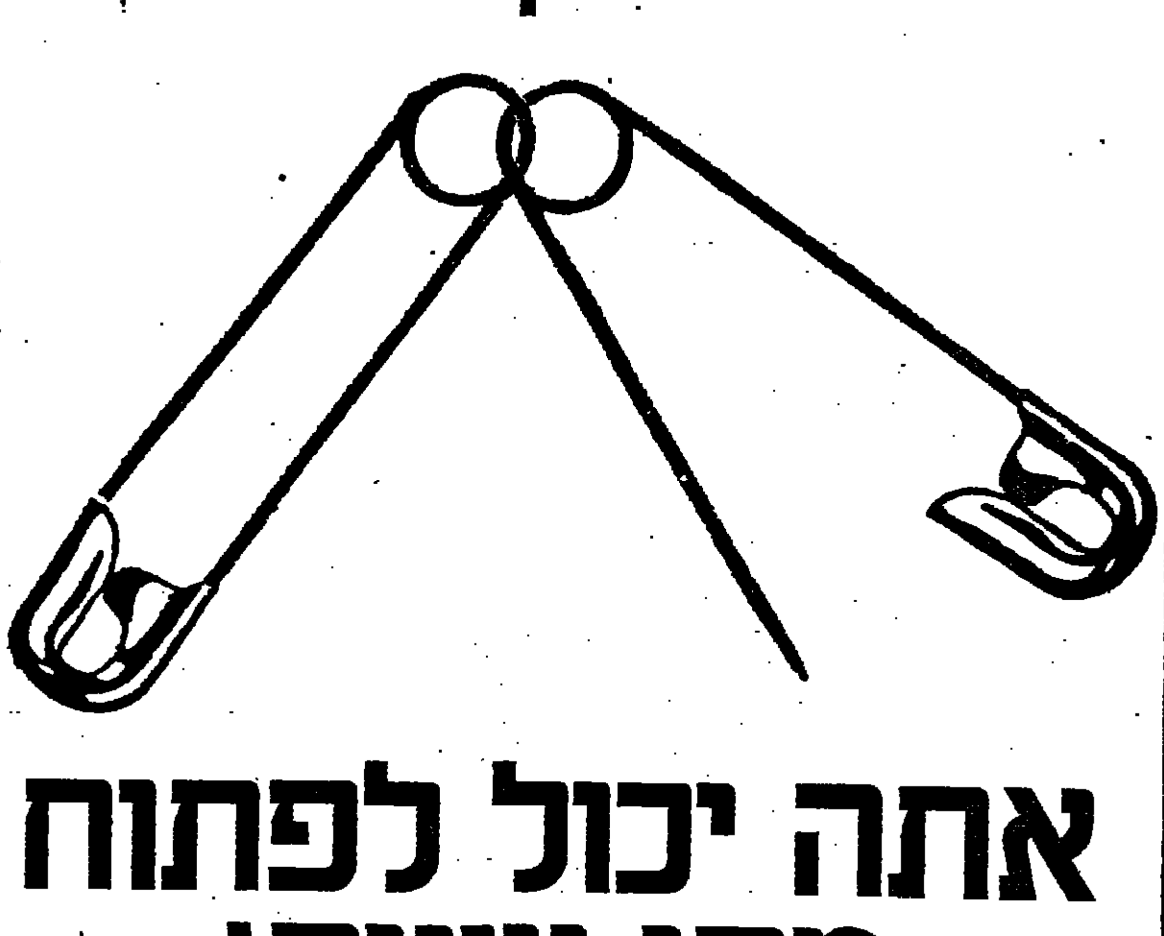
ורשבסקי מרילין זובר

אתה יכול לפתוח מתי שנוח!

בנק דיסקונט פותח במבצע מיוחד לזמן מוגבל: נזילות מלאה בתוכנית החסכון "יתרון רב תשואה פריים".

חסוך ל־26 חודשים ותהיה זכאי למשוך בכל עת*, לפי בחירתך, את כל סכום החסכון ולקבל את הקרן בתוספת מלוא ריבית ה"פריים".
ובתום תקופת החסכון - אתה זכאי להצמדה מלאה למדד + ריבית צמודה של 4.5% לשנה.
לפניך מסגרת השקעה אטרקטיבית, המשלבת חסכון צמוד עם אפשרות למשיכת הכספים בכל עת.

הטבות בעת משיכת החסכון
מ־1 עד 24 חודשים - ריבית "פריים" מלאה
מ־24 עד 26 חודשים - 95% מהריבית והפרשי ההצמדה.

הטבות בתום תקופת החסכון
בתום 26 חודשים: הצמדה מלאה למדד + 4.5% ריבית שנתית מצטברת וצמודה.

מענקים גבוהים למצטרפים לתוכניות החסכון הצמודות לדולר או לסל המטבעות.

* בהודעה מוקדמת של 30 יום.

יותר קרוב אליך בנק דיסקונט

هكذا عن الأصل

ראיתי שמעתי

סיבוב נוסף ליועץ התדמית

האורות בביתו של שר החוץ, שמעון פרס, דולקים בימים האחרונים עד השעות הקטנות של הלילה. פרס מבקש לנצל עד תום את ביקורו הקצר בארץ של יועץ התדמית הבחירות ה־אמריקאי, דייויד סוייר, והוא מזמן לביתו את מקורביו כדי לשמוע עצות מעשיות של המומחה לקראת הבחירות ה־קרובות.

בפגישות השתתף גם איש העסקים האמריקאי, מידידי פרס, סטיב כהן, המנכ"ל הפרישי יוסי ביילין, ויועץ התקשורת אורי סביר. סויר סייע בעבר במערכת הבחירות של המערך, ויש עדיין המאמי־נים ביכולתו לשפר את סיכויי המפלגה בבחירות הקרובות.

א. לב

זוכרים גם את המשפחות

שר הביטחון, יצחק רבין, הזמין למפגן צה"ל ביום העצ־מאות את בני משפחותיהם של ראשי הממשלות של מדינת ישראל: דוד בן גוריון, משה שרת, גולדה מאיר ולוי אשכול ושל שרי הביטחון והרמטכ"לים לשעבר שנפטרו, כמו יעקב דורי, מרדכי מקלף, משה דיין, יגאל ידין, חיים לסקוב ודוד אלעזר. הם יהיו אורחי כבוד באירוע.

קולק מוותר על תוספת השכר

ראש עיריית ירושלים, טדי קולק, החליט לוותר על תוס־פת השכר בת עשרות האחוזים שהיה זכאי לה בעקבות ההחל־טה להעלות את שכר השרים, הח"כים, השופטים והמנכ"לים במשק. שכרם של ראשי רשו־יות צמוד לשכר הבכירים במשק ומתעדכן בהתאם. קולק הודיע אתמול לגזברות עיריית ירושלים, שלא לשלם את התוספת המתחייבת מהחלטת הכנסת להעלות את שכר הבכי־רים.

טדי קולק: גם לתברואנים לא מעלים

לדבריו, אין הוא יכול לדחות את תביעותיהם של עובדי מחלקת התברואה בעיריית י־רושלים להעלאת שכר והב־בבר לקבל תוספת חריגה. לדעתו של קולק אין צורך בהעלאת שכרם של כל העוב־דים במגזר הציבורי.

נדב שרגאי

תעלומת מצעד המוות

חותם של קומץ אנשים מבוגרים שהתכנסו בחול המועד פסח "ביער המלאכים" בחבל לכיש, לא הסגירה את התרגיה הקשורה אותם מזה 44 שנים לגורל משותף: הם שרידי פלוגת עבודות כפייה שמנתה, עם הקמתה על־ידי הפשיסטים ההונגריים, 240 יהודים. הפלוגה סופחה לצבא ההונגרי ועסקה בבניית ביצורים בפיקוח חיל ההנדסה ההונגרי. חלק מהם נפטר ממחלות ומתנאי העבודה הקשים במחנות. הנותרים הו־צעדו בסוף 1944 במה שנודע בימות הימים כ"מצעד המוות", ככל הנראה למחנה ההשמדה מאוטהאוזן.

בישראל עלה בידי יוזמי הכנס, ובראשם משה זעירי, לאתר עשרים וחמישה מבין הניצולים מתוך כשישים שעליהם ידוע ברחבי העולם. מטרת היוז־מים היא להקים ארגון בין לאומי שיעסוק, בין היתר, באי־סוף מסמכים ואיתורים ממקורות שונים.

בסתיו השנה, מתכוונים ניצו־לי עבודות הכפייה לנסוע להונגריה ולקיים שם את הכנס הבינלאומי הראשון, במלאת ארבעים וחמש שנים ליסודן של פלוגות כפייה אלה.

יהודית וינקלר

הפילהרמונית הצעירה להופעות בגרמניה

בבוקר יום השואה יצאה התזמורת הפילהרמונית הצעירה לסדרת קונצרטים בגרמניה, שהחשוב שבהם יהיה בערב יום העצמאות, בבון, בנוכחות שגריר גרמניה בישראל, וילהלם האס. האירוע הראשון המתוכנן לחברי התזמורת הצעירה ביום הגיעה לגרמניה היה טקס אזכרה בבית הקברות היהודי בפרנקפורט.

אחר כך יצאו המוסיקאים הצעירים לשבוע של אמנות ישראלית בדויסבורג, שם הם אמורים לבצע את הסימפוניה מס' 2 של יוסף טל, בנוכחותו של המלחין. על התזמורת מנצח במסע הופעות זה שלום רונלי ריקלים, והסולנים הם הכנרים רועי שילוח ויהונתן בריק, שהוא הכנר הראשון של ה־תזמורת.

ב.ש.

ארצי־פוליקר בשנה הבאה בהיכל התרבות?

ספיח מן המופע המשותף של יהודה פוליקר ושלמה ארצי שהתקיים שלשום לציון יום השואה בתיאטרון הקאמרי ב־תל־אביב. לצד התשלום בן 14 אלף הדולר, שהעבירה העירייה למבצעים, הוחלט כי ההכנסות ממכירת הכרטיסים לאירוע יי־עדו למטרות הנצחה בבית ה־תפוצות. אולם מחירו של כרטיס עמד על חמישה ש"ח, כך שבסופו של דבר הצליחו לאסוף סכום של 4,000 ש"ח בלבד.

במקביל הודיע סגן ראש עיריית תל אביב הממונה על אגף התרבות בעירייה, נתן וו־לוך, כי הצלחת האירוע מחייבת קיום אירוע דומה בשנה הבאה, ומוטב לבדוק אפשרות לקיימו בהיכל־התרבות. האיש שעמד מאחורי היוזמה וארגון המופע, יעקב מגל, מנהל מחלקת המופעים בעירייה, זכה למחמאות רבות.

חיים הנדוורקר

בעריכת עירית רוזנבלום

6 אנשי צוות בפריגטה של ארה"ב נפצעו ממוקש תת־מימי ליד קטאר

מנאמה (אי־פי). שישה אנשי צוות בפריגטת הטילים האמריקאית "סמואל ב. רוברטס" נפצעו אתמול מהתפוצצות מוקש תת־מימי שפגע באונייה. על־פי הפיקוד הימי בטמ־פה, פלורידה, לא נשקפת סכנה לחייהם.

לדברי מקורות ימיים, הפריגטה פגעה במוקש אחר הצהריים כ־145 קילומטרים צפונית־מזרחית לבחר־יין, סמוך לחצי־האי קטאר.

על־פי דיווח הפיקוד הימי, התפו־צצות המוקש גרמה לשיטפון בחדר המכונות ולנזק בירכתיים. בהודעה נאמר שהצוות שולט במצב ושהפר־יגטה אינה בסכנת טביעה. בהודעה נאמר עוד שהצוות שואב את המים ושכלי השיט נע באמצעות מנועי העזר.

שלא כמו המשחתת האמריקאית "בריג'טון" שניזוקה קשה מפגיעת מוקש, "הרוברטס" נפגעה מתחת ומקורות ימיים אמרו ש"היה לה מזל". לדברי המקורות, לא יקשה על הצוות לתקן את החור שנפער באונייה בכוחות עצמו.

המקורות האשימו את איראן באחריות לפיצוץ. הם מסרו, מבלי לפרט, שהמוקש שפגע באונייה היה איראני.

צוות ה"רוברטס", שבנייתה עלתה 400 מיליון דולר, מונה 209 איש. בעת הפיצוץ היו עליה 225 אנשים, כולל צוות של מסוק שטסה אליה בפלורידה.

פיצוץ המוקש היה הראשון מאז ערכה ארה"ב מבצע נרחב לביעור מוקשים במימי המפרץ הפרסי.

אלג'יריה: לפי שעה אף צד אינו מוותר במו"מ בעניין המטוס החטוף

רופא הורשה לבדוק 17 מתוך 32 החטופים • בני ערובה ששוחררו: החוטפים השתמשו ב"עוזי"

אלג'יר (ע"ד וע"צ). פקידים אלג'יריים בכירים המשיכו אתמול במאמצי התיווך בין חוטפיו של המטוס הכוויתי לבין נציגים כווי־תיים המצויים בבנייני המסוף בנמל התעופה של אלג'יר.

סוכנות הידיעות האלג'ירית הרש־מית "אי־פי־אס" מסרה לפנות ערב, כי שניים מבני הערובה שוחררו. כעבור דקות מועטות חזרה בה סוכנות הי־דיעות מהודעה זו, מבלי להסביר את הדבר.

רופא אלג'ירי ערך לפנות שני ביקורים במטוס החטוף, והודיע כי מצבם של בני הערובה משביע רצון. הרופא סיפר כי ידי החטופים כבו־לות עדיין.

רדיו אלג'יר מסר כי בסך הכל בדק הרופא 17 בני ערובה.

מאוחר יותר נמסר כי המטוס הוזז אל מקום חנייתו הקודם שבקירבת מגדל הפיקוח, לאחר שנע קודם לכן אל מקום מרוחק מנמל התעופה, כדי לאפשר את נחיתתו של נשיא זמביה, קנת קאונדה, שהגיע לביקור רשמי באלג'יריה.

בני ערובה אשר שוחררו לפני ימים מספר ע"י החוטפים במשהד שבאיראן ובלרנקה שבקפריסין, סיפרו שהוכו בידי החוטפים. "מתנו עשרים פעם בכל יום", סיפר אחד מהם.

בן־ערובה כוויתי במטוס החטוף שבנמל התעופה של אלג'יר אמר אתמול אחר הצהריים, כי החוטפים "יהרגו את כולנו" אם לא ייענו תביעותיהם.

האזהרה הושמעה לאחר שמתווכים אלג'יריים חידשו את המשא ומתן לשיחרור 32 בני ערובה במ־טוס הג'מבו הכוויתי.

אלג'יריה הודיעה, כי לפי שעה אף צד אחד אינו מוותר במשא ומתן.

גם נשיא אלג'יריה שאדלי בנג'דיד השתתף בשיחות, ונפגש אתמול עם המתווכים, ביניהם השג־ריר הכוויתי הבכיר, סעוד מוחמד אל־עוסימי.

החוטפים חמושים ב"עוזי"

שאול צדקא סופר "הארץ" בבר־יטניה מוסר: תת־מקלעים ישראלים מדגם "עוזי" הם הנשק המצוי בי־דיהם של שישה חוטפי המטוס הכוויתי. כך אומרים בני־ערובה אשר השתחררו ל"טיימס" הלונדוני. לדבריהם, החוטפים הקיפו את פנים המטוס בתיל ממעיד המחובר למנ־גנון פיצוץ אשר אמור לפעול במקרה של נסיון חילוץ.

"35 בני 12—18 מצויים במחנה המעצר בדהריה בתנאי צפיפות קשים ובחשכה"

— קובע דו"ח ועדה מטעם הארגון הבינלאומי להגנת הילד • הפרקליט הצבאי הראשי: מאז ביקור הוועדה שופרו התנאים • בראשות הוועדה שימש השופט בדימוס ד"ר משה עציוני

מאת גדעון אלון
סופר "הארץ"

דו"ח של ועדה מיוחדת, שהוקמה ע"י הארגון הבינלאומי למען הילד, כדי לבדוק את תנאי הכליאה והמ־עצר של קטינים עצורים שנעצרו ע"י כוחות הביטחון מאז תחילת המהומות בשטחים, מתריע על צפי־פות איומה ותנאי מעצר קשים של הצעירים בגילאי 12—18. הוועדה בראשות שופט בית המשפט העליון בדימוס ד"ר משה עציוני, ד"ר מנחם הורוויץ, לשעבר מנהל האגף לקי־דום נוער במשרד העבודה והרווחה והמשפטן ד"ר לסלי סבה, מהאוניברסיטה העברית, קובעת בדו"ח המשתרע על פני 11 עמודים, כי "במחנה המעצר בדהריה מצאנו 35 צעירים בצריף שמידותיו 10 על 6 מ"ר (60 מ"ר) כשהוא מחניק, חשוך וקר והחלונות מסביב שבורים".

חברי הוועדה ביקרו במחנות פרעה ודהריה בשטחים ובבתי הכלא הצבאיים בעזה ובעתלית בין ה־2 וה־4 בינואר, בתיאום עם צה"ל, ושוחחו עם עשרות צעירים הכלואים בהם, ואשר נעצרו בעקבות המהומות בשטחים. כן נועדו חברי הוועדה עם הפרקליט הצבאי הראשי, תא"ל אמנון סטרשנוב.

הוועדה קבלה על הנוהלים הלקויים במתן הודעות לבני משפ־חותיהם של העצירים על דבר מעצרם. אחדים מהעצורים העידו, כי משפחותם כלל לא קיבלה הודעה על מעצרם.

הוועדה לא היתה עדה למקרים של עינויים. חבריה לא ביקרו את העצירים בשלבי החקירה המתבצעת על ידי השב"כ, אבל כמה עצירים התלוננו בפני מחברי הדו"ח על מכות שספגו במהלך חקירה.

אתמול הועבר ממצאי הדו"ח אל הארגון הבינלאומי להגנת הילד בז'נווה, ובמקביל אל הפצ"ר תא"ל אמנון סטרשנוב. הפצ"ר אמר לחברי הוועדה, כי מאז ביקורם במתקני הכליאה שופרו היבטים שונים ונעשו מאמצים למצוא פתרונות חלופיים לכמה מן הליקויים שעליהם הצביע הדו"ח.

בעצרת זכרון לזכר נשיא מועצת העתונות ד"ר יהושע רוטנשטרייך

הרצוג: הניכור שבין חלקים בעתונות למדינה ולחברה — מסוכן מאין כמוהו

(ע). נשיא המדינה חיים הרצוג קרא אמש לעתונות הישראלית לגלות "אחריות לאומית". הנשיא דיבר בעצרת זכרון שנערכה לזכר עו"ד ד"ר יהושע רוטנשטרייך ז"ל, נשיא מועצת העתונות ונשיא הארגון העולמי של המשפטנים הי־הודים, במלאת שלושים לפטירתו.

עצרת הזכרון נערכה באולם "בר שירה" באוניברסיטת תל אביב מטעם לשכת עורכי הדין ומועצת העתונות, בנוכחות קהל רב ובתוכו שופטים, עורכי דין, עורכי עתונים ונציגי מוסדות ציבור.

"אני יודע, כי התביעה לגלות אחריות לאומית לא תערב לאוזני רבים, והיא איננה פשוטה להגדרה", אמר הנשיא. בהקשר זה הוסיף הנשיא: "אני מעיד כי עורכים וע־תונאים בכירים שעימם נפגשתי בת־קופת כהונתי כנשיא הביעו בפני אי־נחת, אם לדבר בלשון המעטה, מגילויים של אנרכיזם, חוסר כבוד וחוסר אחריות כלפי המדינה, מוס־דותיה ומאבקה. יש לפעמים בעי־תונות שלנו לא רק "ניטראליות" ו"אובייקטיוויות" כביכול כלפי מדינת ישראל — אלא אף, מידי פעם, גילויים של הבנה מופלגת לצד שכנגד, אשר מטרותיו לגבי מדינת ישראל אינן מוטלות בספק. יש קיתונות של זעם, ביזוי ושלילה של כל מה שהוא ישראלי, לאומי, יהודי או דתי — ולעומת זאת, לפעמים, כמעט אידיאליזציה של האויב, רוויה 'הבנה' ושאלות 'לב'.

"הניכור שבין חלקים מסויימים בעתונות הישראלית ובין המדינה והחברה בארץ — מסוכן מאין כמוהו. בתנאים כאלה עלול להיווצר חלילה, מצב שבו מי שינסה לבלום את חופש העתונות או להגבילו — ימצא לעצמו גיבוי ותמיכה רחבה בציבור. אני סבור שזהו מצב אפשרי שצריך להתריע מפניו ולמנוע מראש את סכנתו".

עם זאת אמר הנשיא "אינני בא, חלילה, לקטרג על העתונות הישר־אלית. במידה ידועה אני חש עצמי בשר מבשרה ויש לי אליה קירבת נפש. אני גאה בעתונות שלנו ורואה בה את מבצרה של הדמוקרטיה הישראלית במלוא מובן המילה. אם יש לי ביקורת עליה, ואכן יש לי, אני אומר זאת בפה מלא, בבחינת 'נאמנים פצעי אוהב'. אולם אין בכך כדי להמעיט כמלוא נימה מן ההערכה העמוקה שאני רוחש לעתונות ולעתונאי ישראל. על פי כל קנה מידה בינלאומי — אין לאמצעי התקשורת בישראל במה להתבייש. אין זאת אומרת כי הם חסינים מפני הביקורת, ואין זאת אומרת שכל ביקורת היא התקפה על העתונות".

הלקאה עצמית מיותרת

הרצוג אמר כי הוא שולל ומגנה יצירת אווירה של עליהום נגד העתונות, "אך אין זה מצדיק התקפדות, עוינות ורגישות יתר מצד העתונות לכל ביקורת, כפי שאין בכך צידוק להלקאה עצמית מיותרת. יש לשקול את הדברים ולהתייחס אליהם התייחסות עניינית והגונה, מתוך הכרה שתפקידה הביקורתי החיוני של העתונות במשטר דמוקרטי איננו צריך למנוע ממנה לעמוד בעצמה תחת שבט הביקורת. אדרבא, זה טוב ובריא, אך במיוחד רצוי שהביקורת תהיה ביקורת עצמית".

"כבר אמרתי בעבר: אינני דורש מן העתונות יותר משהיא דורשת מעצמה. אם רק תקפיד להיות נאמנה לכללי האתיקה של מועצת העתונות, כללים שהיא עצמה ניסחה וקיבלה על עצמה — דיינו", סיים הנשיא.

"שתיים מאבני היסוד ועמודי התווך של המשטר הדמוקרטי שלנו הן הכנסת והעתונות, ושתיהן סוב־לות מדימוי ירוד בעיני הציבור. זוהי סכנה חמורה לדמוקרטיה" אמר הרצוג.

נשיא בית המשפט העליון מאיר שמגר העלה קווים לדמותו של המנוח כמשפטן, שפעל להשרשת ערכי משפט ונורמות ממלכתיות בקרב ציבור עורכי הדין.

נשיא לשכת עורכי הדין עו"ד יעקב רובין עמד על פועלו של המנוח המייסד לשכת עורכי הדין ונשיאה הראשון, אשר תרם רבות לאתיקה המקצועית.

חנה זמר, העורכת הראשית של "דבר", השמיעה דברי הערכה בשם מוסדות העתונות.

התביעה במשפט סגל־משעל: המנעותם של הנאשמים מלהעיד אומרת דרשני

ההגנה: לומר שעל הנאשמים לעמוד לדין כי לא תרמו הכסף לצדקה או לא זרקוהו לרחוב — התחסדות וצביעות • ההגנה תובעת דמי הוצאות; התביעה דורשת לקבוע נורמות התנהגות

מאת לילי גלילי
סופרת "הארץ"

בתום יום סיכומים ארוך במשפט המשמעתי נגד ישראל סגל ונסים משעל, תבעה אתמול ההגנה מבית הדין לפסוק לנאשמים את תשלום הוצאות ההגנה באופן ממלי, "כדי שתרעד היד שכותבת כתב אישום כזה", וטענה כי לא היה יסוד לתובענה. התביעה, מצידה, המשיכה לטעון כי מעשיהם אכן עלולים היו לפגוע בשמה הטוב של רשות השי־דור, וביקשה מבית הדין לקבוע נור־מות התנהגות באמצעות פסק הדין.

בנאום הגנה שנמשך למעלה משעתיים, קטל פרקליטו של סגל, עו"ד יעקב וינרוט, את כתב התובענה בו יש, לדבריו, ליקויים רבים, את הנוהל של רשות השידור המגדיר את גבולות ההתנהגות של העובדים בכל הנוגע לקבלת מתנות והטבות, אותו מצא בלתי תקף לצורך ההאשמות המועלות נגד סגל ומשעל בכתב התובענה.

בהתייחסו אחת־לאחת לטענות התביעה, אמר וינרוט כי לאור מספרם הרב של מקבלי האופציות מאלבין, והרב גוניות הרכבם, אי אפשר לטעון שהאופציות ניתנו לנאשמים האלה כדי להשיג מהם דבר מה. את טיעונו תמך וינרוט בשאלה, "האם מיקי ברקוביץ, שגם הוא בין מקבלי האופציות מאלבין, יבקיע עוד שער כי קיבל אופציות?"

בבקשו להוכיח, כי סגל היה רחוק מן האפשרות לתת לאלבין כל תמורה והגבעת מתפקידיו, הקפיד וינרוט כל העת לכנותו בשם 'כתבנו לעולם היהודי', תפקיד אותו מילא סגל בימים ההם.

לדבריו, העובדה כי משעל וסגל הפיצו את דבר הרווחים בין חבריהם, מעידה על "חוסר תודעת חטא", וכי בעידן הכלכלי המסוחרר של הימים ההם, כאשר הרווחים בבורסה "קפצו ונסקו", לא ניתן לצפות כי תידלק לנאשמים כל נורה אדומה כתוצאה מן הרווח הגדול בחשבונם. לגבי משעל, הוסיף וינרוט, כי "גילה רגישות יתר כאשר ביקש להחזיר את הכסף", אף שלא החזיר אותו, בסופו של דבר. גם פרקליטו של משעל, עו"ד אורי סלונים, טען, כי "לבוא ולומר שעליו לעמוד לדין משמעתי משום שלא תרם את הכסף לצדקה ולא זרק אותו לרחוב, הוא התחסדות וצביעות". סלונים תבע לזכות את משעל מכל האשמות.

התובעת, ליה לב און, חזרה וטע־נה, כי הימנעותם של סגל ומשעל מלהעיד אומרת דרשני, כמו גם העובדה כי חשבונו של סגל רוקן תוך פרק זמן קצר מאז נתגלו בו האופציות, דבר המעיד, לדעתה, על תחושה כי היה כאן תהליך לא כשר.

ההגנה גורסת כי סיפקה הסברים לטענות אלו. השופטים מאיר ארן ואליעזר רמביץ הודיעו, כי עד סוף השבוע הבא יודיעו על מועד מתן פסק הדין.

חיל הים הסובייטי השתלט על נמל טארטוס בסוריה

ידיעות בלונדון: הסובייטים קיבלו זכות לשימוש בלעדי בנמל תמורת קיצוץ בחוב הסורי לבריה"מ — ואפילו הסורים עצמם זקוקים להיתרי כניסה מיוחדים

מאת שאול צדקא
סופר "הארץ" בבריטניה

לונדון (מיוחד ל"הארץ"). חיל הים הסובייטי השתלט כליל על נמל טארטוס אשר בסוריה וניתנה לו הזכות להשתמש בלעדית בכל מתקניו תמורת קיצוץ חובה הכספי הגדול של דמשק למוסקווה.

מקורות ביון בלונדון מגלים, כי למרות ששטח הנמל נתון רשמית בשליטתה של סוריה, זקוקים הסורים עצמם להיתרי כניסה מיוח־דים על־פי ההסכם אשר נחתם בין שתי המדינות ואשר אינו מחייב את ברית־המועצות לשלם דמי שכירות עבור השליטה בנמל.

המקורות טוענים, כי ההסכם אינו מוגבל בזמן וכי הוא נחשב לחדירה הצבאית הרוסית החשובה ביותר במזרח־התיכון מאז גירש הנשיא סאדאת את היועצים הסובייטים מנמל אלכסנדריה. כזכור גם אז לא הורשו מצרים להיכנס לשטח הנמל. הדבר עורר מורת רוח רבה במצרים ובצמרת הצבא שלה, אשר כינתה את אלכסנדריה בשם "אודסה".

הצי הששי האמריקאי לא נהנה משרותי נמל במזה"ת, ובסיסי הבית הקרובים ביותר לאזור נמצאים בנ־אפולי וליד גיברלטר.

שיחת היום / ירח טל

עם: ההיסטוריון, פרופ' שאול פרידלנדר, חוקר האנטישמיות, השוהה בשבתון באוניברסיטת קליפורניה (טלפונית מלוס אנג'לס)

על: ביטול הזמנתו של פרופסור ישראלי להרצות באוניברסיטת ניו־יורק בשל סרובו לגנות את "מדיניות הדיכוי" של ישראל

ביקורת מפי ישראלים המושמעת בארה"ב מצילה את כבוד המדינה

מועצת המקלטה למשפטים של אוניברסיטת ניו־יורק ביטלה מינוי שעמד לקבל אצלה פרופ' ישראלי, שמואל שילה, הנמצא בשבתון מהאוניבר־סיטה העברית. וזאת משום שסירב לגנות את "מדיניות הדי־כוי" של ישראל בשטחים. זה מפתיע אותך?

זה בהחלט מפליא אותי. קשה להבין שאוניברסיטה מכובדת תעשה דבר כזה. צריך לזכור שבארה"ב שומרים בקנאות על חופש הביטוי והבעת הדיעה, שהם עיקר העיקרים בחוקה האמריקאית. הקנאות לחופש הביטוי והדיעה הם כה קיצוניים עד שהאמריקאים היו מוכנים בר־מנו לאשר לתהלוכה ניאו־נאצית לצעוד בפרבר בשיקגו המאוכלס ביהודים.

המקרה לא קרה במכללה קטנה אלא באחת מהאוניברסי־טאות היוקרתיות ביותר. האם זה מעיד על כמה פגעו האירו־עים בשטחים בתדמיתה של ישראל בדעת־הקהל האמריקאית?

קיימת כאן בהחלט ביקורת חריפה נגד ממשלת־ישראל בשל מדיניותה בשטחים ולדעתי הביקורת מוצדקת. אך הביקורת היא מצד פרטים ולא גופים מוס־דיים, בוודאי לא אקדמיים, שמשתתפים על חופש ביטוי וחופש אקדמי וזה גם סם החיים שלהם. האוניברסיטאות בארה"ב מאויישות במרצים מכל גוני הדיעות הפוליטיות. לא זכור לי מקרה שזהו קבלתו של מרצה שענה לכל הקריטריונים האקדמיים תלוי בגלל הדיעות הפוליטיות שבהן החזיק. אם זה קרה, הרי שזה מאוד חריג ויוצא דופן במציאות האקדמית האמריקאית והדבר בהחלט ראוי לגינוי בראש ובראשונה מצד הקהילה האקדמית האמריקאית, שהמקרה פוגע בתדמיתה. אני יודע שמרצים ישראלים בתחו־מים שונים מבוקשים על־ידי אוניברסיטאות בארה"ב, הם מו־זמנים להרצות ולהשתתף במחקרים ולדעתי זה ימשיך גם בעתיד.

האם פרופ' ישראלי אחר היה מתקבל היום למשרה באוניבר־סיטה יוקרתית בארה"ב?

בוודאי שלא תעלה הבעייה שעלתה בהקשר עם פרופ' שילה. סטודנטים וחוקרים יופיעו בהר־צאות שלו ויתווכחו עם דעותיו בחריפות הרבה ביותר אך קשה לי להאמין שידחו אותו בגלל דעותיו.

אתה עצמך נקלעת למצב שבו הותקפת בשל מדיניות ישראל בשטחים?

יש הפגנות והפגנות נגד. כמו בארץ. הדברים לא חורגים מעבר לזה. יש התעניינות רבה במתרחש. נערכים סימפוזיונים ועימותים רעיוניים אליהם מוז־מנים מרצים ישראלים ופלש־תינאים. בימים הקרובים יגיע לכאן להרצות הסופר א. ב. יהושע. הקהל עירני, מגיב, שואל שאלות. הסטודנטים ימחו בהפ־גנות ובעצרות, אך לא יחרימו לימודים גם אם המרצה הוא מישראל.

כחוקר האנטישמיות בתקופת השואה — האם משתמשים ב"יום השואה" — האם מדיניות ישראל בשטחים הביאה להתגברות האנטישמיות בארה"ב?

אני לא רואה כל קשר ואני לא מגמה לטייח. העמדה הפוליטית שלי ברורה זה 20 שנה. אני נגד הכיבוש והדיכוי בשטחים, אבל אני לא מוצא שהאירועים בשט־חים הביאו לאנטישמיות בארה"ב. גם מה שקרה באוניבר־סיטת ניו־יורק אין לייחס לאנ־טישמיות אלא לאנטי־ציוניות ממשלת ישראל. אם קיימת אנטישמיות בארה"ב — ובכל מקרה היא בשולים בלבד — הרי שהיא איננה תוצאה של האירו־עים בשטחים. בארה"ב דווקא מציינים את "יום השואה" בעצרות ובטכסים למרות שאני אישית לא בעד דרך זו של הנצחה.

מה שכן הביאו האירועים זה לביקורת נוקבת נגד ממשלת ישראל דווקא מצד החוגים היהו־דים ובעיקר האינטלקטואלים. אני לא מציע לאף אחד בארץ שיזלזל בתמורת התפתחות זו. עלולות להיות לכך תוצאות חמורות. מי שהיה עד כה "ציוני מתוך", כלומר, לא היה מוכן לעלות לארץ אך נכון היה להושיט עזרה למדינה ברגעיה המשבריים, מפקפק כיום בקשר בין היותו יהודי לארץ־ישראל. אומרים לי שזו תופעה שהיתה כאן בזמן מלחמת לבנון, אך באחרונה קיבלה מימדים הרבה יותר רחבים ומדאיגים.

אין בזה טעם לפגם שמרצים ישראליים בתוך תוקפים בארה"ב בפני קהל זר את מדיניותה של ממשלת ישראל?

האמת היא שברגעים אלה הייתי רוצה להיות בארץ כי הייתי מרגיש יותר חופשי להתבטא, אבל ההתבטאויות האלה — וגם אני לא הסתרתי את ביקורתי בכינוס של "שלום עכשיו" שנערך בלוס אנג'לס באחרונה — לא מזיקות לישראל, להיפך הן מצילות את כבודה של המדינה. מנסים להציל את ישראל מישראלים. אבל שיהיה ברור הקהל האמריקאי שומע את כל מיגוון הדיעות כי מול כל הפגנה של "שלום עכשיו", מתקיימת הפגנה של תומכי הי־מין בארץ ולעיתים של אנשי כהנא.

האם להיות כיום פרופסור ישראלי אורח באוניברסיטה אמריקאית זה בגדר תענוג גדול? אולי נחסכו מפרופ' שילה מכל האי־נעימויות הכרוכות?

זה לא עניין של תענוג אישי או לא. הבעייה היא מה שקורה בארץ וזה בהחלט לא מענג אף אחד. גם את זה שיושב בחוץ הארץ יקרה וחשובה לו.

זכי דיכו

גירוש והריסת בתים
אינם מבטיחים ביטחון
ואהוב אדם

לסנונית בעלת השם מיכל
להופעת ספר שיריה
"מי מפחד משירים רומנטיים"
אל השעות המנודות שידעתי בחיי
הלכתי עם מזכרת לבך הטוב והאהוב
היודע לנשום את נשמת הזעם השונה
את המבורכה בנפש שיודעת לשאול
ידעת בשנותי הקשות והנוקשות
להאיר לי את דרכי שאינה מתפשרת
אהבתיך בת העונות שנשארת תמיד
צמודה לאדמה

במציאות עקרה מתוכן אנושי
חיים בתוכנו אנשים בעלי רצון־טוב
שמקריבים מזמנם ומעצמם
למען תהא חברתנו שוחרת צדק ושלום
אחד מהם הוא עמוס מוקדי
איש הרשימה המתקדמת לשלום

אד קאץ' תומך במועמדות גור

מאת שלמה שמיר

ניו יורק (מיוחד ל"הארץ"). ראש עיריית ניו יורק, אד קאץ', הכריז על תמיכתו במועמדותו של הסנ־טור אל גור לנשיאות. במסיבת עתונאים בלשכתו, כשלצדו ניצב גור, שיבח ראש העיר את תבונתו של גור וציין את אומץ לבו והכבוד העצמי שהוא מפגין. קאץ' אמר, כי כחבר קונגרס וכסנאטור גילה גור רגישות לצורכי האוכלוסיה העניה והוא בעל ידע והבנה במדיניות חוץ. עם זאת הדגיש ראש העיר, כי יתמוך במועמד הסופי שייבחר בוע־ידת המפלגה הדימוקראטית ביולי. קאץ' דחה את הביקורת שהושמעה על התנגדותו למועמדות ג'סי ג'קסון.

תמיכת קאץ' בגור היתה צפויה, והיא עשויה לסייע לגור במאבק על הקול היהודי.

טאס: 200,000 קצינים וחיילים יהודים נפלו במלחמת העולם

עצרת בבית העלמין במוסקווה לציון מרד גיטו וארשה

מוסקווה (ע"ד) סוכנות הי־דיעות הסובייטית "טאס" הב־ליטה אתמול את העובדה כי 200,000 חיילים וקצינים יהודים נפלו במלחמת העולם השניה, בעת ששירתו בכוחות הצבאיים הסובייטיים במלחמה נגד גרמניה.

סוכנות הידיעות דיווחה כי כמה מאות אנשים התכנסו שלשום בבית עלמין במוסקווה, לציון יום השנה ה־45 למרד גטו ורשה בשנת 1943.

אמש בקונצרט / הרי גולומב

מנדלסון מלא השראה

קונצרט למנויים מס' 7 של התזמורת הפילהרמונית. המנצח: יואנציו הויזקומי; הסולן: בריי דגלס (פסנתר).

התכנית נפתחה ביצירה יפאנית: פואמה סימפונית בשם "מטסורה" מאת יוזו סימא. היצירה, לפי התכנית, משתדלת "לתאר את יופיה של יפאן בכלל, ושל אחד ממחוזותיה היפים בפרט, בשפה מוסיקלית העשויה לעורר הדים בכל העולם". ואמנם, יש כאן עיבוד של חומר פולקלורי יפאני בשפה סינתטית למדי של מוסיקה מערבית מן המעבר שבין שתי המאות האחרונות. יצירה נעימה וחסרת עניין ברובה.

שני יסודות חשובים לביצוע הקונצ'רטו הראשון לפסנתר ולתזמורת של ליסט ניכרו בנגינתו של הפסנתרן בריי דגלס: טכניקה מרשימה ביותר, כמעט ללא רבב, ומיגוון של דרכי מגע והפקת צליל. עם זאת היה הביצוע קורקטי מדי, והשרה על המאזין מידה של אדישות. דווקא בליווי התזמורת, שהיתה במיטבה כל הערב, היו כמה רגעים מרגשים.

מיצוי מלוא הפוטנציאל המבורך של התזמורת הפילהרמונית איפיין בעיקר את הישגו של המנצח בביצוע ה"סימפוניה הסקוטית" של מנדלסון. אחד הביצועים הנפלאים של השנתיים האחרונות. הן ברגעים של רומנטיקה סוחפת ומתמוגגת, אך לא "נשפכת", והן בגיוות המקסימות של מראות המנגינות, מכל צד במיגוון עשיר של צלילים. ממש כמו ביער האגדי של "חלום ליל קיץ" — שמענו תזמורת נפלאה, עשירה באפקטים מוסיקליים וכליים. הגינה של סטריאופוניה המקיפה את המאזין מכל צד באושר צלילי שאין לו סוף. תודה מרגינה, מנצח נפלא.

אל על

המקום	מעמ' מינימום	מעמ' מכסי'		הטמפרטורות אתמול	
אמסטרדם	4	13	נאה	0	12
אתונה	12	18	גשם	10	21
בוקרשט	4	9	גשם	—	—
בריסל	5	12	גשם	0	12
וינה	7	10	מע"ן	3	8
ז'נבה	5	10	מע"ן	7	14
לונדון	4	10	גשום	4	15
ליסבון	12	20	מע"ן	14	18
מדריד	10	21	מע"ן	11	17
ניו־יורק	4	12	גשום	3	12
פאריס	5	14	מע"ן	4	11
פרנקפורט	5	12	נאה	2	10
ציריך	4	9	מע"ן	—	—
קהיר	15	29	מע"ן	14	27
קופנהאגן	5	8	מע"ן	-2	8
רומא	10	25	נאה	14	19
שטוקהולם	2	5	גשם	—	—

ELAL אל על

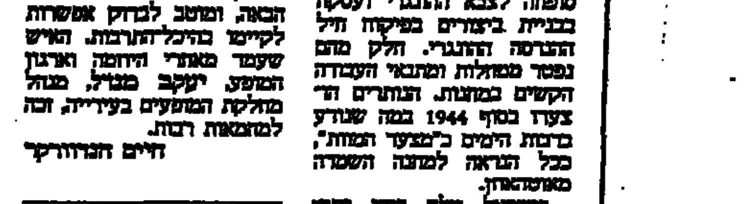

לזכור ולא לשכוח

השואה
גורל יהודי אירופה 1932־1945
מאת לני יחיל
מחקר מקיף ביותר בשני כרכים על התקופה המתאר פתרונות ההתמודדות היהודית בקהילות אירופה לנוכח השואה

מאה ילדים שלי
מאת לנה קיכלר
שלושת הכרכים שהיו לרבי מכר בהם מספרת המחברת כיצד הצילה 100 ילדים מציפורני הנאצים

לאורך המסילה
מאת תמר ברגמן
קורות נער יהודי העובר בתקופת השואה מפולין לרוסיה, ונדודיו בה בחיפושיו אחרי משפחתו שנספתה במלחמה

שנות ילדות
מאת יונה אוברסקי
קורותיו של פעוט הולנדי שהיה ילד בן 6 בברגן בלזן, כתוב בכשרון ספרותי וברגישות

לא הספקתי לאמר שלום
מאת קלודין וג
ילדים צרפתים שהוריהם או אחד מהוריהם לא שבו ממחנות המוות מתארים את חייהם לאחר השואה

כעוף החול
מאת שמואל פיזר
רב המכר המתאר את קורותיו של ילד מביאליסטוק שהתמודד עם מחנות ההשמדה התחנך באוסטרליה באנגליה ובארה"ב והפך לעו"ד בינלאומי מצליח

הסוד הנורא
מאת זאב לקויר
ספר תעודה המתאר כיצד נשמר וכיצד דלף סוד השמדת יהודי אירופה

עלייתו ונפילתו של הרייך השלישי
מאת ויליאם שיירר
ספר יסוד בתולדות עלייתם ונפילתם של הנאצים בגרמניה

ש
הוצאת שוקן/ירושלים ותל־אביב

בריה"מ, אפגניסטאן, ארה"ב ופקיסטאן חתמו על ההסכמים לפינוי הצבא האדום

בהסכמים התחייבו ארה"ב ובריה"מ להימנע לחלוטין מכל התערבות בענייני הפנים של אפגאניסטאן ופאקיסטאן ● ההסכמים גם מאשרים כי הכוחות הסובייטיים יחלו היום את יציאתם מאפגאניסטאן וישלימו אותה תוך תשעה חודשים ● 50 אחוז מחיילי כוחות אלה, שמספרם נאמד ב־115,000, יפונו לפני ה־15 באוגוסט

שרי החוץ של ברית המועצות וארצות הברית, אדוארד שוורדנאדזה (בתמונה למעלה) וג'ורג' שולץ, חותמים על ההסכם בעניין נסיגת הכוחות הסובייטיים מאפגאניסטאן (תצלום איי־פי)

ז'נווה (ע"צ וע"ד). שרי החוץ של בריה"מ, ארה"ב, אפגאניסטאן ופקיסטאן חתמו אתמול על הסכמים לפינוי הכוחות הסובייטיים מאפגניסטאן.

עם זאת, צופה נשיא פקיסטאן, זיה אל חאק, כי הקרבות בין המורדים המוסלמים לשלטון באפגניסטאן יימשכו.

שולץ ושוורדנאדזה חתמו על מסמך נוסף, שהוא הצהרה לגבי הערובות הבין־לאומיות לכיבוד ההסכם.

ארבעת שרי החוץ חתמו לאחר מכן על מסמך משותף בעניין "היחסים של תלות־הדדית". הקובע את לוח הזמנים של נסיגת הכוחות הסובייטיים מאפגאניסטאן.

הטקס התנהל בראשותו של מזכיר האו"ם, פרס דה קואייר.

עם חתימת ההסכמים אמורה להסתיים המלחמה בת תשע השנים, באפגאניסטאן.

נקבע כי נציגים מאפגאניסטאן ומפאקיסטאן ייפגשו כל אימת שהדבר יידרש, כדי לבחון הפרות אפשריות של ההסכם, ונציגו של מזכיר האו"ם יחקור תקריות כלשהן מסוג זה, על פי בקשת שתי המדינות, או על פי יוזמתו־הוא, נאמר בהסכם.

"להימנע מכל התערבות" תוך סיוע שווה

בהסכמים שייכנסו היום לתוקפם, התחייבו ארה"ב ובריה"מ "להימנע לחלוטין מכל התערבות" בענייני הפנים של אפגאניסטאן ופאקיסטאן ולכבד את התחייבויות של שכנות טובה שקיבלו עליהן שתי מדינות אלה.

ההסכמים גם מאשרים כי הכוחות הסובייטיים יחלו היום את יציאתם מאפגאניסטאן וישלימו אותה תוך תשעה חודשים. 50 אחוז מחיילי כוחות אלה, שמספרם נאמד ב־115,000, יפונו לפני ה־15 באוגוסט.

הנוסח, התופס 36 עמודים באנגלית, כולל 4 פרקים ותזכיר על נוהלי הפיקוח על הביצוע, בפיקוח האו"ם.

הפרק הראשון, המדבר על יחסי העתיד בין אפגאניסטאן ופאקיסטאן ("אי־התערבות פוליטית ואי־התערבות צבאית) אוסר על פאקיסטאן להמשיך ולסייע, במישרין או בעקיפין, למורדים האפגאניים המוסלמים.

13 הסעיפים המהווים מסמך זה, קוראים לכיבוד ההדדי של "הריבונות, העצמאות הפוליטית, השלמות הטריטוריאלית, האחדות הלאומית, הביטחון ואי־ההזדהות" וכן של בחירת המשטר הפוליטי, הכלכלי, התרבותי והסוציאלי של הצד שכנגד.

– פאקיסטאן ואפגאניסטאן מתחייבות לא להשתמש בכוח, או לאיים בשימוש בכוח "כדי לא לפגוע בגבולות של הצד שכנגד", להימנע מכל "התערבות מזוינת, חתרנות או כיבוש צבאי" ולא לנקוט צעד כלשהו העשוי "לערער את היציבות" של הצד האחר.

הנוסח גם כולל התחייבות של שתי המדינות לא לתמוך "במישרין או בעקיפין, בפעילות מורדת או בדלנית", למנוע את "האימון, החימוש, המימון והגיוס של שכירי חרב על אדמתה ולא לסייע ולא לאפשר את פעילותן של קבוצות טרוריסטיות, ושל מחבלים וסוכנים וחתרניים" נגד הצד האחר.

המסמך השני, שגם עליו חתמו פאקיסטאן ואפגאניסטאן, מחייב את המדינה הראשונה לתת לכ־שלושה מיליוני פליטים אפגאנים "את האפשרות לשוב באופן חופשי לארצם", ואת אפגאניסטאן לקלוט אותם בצורה חופשית ובתנאים של שוויון וביטחון.

קאבול מתחייבת להבטיח לפליטים בחירה חופשית לגבי מקומות מגוריהם וחופש תנועה, זכות לתעסוקה והשתתפות בחיים הציבוריים.

המסמך השלישי, המהווה "הצהרה על הערובות הבין־לאומיות", מעניק את תמיכתן של ארה"ב ובריה"מ להסדר המדיני שהושג בין אפגאניסטאן ופאקיסטאן, הסדר שנועד "לנרמל את קשריהן ולקדם יחסים של שכנות טובה".

שתי מעצמות־העל, שלא הצליחו להגיע להבנה של ממש בשאלה הקשה של הסיוע הצבאי לבעלות בריתן, מתחייבות בהצהרה זו "להימנע לחלוטין מכל צורה של התערבות פוליטית או התערבות צבאית בענייני הפנים" של אפגאניסטאן ופאקיסטאן "ולכבד את התחייבויות ההדדיות שקיבלו עליהן קאבול ואיסלאמאבאד".

המסמך הרביעי, המכונה "יחסים של תלות־הדדית", קובע כי בהתאם ללוח זמנים שהושג בין בריה"מ ואפגאניסטאן, תתבצע נסיגה הדרגתית של הכוחות הזרים, שתתחיל עם מועד כניסתם לתוקפם של ההסכמים, ב־15 במאי, כי מחצית הכוחות תפונה לפני ה־15 באוגוסט וכי המבצע יושלם תוך 9 חודשים.

מזכר־הבנה על נוהלי הפיקוח קובע כי מזכיר האו"ם ימנה קצין בכיר, אשר יוצב באיזור וינהל שתי יחידות מרכזיות קטנות, אחת בקאבול, והאחרת באיסלאמאבאד, כל אחת מורכבת מ־5 קצינים, וכן צוות אזרחי מצומצם.

החתימה בארמון האומות

חותמי ההסכמים הסבו מסביב לקבוצה של שולחנות במתכונת של שמונה צלעות, באולם המועצה של חבר הלאומים לשעבר, "ארמון האומות".

שרי החוץ חתמו בעת הטקס אחת על העותקים שלהם ולאחר מכן על המקור של האו"ם.

בתום הטקס בן 17 הדקות, הבהיר מזכיר האו"ם את ההסכמים "הישג בעל משמעות רבה ביותר" ו"צעד גדול במאמצים להשכין שלום באפגאניסטאן".

בשש שנות המשא ומתן לקראת ההסכם, סרבו הנציגים הפאקיסטאנים לשבת באותו חדר יחד עם האפגאנים, שמא יתפרש הדבר כהכרה בממשלת קאבול של הנשיא נאג'יבוללה.

נאג'יבוללה: אפגאניסטאן תהיה עצמאית ובלתי־מזדהה

נשיא אפגאניסטאן, נאג'יבוללה, הבהיר אתמול, כי ארצו תהיה עצמאית, בלתי־מזדהה, שכנות "טובה", כי בבואם בטקס לפתיחות אנטי־דיסה איסלאמית בקאבול, אמר הנשיא כי על האפגאנים לבחור את ממשלתם בבחירות הפרלמנטריות שתחולנה ב־5 באפריל.

"אין ספק כי הם יכוננו אפגאניסטאן בלתי מזדהה, דיבורית ועצמאית ויקימו ממשלת קואליציה עממית", אמר נאג'יבוללה.

יצויין, כי ההסכם אינו מחייב את ממשלת אפגאניסטאן או את המורדים המוסלמים לשים קץ לסכסוך שהחל לפני תשע שנים. נשיא אפגאניסטאן הבהיר כי ממשלתו תשלים עם קיומה של הדת האיסלאמית.

המורדים המוסלמים הבהירו פעמים רבות שהם רוצים בשלטון איסלאמי באפגאניסטאן. הם ציינו שימשיכו להלחם עד שיפול המשטר של נאג'יבוללה.

הנשיא קרא להם להשתתף בבחירות לפרלמנט, אך הם הוקיעו אותן כתרמית.

התוצאות הסופיות של הבחירות אמורות להתפרסם לקראת סוף החודש.

פקיסטאן דורשת "סיוע שווה"

פאקיסטאן הבהירה כי תמיכתה בהסכמים מותנית בכך שמעצמות־העל ישמרו על ממדים שווים של סיוע צבאי לבעלי בריתן, ממשלת קאבול הנתמכת על ידי בריה"מ והמורדים המוסלמיים.

בהודעה למזכיר האו"ם, ציינה פאקיסטאן כי היא חותמת על ההסכם על בסיס ההבנה שהושגה בין שתי מעצמות־העל לגבי התחייבויות הדדיות.

היא לא נכנסה לפרטים, אך במהלך השיחות הדגישו פאקיסטאן וארה"ב כי אם וושינגטון תפסיק את משלוחי הנשק למורדים, חייבת גם מוסקווה להפסיק את הסיוע הצבאי לממשלת קאבול, מתוך "סימטריה".

נושא הסימטריה איים בחודשים האחרונים למנוע את חתימת ההסכם, אך דיפלומטים אמרו כי מעצמות־העל הסכימו לבסוף על עיקרון האיזון.

ארה"ב, שהסיוע שלה הוזרם אל המורדים באמצעות פאקיסטאן, הבהירה כי היתה מעדיפה שלא יוזרם עוד נשק כלשהו לאפגאניסטאן, אך הדגישה כי "תאזן" כל סיוע צבאי סובייטי על ידי משלוחים משלה.

מורדי אפגאניסטאן מתכוננים להמשך הלחימה

המורדים המוסלמים במחנות בפאקיסטאן מתכוננים לחודשי לחימה נוספים, תוך התעלמות מן ההסכם שנחתם בז'נבה.

"בעזרת אמריקה וסין ואחינו הפאקיסטאנים אנו נולחם קשה בממשלה האפגאנית הכופרת" – אמר קצין של המורדים המוסלמים, לכתב רויטר בפאקיסטאן.

מקורות במתנגדים פאקיסטאנים אמרו, כי אין סימן להאטה בזרימת הציוד הצבאי למקומם.

מקורות אלה אמרו כי המורדים הורימו בשבועות האחרונים לאפגאניסטאן נשק קל ובינוני, כולל תותחי נגד ונשק נגד טנקים.

ההסכם שנחתם אינו מדבר על הפסקת אש, ושתי מעצמות־העל הודיעו כי ימשיכו, זמן מה, לשלוח נשק לבעלי בריתן.

הסכם אפגאניסטאן קובע לא רק שבריה"מ חייבת לפנות את חייליה, אלא גם שבסיסי המורדים בפאקיסטאן חייבים להיסגר.

מומחים סבורים, כי תוך זמן קצר יגברו הקרבות, ואולי אף ינסו המורדים בעוד זמן מה לכבוש את עיר הבירה קאבול.

המורדים הבהירו כי "יילחמו עד לבואו של החייל הרוסי האחרון".

מומחים אמריקאים מעריכים כי המשטר הפרו־סובייטי של קאבול מסוגל להחזיק מעמד, אחרי פינוי הסובייטים, שבועות ספורים עד שנה אחת לכל היותר.

מלחמת האזרחים עשויה להיפסק רק אם מנהיגי קאבול יגיעו לכלל פשרה עם המורדים. המתווך האו"ם, קורדובז, ינסה "באורח פרטי" להשיג פשרה ולהביא להקמת ממשלת־מעבר קואליציונית.

ערב בואו לפסטיוואל ישראל

תיאטרון השמש: העם הפלשתיני צודק בהתקוממותו נגד הכיבוש

מאת סופר "הארץ" לענייני תרבות

תיאטרון השמש של אריאן מנושקין, שהוזמן לפסטיוואל ישראל, מפרסם היום בעיתוני ישראל מודעה של גילוי דעת על המצב. במודעה מסבירים אנשי התיאטרון, שהם בני ארצות ודתות שונות, כי למרות הדיוסים הזהירו לבוא, כי לא רצו ללכת בדרך הקלה של הסירוב וכי הם באים למען השלום ולמענם של מבקשי השלום.

בגילוי הדעת נאמר, כי הפקעת שטחים בכוח היא מעשה בלתי נסבל, ו"הריגת ילדים, תהיינה הנסיבות אשר תהיינה, ויהיו הקרבנות פלשתינים או ישראלים היא מעשה מפלצתי". כי הריגת הורים בלתי מזויינים הינה מעשה הנוגד לא רק את אמנת ז'נווה, אלא פוגע בראש ובראשונה בחוקי המוסר, וכי עם המשעבד עם אחר אינו יכול להיות עם חופשי.

עוד נאמר בגילוי הדעת, כי העם הפלשתיני צודק בהתקוממותו נגד הכיבוש. ועניינו צודק, כי אין לשלול ממנו הגדרה עצמית ומדינה. אך גם כי למדינת ישראל זכות בלתי מעורערת להתקיים כאן, בשלום ובביטחון.

"אנו סבורים כי זכותו של החזק היא חובתו, וישראל, בהיותה היותר חזקה, צריכה לעשות את הצעד הראשון והיותר גדול. האמנם אין היא מסוגלת לכך?" – נאמר בגילוי הדעת. עוד נאמר: "אנו סבורים כי ישראל ואש"ף חייבים להכיר זה בזה הדדית וכו זכותה למן הרגע הראשון של פתיחת המשא ומתן, ואזי העולם כולו ינשום לרווחה ויתמלא תקווה".

המודעה הגדולה מסתיימת בפסקה: "אנו באים מתוך אמונה, כי בכוחם של בני האדם להשתנות, כי השינוי בעיצומו, כי רבים מן הפלשתינים השתנו, וכי אם ישראל חלילה לא תשתנה, יעלה לה הדבר לא רק בדם ובאובדן חיי אדם, אלא גם כבודה ושלומה הפנימי יאבדו לה, כי רבה חרדתנו מן עיוורונם של מעטים יגרור את עם ישראל כולו לסבל רבים ולמלחמות אחרות. כל זאת אנו אומרים לכם בבואנו. בשים שאין להיכנס לביתו של ידיד בלב כבד מחרדות אילמות הנובעות צפונות ונסתרות".

המודעה מתפרסמת לאחר שלפני כחודש ביקרה בארץ מייסדת ומנהלת הלהקה אריאן מנושקין ונפגשה עם אנשים, כדי לדון בהיבטים שהתגלעו בין חברי הלהקה בנושא הביקור בישראל בימים של ההתקוממות בשטחים.

תיאטרון השמש העביר את נוסח המודעה למארגני הפסטיוואל בעברית, וביקש לפרסמה על חשבון התיאטרון ב"הארץ", "ג'רוזלם פוסט", "אל איתיחאד", "אל פאג'ר" ו"ידיעות אחרונות". כל הכרטיסים להופעות הלהקה בארץ במסגרת פסטיוואל ישראל, עם ההצגה "לאינדיאד" נמכרו.

ועדת משפטנים בין־לאומית גינתה מעשי צה"ל בכפר ביתא

ז'נווה, (עסט"א). הוועדה הבין־לאומית של משפטנים, שמרכזה בז'נווה, פירסמה אתמול הודעה המביעה דאגה עמוקה נוכח צעדי הגמול שנקט צה"ל בכפר ביתא.

בהודעה נאמר, כי הצעדים שננקטו נגד הכפריים היו מוגזמים. במיוחד מגנה הוועדה "הריסת 16 בתים", בציינה כי ענישה מעין זו אסורה על פי אמנת ז'נווה הרביעית מ־1949. הוועדה מוחה גם נגד גירוש של 20 פלשתינאים, ובינהם שישה שמוצאם מביתא.

נשיא פקיסטאן: פיצוץ מחסן התחמושת השבוע – עקב חבלה

איסלאמאבאד (איי־פי). נשיא פקיסטאן זיא אל־חאק אמר אתמול כי ההתפוצצות שאירעה במחסן התחמושת השבוע שגרמה למותם של 96 בני אדם היתה תוצאה של חבלה מכוונת, אך הכחיש את הידיעות כי התחמושת שפוצצה היתה מיועדת למורדים באפגאניסטאן.

"הערכתי האישית היא כי הדבר אינו אלא חבלה מוצלחת", אמר זיא לכתבים בתדרוך שקיים בארמונו.

ההתפוצצות שאירעה ביום ראשון במחסן תחמושת במחנה "אוג'רי", הממוקם בין הערים איסלאמאבאד ורוואלפינדי, גרמה לעשרות הרוגים ולנזקים חמורים.

הרצוג: לשלב הומור במערכת הבחירות "כדי להקל ולהקהות את חריפות הקיטוב והפיצול"

מאת אילן שחורי
סופר "הארץ" לענייני מפלגות

נשיא המדינה, חיים הרצוג, אמר אתמול, כי לא ייזום הקמתה של ממשלת אחדות לאומית לאחר הבחירות. אלא אם תהיה אליו פנייה מפורשת מראשיהן של שתי המפלגות הגדולות.

הרצוג, שאירח אתמול בלשכתו את ועד הכתבים לענייני מפלגות באגודת העיתונאים בתל אביב, אמר, כי אינו רוצה להתנבא מה יהיה אחרי הבחירות, אך הדגיש, כי לפני ארבע שנים הקמתה של ממשלת האחדות היתה מחוייבת המציאות, וממשלה זו אכן זכתה למספר הישגים מרשימים.

הרצוג, שנפגש עם הכתבים לקראת הבחירות, הביע דאגה רבה מתרבות הויכוח הפוליטי בישראל ואמר, כי לקראת הבחירות ייפגש עם ראשי הליכוד ומפלגת העבודה ויבקש מהם לפעול לריסון ולאיפוק בעת ניהול הויכוח.

"אני יודע, כי הציבור סולד מסגנון פרוע, מהשמצות ומהכפשות אישיות ומהתייחסות לגופם של אנשים ולא לגופו של עניין. אני בטוח כי תחרות פרועה 'לתפוס כותרות', צילום או ציטוט בעתונות תוך ניבול פה, שצריקי התקפות שלוחות רסן – אין בהם בסופו של דבר שום תועלת. זו חרב פיפיות הפוגעת קודם כל במי שמשתמש בה, ואין בה כדי לצבור שום הון פוליטי. התוצאה היחידה היא ביזוי עצמי וביזוי המערכת הפוליטית כולה בעיני הציבור" – אמר הנשיא.

הוא הציע למפלגות בישראל לשלב הומור במערכת הבחירות, ובכך אולי להקל ולהקהות את חריפות הקיטוב והפיצול.

הרצוג אמר, כי הוא מקווה שהעם "ילמד משגיאות העבר ויופקו הלקחים באשר לניצול הנופש הדמוקרטי להסתה ולקידום מטרות אנטי דמוקרטיות. "הדמוקרטיה חייבת להגן על עצמה, ואין לאפשר בשום פנים ואופן לגורמים אנטי דמוקרטיים או לאלה הדוחים במוצהר את עקרונות מגילת העצמאות, לנצל את הנופש הדמוקרטי ואת כלי הדמוקרטיה, כדי לפגוע בה מבפנים. אין להסכים ואין להרשות כל הסתה ופגיעה קולקטיבית בכבודם ובזכותם המוחלטת של המיעוטים בישראל לשוויון אזרחי מלא", אמר הרצוג.

הנשיא סירב להתייחס לנושאים שונים העומדים כיום על סדר היום, בעיקר לגבי האירועים בשטחים המוחזקים בשאלת התגובות לאנשי התקשורת. בתשובה לשאלה בנושא יוזמת השלום של מזכיר המדינה האמריקאי ג'ורג' שולץ אמר הרצוג, כי הוא תולה תקוות רבות בפגישתו של שולץ עם שר החוץ של בריה"מ, אדוארד שוורדנאדזה.

עורך את העמוד: יצחק לאור

هكذا من الاصل

صورة عن الأصل

שערי המניות 14.4.88

בנקים שאינם נכללים בהסדר ההצמדה

שם המניה		השער אתמול	המחזור שח ע"נ	השינוי בנקודות	השינוי ב%	הצע/ביקוש שח ע"נ
אה.ה ש		17700	5	+530	+3.1	+50
המסות 0.1		1141	1488	+11	+ 1	+1184
המסות א 0.5		608	1102			
כללי לא בהסדר		13980	78	+100	+0.7	+75

בנקים הנכללים בהסדר ההצמדה ל 88

שם המניה		השער אתמול	המחזור שח ע"נ	השינוי בנקודות	השינוי ב%	הצע/ביקוש שח ע"נ
אידיבי רג 100.0		107300	484	+100	+0.1	+341
אידיבי ב 100.0		107200	12	−160	−0.2	−17
אידיבי בב א		645647	1			−1
אגוד 0.1		79950	10			+95
דיסקונט ב		138000	12	+2200	+1.6	+209
דיסקונט א		137025	181	+250	+0.2	+256
דיסקונט שה ב		16045		+280	+1.3	+280
המזרחי ש		44300	810	+200	+0.5	+1595
המזרחי ב		44600	80	+600	+1.4	+645
הפועלים בבב		97496		−1		−5
הפועלים ש		72935	1165	+500	+0.7	+2971
הפועלים ב		73180	146	+500	+0.7	+819
כללי א 1.0	שב	185200				
כללי שה 7	שב	8920				
כלל 0.1		46260	1416			+1454
כלל שה 11		17220	47			+78
מימון וסחר 1.0		61370	8			−8
מימון וסחר 5.0	שב	31150				

בנקים הנכללים בהסדר ההצמדה ל 89

שם המניה		השער אתמול	המחזור שח ע"נ	השינוי בנקודות	השינוי ב%	הצע/ביקוש שח ע"נ
אידיבי רג 100.0		132220	7	+200	+0.2	+85
אידיבי ב 100.0	לצ	131500				
אידיבי בב א	לצ	796100				
איגוד 1 שה		99301	9	+1300	+1.3	+69
דיסקונט ב	לצ	168110				
דיסקונט א		169300	4	+100	+0.1	+96
מזרחי ש		54550	77	+250	+0.5	+151
מזרחי מ	לצ	53900				
הפועלים ש		89770	82	+200	+0.2	+85
הפועלים מ	שב	90600				
כללי א	שב	230000				
כלל ספק		57019	189			−115

בנקים למשכנתאות

שם המניה		השער אתמול	המחזור שח ע"נ	השינוי בנקודות	השינוי ב%	הצע/ביקוש שח ע"נ
אדנים 0.1	שב	21137				
לאומימשכ ש	תב	7850	50	+400	+5.4	+299
לאומימשכ ב	שב	7799				
כרמל ש		3600	251	+200	+3.7	+627
בת בשכ ש		2150	890	+50	+2.4	+723
משכן ב ש		5340	537	+40	+1.2	+515
עצמאות 0.1	שב	16105				
מרב 1.0		6600	90	+112	+1.7	+125
טפחות מבב ש	שב	21900				
טפחות רג ש		22105	135	+500	+2.3	+278

מוסדות מימון

שם המניה		השער אתמול	המחזור שח ע"נ	השינוי בנקודות	השינוי ב%	הצע/ביקוש שח ע"נ
הקלאות מבב א	לצ	372750				
הקלאות מבב ג	לצ	208000				
לאומי תעש א ש		11760	52	+120	+ 1	+51
פתוח תעש מבב	לצ	125000				
פת תעש בב ג	לצ	478208				
פת תעש בב בב	לצ	290000				
פת תעש בב 133	לצ	293299				
פת תעש בב ד	לצ	290690				
פת תעש בב דד	לצ	67395				
מרכז קבלנים 5.0	בו	2980	2670	−220	−6.9	−2792
תיירות בב	לצ	235000				
כלל ליסינג 0.1א		19600	20			−10
כלל ליסינג 0.5ב		19000	19	+650	+3.5	+19

ביטוח

שם המניה		השער אתמול	המחזור שח ע"נ	השינוי בנקודות	השינוי ב%	הצע/ביקוש שח ע"נ
אילון		109	1453			−55
איתן		94	12800	−3	−3.1	−9223
אררט 0.1		—	הפסקת	מסחר		
אררט א 0.5		—	הפסקת	מסחר		
בטוח משנה 0.1		321				+100
בטוח משנה 0.5		163.5	2000			−700
משנה אפ	שב	209				
משנה הש		106.5	27500			
הדר 1.0		135	10837			+2197
הדר 5.0		108	18160			+240
הדר אפ סר 2		182	5000			−1500
הפניקס 0.1		475	141	+14	+3.1	+2119
הפניקס 0.5		399	630	+17	+4.5	+1030
המסנר-הראל 1.0		4540	70	+100	+2.3	+108
המסנר-הראל 5.0		3873	75			
כלל ביטוח		320	1544			−849
כלל ביטוח אפ		67	39470			−49928
כלל ביטוח אג"ח		97	188695			−61855
מנורה 1.0	תב	1459	478	+133	+ 10	+872
מנורה 5.0		1100	184			−134
ביטוח סהר		146	18832	+2	+1.4	+14168
סקוריטס 0.1		795	1000	+8	+ 1	+908
צור ש		235	440	+10	+4.4	+440
ציון החזקות 1.0	קצ	2771		+152	+ 5	+66
ציון החזקות 5.0		836	100			−85

מסחר

שם המניה		השער אתמול	המחזור שח ע"נ	השינוי בנקודות	השינוי ב%	הצע/ביקוש שח ע"נ
אינטר גאס 1 ש		745	1300	−10	−1.3	−688
אינטר גאס 5 ש		619	5914			−4784
מאיר עזרא 1.0		521	1060			−860
מאיר עזרא אפ		185	5000	−5	−2.6	−5988
כלל אפ 4		285	8940	+2	+0.7	+12989
כלל אגח 2		144.5	3895	+3	+2.1	+4185
קריסטל 1.0		—	הפסקת	מסחר		
רפק 0.1		12985				
רפק 0.5	שב	15800				
שופרסל א 2.0		1094	2805	−1	−0.1	−3448
שופרסל אפ		3960	1252			+671
שופרסל אגח		109.5	29336			+11441

שירותים

שם המניה		השער אתמול	המחזור שח ע"נ	השינוי בנקודות	השינוי ב%	הצע/ביקוש שח ע"נ
אמתא		355	5500	+6	+1.8	+10080
ספנות השקה 0.1		516	202			−202
ספנות השקה 0.5		194	2180			−2987
ספנות אפ		194.5	24941			−6217
ספנות אג"ח		93	175150			
קידר 0.1		547	1774			+444
קידר 1.0		195	35960			−1492
מגמ שירות 0.1		1105	260	+30	+2.8	+350
מגמ שירות 0.5		827	750	+2	+0.2	+45

מלונות ושירותי תיירות

שם המניה		השער אתמול	המחזור שח ע"נ	השינוי בנקודות	השינוי ב%	הצע/ביקוש שח ע"נ
גלי זהר 1.0		—	הפסקת	מסחר		
גלי זהר 5.0		—	הפסקת	מסחר		
מלונות דן 1.0		1380	115	+40	+ 3	+115
מלונות דן 5.0		920	244	+10	+1.1	+106
חוף האלמוג 1.0		7000	70	+80	+1.2	+125
מלונות הדרין		1983	100	+38	+ 2	+73
ים סוף		211	7000	+4	+1.9	+20708
ים סוף אפ		125	4058			

מחשבים ושירותי מחשבים

שם המניה		השער אתמול	המחזור שח ע"נ	השינוי בנקודות	השינוי ב%	הצע/ביקוש שח ע"נ
תהל.ג 1.0		153	2000			−1000
תהל.ג אפ		40	40400	+5	+1.3	+1100
תהל.ג אג"ח		99.5	2000	−5	−0.5	−7924
יבגא 1.0		4000	180			
מ.ל.ל. 1.0		5620		+180	+3.3	+50
מ.ל.ל. 5.0		1430	150	+56	+4.1	+180
ניקוב מחשבים 1		700	1410	+18	+2.6	+1200
ניקוב מחש 5		255	4400	+5	+ 2	+629
ניקוב אפ סר 2		446	1700	+30	+7.2	+2292
תים מחשבים 1.0	שב	580				

נדל"ן, בינוי ופיתוח

שם המניה		השער אתמול	המחזור שח ע"נ	השינוי בנקודות	השינוי ב%	הצע/ביקוש שח ע"נ
אזורים אפ		453	5376	+1	+0.2	+9674
אזורים אגח		135	13000			
אילון 1.0		73.5	1425	−1	−1.3	−3423
אילון אפ		50	27435			−7737
אל-רוב 1.0		322	1980	+7	+2.2	+5158
אפריקה 0.1		37350	18			−14
אפריקה אפ		16500	58	+649	+4.1	+136
אדרים		634	2520	+8	+1.3	+2753
אלרון 0.1		2590	226	+100	+4.4	+229
אלרון 0.5	תב	2820	40	+104	+5.4	+50
ברנוביץ 1.0	בו	2845	90	+5	+0.2	+70
ברנוביץ 5.0		2480	50	+43	+1.8	+74
דנקנר 1.0		4950	100	+50	+ 1	+159
ודעי 0.1		188	1000			
ודעי 0.5		131	1060			−1060
מרלו 1.0	תב	1584	940	+90	+ 6	+4342
הסנולל 1.0	לצ	745				
הסנולל 5.0	לצ	425				
תלב 0.1		—	הפסקת	מסחר		
תלב 0.5		—	הפסקת	מסחר		
ירושלים אפ		80	14500			−2056
נכסים 0.1		3690	685			+7
נכסים 0.5		3175	773	+70	+2.3	+1227
מבני תעשיה		74.5	112750	+5	+2.1	+88156
מבני תעשיה אפ		24	440820			
מבני תעשיה אג"ח		98.5	30800	+5	+0.5	+20835
ישפרו 0.1		3850	808	−30	−0.9	−1066
ישראלום 1.0		1325	2094	+45	+3.5	+1904
ישרס 10.0		17150	158			−158
כנן פיתוח 1.0		6327	127			−6
לוסד 1.0		7705	495	+200	+2.7	+447
לוסד 5.0		2128	1426			−406
מ.ת.ב 1.0	לצ	227				
מ.ת.ב אפ 2	לצ	102				
מ.ת.ב אגח	לצ	119.5				
מגורי בניה 1.0	לצ	445				+195
מישנאל 5.0		161	10000			+50
מישנאל אפ		146.5	15900	−2	−1.4	−32586
מנרב 5.0		1200	500	−5	−0.5	−291
לידנסקי 1.0		303	488	+4	+1.5	+998
לידנסקי 5.0		126.5	16050			−16050
ליפשיץ 1.0	תב	217	1973	+12	+6.9	+1293
ליפשיץ 5.0		97	29919	+3	+3.2	+13919
ליפשיץ אפ 1		47.4	8500	+4	+7.7	+9191
ליפשיץ אגח		91	15000			−4925
נאות אביב 0.5	לצ	3050				
נכסי אורים		228	3000	+4	+1.6	+3705
נכסי החזקות 1.0		—	הפסקת	מסחר		
נתיב 1.0	בו	1750	58	+5	+0.3	+17
קריה 0.1		3000	20			
קריה 0.5	תב	1215	2600	+110	+ 10	+4842
רסקו 1.0		192	16700	−2	− 1	−18991
רסקו 5.0		140	3000			−1500
רסקו אפ		534	130			+370

שם המניה		השער אתמול	המחזור שח ע"נ	השינוי בנקודות	השינוי ב%	הצע/ביקוש שח ע"נ
רוטבין אג"ח		123.5		+1	+0.8	+28000

חקלאות

שם המניה		השער אתמול	המחזור שח ע"נ	השינוי בנקודות	השינוי ב%	הצע/ביקוש שח ע"נ
מסעי הדר 0.1		2327	70			−70
מסעי הדר 0.5	שב	2097				
מהדרין 0.1		5120	181	+50	+ 1	+115
מהדרין אפ		2207	150			−50
נכסי הדרים 1.8		1462	810			−255
פריגד 0.5		2075	200			+176

מזון וטבק

שם המניה		השער אתמול	המחזור שח ע"נ	השינוי בנקודות	השינוי ב%	הצע/ביקוש שח ע"נ
דובק מב ש		2050	645	+20	+ 1	+77
דובק מב ב		2065	100	+55	+2.7	+200
תלכל 1.0		354	300			
תלכל 5.0		301	200	+12	+4.2	+200
תלכל אגח		99	6500	−2	− 2	−5000
ממגר בירה 1.0		26265	30			
ממגר בירה 5.0		21210	5			−5
יכור 1.0	תב	972	155	+50	+5.4	+585
יכור א 5.0		591	200	+15	+2.6	+1094
יכור אפ 2		230				
פן 1.0		439	2057	+19	+4.5	+1926
פן 5.0		262	100	+2	+0.8	+900
קנוסום 1.0		15700	34	+250	+1.6	+57
עסיס ב 0.5		288	4450	+11	+ 4	+6510
אגגל שקל 1		1999	323	+49	+2.5	+642
שמן מבב א	בו	1160	389	+20	+1.8	+96

טכסטיל והלבשה

שם המניה		השער אתמול	המחזור שח ע"נ	השינוי בנקודות	השינוי ב%	הצע/ביקוש שח ע"נ
ארגד מר 1 ש		312	500	+1	+0.3	+940
ארגד אפ		118.5	500			−100
ארגד אגח		104.5	10581			−581
אופים 1.0		388	650	+9	+2.4	+1250
אופנת ברוך 1.0		235	850	−5	−2.1	−1183
אופנת ברוך 5.0		188	1000	−2	−1.1	−750
אפ א		230	50			−50
ארגמן רג ש		8000	46			
דלתא-גליל 1.0		1379	1992	+14	+ 1	+1190
דלתא-גליל א 5.0		1124	1608			−857
מטוית מאור 1		1000				
מטוית מאור 5	תב	432		−48	− 10	−360
ויסלנ 1.0		265	900	+5	+1.9	+408
ויסלנ 5.0		216	200			−100
זודימן 1.0		4550	67	+156	+3.6	+55
זיקת 1.0		1375	265	+25	+1.9	+606
זיקת 5.0		1215	300	−2	−0.2	−900
זיקת אפ		359				
כופר		120.5	1000	+5	+2.1	+5846
כופר אפ		50.5	1500	+5	+ 1	+100
לודזיה 0.1		600	1194	+10	+1.7	+1445
לודזיה 0.4		460	2232	+14	+3.1	+1922
ליגת 1.0		130	3433			−3353
עיט 1.0	בו	308	790	+3	+ 1	+210
עיט 5.0		136.5	2649	+5	+5.4	+4649
עיט אפ		98	4000	+5	+0.5	+1658
עיט אגח		107	8271	−5	−1.4	−16271
עמק פרימה 1 ש		150	3641	−2	−1.5	−3051
עמק אפ		60	5000			
פולגת א		757	450	+5	+0.7	+578
פולימן א 0.5		8454	34	+84	+ 1	+34
פורצר		1090	200	−10	−0.9	−400
פורצר פרימה		5500	46	+100	+1.9	+54

בטוחה הקבוצה כלל
ניהול תיקי השקעות, ניהול קרנות נאמנות וניהול קופות גמל

מתכת ומוצריה

שם המניה		השער אתמול	המחזור שח ע"נ	השינוי בנקודות	השינוי ב%	הצע/ביקוש שח ע"נ
אורדן 0.1		4310	50			
אורדן 0.5	שב	4050				
אלומית 1.0	שב	6190				
אלומית 5.0	שב	4650				
כבלים ש		268	10081	+10	+3.9	+26803
כבלים אפ		74.5	25000	+5	+ 8	+50557
כבלים אג"ח		96	58100	+1	+1.1	+106900
כבלים אגח		99	25268			+36624
התכוף 1.0		530	304	+15	+2.9	+296
התכוף 5.0		285	658	−15	− 5	−900
התכוף אפ		1991	25	+1	+0.1	+205
דיקה 1.0		1650	58	+30	+1.9	+50
דיקה 5.0		1164	14	−10	−0.9	−14
קסטאות פת 5.0		2915	351	−65	−2.2	−251
כלי ציון 1.0		2300	350			−904
כלי ציון 5.0		1200	1887			+108
קרבור 1.0		201	600	+1	+0.5	+850
קרבור 5.0		110.5	8521	+5	+4.3	+6246
מושתן 0.1		25897	31	−100	−0.4	−23
מושתן 0.5		9588	15			+16
מקר פלדה 1.0		1840	846			−815
קינג 1.0	תב	543	200	+45	+8.6	+906
קינג 5.0		275	275	+10	+3.8	+275
קליל 1.0		2608	191	+50	+ 2	+109
קליל 5.0		2065	300	+65	+3.3	+653
קליל אפ		981	1784			−1423
קליל אגח		125	3137			
שלות 5.0		4324	195			−75
תעשיות לכיש 1.0		470	153	+5	+1.1	+417
תעשיות לכיש 5.0		336		+6	+1.8	+500

חשמל, אלקטרוניקה ואופטיקה

שם המניה		השער אתמול	המחזור שח ע"נ	השינוי בנקודות	השינוי ב%	הצע/ביקוש שח ע"נ
אלביט 5.0		262210	25			+8
אלקו 0.1		9880		−120	−1.3	−4
אלקו ש 0.25		3450	268			
אלקטרה 0.1		1910	800			−465
אלקטרה א 0.5		1545	1226			−126
אמפ 5		815	1291			−522
אגח 5		154	47245	+5	+0.4	+19045
איית 1.0		13450	29	+50	+0.4	+66
אלקטרוניקה אפ	בו	512	3924	+10	+ 2	+1076
כלל אלק אג"ח		99.5	15000			+858
ספקטרוניקס 1.0		999	1769	+15	+1.5	+2713
ספקטרוניקס 5.0		757	731	+12	+1.6	+1953
פייבכומר 1.0		418	194	+5	+1.2	+185
פייבכומר 5.0		336		−1	−0.3	−9
ציקלון 1.0		2402	480	+51	+2.2	+1035
ציקלון 5.0		1400	1040			+416
קונטסין אילד 1.		2599				−2
קונטסין אילד 5.	שב	2199				
ת.א.ת. 1.0		824	250	+14	+1.7	+224
ת.א.ת. 5.0		425	2120			−1274
תדאה		715	727			−22

מוצרי בניה

שם המניה		השער אתמול	המחזור שח ע"נ	השינוי בנקודות	השינוי ב%	הצע/ביקוש שח ע"נ
א.ת.ב. תעשיות 1.		164	14706	+5	+0.9	+17536
א.ת.ב. אפ		568	535	−2	−0.4	−735
א.ת.ב. אגח		134	17000	+5	+0.4	+24000
אקרשטיין 1.0		398	1035	+9	+2.5	+1535
אקרשטיין 5.0		257	2020	−3	−1.2	−2528
אקרשטיין אפ		313	1000			−1000
אקרשטיין אגח		128				
אדום בלוס		96	20788	−5	−0.5	−11012
בלוס אפ	בו	54	7254	+2	+3.9	+3558
מדול השק בתעש		—	הפסקת	מסחר		
מתאיקה ולפגן 1	לצ	1715				
מתאיקה ולפגן 5	שב	1400				
נגב קרמיקה		315	4000	+1	+0.3	+2790
נגב קרמיקה אפ		126	5534			

כימיה, גומי ופלסטיק

שם המניה		השער אתמול	המחזור שח ע"נ	השינוי בנקודות	השינוי ב%	הצע/ביקוש שח ע"נ
אבן 5.0		1545	1850	+15	+ 1	+2045
אליאנס ב	בו	593	108	−6	− 1	−115
גל תעשיות 1.0	בו	326	50	−3	−0.9	−150
גל תעשיות 5.0	בו	213	50	−2	−0.9	−100
גל אפ		47.5	2000			
גל אגח		98.5	7000			+15000
דשנים 0.1		3881	149	+40	+ 1	+19
דשנים 0.5		1685	224			+392
חיפה כמי 10.0		—	הפסקת	מסחר		
ליפסקי 1.0	בו	1817	159	+18	+ 1	+121
מקסימה 1.0	שב	563				
מקסימה 5.0	שב	375				
סנו 1.0		20877	108			−88
סנו 5.0		18050	20			
פויקלאס		547	2649	+2	+0.4	+2065
פויקלאס אפ		141	9835			
קרט כימיקל 1.0		4940	236			−48
קרט אפ		2665	220	+5	+0.2	+365
קרט אגח		112	3070	+1	+0.9	+16930
תאו 5.0		4258	16			−3
פרוטרום 10.0		536	24212			−14690

עץ, נייר ודפוס

שם המניה		השער אתמול	המחזור שח ע"נ	השינוי בנקודות	השינוי ב%	הצע/ביקוש שח ע"נ
כתר		123	16900	+5	+2.5	+15900
רשתון 1.0		6320	58	−80	−1.3	−38
רשתון 5.0	שב	4100				
תנבק 1.0		6820	60	−30	−0.4	−33
יאה 1.0		2230	883	+80	+3.7	+2907
לבידי אשקלון 1		870	1514			−118
מלם ב 0.5		22200	3			
קרגל		694	1000			−1065
קרגל אפ		330	1950	+3	+0.9	+2203
רים 0.1		333	155	+6	+1.8	+297
רים 0.4		150	3045	+4	+3.7	+5266
תעל ב 0.2		16550	120	+450	+2.8	+144

תעשיות שונות

שם המניה		השער אתמול	המחזור שח ע"נ	השינוי בנקודות	השינוי ב%	הצע/ביקוש שח ע"נ
אורין 1.0		166	4300			+1768
אורין 5.0		95	6184	+5	+3.8	+6784
תעשיה יוד		1794	120	−36	− 2	−120
הגבמלק 1.0		945	89			−91
הגבמלק 5.0		916	60	+20	+2.2	+60

השקעות בתעשיה

שם המניה		השער אתמול	המחזור שח ע"נ	השינוי בנקודות	השינוי ב%	הצע/ביקוש שח ע"נ
תרכזת		9350	539	+350	+3.9	+947
מור כב ש		6120	165	+120	+ 2	+165
תעשיות אפ		133	39292			−23840
תעשיות אגח		109	6080			−4950

חברות השקעה

שם המניה		השער אתמול	המחזור שח ע"נ	השינוי בנקודות	השינוי ב%	הצע/ביקוש שח ע"נ
אגיש ש		4920		+128	+2.5	+55
אי.די.בי. אפ		2980	731	+45	+1.5	+538
אי.די.בי. אג"ח		102.5	56660			
אלגר ש		940	721	+20	+2.2	+714
בזלת 1.0	שב	1011				
בזלת אפ		789				
בזלת אגח		108	3692			−5492
דנבאר 1.0	תב	500	156	+50	+6.4	+844
דנבאר 5.0	בו	394	716	+18	+4.8	+1698
חברה לישראל 5.0		2950	910	+30	+ 1	+1101
הלמנן 0.1	שב	115900				
הלמנן ש 1.0		20700	28	−108	−0.5	−28
אמפא א 0.5		18565	40	+715	+ 4	+75
דיסקונט השק אפ		852	11200			−12156
דיסקונט השק אגח		108	10380	−5	−0.5	−12378
מגדל השק ש		27400	15			
כור השקעות 124	שב	14019				
חירון 1.0		1285	261	−5	−0.4	−66
חירון 5.0		600	954	+26	+4.5	+954
יעמר 1.0	קצ	1786		+85	+ 5	+181
יעמר 5.0		1398	235	+55	+4.1	+235
יגאו ש		14100		+1200	+9.3	+250
ירדן א 0.1		1001	159			−178
כלל 50.0		1027	200	−3	−0.3	−727
מטר 0.1		320	133			+133
מטר א 0.5	שב	352				
מטר אפ		128	3704	−2	−1.5	−4104
מטר אגח		127	10500			−4580
סהר ג 1.0		323	5000	+10	+3.2	+6000
פו השק ש		2200	951			
פמה א 0.1	בו	5200	25	+203	+4.1	+33
פמה 0.5		3270	56			−6
פריון ב 2.5		10920	362	+100	+0.9	+577
קדרן 1.0		108	12123			−4123
קדרן 5.0		68.5	3000	−5	−0.7	−535
קדרן אפ		48	26204	+6	+1.3	+24655
קדרן אגח		108	10000			+16905

נסחרות במט"ח

שם המניה		השער אתמול	המחזור שח ע"נ	השינוי בנקודות	השינוי ב%	הצע/ביקוש שח ע"נ
בזית ב		258		−5	− 2	−3500

רשימה מקבילה

מסחר שרותים מלונאות מחשבים

שם המניה		השער אתמול	המחזור שח ע"נ	השינוי בנקודות	השינוי ב%	הצע/ביקוש שח ע"נ
הראל 1.0		—	הפסקת	מסחר		
יסקל		223	1520			−960
קנמדיום 0.1	בו	1235	15	−65	− 5	−115
קנמדיום 0.5		268	500			+500
קנמדיום אפ		49	2128	+2	+4.3	+2128
קוסל 1.0		628	900			−900
תבל		168	404			−404
בני הדר	בו	111	6860	+1	+0.9	+2741
בני הדר אפ 1		68	1000	+3	+4.6	+1000
הטויה הישראלית		48.4	7843			−7843
כגס מר 1 ש		1140	91.5	−50	−4.2	−1.5
אינות משובים		330	5670	+8	+2.5	+4495
דטה סיכון 1.0	בו	410	1819	+13	+3.3	+1395
דטה אפ		710	640			−978
כלל מחשבים 1.8		4450				
משוב מחשבים 1.0	בו	116.5	2488	+5	+5.9	+8894
רשף		340	1640	−4	−1.2	−2390

נדל"ן בינוי חקלאות

שם המניה		השער אתמול	המחזור שח ע"נ	השינוי בנקודות	השינוי ב%	הצע/ביקוש שח ע"נ
אורן 1.8		—	הפסקת	מסחר		
אורן 3.0		—	הפסקת	מסחר		
אמנונים 1.0	בו	412	508	+8	+ 2	+895
בן-יקר בת 1.0		2250		+12	+0.5	+88
רדוקו 1.0		—	הפסקת	מסחר		
רדוקו 5.0		—	הפסקת	מסחר		
עוד 3.0		1178	324			−265
רסקו מטל	תב	1680	303	+150	+9.8	+600
רסקו רג		1540	452	+41	+2.7	+521
שמר 5.0		—	הפסקת	מסחר		
אגאם		—	הפסקת	מסחר		
גולדפרוסט 1.0		681				−7
גולדפרוסט 5.0	בו	420	206	+40	+10.5	+515

תעשיה

שם המניה		השער אתמול	המחזור שח ע"נ	השינוי בנקודות	השינוי ב%	הצע/ביקוש שח ע"נ
יהדוס		184	750			−750
מקס 0.1	בו	2870	50	−30	−1.4	−12
מקס 0.5		975	461			+39
תעש ורוסם 1.0		1201	50	+20	+1.7	+400
אלקטנין 5.0	לצ	1070				
מורען 1.0	לצ	574				
משמבת סלע		77.5	700	−5	−0.6	−700
מתכת מרום 1.0		65	20144	+3	+4.8	+20844
מתכת מרום אפ		18.5	26632			−1368
אלקול		—	הפסקת	מסחר		
אלקול אפ 2		—	הפסקת	מסחר		
בר-כהן 1.0	תב	2200	385	+150	+7.3	+261
בר-כהן 5.0		1500	665	+35	+2.4	+557
ברמן אפ		592	908	+12	+2.1	+942
מרומסטס 1.0	שב	3265				
מרומסטס 5.0		948	100	−2	−0.2	−590
מ.ל.ב. 1.0	שב	858				
מ.ל.ב. 5.0	תב	464	85	+42	+ 10	+160
אלרו-טק		167	500	+3	+1.8	+400
דקסטר 1.0		2181		+53	+2.5	+19
גקה 1.0		3500	47	+40	+1.2	+37
ת.נ.ג.ל. 1.0	שב	1298				
ת.נ.ג.ל. 5.0	שב	1295				
תדר א 5.0		5500	1			
אורטע פרינט		451	200	+10	+2.3	+1415
סקטורית 1.0		6850	105	−37	−0.5	−47
גולן		326	3150			−1870
רדמן		130	1628	−5	−3.7	−3720
פו זין		396	1295	+10	+2.6	+2049
נאגרי טכנולוגיה	תב	186	7790	+5	+5.5	+15240

השקעה

שם המניה		השער אתמול	המחזור שח ע"נ	השינוי בנקודות	השינוי ב%	הצע/ביקוש שח ע"נ
אינקובה 0.1		36	17854			−5021
אינטם	שב	190				
אינטם אפ		48	1			−1000
אנאשר בב		463	112	−2	−0.4	−576
אפיק 1.0	לצ	297				
אפיק 5.0	לצ	194.5				
בנין ב 5.0	תב	9357	55	−1040	− 10	−145
ישום החזקות	תב	70	55751	+5	+10.2	+56624
ישום אגח-אפ		63	17000			
לנדיקו 0.1	לצ	1841				−22
לנדיקו 0.5	לצ	287				
שה השק ב 0.1	בו	1309	60	−13	− 1	−82
שה השק ג 0.5		830	15	+24	+ 3	+1207

חיפושי נפט

שם המניה		השער אתמול	המחזור שח ע"נ	השינוי בנקודות	השינוי ב%	הצע/ביקוש שח ע"נ
דלק נפט 1		1880	196			−196
דלק נפט 5		854	1598			−829
מו חיפושי נפט		22600	109			−99
יואל אפ		68	15497			
מ.ג.נ. 1.0		3500	48	+110	+3.2	+79
מ.ג.נ. 5.0		2855	500	+50	+2.5	+173
פראייל ב 0.3		4090	100			−41
נמבא ש	תב	365	11591	+35	+9.9	+10832

משתנים

שם נייר ערך	סה"כ מחזור	שער קובע משתנים	שער	שינוי יומי %	מס' עסק'
בנק בינלאומי 05	3221	6537	6213	2	13
מיב.י. 0.5	3875	7695	7565	1.75	8
הבנה ש	34485	137.5	135		8
שלמן אפ	1918	699	689	1.01	1
כלל סחר	37710	380	369	2.98	17
שופרסל ב 10.0	36621	974	955	1.99	19
דלק ב ש	21648	2052	2017	0.98	30
אפריקה 1.0	1212	51847	50995	2.75	23
אורים 1.0	8873	785	766	2.48	6
נכסים ובנין	6964	2728	2698	1.49	11
ובעות השר		54260	54260		
חברה לירושלים	18569	293	289	1.05	2
כלל מרכז	10584	658	642	2.49	9
עלית	2127	12335	11861	4	16
סלנת ב 4	5108	606	600	1	6
קסטאות פת 1.0	375	3134	3134	−0.51	
כלל העש אלק	3606	2015	1961	2.75	5
אלרון 3.0	67	198057	192288	3	8
מבע ש	6915	9575	9296	3	14
ים המלח	41985	2131	2099	1.77	22
מחצבים 10.0	38045	886	871	1.72	20
מעלי ניר 10.0	204	228365	221712	3	33
כלל תעש 1.0	197286	192	186.5	2.95	31
אידיבי פתוח 2.0	4879	6613	6420	3.01	28
אלון ש	2300	759	755		1
חברה לישראל 1.0	6796	3691	3592	2.76	14
פועלים השק ש	8131	663	668	1.69	4
דיסקונט השק ש	11999	1992	1972	−0.25	10
כלל 10.0	23044	1095	1066	2.72	24
יואל 5.0	15254	275	275	−0.36	1

שערים בינ"בנקאיים

אתמול, בצהריים, 14.04.1988 באירופה
מכירה מיידית (ממוצע)

$ ארצות הברית	ליש"ט שטרלינג	1.8417/1.8427
מרקים גרמניים	ליש"ט ארה"ב	1.6920/1.6930
פלורינים הולנדיים	"	1.8977/1.8987
פרנקים שווייצריים	"	1.4005/1.4015
פרנקים בלגיים	"	5.7350/35 4000
פרנקים צרפתיים	"	5.7850/5.7380
לירטות איטלקיות	"	1254.80/1255.80
ינים יפאניים	"	126.10/126.20
$ ארצות הברית	ליט.ג.ר.	1.3412/1.3417

שער הזהב 447.00 $ אר"ב אונקיה לזמן מיקסינג
מסירה מאוחרת (פורוורד)

	ליש"ט/$	פר"ש/$	מרק/$
1 ח'	1.8400/1.8412	1.3948/1.3962	1.6869/1.6880
3 ח'	1.8360/1.8373	1.3833/1.3848	1.6767/1.6780
6 ח'	1.8300/1.8315	1.3669/1.3685	1.6613/1.6625

הנתונים נמסרו על-ידי בנק דיסקונט לישראל בע"מ

גלגל הבורסה / יהודה שרוני

רוצים עוד שבוע כזה

שבוע המסחר בבורסה הסתיים אתמול בהמשך מגמת עליות השערים במניות חופשיות. כצפוי, היו שניצלו אתמול את עליות השערים של הימים האחרונים, ומכרו את אחזקותיהם. אולם, הביטוי "מימוש רווחים" היה אתמול נכון במיוחד, שכן ההיצעים נבלעו בגלל הביקושים. במהלך המסחר נסוגו חלק מהמוכרים מההיצעים שהורמו. מדד המניות הכללי ללא בנקים עלה בסיכום השבועי ב־6.75 אחוזים. רוב העליות היה במניות הנסחרות במסגרת המשתנים, וגם היקפי הפעילות במניות הנסחרות במסגרת זו גדלו מאוד. נראה כי מבקרי שיטת מסחר זאת יצטרכו לעשות היטב את חשבון הנפש בטרם יטיחו בפעם הבאה ביקורת לא מוצדקת.

מחזורי המסחר בשבוע האחרון הוכפלו ולקוחות שבו ורכשו תעודות השתתפות בקרנות הנאמנות, לראשונה זה תקופה ארוכה מאוד. המסחר בפרץ שהתחיל בשעות הבוקר המוקדמות, עמד בסימן של היצעים למרבית המניות (בצד המוכרים היו מנהלי תיקים, וכן גופים שפעלו באמצעות חברת הברוקרים "בטוחה"). אולם, כשהציג של "לאומי פיא" רכש את ההיצעים למניות הבנק הבינלאומי ופיבי. במהירות וללא שינוי שער, שופרה מאוד אווירת המסחר, ובהמשך הצטרפו גם סוחרי בורסה אחרים לרוכשי המניות.

גם אתמול, כמו בשבוע האחרון, ריתק המסחר במשתנים את מרבית תשומת הלב. הביקושים למניות המשתנים סופקו בדרך כלל בעליות של עד 3 אחוזים, ובמספר מניות נרשמה פעילות ערה במיוחד: נייר חדרה, כתוצאה מביקושים של "הראון את לביא" "בטוחה" ועוד; כלל סחר, ביקושים של "בטוחה"; ים המלח, היצעים של "לאומי פיא" ועוד. מחזור המסחר במניות המשיך להיות גבוה יחסית, והסתכם ב־10.6 מיליון שקל.

	מדד יומי	שינוי ב%
מדד מניות כללי	96.95	+0.77
כללי ללא בנקים	84.18	+1.54
מדד משתנים	86.96	+2.14
מדד אג"ח כללי	105.97	+0.04
אג"ח צמוד מדד	106.08	+0.04
אג"ח צמוד מט"ח	105.98	−0.02

רגיעה באפיקים הדולריים

השבוע עמד בסימן של רגיעה בכל אפיקי ההשקעה הדולריים. רמת התשואה באפיקים אלה כמעט ולא השתנו. אפשרות להחלשות הדולר בשווקי העולם וייסוף השקל בארץ, עשויה להביא בשבוע הבא לירידה נוספת במחירי האפיקים הדולריים. עם זאת, לא מן הנמנע כי ההתפתחויות באפיקי השקעה אלה, ישפעו ממדד המחירים לצרכן שיפורסם היום.

תשואה שנתית דולרית ב%	פדיון אפר' 88	פדיון אפר' 89
גליל 0.1	12.06	7.14
הפועלים ש	11.67	7.12
אי.די.בי. רג	11.81	7.07
דיסקונט א	11.71	6.85
המזרחי ש	11.11	7.15

הרשימה המתעוררת

אחת התופעות הראויות לציון השבוע, היא ההתעוררות שהיתה בחלק מניירות הערך הנסחרים במסגרת "הרשימה המקבילה". ההתעוררות באה בעקבות חידוש הפעלות במה שמכונה בעגה הבורסאית "פרויקטים". סיבה אפשרית נוספת להתעוררות היא הוצאת חלק מניירות הערך הנסחרים במסגרת זו למסגרת הרשימה הרגילה. זו הסיבה להתעוררות שהיתה אתמול במניות נפטא, דלק, יישום ועוד. נראה כי המגמה החיובית בשוק המניות תמשך גם בשבוע הבא, ואזי תופעה זו עשויה להתחזק עוד יותר.

עלית על הכוונת

אם יש מניה הנסחרת במסגרת המשתנים, שהתעוררות בה היתה השבוע ראויה לציון, היתה זו המניה של עלית. מניה זו נשוקה בשיעור יחסי גבוה יותר מהמניות האחרות, זאת למרות שבמצבה העיסקי של החברה לא חל שינוי מהותי. אתמול עלתה המניה ב־4 אחוזים, ובסיכום השבועי היא עלתה בלמעלה מ־10 אחוזים.

אי.די.בי. פיתוח: מניית השבוע

אין ספק כי מניית אי.די.בי. פיתוח, זוכה לתואר מניית השבוע. הפעילות במניה זו שהיה עד לאחרונה על אש קטנה, הלכה והתרחבה, ובמשך מספר ימים היה היקף הפעילות במניה הגבוה ביותר מבין כל המניות הנסחרות במסגרת המשתנים. נראה כי אחת הסיבות לפעילות היא הדו"חות הכספיים הריווחיים שתפרסם החברה בשבוע הבא. בסיכום השבועי עלתה המניה ב־12 אחוזים, אך ניירות הערך להמרה עלו בשיעור גבוה יותר.

נמשכת הפעילות במק"מ

הפעילות הרבה במלוות קצרי המועד התחדשה אתמול, ומחזור המסחר הסתכם ב־29.5 מיליון שקל. הנטיה היתה למכור את הסדרות הנפדות בעוד חודשיים, ולרכוש את הסדרות הארוכות יחסית. בשוק איגרות החוב לא נרשמה אתמול פעילות יוצאת דופן, למעט הנפקת שתי סדרות חדשות על ידי בנק ישראל.

הסידרה	ימים לפדיון	שער	תשואה שנתית
438	5	99.81	14.85
448	12	99.54	14.90
518	19	99.28	14.95
528	26	99.01	15.00
538	33	98.74	15.05
548	40	98.41	15.80
618	47	98.13	15.80
628	54	97.80	16.20
638	61	97.52	16.20
648	68	97.24	16.20
658	75	96.96	16.20
718	82	96.66	16.35
728	89	96.35	16.45
738	96	96.06	16.50
748	103	95.74	16.70
818	110	95.42	16.85
828	117	95.13	16.85
838	124	94.83	16.90
848	131	94.54	16.95
858	138	94.24	17.00
918	145	93.99	16.90
928	152	93.69	16.95
938	160	93.37	16.95
948	166	93.11	17.00
1018	175	92.81	17.05
1028	180	92.59	16.90

הודעות בבורסה

- אמפא סיימה את תשעת החודשים שהסתיימו בדצמבר 87 בהפסד של 406 אלף שקל לעומת רווח של 169 אלף שקל בשנת 1986.
- תדיראן הפסידה בשנת 1987 9.3 מיליון דולר.
- מור החזקות סיימה את 1987 ברווח של 5.86 מיליון שקל לעומת רווח של 5.46 מיליון שקל בשנה הקודמת.
- יחזקאל וזהבה ויזר רכשו במהלך המסחר בבורסה 1105 ע.נ. מניות ישראלום.

דחוף
שרות מודעות
מודעות אבל דחופות
מכבדים כרטיסי אשראי
03-611001

שערי קרנות הנאמנות

הקרן	מחיר יחידה	מחיר פדיון	השינוי נקודות	השינוי אחוזים
אב	5396.21	5317.50	41.64	0.79
אבוקה	422.98	414.78	5.93	1.45
אגוד	272.83	267.62	0.14	0.05
אגם	107.31	105.22	−0.04	−0.04
אדיר	1815.54	1779.87	4.36	0.25
אדים	165.66	162.48	1.98	1.23
אופיר	167.01	165.85	0.13	0.08
אור	434.61	430.87	0.76	0.18
אוריון	135.43	132.75	0.12	0.09
אורלי	298.93	296.77	0.84	0.28
אורן	839.32	823.02	2.82	0.34
אייל	5433.32	5327.37	−3.10	−0.06
איריס	5709.32	5591.11	11.00	0.30
איתן	807.91	792.02	2.37	0.30
אלון	663.35	649.91	0.20	0.03
אלמגת	704.10	690.42	1.12	0.16
אנליסט	99.33	97.00	0.31	0.32
אג"ח	105.91	104.49	0.05	0.05
מניות	91.25	89.06	1.32	1.50
ארז	315.18	309.03	4.06	1.33
אש	141.10	138.00	1.93	1.42
אשל	193.52	189.74	0.20	0.11
אתגר	89.04	87.36	1.21	1.40
אתרוג	265.83	263.25	0.79	0.30
בדולח	159.25	156.21	1.30	0.84
ברוש	530.79	520.55	3.33	0.64
ברק	475.16	465.75	2.12	0.46
בבלת	325.20	323.30	0.28	0.09
גביש	1606.58	1575.71	6.43	0.41
גבע	119.08	117.31	0.16	0.14
גורן	472.88	463.87	1.33	0.29
גיא	106.88	105.29	0.19	0.18
גיל	3390.84	3325.70	18.06	0.55
גלית	669.08	660.91	0.81	0.12
הדובדבן	357.06	353.69	2.77	0.79
הזכיות	515.22	505.18	2.70	0.54
ולכל	256.69	251.45	0.32	0.13
זהרן	1636.24	1606.39	3.02	0.19
דוהר	281.82	276.70	0.50	0.18
דליה	591.72	581.23	1.88	0.32
דרור	330.94	324.90	2.55	0.79
דקל	364.17	357.22	4.47	1.27
הדס	395.17	392.47	1.83	0.47
הילה	417.45	415.59	0.56	0.13
ורד	568.88	559.07	1.06	0.19
זהבית	2042.73	2002.68	0.00	0.00
זוהר	113.16	111.49	0.16	0.14
זית	139.56	137.49	0.15	0.11
זינוק	107.13	104.87	0.88	0.85
זמיר	446.80	438.07	5.21	1.20
חוחית	169.97	166.24	0.08	0.05
חליפין	149.28	148.87	0.08	0.05
חלמיש	220.16	218.68	0.08	0.04
חן	155.93	155.31	0.17	0.11
חמד	118.90	116.32	0.35	0.30
טל	6534.18	6454.06	4.06	0.06
יובל	481.10	471.83	1.32	0.28
יהלום	172.17	168.85	1.45	0.87
יערות	370.50	367.14	2.38	0.65
יערה	469.88	460.85	0.57	0.12
כוכב	304.17	298.30	3.36	1.14
כחל	134.57	131.95	0.26	0.20
כלנית	646.81	635.19	2.07	0.33
כספית	273.64	271.61	0.65	0.24
כרמל	143.31	141.06	0.37	0.26
כתר	1246.86	1228.84	4.18	0.34
לחם	4909.22	4813.56	15.19	0.32
למשקיע	132.53	131.01	0.05	0.04
לביד	345.13	338.46	5.02	1.51
לקט	2000.90	1960.68	1.69	0.09
לשם	395.58	392.97	0.65	0.17
מכתר	1432.17	1405.00	0.66	0.05
מכמה	4113.05	4087.23	6.31	0.15
מגר	267.28	265.46	0.16	0.06
מצוק	3875.78	3841.55	11.66	0.30
מור	1668.79	1657.60	19.48	1.19
מורן	880.41	871.80	2.73	0.31
מטח	25681.71	25287.63	75.20	0.30
מירד	1082.15	1061.42	1.73	0.16
מנוף	4743.15	4652.77	26.09	0.56
מעיין	781.27	766.71	1.09	0.14
מקשה	400.22	397.60	0.06	0.02
מכלול	98.55	96.68	0.99	1.03
מרווח	130.70	130.22	0.14	0.11
מרום	1416.79	1390.36	2.33	0.17
נגה	152.09	149.84	0.28	0.19
נסיך	281.59	279.65	3.52	1.27
נבט	477.51	470.31	3.52	0.75
נילי	137.29	135.26	1.33	0.99
סביון	650.13	638.42	3.02	0.48
סגולה	143.88	141.05	0.30	0.21
סלע	389.68	387.08	0.13	0.03
סנונית	560.03	549.11	0.78	0.14
סער	391.68	384.26	3.07	0.81
ספיר	176.36	175.91	0.42	0.24
עופר	371.23	364.26	3.07	0.85
עירית	771.45	765.74	5.44	0.72
עידן	505.95	498.54	0.71	0.14
עמבר	116.33	113.87	0.19	0.17
ענת	2380.92	2363.22	14.16	0.60
עפרוני	527.16	516.86	0.38	0.07
ערמון	131.21	128.73	−0.04	−0.03
פיא	1658.87	1626.55	11.39	0.71
צבר	562.67	551.47	0.99	0.18
צופית	488.08	478.51	2.41	0.51
צוק	130.64	130.12	0.17	0.13
צמיד	1181.49	1157.90	2.04	0.18
צמיחה	528.90	521.28	2.35	0.45
צפורת	150.94	149.85	0.22	0.15
צריח	105.66	104.26	0.26	0.25
קלע	172.34	171.48	0.99	0.58
קשת	108.33	106.22	0.18	0.17
רונית	17978.28	17826.79	83.83	0.47
רימון	138.56	138.32	0.15	0.11
רקפת	885.55	870.05	8.19	0.95
רשף	435.56	426.60	1.20	0.28
שביט	474.47	465.39	0.93	0.20
שהם	357.04	353.71	−0.14	−0.04
שחף	105.79	103.73	0.10	0.10
שירה	459.25	455.82	2.62	0.58
שושן	429.12	420.77	0.65	0.15
שחר	681.86	678.69	5.00	0.74
שקד	704.83	691.34	6.44	0.94
שפיר	192.92	189.15	0.08	0.04
תאנה	249.20	246.85	1.39	0.57
תדהר	521.48	518.88	4.41	0.86
תירוש	565.58	562.88	−0.03	−0.01
תנופה	107.33	105.19	−0.01	−0.01
תמר	263.42	258.35	−0.03	−0.01
תמה	205.01	203.56	0.62	0.31
תרשיש	119.29	117.02	0.11	0.09
תשרי	554.34	549.80	0.98	0.18

שערי אגרות החוב

שב"א 4.25%

סדרה	שער	שינוי בנק'
4101	420.5	+0.3
4102	169.9	+0.2
4103	163.2	+0.2
4104	158.2	+0.2
4501	158.2	+0.2
4502	150.7	+0.2
4503	149.8	+0.2
4504	147.7	+0.3
4105	131.7	−0.2
4106	128.4	−0.2
4107	124.5	−0.5
4108	122.4	−0.5
4109	119.4	+0.1
4110	118.1	+0.1
4201	147.6	−0.2
4204	157.6	−0.5
4205	138.9	−0.5
4206	136.6	+0.2
4207	136.3	+0.2
4208	134.6	+0.2
4209	131.8	+0.2
4210	128.5	+0.2
4211	124.7	+0.2
4212	121.7	−0.5
4213	118.9	−0.5

3% מלווה מדינה (הצמדה 100%)

סדרה	שער	שינוי
3601	46021	+ 52
3602	42431	+ 48
3603	39580	+ 46
3604	35451	+ 16
3605	32580	+ 16
3606	30525	+ 15
3607	28396	− 211
3608	26888	− 206
3609	25625	− 202
3610	22939	− 15
3611	22168	− 16
3612	21953	− 15
3613	20701	+ 47
3614	19881	+ 46
3615	18565	+ 44
3616	16856	− 188
3617	15906	− 182
3618	15102	− 177
3619	13970	− 78
3620	13101	+ 7
3621	12418	+ 6
3622	11267	+ 6
3623	10548	− 28
3624	10134	− 15
3625	9255	+ 4
3626	8543	− 27
3627	7963	+ 37
3628	7325	+ 35
3629	6843	− 20
3630	6456	− 11
3631	5954	− 11
3632	5654	− 5
3633	5344	− 5
3634	4699	− 9
3635	4447	− 8
3636	4352	+ 6
3637	4089	+ 6
3638	3804	+ 8
3639	3484	+ 7
3640	2885	+ 4
3641	2500	+ 5
3642	2227	− 17
3643	1934	− 14
3644	1745	+ 1
3645	1574	− −

גליל 4.25%

סדרה	שער	שינוי
3701	1312	+ 26
3702	1035	+ 9
3703	924.1	+ 27
3704	792.1	+28.4
3751	415	+2.4
3752	167.5	+ 1
3753	160.7	+ 1
3901	154.8	−0.6
3902	147.6	−0.5
3903	146.6	−0.5
3904	144.4	−0.5
3754	143.7	+0.6
3755	138.6	+0.6
3756	133.8	+0.5
3757	135.2	+0.6
3758	151.7	−0.9
3759	131.4	−0.9
3760	129.7	−0.8
3761	126.9	−0.9
3762	128.6	−0.9
3763	119.9	−0.8
3764	119.9	+ 1
3765	117.1	+ 1
3766	115.8	+ 1
3791	120.8	−0.3
3792	118.7	−0.5
3826	142.4	+0.2
3827	139.8	+0.2
3828	135	+0.1
3829	136.4	+0.2
3830	133.6	−0.5
3831	133.3	−0.2
3832	131.6	−0.2
3833	128.8	−0.2
3834	125.5	−0.2

4% .6% 7% פיתוח (הצמדה 80%)

סדרה	שער	שינוי
3524	164800	− −
3525	161800	− −
3526	160600	+ 100
3527	157600	− −
3528	152902	− −
3529	152400	− −
3530	149800	− −
3531	149148	− −
3532	144500	− −
3533	144500	− −
3534	136298	− −
3535	136205	− −
3536	136050	− −
3537	135801	− 200
3538	128036	− −
3539	128500	− −
3540	127805	− −
3541	124060	+ 400
3542	123500	+ 100
3543	117580	− −
3544	117850	− −
3545	114329	− −
3546	114701	− −
3547	115008	+ 200
3548	114520	+ 300
3549	108709	+ 300
3550	108900	− −
3551	108800	+ 200
3552	99900	+ 100
3553	99289	+ 500
3554	100000	+ 200
3555	99500	− 500
3556	94841	− 400
3557	101100	− −
3558	101010	− 1100
3559	96900	− −
3560	91500	− −
3561	91401	− −
3571	91210	+ 100
3572	91650	− −
3573	91375	− −
3574	84270	+ 100
3575	84401	+ 200
3576	88750	+ 100
3579	77055	− −
3577	84100	+ 100
3578	77372	− −
3580	71900	− −
3581	65410	− −
3582	60500	− −
3583	56250	− −
3584	53610	+ 24
3585	50925	+ 22
3586	46372	+ 21
3588	46387	+ 20
3589	42556	+ 18
3587	46735	− 72
3591	44475	− 69
3592	44456	− 68
3593	44376	− 70
3590	42361	− 16
3595	42160	− 16
3594	42209	− 32

5% מלוה פיתוח (בריבית כפולה)

סדרה	שער	שינוי
2006	165380	+ 1600
2007	158600	− −
2008	157400	− −
2009	159100	+ 150
2010	158008	− −
2011	154800	− −
2012	154011	− −
2013	154400	− −
2014	151800	− −
2015	150600	− −
2016	151900	− −
2017	148000	− −
2018	147500	+ 200
2019	146300	− −
2020	143600	− −
2021	144000	− −
2022	135000	− −
2023	134600	− −
2024	127001	+ 501
2025	127000	− −
2026	126700	− 300
2027	123500	− −
2028	124590	− −
2029	117870	− −
2030	116508	− −
2031	112799	− 1200
2032	115100	− 3300
2033	107700	− 400
2034	106600	− 800
2035	105100	− −
2036	99000	− 1990
2037	107209	− −
2038	97800	− 2400
2039	98010	− −
2040	96689	− −
2041	88870	− 2100
2051	90949	− −
2052	85315	− 2500
2055	82115	− 2500
2053	76999	− 1796
2054	84454	− −
2056	80560	− −
2057	81660	+ 2200
2058	79987	− −
2059	78975	− −
2060	101469	− −
2061	50797	− 1473
2062	46814	+ 15
2063	52026	− 1558

צמודות זהב

סדרה	שער	שינוי
יזד 5	110	−0.5

רמון

סדרה	שער	שינוי
7006	197.8	− −
7007	183.9	−0.5
7008	174.8	−0.5
7009	170.1	+0.3
7010	161.8	−0.5
7011	157.5	−0.2
7012	151.9	−0.1
7013	144.9	+1.5
7014	124.8	−0.2
7015	104.1	− −
7016	103.6	− −
7017	106	− −
7018	105.8	− −
7019	106.2	−0.1
7020	106	−0.1
7021	105.1	− −
7201	104.9	−0.1

גלבוע

סדרה	שער	שינוי
6101	13823	− 134
6102	8286	− 4
6103	7483	+ 53
6104	7042	− 54
6105	6670	− 51
6106	6456	− 26
6107	6202	− 25
6108	4493	− 20
6109	4263	− 19
6110	4186	− 19
6111	3557	− 1
6112	3448	− 1
6113	2270	− 1
6151	871.4	+0.5
6152	834.2	+0.5
6153	720.1	+0.3
6154	727	+0.1
6155	467.6	−0.1
6156	378.3	−0.1
6157	281	+ 1
6158	266	+ 1
6159	229	+0.6
6160	214.2	+0.6
6161	206.4	+0.6
6162	185.8	− −
6163	172.6	+0.3
6164	166.3	+0.5
6165	156.2	− −
6166	148.1	−0.3
6167	144.8	−0.3
6168	142.4	−0.3
6169	136.5	+0.4
6170	127.9	−0.7
6171	90.2	−0.5
6172	91.2	−0.4
6801	99.6	+1.4

100% מט"ח

סדרה	שער	שינוי
אל אם	1445	− 1
אלביט	220.6	+1.6
אלתא	1237	− −
אלסינט	2502	− 1
מאימקס	1194	− 11
תורד 84	100	+1.1
תורד 85	391	− −
חב הים	264	− 1
ריס הש	197.7	−0.3
כור	157.2	− −
כלל	500	− −
כימג ר	192.5	− −
כימג מ	206	− −
כימג י	314.2	− −
רח	148.5	−1.5
סול כת	167.8	− −
תיעש	258.5	−0.2

מדד/מט"ח

סדרה	שער	שינוי
בלת.ח	152.8	+0.8
דיס הש	159.2	− −
כור	148.7	− −
בלל	195	+2.7
מב דיס	136.6	− −
משא מ	152	− −
משא מ	152.4	+1.6
משא מ	142.6	+1.2
לאומי	145.8	− −

אבא אל תאחר את הרכבת

או.קי. פרסום ושיווק

הגיע משלוח מצומצם של רכבות חשמליות

LIONEL®

ליונל, החלום של כל אבא

טוב שיש למי לקנות רכבת חשמלית.
טוב עוד יותר שניתן סוף סוף להשיג בארץ את ליונל,
רכבות הדגל המפורסמות של אמריקה.
רכבות ענק אמיתיות עם קטרים בעלי עוצמה,
קרונות משא ונוסעים, תחנות, רמזורים ועוד ועוד אביזרים...
היום כבר אפשר לראות אותן ב"תחנות" הצעצועים.
כדאי לתפוס מקום בקרונות השמורים,
מהר לפני שהרכבת עוברת.

סולבי
Solby
מקבוצת כור סחר פנים

סולבי לוקח ילדים ברצינות

هكذا من الأصل

הדלאי לאמה במסיבת עיתונאים אתמול בלונדון לקראת סיום ביקורו באנגליה. (תצלום אי־פי)

דוקאקיס וגור יצעדו בהצדעה לישראל בניו יורק ביום א'

את המצעד יקבלו אד קוץ', מאריו קומו ומשה שחל

מאת שלמה שמיר
סופר "הארץ" בניו יורק

ניו יורק (מיוחד ל"הארץ"). מייקל דוקאקיס ואל גור, המועמדים למועמדות הדמוקראטית לנשיאות, יצעדו בראש מצעד ההצדעה לישראל, שייערך במנהטן ביום ראשון הקרוב. מטה המצעד שלח לפני שבועות אחדים הזמנות למועמדים לנשיאות, ואמש הודיעו דוקאקיס וגור על רצונם להשתתף בצעדה.

מושל מדינת ניו יורק, מאריו קומו וראש העיר, אד קוץ', יהיו בין מקבלי פניהם של הצועדים מעל בימת הכבוד. את ממשלת ישראל ייצג השר משה שחל.

במצעד לציון שנת הארבעים לישראל יצעדו תלמידי בתי ספר יהודיים וחברי תנועות נוער ציוניות. 30 תזמורות ולהקות רוקדים ישתתפו במצעד. המארגנים מצפים למליון צופים.

יזמה בקונגרס למנוע העברת מטוסי אייווקס לסעודיה

חברי בית נבחרים של ארה"ב וסנאטורים מגיבים על רכישת הטילים הסיניים ע"י סעודיה במניעת העברתם של מטוסי ריגול וציוד אלקטרוני צבאי

מאת צבי בראל
שליח "הארץ" בארה"ב

ואשינגטון (מיוחד ל"הארץ"). חברי בית נבחרים וסנאטורים, תומכי ישראל, פתחו ביוזמה, שנועדה למנוע העברתו של ציוד היקפי למטוסי אייווקס וציוד אלקטרוני צבאי לסעודיה, בעקבות רכישתם של הטילים הסיניים.

במכתב, שיזם חבר בית הנבחרים לארי סמית', הוא דורש מן הממשל להקפיא את הרכש הסעודי עד שהקונגרס יעריך מחדש את מערך הכוחות הצבאי במזרח התיכון. סמית' מדגיש, כי עד כה נחשבו הטילים הסיניים לחלק ממאגר הנשק הגרעיני, והצבתם המיועדת בסעודיה מעמידה את המזרח התיכון בסכנה חדשה.

מכתב דומה שיגרו לשר החוץ שולץ 30 סנאטורים, בהם רודי בושוויץ, האחד מצגבאם, ובוב פקווד, בו הם דורשים להקפיא את העסקה הסעודית, שערכה מגיע לכ־450 מליון דולר, עד שלא יוצאו הטילים הסיניים מסעודיה. "הטילים מסכנים את המזרח התיכון כולו", קובעים הסנאטורים ומדגישים, כי "זהו הרכש הסעודי הראשון ממדינה קומוניסטית".

מחלקת המדינה טרם הגיבה על מכתבים אלה, אך לדעת מקורות בממשל יקשה על הממשל לדרוש מסעודיה לסלק את הטילים, בעיקר לאור העובדה שמטוסי האייווקס הסעודיים מספקים לארה"ב מידע על מערך הכוחות במפרץ הפרסי. הקפאת העסקה הסעודית עלולה לפגוע, לדעתם, בשיתוף הפעולה הצבאי ולהכביד על כוחות ארה"ב הפועלים במפרץ.

מקור אמריקאי אמר לשבועון "דיפנס וויק", כי נראה שהטילים הסיניים שנמכרו לסעודיה ישאו ראשי נפץ קונבנציונאליים בלבד וכי אין סעודיה זקוקה לטילים אלה כדי להפעיל ראשי נפץ גרעיניים. היא יכולה לעשות שימוש במטוסי הטורנאדו אותם רכשה מבריטניה.

אולטימטום סורי לחוטפיהם של בני הערובה הצרפתיים

אם לא יוחזרו, יינקטו אמצעים נגד השכונות בדרום ביירות, מאחוז של אנשי ה"ג'יהאד האיסלאמי"

פאריס (ע"צ). סוריה הציגה אתמול אולטימטום לחוטפיהם של בני הערובה הצרפתיים בלבנון, הארגון המתקרא "ג'יהאד איסלאמי", ודרשה את שחרורם תוך זמן קצר ביותר — ולא, תנקוט "צעדים צבאיים" נגד השכונות בדרום ביירות, מאחוז של הקיצונים המוסלמים הפרו־איראניים.

איש עסקים סורי המתגורר בפאריס, עומרן ארהאם, מסר למכונת הידיעות הצרפתית, כי סוריה הקימה מערך צבאי מסביב לשכונות הדרומיות של בירות לבנון, שם קרוב לוודאי מוחזקים בני הערובה. משלחת צבאית סורית רמת דרג, הכוללת שני גנראלים, ביקרה אתמול בבוקר בביירות כדי לפקח על הפעולות.

ארהאם, המקורב למנהיגי סוריה, נתבקש בעבר על ידי שלטונות צרפת לבצע שליחות אצל הנשיא אסד בקשר עם פרשת בני הערובה.

עוד מסר ארהאם, כי אנשי "ג'יהאד איסלאמי" הודיעו לשלטונות סוריה, כי הם שוקלים את שיחרורם של שני בני ערובה צרפתיים.

לדבריו, "סוריה מבקשת להשיג לפני סוף חודש אפריל את שיחרורם של כל בני הערובה המערביים האחרים, ובייחוד האמריקאיים".

אלמוני, שטען כי הוא מדבר בשם "ג'יהאד איסלאמי", הודיע אתמול בבוקר בביירות, כי שני בני ערובה צרפתיים ישוחררו "ב־24 השעות הקרובות". אך לא נקב בשמותיהם.

בידי "ג'יהאד איסלאמי" עדיין שלושה בני ערובה צרפתיים: הדיפלומטים מארסל קארטון ומארסל פונטן והעיתונאי ז'אן פול קאופמן. הללו מוחזקים כבר שלוש שנים.

התפתחות זו חלה ביום העשרי לפרשת חטיפת המטוס הכוויתי.

יצויין כי "ג'יהאד איסלאמי" וחוטפי המטוס היתנו את שיחרורם של בני הערובה הצרפתיים בשיחרורם של 17 אסירים המוחזקים בכווית על ביצוע פיגועים, בין היתר נגד השגרירויות של צרפת וארה"ב.

השכר בלבנון הועלה ב־75% אחרי איום האיגודים לשבות

מקור ממשלתי: האיגודים לא יסתפקו בהעלאה ויפתחו בשביתה

ביירות (אי־פי). ראש ממשלת לבנון סאלים חוס הודיע אתמול על העלאת שכר ממוצעת של 75 אחוזים, כדי לסייע לסקטורים הפרטיים והציבוריים להתמודד עם המשבר הכלכלי המאיים לדרדר את לבנון לתוהו ובוהו כלכלי.

אחרי העלאת השכר החדשה יהיה השכר הממוצע של פקיד מדינה כ־15,000 לירות לבנוניות שהם כ־65 ש"ח.

העלאת השכר, שהיא רטרואקטיווית מחודש ינואר, באה יום אחד קודם ל־15 באפריל, מועד בו היה אמור לפוג האולטימטום שהציבו האיגודים המקצועיים בלבנון, שאיימו כי יתחילו בשביתה כללית בכל המדינה אם לא תתמלא תביעתם להעלאת שכר בסך 300 אחוזים.

מקור ממשלתי בכיר אמר כי לדעתו 300,000 איש החברים באיגודים אלו לא יסתפקו בהעלאת השכר ויפתחו בשביתה כללית.

כלכלת לבנון, נתונה עתה למשבר קשה לאחר 13 השנים של מלחמת האזרחים. ערכה של הלירה הלבנונית ירד באופן ניכר בהשוואה למטבעות הזרים המערביים והמחירים בלבנון הרקיעו שחקים. לבנון מיבאת יותר מ־85% מצרכיה הכוללת.

לפני שפרצה מלחמת האזרחים, ב־1975, היה ערך החליפין של דולר אחד — 2.5 לירות לבנוניות. כיום שער החליפין של הדולר הוא 700 לירות לבנוניות.

אליזבת טיילור מבקשת את תמיכת היפנים נגד האיידס

נועדה בטוקיו עם ראש ממשלת יפן טאקאשיטה לגיוס כספים לחקר המחלה

טוקיו (אי־פי). השחקנית האמריקאית אליזבת טיילור, העושה כעת ביפן במסע התרמה למען נפגעי מחלת האיידס, נועדה אתמול לשיחה עם ראש ממשלת יפן נובורו טאקשיטה בלשכתו, מסר פקיד של משרד החוץ היפני.

הפקיד לא מסר כל פרטים על תוכן השיחה בין השניים.

סוכנות הידיעות היפנית "קיודו" ציטטה את טיילור, שהיא יו"ר הקרן האמריקאית לקידום מחקר מחלת איידס, שאמרה כי עזרתה של יפן נחוצה להלחם במחלת ה"כשל החיסוני הנרכש".

בהודעה נאמר כי ראש ממשלת יפן טאקשיטה הראה לאליזבט טיילור קטע עיתון יפני בו התפרסמה קריאתה להלחם במחלת האיידס, שלא ניתנת עדיין לריפוי, ושיבח את המערכה הציבורית בה אשת אליזבט טיילור נגד סכנות מחלת האיידס.

אתמול בבוקר פגשה טיילור את המזכיר הכללי של מפלגת השלטון הליברלית דמוקרטית שינטארו אבה, שהתחייב לתרום 10 אלפים דולר למען הקרן.

THE WORLD HEALTH ORGANIZATION PUBLICATIONS

מעתה גם בישראל פרסומי ארגון הבריאות העולמי

שירות נוסף של מחלקת הפרסומים של הג'רוסלם פוסט

PRINCIPLES FOR THE SAFETY ASSESSMENT OF FOOD ADDITIVES AND CONTAMINANTS IN FOOD
A state-of-the-art report on the latest advances in methods for evaluating the toxicological and chemical characteristics of food additives and testing their safety.
1987, 174 pages, NIS 15.50 (NIS 28.50 including air mail)

COMMUNITY-BASED EDUCATION OF HEALTH PERSONNEL
Report of a WHO Study Group.
A detailed explanation of the meaning of community-based education, including its objectives, conceptual foundations, and relationship to current theories of education and methods of teaching.
1987, 89 pages, NIS 13.50 (NIS 18.50 including air mail)

CANCER PAIN RELIEF
Sets forth a detailed, yet simple, method of treatment capable of making pain relief a routine component of cancer care.
1986, 74 pages, NIS 16.00 (NIS 21.00 including air mail)

ACCIDENTS IN CHILDREN AND YOUNG PEOPLE
World Health Statistics Quarterly. A collection of five articles concerned with methods for using mortality and morbidity data to achieve a better understanding of the incidence and causes of accidental injuries in children and adolescents.
1986, (E/F) NIS 23.50 (NIS 28.50 including air mail)

TOBACCO SMOKING
An unprecedented review of all currently available evidence linking tobacco smoking to human cancers.
1986, 421 pages, NIS 83.00 (NIS 103.00 including air mail)

EARLY DETECTION OF OCCUPATIONAL DISEASES
Gives physicians and corporate medical officers all the information necessary to recognize and treat occupational diseases at the earliest possible stage.
1986, 272 pages NIS 55.00 (NIS 68.00 including air mail)

DRUG DEPENDENCE: A METHODOLOGY FOR EVALUATING TREATMENT AND REHABILITATION
by A. Arif, P.H. Hughes, I. Navaratnam and M. Shafique
Describes a simple, practical, and adaptable methodology for monitoring progress in the treatment and rehabilitation of drug-dependent persons.
1987, 67 pages NIS 15.50 (NIS 18.50 including air mail)

CARDIOVASCULAR CARE OF THE ELDERLY
The first text that teaches physicians how to manage the special cardiovascular problems found in elderly patients.
Edited by E. Strasser, 1987, 161 pages. NIS 28.50 (NIS 41.50 including air mail)

TEACHING HEALTH STATISTICS
Twenty Lesson and Seminar Outlines, edited by S.K. Lwanga and Cho-Yook Tye.
A set of twenty lesson and seminar outlines designed to assist teachers of statistics when preparing courses for medical students.
1986, 235 pages, NIS 43.00 (NIS 56.00 including air mail)

HEALTH CARE-WHO PAYS
Report on a WHO Expert Committee on the Role of Hospitals at the First Referral Level.
The report of an expert committee convened to consider ways to strengthen the involvement of hospitals with other components of interactions at the first referral level, where support from hospital services is regarded as essential to the success of primary health care.
1987, 82 pages NIS 15.50 (NIS 18.50 including air mail)

MANUAL OR RADIOGRAPHIC INTERPRETATION FOR GENERAL PRACTITIONERS:
An instructive and well-illustrated guide to clinical radiology by P.E.S. Palmer, W.P. Cockshott, V. Hegedus and E. Samuel
1985, 216 pages NIS 34.00 (NIS 47.00 including air mail)

PUBLIC HEALTH ACTION IN EMERGENCIES CAUSED BY EPIDEMICS
A practical guide covering virtually every detail that must be considered when mobilizing public health services to cope with an epidemic.
Prepared by P. Bres 1986, 287 pages, NIS 54.00 (NIS 67.00 including air mail)

To: Books, The Jerusalem Post, POB 81, Jerusalem 91000
Please send me the following book(s) by the World Health Organization.
Title .... Price ....

Please send me a free catalogue of the World Health Organization publications.
Name ....
Address .... City ....
Code .... Tel No. ....
NOTE: Allow 10/12 weeks for surface mail delivery.
Allow 4/5 weeks for airmail delivery.

ALSO AVAILABLE:
EVALUATION OF THE STRATEGY FOR HEALTH FOR ALL BY THE YEAR 2000
For further information, please apply for the catalogue; Seventh Report on the World Health Situation.

זעם בקהילה הערבית בארה"ב על הצהרת ג'קסון כי לא ייפגש עם ערפאת, אם ייבחר

מאת שלמה שמיר
סופר "הארץ" בניו יורק

ניו יורק (מיוחד ל"הארץ"). ראשי הליגה האמריקאית־ערבית למניעת השמצה זועמים על המועמד הדמוקראטי, ג'סי ג'קסון, על הצהרתו, כי אם ייבחר לנשיא, לא ייפגש עם יאסר ערפאת.

ה"ניוזדיי" מוסר, כי הצהרה זו של ג'קסון עוררה גל של ביקורת מצד אישים אמריקאים ערבים וארגונים של יוצאי מדינות ערביות. נשיא הליגה, עבדין ג'בארה, אמר כי שלח מכתב מיוחד ל־20 אלף חברי הארגון וביקשם להתקשר אל מטה הבחירות של ג'קסון ולהגיב על הצהרתו של המועמד. "פוליטיקאים רבים רוצים לאכול את העוגה ולהשאירה שלימה. אך אנו נדרוש מג'קסון להבהיר במה הוא מצדד", אמר ג'בארה.

העיתון מוסר, כי ראש המועצה ליחסים ערבים־אמריקאים, מאהדי, שיגר מברק מחאה לג'קסון, בו גינה את הצהרתו כי לא ייפגש עם ערפאת, "הצהרה שנועדה לפייס ולהרגיע את היהודים". יחד עם זאת ציין מאהדי, כי הוא ממשיך לתמוך בג'קסון ויצביע בעדו.

אחד מעוזריו של המועמד אמר, כי שוחח עם אישים ערביים אמריקאיים שהתלוננו על הצהרתו של ג'קסון והסביר להם, כי אין לפרשה כאילו המועמד שינה את עמדתו הבסיסית בזכות מדינה פלשתינית עצמאית.

עתוני ניו יורק פירסמו אתמול מאמרים המבוססים על ראיונות עם יהודים, המביעים חששות לגבי מועמדותו של ג'קסון. מרבית המרואיינים התבטאו בעוינות כלפי השקפות המועמד לגבי השאלה הפלשתינית וסירבו להתעלם מכמה מהכרזותיו האנטישמיות של ידידו הבכור השחור פאראכאן.

סקר דעת קהל שנערך על ידי מכון מאריסט, בו השתתפו 408 מצביעים דמוקראטים, העלה כי דוקאקיס יזכה בבחירות המוקדמות בשבוע הבא ב־69 אחוז מקולות היהודים. 13.5 אחוז אמרו כי יתמכו באל גור ו־9.8 השיבו, כי יצביעו בעד ג'קסון.

בעל הטור וויליאם ספייר, כתב אמש בניו יורק טיימס, כי הבחירות המוקדמות בניו יורק הן מאבק בין היהודים לשחורים, כן יעבור השחורים משום שהם מאוחדים מאחורי מועמדותו של ג'קסון ואילו היהודים מפולגים. "רוב היהודים הדמוקרטים אינם שוללים את השקפתו השמאלית של ג'קסון בנושא חלוקת עושר המדינה, ורבים מהם אף מוכנים לשכוח את ביטויי ההשמצה שלו, אך הם חוששים כי שהוא אינו רוצה במוסכמה של ישראל", כותב ספייר. בעל הטור מגלה, כי בראיון לקבוצת עיתונאים, שנערך בחודש שעבר, נשאל ג'קסון לדעתו על מעמדה של ירושלים והוא השיב במלה אחת "ביטאם". תשובה זאת, כותב ספייר, מוכיחה את מחוייבותו של ג'קסון לעניין הערבי.

"כאשר מתחזקת התמיכה בג'קסון נחלשת התמיכה בישראל", מסכם ספייר.

ילד בן 4 נפל מקומה 17 וסובל רק מפגיעות קלות

טורונטו (ע"צ). יומיים לאחר שילד בן 4 נפל מגובה 60 מטר, מהקומה ה־17 של בניין, קבעו הרופאים, כי הוא סובל מפגיעות קלות בלבד.

סטביאן וילסון שיחק ביום ב' על מרפסת דירת הוריו עם אחותו בת ה־6. הוא איבד את שיווי המשקל לאחר שעלה על אופניו. הוא נפל מהמרפסת, ונחת על שיח.

הרופאים קבעו שהילד סובל משבר בעצם הפנים ונפגע קלות בריאותיו, אך מצב בריאותו אינו מעורר כל דאגה.

מדענים פיתחו תרכובות חלבון הפולשות לתאים נגועים כדי לחסלם בלי לפגוע בתאים בריאים

באטון רוז', לואיזיאנה (ע"ר). מדענים הודיעו אתמול, כי עלה בידם לפתח שלוש תרכובות חלבון חדשות, שהוכיחו יכולתן לפלוש לתאים נגועים ולחסלם, בלי לפגוע בתאים הבריאים.

פיתוח זה, שלפי שעה נבדק רק במעבדות, עשוי להוכיח עצמו כחשוב ביותר בקשר לטיפול בסרטן ובאיידס — מסרו מדענים מאוניברסיטת לואיזיאנה במסיבת עיתונאים.

"החלבונים משמידים את התאים הנגועים על־ידי ניקוב חורים בקרום המקיף אותם, והם גורמים להתפוררות התא הנגוע", אמר ד"ר פרדריק אנרייט, אחד ממפתחי התרכובות.

ד"ר ג'סי ג'יימס אמר, כי המחקר שנעשה על ידי הצוות מראה, כי קשה יותר לחדור לתאים בריאים מאשר לתאים נגועים.

עוד אמרו המדענים, כי בניסויים מעבדתיים הוכיחו התרכובות את יעילותן במלחמה נגד שלושים אורגניזמים, כולל כאלה הגורמים לסוגים שונים של סרטן, הרפס, שפעת וקדחת.

התרכובות משמידות גם שני חיידקים, הגורמים לעתים קרובות לזיהומים המסכנים חייהם של חולים שנפגעו מכוויות חמורות.

"אפילו אם התרכובות לא משפיעות על נגיף האיידס, אנו עשויים להבחין בהשפעה חיובית שלהן, כאשר מפעילים אותן לטיפול בזיהומים הגורמים לבסוף למותם של חולי איידס", אמר ג'יימס.

הבהרה

בידיעה שהתפרסמה אתמול על סערה בוואשינגטון, בעקבות גילוייו של לארי ספיקס, דובר הבית הלבן לשעבר נפלה טעות מצערת בתרגום הידיעה על ידי סוכנות עת"ים לגבי דבריו של רייגן לאשתו אחרי שנעשה נסיון התנקשות בחייו.

ערך את העמוד: יצחק לאור

המועצה לשלום ולבטחון

קצינים בכירים (במיל')
אנשי משק, מינהל ואקדמיה

המעוניינים לקבל חומר בכתב, להשתתף בדיונים או לתרום לויכוח הציבורי
יכולים להתקשר לטלפון 03-5464956

בית הארחה כפר בלום
KFAR BLUM KIBBUTZ HOTEL
הקורסים לאנגלית של בית הארחה כפר בלום
קורסים אינטנסיביים לאנגלית מדוברת בתנאי פנסיון מלא
★
מודות מנוסות, שאנגלית היא שפת אימן. כיתות לימוד קטנות ברמות שונות. אתה מדבר ושומע רק אנגלית במשך כל היום. משך הקורס שבועיים לא כולל שבת.
★
הקורס הקרוב ייפתח ב־12 ביוני, יום ראשון. נותרו מספר מקומות.
בדבר פרטים נא להתקשר: לאביטל, בית הארחה 06-943666
ללמי ביתן, רכזת הקורס, (בערב) 06-948647

פרויקט מגורים יוקרתי וחדשני ל"גיל הזהב" לכניסה מיידית
על שפת ימה של נתניה וקרוב למרכז העיר
ארבעה סוגי דירות ברמה של 5 כוכבים
★ השגחה רפואית קבועה
★ מועדון ספורט, בריכה וסאונה
★ חוגים ופעולות תרבות מגוונים
★ אולם לאירועים פרטיים
★ מסעדה כשרה ברמה גבוהה
★ קפיטריה ומינימרקט בתוך הבנין
★ ועוד ועוד...
הנחות מיוחדות לבודדים
שלשה מסלולי מימון לבחירתך:
★ דמי כניסה
★ דמי פקדון
★ שכירות חודשית לתקופה מוגבלת

"גלי זהב" — הבית לגיל הזהב
שדרות ניצה 20, נתניה מיקוד 42269
טל. 053-617811 (15 קווים)
פרטים נוספים במקום או בטלפון
גלי זהב GALEI ZAHAV

קונסול פנמה לשעבר בארה"ב בסנאט של ארה"ב:

איש "המוסד" סייע לנורייגה בעסקות סמים בין־לאומיות

לדברי הקונסול, ניהל מיכאל הררי רשת של העברת נשק למדינות מרכז אמריקה ולקונטראס ובמקרים מסויימים הובילו המטוסים אף ורק סם • שגרירות ישראל בוואשינגטון: הררי פעל כאזרח פרטי במגעיו עם נורייגה

וואשינגטון (סוכ"א). איש המוסד לשעבר הוא בעזרת שהושמעה בקונגרס בעת שעבר, כי סייע לגנרל מנואל נורייגה, האיש החזק של פנמה, ל את עסקות הסמים הבין־לאומיות שלו בין השנים 1982 עד 1986.

חוזה בלין, מי שהיה הקונסול הכללי של פנמה בארה"ב, העיד בוועדת משנה לענייני טרור, סמים וארגונים ב"לאומיים של ועדת החוץ שלהסנאט, כי הישראלי מיכאל הררי שהוא מקורב לנורייגה כקונסול כבוד של פנמה בתכנית, סייע לאיש החזק של פנמה לנהל את עסקי הסמים שלו.

לדברי בלאנדון, יש להררי קשרי מסחר עם נורייגה בפנמה במסגרת כמה חברות העוסקות בהברחות נשק. חברות אלה מבריחות נשק למדינות אמריקה המרכזית ולקונטראס.

במהלך עדותו אמר בלאנדון, כי המטוסים שהובילו נשק, שימשו למטרות אחרות.

כאשר שאל אותו סנטור ג'ון קרי, דמוקראט ממסאצ'וסטס: "כאשר אתה מדבר על דברים אחרים, למה אתה מתכוון?" השיב בלאנדון: "סמים".

העד הוסיף ואמר, כי "הרשת של הררי" הוקמה בהשתתפות אזרחים ישראלים, פנמיים ואמריקאים לצורך אספקת נשק, אך במקרים מסויימים הובילו המטוסים אך ורק סמים.

יוסי גל, דובר שגרירות ישראל בוואשינגטון העיר כי הררי פעל כאזרח פרטי במגעיו עם נורייגה, וכי לממשלת ישראל אין כל ידיעה על פעולותיו.

כזכור, דיווח העיתון "וואשינגטון טיימס" בשבוע שעבר, שהררי הקים צוות מיוחד הדואג לבטחונו האישי של נורייגה.

פרס בראיון לעיתון הונגרי: גידוי למדינות ערב ולאש"ף

ראיון־ראשון בגוש הסובייטי בו גינה מנהיג ישראלי את מדינות ערב ואתש"ף • עוד אמר שר החוץ: מדינות הגוש הסוציאליסטי טעו אשר ניתקו את היחסים הדיפלומטיים עם ישראל ב–1967

בודאפשט (איפ"י). יומון הממשלה ההונגרי "מאגייאר הירלאפ" פירסם מול ראיון עם שר החוץ הישראלי שמעון פרס, ובו גינה את מדינות ערב והאשים את אש"ף בטרור.

ציטוט של פרסום וציטוט אישיות ישראלית הוא נדיר מאוד באמצעי התקשורת של הגוש הסובייטי ובמיוחד כאשר מושמעת בהם נזיפה כלפי מדינות ערב או כלפי גוף אש"ף.

"זו שגיאה מצד המדינות הסוציאליסטיות לנתק את קשריהם הדיפלומטיים עם ישראל, ויתכן כי הן מבינות זאת כיום", צוטט שמעון פרס.

מדינות הגוש הסובייטי למעט רומניה ניתקו את יחסיהם הדיפלומטיים מאז מלחמת ששת הימים ב–1967.

פרס אמר כי הוא שבע רצון מהידוק הקשרים בין ישראל והונגריה, בה מתגוררים כיום כ–140,000 יהודים.

בראיון אמר פרס כי הוא מקבל את העיקרון "שטחים תמורת שלום", אך טען כי יש לערוב לגבולות בטוחים על ידי יצירת אזורים מפורזים, כפי שבוצע לגבי חצי האי סיני.

"איננו רוצים לשלוט על אף אחד", אמר פרס, שדיבר בשם מפלגת העבודה. אולם לאחר חמש מלחמות עם מדינות ערב, אמר, "יש לנו הזכות שלא להמעיט בחומרת האיום נגדנו. סוריה מקצה 65 אחוז מתקציבה למטרות צבאיות", אמר.

יוחזרו הדרגות לצבא סין

פקין (ע"צ). האיש מספר 1 בצמרת הסינית, דנג קסיאו־פינג, הציע להחזיר את הדרגות לצבא הסיני, כדי לחזק את יכולת הלוחמה שלו — על כך דיווחו דיפלומטים מערביים.

בשנת 1955 הונהגו דרגות בצבא הסיני, אך הן בוטלו ב־1965, שנה לפני מהפכת התרבות, על ידי המארשל לין פיאו, לפי הוראות שקיבל ממאו צה־טונג.

מחזאי סובייטי: סטאלין רדף את אשתו נאדז'דה עד שהתאבדה

מוסקווה. (ע"ד). העובדה שרעייתו של סטאלין, נאדז'דה אלילוייבה, התאבדה, פורסמה זו הפעם הראשונה ברבים בבריה"מ על ידי המחזאי מיכאיל שאטרוב.

בראיון שנתן לעיתון "מוסקובסקי קומסומולץ'" רמז שאטרוב, שסטאלין רדף את אשתו עד ששמה קץ לחייה. היא התאבדה ב־1932, כשהרעב פקד את בריה"מ בעקבות הקולקטיביזציה הכפויה של החקלאות על ידי השלטון הסובייטי.

נאדז'דה אלילוייבה היתה אשתו השניה של סטאלין. אשתו הראשונה, יקאטרינה סואנידזה, מתה עוד לפני המהפכה הבולשוויקית, והוא התחתן מחדש ב־1921.

יצחק דויטשר, מי שכתב ביוגרפיה של סטאלין, פירסם את הגירסה שלפיה התאבדה נאדז'דה אלילוייבה בנובמבר 1932, לאחר שהביעה את דעתה על הטיהורים במפלגה הקומוניסטית ועל הרעב שפקד את בריה"מ. על דבריה הגיב סטאלין בדברי השמצה גסים, ועוד באותו ערב היא שמה קץ לחייה.

שאטרוב, שמחזותיו האחרונים, העוסקים בתולדות בריה"מ, עוררו סנסציה במדינה, אומר כי הוזל בחקר העבר עקב השפעת ההתרחשויות על משפחתו.

אביו, שנמנה על משפחה של מהפכנים, נעצר ונורה ב־1937, ואמו נעצרה ב־1949. סטאלין שלט בבריה"מ מ־1924 עד 1953.

המחזה האחרון של שאטרוב "קדימה, הבט קדימה" מתאר עימות בגיהנום בין סטאלין לבין יריבו, ליאון טרוצקי.

מחזה זה עורר ויכוח סוער בבריה"מ, וטרם הוצג במוסקווה.

נהגי אוטובוס סובייטיים שבתו במחאה על שכר נמוך

"פראוודה" מסר כי השובתים בעיר סאראטוב מחו גם נגד השיטות החדשות שלא הובהרו דיין

מוסקווה (ע"ד). נהגי אוטובוסים פתחו בשביתה בעיר סאראטוב שליד נהר הוולגה — על כך מסר אתמול בטאון המפלגה הקומוניסטית הסובייטית, פראוודה.

נהגי האוטובוסים הפסיקו את העבודה בחודש מארס, כדי להביע את מורת־רוחם מהשכר המשולם להם וכדי למחות נגד השיטות החדשות, שהונהגו על ידי ההנהלה, שלא הובהרו להם כהלכה, מציין בטאון המפלגה הקומוניסטית.

פראוודה מציין, כי לבסוף נמצא פיתרון והשביתה הופסקה. בכתבה לא נמסרו פרטים על מספר העובדים שהשתתפו בשביתה וכמה זמן היא נמשכה.

יצויין כי לפני שמנהיג בריה"מ מיכאיל גורבצ'וב פתח במסע להנהלת פתיחות במדינה, דיווחו אמצעי התקשורת הסובייטים רק לעתים רחוקות על סכסוכי עבודה.

"מיס מוסקווה": היפות בנות 17—27 מוזמנות לפארק גורקי

בתחרות לא ידגמנו הנבחרות בבגדי ים

מוסקווה (ע"ד). רוסיות יפות ישירה, יירקדו ויצעדו בשמלות ערב, בתחרות "מיס מוסקווה" הראשונה, שתיפתח הערב בבירת בריה"מ.

עתון הנוער הקומוניסטי "קומסומולסקאייה פראוודה" כתב "מי יכולה לנסות את מזלה? כל צעירה הבטוחה בעצמה, מתונה בהופעה יפה ובר פנים ישת, משופעת בחן ויודעת לרקוד".

אנס סבאח אל סעדי אל סבאח (מימין), בת למשפחת המלוכה הכוויתית, מתייפחת עם חברותיה מחוץ לבית הקברות, בו הוטמנו גופותיהם של שני הצעירים הכוויתיים, שנרצחו בידי חוטפי מטוס הנוסעים הכוויתי. החוטפים עדיין מחזיקים בשלושה מבני המשפחה המלכותית במטוס, הנחנה עתה בבוויית. (צילום איפ"י)

2 מיליון ד' נאספו במכירה פומבית של עזבון ליבראצ'ה

מעריצים ואספנים רכשו את חפציו של הפסנתרן ההדרן

לוס־אנג'לס (ע"ר). מעריצי הפסנתרן־בדרן ליבראצ'ה ואספנים שילמו יותר משני מיליון דולר במכירה פומבית של חפצים אישיים מעזבונו, בולל ביגוד־סיטה עשוי פרוות הורמן שחורה ופסנתר מצופה באבנים־יקרות.

"אני משתוקק בדיוק כמוהו, אני רוצה להקמתו", אמר בוב ניי, שרכש פסנתר־כנף קטן תמורת 25 אלף דולר, במכירה פומבית שנמשכה ארבעה ימים ונסתיימה אתמול.

כ־15 אלף פריטים שהיו שייכים לבדרן הנוצץ, שמת בפברואר אשתקד ממחלה קשורה באיידס, נמכרו כדי לגייס כספים עבור קרן מילגות. בין החפצים 13 פסנתרים, 13 מכוניות ו־5 מעילי פרווה.

המחיר הגבוה ביותר, 50 אלף דולר, שולם תמורת מכונית רולס־רויס מדגם "צל־הכסף" משנת 1966. סכום קרוב לזה, 46,750 דולר, שולם תמורת פסנתר מצופה אריה־דראי. ו־44 אלף דולר תמורת שולחן באקואריום עשוי בדולח, אשר לפי השמועה היה כעבר בבעלותו של מאהראג'ה הודי.

בין הרכישות הבודדות יותר היתה לוחית־הבכנית של ליבראצ'ה בבר דינה נוהרת, שנמכרה ב־4,250 דולר לאלמוני.

הילארי הולנר, סגן נשיא חברת כריסטי, שניהל את המכירה הפומבית יחד עם חברה קליפורנית, אמר כי הסכום שנגבה במכירה — 2,080,629 דולר — "עלה על ציפייתינו האופטימיות ביותר".

עורך את העמוד: יצחק לאור

יום העצמאות ברמת גן

עיריית רמת גן

ארועי יום הזכרון לחללי מערכות ישראל

19.4.88	20:00	עצרת הזכרון לחללי מערכות ישראל	יד לבנים בהר הבנים
20.4.88	07:15	הדלקת נר זכרון על יד מצבת הזכרון ברח' שדת	רח' שדת רמת גן
20.4.88	07:30	טכס הזכרון לחללי צה"ל בני רמת גן שנפלו במערכות ישראל	אתר ההנצחה גוש דן תל־השומר

יציאת אוטובוסים בשעה 7:00 ברח' קריניצי 6 פינת ככר העצמאות וברח' הרא"ה פינת רח' ירושלים.

20.4.88	9:30	הנחת זרי פרחים ע"י תלמידים על יד מצבת הזכרון ברח' שדת
20.4.88	10:00	הנחת זרי פרחים ע"י תלמידים על יד מצבת דב גרונר
20.4.88	11:00	צפירת דומיה כללית למשך שתי דקות טכסים בבתי עלמין

הנחת זר ע"י ראש העיר מר אורי עמית בבית העלמין בקרית שאול.

ארועי ליל העצמאות

בימה מרכזית בככר רמב"ם

19:45־20:45 שידור טכס הדלקת המשואות ופתיחת חגיגות העצמאות מהר הרצל, ירושלים
בטכס משתתפת מקהלת רמת גן, הטכס יוקרן על גבי מסך ענק בככר רמב"ם.
20:45־21:15 יהורם גאון.
21:20־21:25 זקוקי די נור.
21:25־22:00 להקת ריקוד של הצופים.
22:00־22:30 מוקיד – יענקל'ה זיו.
22:30־23:00 חבורת הזמר "הרעננים".
23:00־23:30 להקת ריקוד של הצופים.
23:30־23:35 זיקוקי די נור.
23:35־24:00 משה בקר.
24:30־00:30 חבורת הזמר "הרעננים".
00:30 מרקיד יענקל'ה זיו.

מנחה הערב דליק ווליניץ.

במות שכונתיות

בשכונות הבאות תהיינה במות בידור.
תושבי הסביבה מוזמנים:
קרית קריניצי – ליד בי"ס ויצמן.
רמת חן – מגרש הצופים ליד בי"ס רמת חן.
המרכז הקהילתי מיאמי ביץ. (בית לורוס – שד' הקונגרס).
רמת השקמה – ליד ככר פרדס
רמת עמידר – גן אלי כהן.
שכון הותיקים – מועדון המרגנית.

ארועי יום העצמאות 21.4.88

09:00 מרוץ יום העצמאות.
מקום הזינוק והסיום: בככר רמב"ם מרוץ עממי, מרוץ תחרותי ומרוץ אופניים. פרטים בלוחות המודעות.

שחרית חג לילדים בפארק הלאומי.

11:00־11:15 הופעת ליצנים
11:15־11:45 משה בקר
11:45־12:00 ברכות ראש העיר מר אורי עמית
סגן ראש העיר הגב' תמר שחר
12:00־12:30 ציפי שביט
12:30־13:00 אלי גורנשטיין
13:00־13:50 גלי עטרי
13:50 ריקוד אידובי בהנחיית רחלה והבנות

מנחה המופע דליק ווליניץ.

ISRAEL ישראל

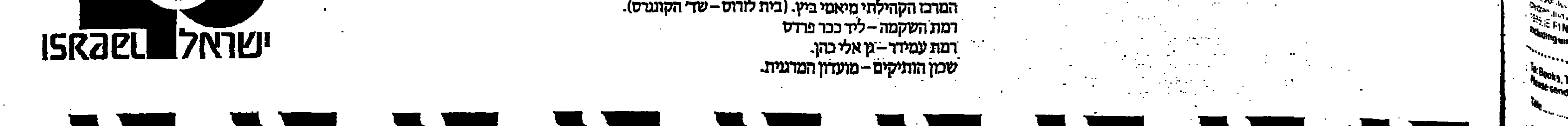

צמה מן הארחי

"עיניים שחורות" – סרטו של ניקיטה מיקוב
עם: מרצ'לו מסטרויאני, זוכה פרס דקל הזהב בפסטיבל-קאן 87' כשחקן המצטיין, אלסה סופונובה, מרותה קלר, וסילבאנה מנגאנו
* * * * * "ציון מצוין. לא להחמיץ! סרט של פעם בשנה!"
ידיעות אחרונות. * * * * * "ציון מצוין. מתחשק ריקוד! מענג. הנאה מלאה." מעריב.
"עיניים שחורות" – שבוע 11 קולנוע במוזיאון תל־אביב. "אורנע" ירושלים, "סטודיו" נתניה.

מוזיאון מאנה כץ
חיפה, אביב 1988
ארץ ישראל של מאנה כץ
יצירות ומסמכים מביקוריו בא"י בין השנים 1928–1962
א'–ה' 10.00 – 13.00, 16.00 – 19.00
ו' סגור
שבת 10.00 – 13.00
יפה נוף 89, חיפה, טל' 383482

מופעי תיאטרון·בידור·מוסיקה

סוזי היימן – להקה מקומית
תל־אביב "תיאטרון הקאמרי" יחד עם אורחים: אלון אולארצ'יק, מרקוס, אותמר מינץ, החולד רוני. יום ו' 15.4. טל' הקופה 233335. יפו "נמל יפו" 16.4, טל' הקופה 221139. רמת־ש "צוותא" 22.4, סדרי הקופה 222995. טבעון "מוצ"ש" 23.4. חולון "צוותא" 29.4, סדרי הקופה 222995

טליה שפירא – אהרן־העם
חיפה "מועדון התיאטרון עירוני" הערב יום ו' 15.4. כרטיסי ק. חיפה 662244 ובקופה. ת"א "צוותא" 22.4. ת"א "בית־ליסין" 26.4. סדרי הקופה 222995

מפגשים 88
אולגה־קופרמנסקי והורוביץ. ת"א "צוותא" 18.4. ת"א "צוותא" 20.4. מקהלה – גיטרה, קזו – חליל. רמת "רבקה קרמר" 29.4. המשרד 230156/7

שעשועי בינגו ובידור
בידור·אופנה·בינגו והכל בכרטיס אחד
חולון "ארמון" הערב יום ו' 15.4. כרטיס בהזמנה 885885 ותיאום 886239 ובקופות. לחיילים 50% הנחה בקופה. טל' 842431. דמי טלי 297293

לילות קסומים בחווה ישראלית
בחוות הישראלית (טל' 813205־8). יום – הערב יום ו' ב־10.30. * הצגות אומנה בגדיים 88. * עבר דייך – מוצג בהדרכה. * מוסיקה לריקודים בעיניה מקסימה. * הסעות "אורגנייה" 053-929853

שמואל צמח מציג:
מזובשה
mazowsze
הלהקה הלאומית של פולין
120 רקדנים, זמרים ונגנים
"מזובשה – כל המהות של ברודווי גם יחד, אינם יכולים להתחרות בשמחת החיים, ביכולת הביצוע ובתלבושות המקסימות." "דיילי ניוז" ניו־יורק

במבחר קטעים מכל התוכניות
לאור הדרישה העצומה ולאחר ההצלחה הגדולה ב־1986
חוזרים לסיבוב הופעות קצר בישראל
5 הופעות בתל־אביב
"היכל התרבות"
יום ב' 23.5 ב־21.00 ● יום ג' 24.5 ב־21.00
יום ד' 25.5 ב־18.00 ● ל־21.00 – כל
הכרטיסים נמכרו
יום ה' 26.5 ב־21.00
3 הופעות לתושבי חיפה והצפון:
חיפה "אודיטוריום"
יום ה' 19.5 ב־18.00
הופעה מיוחדת למנויי תיאטרון חיפה
וביום ה' 19.5 ב־21.00 לקהל הרחב
יגור "יד־למגינים"
יום ו' 20.5 ב־21.30
הופעה אחת בירושלים:
בריכת השולטן (ע"ש האסטנלר)
יום א' 29.5 ב־21.00
נס ציונה
יום א' מוצאי חג 22.5 ב־9.00
ש. צמח – חבר איגוד המפיקים והאמרגנים בישראל.

בית התפוצות על שם נחום גולדמן
שעות פתיחה:
א', ב', ג', ה': 10.00-17.00
יום ד': 10.00-14.00 (יום הזכרון)
שבת: סגור
ביקור בארכיון התצלומים – עפ"י תיאום מראש
לתיאום סיורים מודרכים נא לפנות בימים א'–ה', בין השעות 9.00-13.00 בלבד
תצוגת קבע וכרונוספירה – 2500 שנות חיים יהודים מוצגות תוך שימוש באמצעי הטכניקה המתוחכמים ביותר

תערוכות:
1. ביתנא ישראל – סיפורם של יהודי אתיופיה – במרכז התערוכות ע"ש לידי שרה כהן
2. יהודים אחרונים בפולין; 1980-1985 – באולם ע"ש גרינשטיין־שמיר

אירועים:
1. "תורת התיקון בקבלת האר"י: לידתם של הפרצופים האלוהיים", הרצאה נוספת בסדרת ההרצאות בנושא: "מקבלת האר"י עד לשבתאות" – מרצה: ד"ר יורם יעקובסון
ההרצאות מיועדות לחברי אגודת הידידים של בית התפוצות בלבד
יום ראשון, 17 באפריל 1988, בשעה 9.00
מחיר הסדרה: 40 ש"ח; לאג: 70 ש"ח

להשאלה בארכיון בית התפוצות שקופיות בנושאים הבאים:
גיטו קובנה * הגשר החי – מפגש המתנדבים והאמישראלים עם שארית הפליטה * ירושלים בראי הדורות * סדרה המיועדת לפרויקט בר־מצווה * יחידה בנושא הסמל (מנורה מגן־דוד) * ועוד

כמו כן למכירה שקופיות בלווי תמליל בנושאים הבאים:
המרכז היהודי בבבל * ספרד בין באות לשפל * מחזור חיי אדם *
לפרטים נא לפנות לאגף הנוער או לארכיון בית התפוצות, טל; 03־425161
נמצאת למכירה בחנות בית התפוצות חוברת פעילות בתערוכה "ביתנא ישראל – סיפורם של יהודי אתיופיה", שהכין אגף הנוער.
החוברת מיועדת לילדים בגלאים 8־14
מחיר: 5 ש"ח

למכירה בחנות בית התפוצות:
מתנות מיוחדות * חפצי יודאיקה מודרנית * סרטי וידאו בנושאי קהילות * פרסומי המוזיאון

בית התפוצות נמצא בקמפוס אוניברסיטת תל־אביב (שער 2) רח' קלאוזנר, רמת־אביב טלפון: 03־425161
אוטובוסים: 6, 13, 24, 25, 27, 45, 49, 74, 79, 86, 274, 572, 573, 604

תיאטרוני ישראל
מחזור מוצ"ש: 16.4
תיאטרון הבימה:
גן גבריאל בורקמן – 20.30
התיאטרון הקאמרי:
אבא קראטי – בקאמרי
קידוש – בצוותא
שמתעורון – ב 11.00

הסרט המהנה ביותר של השנה
"חיר דנבי ניו יורק מגאזין"

מייקל דוגלאס
זוכה פרס האוסקר כשחקן הטוב ביותר במשחקו בסרט זה
צ'רלי שין · דריל הנה · מרטין שין
סרטו החדש של אוליבר סטון
וול סטריט
לכל חלום יש מחיר
WALL STREET

בכורה ארצית:
"רב־חן" ת"א, כל שישי 9.50-12.15 מוצ"ש 7.30-9.55
"רב־גן" ר"ג, כל שישי 9.50-12.15 מוצ"ש 7.30-9.55
"אורגיל" י־ם, מוצ"ש 9.25 שישי וכל 4.30-6.50-9.15
"פאר" חיפה, כל שישי 10, מוצ"ש 6.45-9.15

הכי סיני בעיר
מסעדה סינית מקורית
הקרטייה הסיני
ת"א שד' שאול המלך 2 טל. 259843
בצהריים: ארוחות עסקיות ב־15 ש"ח לסועד
כרטיסי אשראי דיינרס, אמריקן אקספרס
פתוח ברציפות מ־12.00 בצהריים עד 12.00 בלילה
פתוח לצהריים וערב גם בשבתות וחגים

בתי־קולנוע

תל־אביב
אורלי – מוכת ירח שישי 10.00, 7.15, 9.30
אסתר – הסיציליאני שישי 10.00, 7.00, 9.45
בן יהודה – חיזור גורלי 9.40, 12.00 מוצ"ש 7.15, 9.45
בית לסין – בית החיות 14.30, 23.30 מוצ"ש 23.15
גורדון – בצילו של הלם קרב 7.30, 9.30
גת – שאלה של שפיות שישי 10.00, 7.30, 12.15 מוצ"ש 7.30 9.45
דקל – השוד 7.45
דיזנגוף 1 – מאבק שישי 11.30, 13.30, 9.45 12.15 בלילה מוצ"ש 7.30, 9.50
דיזנגוף 2 – לאן דה פלורט שישי 11.730, 13.30, 9.45, 12.15 מוצ"ש 7.30, 9.50
דיזנגוף 3 – תקוה ותהילה שישי 11.00, 13.30, 9.45, 12.15 מוצ"ש 7.30, 9.50
הקולנע – בית ציוני אמריקה – סיל־קווד שישי 2.30. יופיו של הזמא שישי 10.1500, 12.00, מוצ"ש 7.15, 9.30. לורי אנדרסון – בית האמיצים מוצ"ש 11.45
דרייב אין – הנרדף שישי 10.00, מוצ"ש 9.45, עבודה בעיניים מוצ"ש 7.45
הוד – עבודה בעיניים שישי 10.00, 12.00, שירת 11.00 ב בוקר, מוצ"ש 7.30 9.30
חן 1 – וול סטריט שישי 9.50, 12.15, מוצ"ש 7.30, 9.55, המצילים הקטנים שבת 11.00
חן 2 – אבשה השמש שישי 10.00 מוצ"ש 6.40, 9.30, מתנה קיץ בחלל שבת 11.00 בבוקר
חן 3 – הקיסר האחרון שישי 10.00 מוצ"ש 6.40 9.40 הכלב בעל לב הזהב שבת 11.00 בבוקר
חן 4 – אי אפשר לקנות אהבה. שישי 9.55, 12.15, מוצ"ש 7.35, 9.50 יום במלכודת שבת 11.00 בבוקר
חן 5 – מעקב צמוד שישי 10.00, 12.15 מוצ"ש 7.30 9.50 הגננים שבת 11.00 בבוקר
לימור – עשבי פרא שישי 9.45, 12.15 מוצ"ש 7.00 9.30 שברון הרשים, 12.00 הצגות
לב 1 – חופשה בכפר שישי 10.00, 12.15 מוצ"ש 7.40, 9.55
לב 2 – המבצר הנסתר שישי 9.45, 12.15 מוצ"ש 7.15, 9.45
לב 3 – מלאכים בשמי ברלין שישי 9.45, 12.15 מוצ"ש 7.20, 9.50
לב 4 – סבלנות שישי 10.00, 12.15 מוצ"ש 7.50 9.30
מקסים – הבלתי משוחדים 7.30, 9.40 החוויה הישראלית – ללא מוצא 10.00 בערב
סינו – מנוני פיטון – טעם החיים שישי 10.00, 12.00, מוצ"ש 7.30, 9.40, בלש בבקשתך שבת 13.00 זרים שבת 15.00, חולית שבת 17.00 פרחון מוצ"ש 11.45
פאר – דרך מתל־אביב לוס־אנג'לס שישי 10.00, מוצ"ש 7.30 9.30
פריז – לילדי אלוהים שישי 10.00–12 מוצ"ש
7.15, 9.50 תאודמה שישי 2.30
יופי־דו שישי 4.30, אני והחברה שבת 11.00, חוכמת רחוב שבת 13.00 יופי־דו שבת 15.00, 1941 שבת 17.00 לגמות בעד תשוקה מוצ"ש 11.30
צפון המהדים – להקראות ילדים שישי 10.00, מוצ"ש 7.30 9.45
שחף – מוכת ירח שישי 9.45, 12.00 מוצ"ש 7.30 9.30
תמוז – קן הקוקיה שישי 10.00 מוצ"ש 9.30
הקונג האחרון בפריז שישי 12.30, משפחת המלוכלכים מוצ"ש 17.00, ריקוד מושחת
מוצ"ש 7.15, ליבו של אנג'ל מוצ"ש 12.00
תכלת – עניין שלי 7.30, 9.45
תל־אביב – הנרדף שישי 9.0045 – 12 מוצ"ש 7.30, 9.30
פרקם (רמת־אביב) – קרוקודיל דנדי 8.00
יום במלכודת שישי ומוצ"ש 10.00, מטרופוליס מוצ"ש הצגות 12.00

רמת השרון
כוכב – מלון חדר המיטות שישי ומוצ"ש 9.45, זיווג משמיים שישי 11.45 שבת 15.15 ימים של תהילה מוצ"ש 7.00

ירושלים
אדיסון – לחזור הביתה 9.30
אורגיל – וול סטריט 9.15
כפיר – מוכת ירח 9.30
מיטשל – חיזור גורלי 9.30
סינמטק 1 – נוט מכיבר אחר 5.30, אני והחברה 7.30, מגדל הרבדים 9.30
סינמטק 2 – רד קרב בשמש שישי 10.00
שנואי אקספרס מוצ"ש 7.30 המרידה מוצ"ש 9.30
עדן – עבודה בעיניים 9.30
תיאטרון ירושלים – להקראות ילדים שישי 2.00 מוצ"ש 7.00, 9.30
7.00, 9.30, להקראות ילדים 7.00, 9.30
סמדר – חופשה בכפר שישי 10.00 מוצ"ש 7.30, 9.30, דובני אכפת לי שבת 11.00 בבוקר
רון – גבי – סיפור אמיתי 9.00
אורנע – עיניים שחורות 9.00
בית אגרון – פינק פלויד החומה שישי 2.00
הטוב הרע והמכוער שישי 15.45, קרוקודיל
דנדי שבת 11.00, המתופפת הקטנה שבת 13.00
פריז טקסס שבת 15.30. מתוח גבוה מוצ"ש 6.00
גרשע אתמול היום מוצ"ש 7.45. בכי בלו מוצ"ש
10.00, הטוב הרע והמכוער מוצ"ש 12.00

בת־ים
אורנים – עבודה בעיניים 7.15, 9.30
עצמאות – אי אפשר לקנות אהבה שישי 10.00 מוצ"ש 7.30, 9.30

רמת גן גבעתיים
אלאומים – שאלה של שפיות שישי 10.00 מוצ"ש 7.25, 9.45

אורדע – עבודה בעיניים 7.15, 9.30
הוד – מוכת ירח שישי 10.00 מוצ"ש 7.30, 9.30
לילי – תל־אביב לוס־אנג'לס שישי10.00, מוצ"ש 7.30, 9.30
שבים – חיזור גורלי 7.00, 9.30
רב גן 1 – וול סטריט שישי 9.50, 12.15 מוצ"ש 7.30, 9.55, המצילים הקטנים שבת 11.00 בבוקר
רב גן 2 – מעקב צמוד שישי 10.00, 12.15 מוצ"ש 7.30, 9.50, הכלב בעל לב הזהב שבת 11.00 בבוקר
רב גן 3 – אמפריית השמש שישי 10.00, מוצ"ש 6.30, 9.30, מתנה קייץ בחלל, שבת 11.00 בבוקר
רב גן 4 – הקיסר האחרון שישי 10.00, מוצ"ש 6.30, 9.30, דובני אכפת לי בארץ
הפלאות שבת 11.00 בבוקר.

רב אור 2 – מעקב צמוד שישי 10.00, מוצ"ש 6.45, 9.15, הכלב בעל לב הזהב שבת 11.00 בבוקר.
רב אור 3 – השוד שישי 10.00 מוצ"ש 6.45, 9.15, שירת הדרים שבת 11.00 בבוקר
רון – מוכת ירח 7.30, 9.30
שבים – הלם קרב שישי 10.00 מוצ"ש 7 – 9
קרן אור – המוחרים – חיות־ייל האבי 7.00, 9.15, פינקפלויד בפומבי מוצ"ש 11.30

קריות (חיפה)
אורות – חיזור גורלי 7.15, 9.30
בית העם – הלם קרב שישי 10.00 מוצ"ש 7.15, 9.30
סביון – שאלה של שפיות 7.00, 9.15
כפיר – השוד שישי 10.00 מוצ"ש 7.15 9.30

הוזל – עבודה בעיניים שישי 10.00 מוצ"ש 7.15, 9.30
מוקח – עבודה בעיניים 7.30, 9.30
צינן – הנרדף 7.15, 9.30

ראשל"צ
רון 1 – עבודה בעיניים 7.30, 9.30
רון 2 – מוכת ירח 7.30, 9.30

נס ציונה
מוקח – כלו לחפש הגדול שבת 11.00 בבוקר. מוצ"ש 7.00 9.15

פתח תקוה
הוזל 1 – עבודה בעיניים שישי 10.00 מוצ"ש 7.30, 9.30
הוזל 2 – חיזור גורלי שישי 10.00 מוצ"ש 7.15 9.45

הוזל 3 – הנרדף שישי 10.00 מוצ"ש 7.30, 9.30
הוזל 3 – הנרדף 8.00, 10.00

חדרה
חדרה – חיזור גורלי 7.00, 9.15
חוף – תל־אביב לוס־אנג'לס 9.15

חולון
מגדל – שאלה של שפיות שישי 10.00 מוצ"ש 7.30, 9.30
רינה – עבודה בעיניים 7.15, 9.30
סבוי – חיזור גורלי שישי 10.00, מוצ"ש 7.15, 9.45
ארמון – תל אביב – לוס אנגלס 7.30, 9.30
כוכב קרית שרת – 7.15, 9.30
ארמון – תל־אביב לוס־אנג'לס 7.30, 9.30

נהריה
הוד – לחיות ולמות בלוס אנג'לס 7.00, 9.00
רון – הבטלנים מאושר 7 – 9
היכל התרבות – רקונים 7 – 9.15
עבר – אודיטוריום – עבודה בעיניים 7 – 9

קרית אונו
מרכז קהילתי – זיווג משמיים שישי 10.00
הגננים שבת 11.00 בבוקר.

הרצליה
דוד – הלם קרב 7.30, 9.30
דן אברויה – אלדין ונבורת הקסמים שישי 3.30 השליך את אמא מהרכבת מוצ"ש 7.00, 9.30
היכל – עבודה בעיניים 7.30, 9.30
מלון דניאל – עשבי פרא 6.45, 9.30
תפארת – אבא רד ממני 7.30, 9.30

כפר סבא
חן – לילה מגביב 7.00, 9.15
תכל – חיזור גורלי 7.00, 9.30

חדרה
חוף – עשבי בר 7.00, 9.15
חדרה – חיזור גורלי 7.00, 9.15

באר־שבע
חן – עבודה בעיניים יום שישי 10.00 מוצ"ש 7.30, 9.30
היכל התרבות – הבלתי משוחדים שישי 10.00 שבת 13.00

נתניה
סטודיו – עיניים שחורות 5, 7.15, 9.30
שרון – הנרדף 8.00, ריקוד מושחת 10.00
דוד – ללא מוצא 7.15, 9.30

עפולה
מתנתון – שבעון בחלל 9.00

אשקלון
אסתר – השוטר מלוס אנג'לס 7.30, 9.30

חיפה
אורה – להקראות ילדים שישי 10.00 מוצ"ש 7.00, 9.15
רב גת 1 – שאלה של שפיות שישי 10.00 מוצ"ש 6.50, 9.15
רב גת 2 – אמפריית השמש שישי 10.00, 6.00, 9.15
חן – אי אפשר לקנות אהבה שישי 10.00 מוצ"ש 7.00, 9.15
סינימטק – בריאן כוכב עליון שישי 2.00
בעקבות האוצר הרומנטי מוצ"ש 5.00, מכאל ג'אקס מוצ"ש 7.00. אמדיאוס מוצ"ש 9.30
עצמון 1 – חיזור גורלי שישי 10.00 מוצ"ש 7.15, 9.30
עצמון 2 – עבודה בעיניים שישי 10.15, מוצ"ש 7.15, 9.30
עצמון 3 – ריקוד מושחת שישי 10.00, 7.15, 9.30
רב אור 1 – הקיסר האחרון שישי 10.00 מוצ"ש 6.00, 9.15, המצילים הקטנים שבת 11.00

בית ליסין
מדרוני אלטונה – הערב 15.4 ב־21.00, א' 17.4, ב' 18.4 – 20.30
דפנה ארמוני – הערב 15.4 ב־21.45 וב־23.30
אהוד משלבו הערב 15.4 מופעת עשולה ב־22.00; מחר מוצ"ש 16.4, א' 17.4 דוקטר רחובות ב־20.30
אריק לביא "כל החלומות" הערב 15.4 מופעת חולון ב־22.00; מחר מוצ"ש 16.4 "בית ליסין" ב־20.30
פרפרים בראש – לילדים עם שחקה המאיר וינטרטן. מחר שבת 16.4 ב־11.30
דני ליטני – מחר מוצ"ש 16.4 ב־21.00
רבקה רז בהופעות ספרדיות ושירי לדינו – מחר מוצ"ש 16.4 מבמת ר"ב ב־21.00
מרתף הכאו "להקת דרקום" עם: אבינב לבנת, אריק לבנת, דב הבנשטין, אבושי כהן, אילן קולקה – א' 17.4 ב־22.00
בית החיות סרטו של בן באלמוי. היום 16.4 ב־14.30 וב־23.30, מחר מוצ"ש 16.4 עד ב' 18.4 23.15, ד' 20.4 ב־23.30, ה' 21.4 ב־23.15
הנינן מרותה צמוד לתיאטרון
רח' ויצמן 34, ת"א, טל. 216653, 257966 · יעוראברט

האופרה הישראלית החדשה
בשיתוף פסטיבל ישראל־ירושלים
בטבעת החנק
The Turn of the Screw
מאת בנג'מין בריטן
עפ"י סיפור רפאים מאת הנרי ג'יימס
מנצח: רודריק ברידן במאי: חנן שניר
תפאורה ותלבושות: טים ריד תאורה: בריאן האריס
משתתפים: רובין ויזל־קפסוטו, פטר קזאראס, אמילי ברנדסון, מנה לויט וילדים
התזמורת הקאמרית הישראלית
השירה באנגלית עם תרגום מוקרן לעברית מאת אהוד מנור
החלה מכירת הכרטיסים
מועדי ההצגות
5 הצגות בלבד בת"א
אודיטוריום דוהל:
19.5, 22.5, 24.5, 26.5, 29.5
כרטיסים במשרדי האופרה:
שד' דוד המלך 1, 9־262257,
ובמשרדים: הדרן 248844,
קסטל 444725, השרון 494786.
2 הצגות בלבד בירושלים
ת' ירושלים: 16.5, 17.5
כרטיסים בתיאטרון: 690011,
ובמשרדים: בימות 240896,
כהנא 222831, קלעים 221624.
בחיפה: אודיטוריום חיפה: 31.5
כרטיסים במשרד גרבר 384777, 384222.
כפר מנחם: מוצ"ש 14.5

משרד החינוך והתרבות
חיילים משוחררים,
משרד החינוך והתרבות מודיע:
חיילים משוחררים עד 3 שנים מיום שחרורם משירות סדיר, קבע ושרות לאומי, שלא השלימו 12 שנות לימוד, זכאים עפ"י "חוק חיילים משוחררים תשמ"ד" להשלמת השכלתם התיכונית במסגרת המכינות הקדם־אקדמיות בכל רחבי הארץ, ובמוסדות חינוך המתנהלים בפיקוחו ובאישורו של משרד החינוך והתרבות.

לקבלת מידע מפורט פנו אל:
האגודה לקידום החינוך, שליד משרד החינוך והתרבות, ת.ד. 3538, ירושלים.
ובכל הלשכות להכוונת חיילים משוחררים של משרד הבטחון.

הבימה – התיאטרון הלאומי · הארץ – עיתון לאנשים חושבים

עדית תל־אביב יפו
מקיימים בשבת 23.4.88 ב־11.00
מוספשבת
עם
מיכאל הנדלזלץ
- **ח"כ מאיר שטרית** – גזבר הסוכנות המיועד
- **פרופ' דן מירון**
- **מאיר שלו** על ספרו החדש "רומן רוסי"
- **ד"ר מיכאל בר־זוהר**, עורך "ספר המופת"
- **מאיר רימון** – מוסיקה ישראלית בקרן
- **עם הצגת "סלאח שבתי" ב"הבימה":** אפרים קישון, נורית הירש, זאב רוזת, גאולה נוני, חני נחמיאס, יהודה אליאס, ראובן לביא ודפנה דקל – ופזמונים מתוך ההצגה (ליד הפסנתר חיים גרינשפון)
- **צבי "שישקו" פרידמן** – על "הפרסום על פי אוגילבי"

כרטיסים בקופת "הבימה" בימים א'־ו'.
אין מכירת כרטיסים במקום בשבת.
דמי כניסה: 10.– ש"ח.
הנחה 50%
למנויי "הארץ" ו"הבימה" ולבעלי תעודת תושב או תעודת קשיש של ת"א.
הארוע באדיבות
בית היוצר לספר הטוב
חנות הספרים בהבימה
פתוחה מ־11 בבוקר עד 11 בלילה

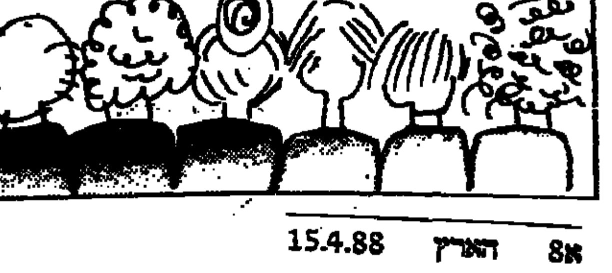

מוזיאון תל אביב לאמנות
שעות הביקור השבוע:
יום ג', 19.4, ערב יום הזיכרון: 10.00־17.00
ביום העצמאות, הכניסה ללא תשלום - 10.00־20.00

תערוכה חדשה
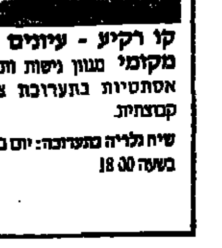
קו רקיע - עיונים בנוף מקומי: מגוון גישות ותפיסות אסתטיות בתערוכת צילום קבוצתית.
שיח גלריה בתערוכה: יום ב', 18.4 בשעה 18.30

תערוכות נמשכות
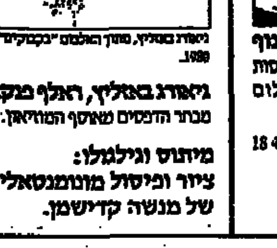
גיאורג באזליץ, האלף פנק. מבחר הדפסים מאוסף המוזיאון.
מיתוס וגילגולו: ציור ופיסול מונומנטאלי של מנשה קדישמן.

חדש באוסף
ברנרד רייס (1897–1963). אשה שרועה, 1930. לרגל קבלת הפסל מסטבו האמן ויוצא רישומים והדפסים של ראד מאוספה של דבורה שוקן.
פנחס ליטבינובסקי (1894–1985). ערבי עם פרות, 1925/1926. מתנת רפאל והדסה קלבקין.

ציבי גבע: ציורים
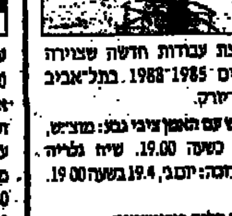
קבוצת עבודות חדשה שצוירה בשנים 1985־1988. בתל־אביב ובניו־יורק.
מפגש עם האמן צבי גבע: מוצ"ש, 16.4 בשעה 19.00. שיח גלריה בתערוכה: יום ג', 19.4 בשעה 19.00
בביתן הלנה רובינשטיין.

קולנוע
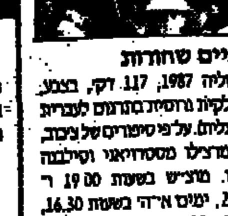
עיניים שחורות
(איטליה 1987, 117 דק', בצבע, איטלקית ורוסית בתרגום לעברית ולאנגלית). על־פי סיפורים של צ'כוב, עם מרצ'לו מסטרויאני וסילבנה מנגנו. מוצ"ש בשעות 19.00 ו־21.30, ימים א'־ה' בשעות 16.30, 19.00 ו־21.30

לילדים ולנוער
"שמש, ירח וכוכבים"
הרצאה לילדי הגן בגילאים 5־6 ולהוריהם. יום ג', 19.4 בשעה 15.30־17.00. כרטיסים בקופת המוזיאון. מספר המקומות מוגבל

השתלמויות עיוניות
השתלמויות עיוניות ומעשיות לשנת תשמ"ט
נפתחה ההרשמה בימים א'־ה' בשעות 10.00־18.00 בביתן הלנה רובינשטיין.

מוסיקה
נוער עושה מוסיקה
תוכנית יום העצמאות בסטודיו חי ביקול המוסיקה: בהשתתפות מקהלות, תזמורות ולהקות נוער. יום ה', 21 בשעה 17.00
הכניסה ללא תשלום.

שעות הביקור במוזיאון ובביתן הלנה רובינשטיין:
בימים א'־ה' 10.00־20.00 (ללא הפסקה)
יום ו' 10.00־14.00. שבת 10.00־14.00 19.00־22.00
מוזיאון תל אביב, שדרות שאול המלך 27, טל. 03־261297
ביתן הלנה רובינשטיין, רח' תרסיט 6, טל. 03־287196

חדשות פנים

בנימוקי ההחלטה לדחות עתירות של שלושה מתושבי השטחים נגד גירושם ללבנון:

בג"ץ: אמנת ז'נווה אסרה גירוש המוני — לא שללה גירוש מחבלים

השופט שמגר: יש צורך בחוק מפורש של הכנסת שיאמץ את הוראות אמנת ז'נווה או יקבע כי מדובר בהוראות במשפט הבין־לאומי שנהפכו למנהג קיים במדינות רבות

(ע). חמשת שופטי בית הדין הגבוה לצדק פרסמו אתמול את הנימוקים להחלטתם לדחות את עתירותיהם של שלושה מתושבי הגדה המערבית ורצועת עזה שגורשו בתחילת השבוע ללבנון.

השלושה, מאגר עמו, עבדול עזיז עודה וג'מאל הינדי, עתרו לבג"ץ כדי שיבטל את צווי הגירוש שהוצאו נגדם. אך עתירותיהם נדחו על־ידי השופטים כבר ב־15 במרס, ובתחילת השבוע גורשו ללבנון.

הטענה המרכזית של פרקליטי השלושה, עורכי־הדין לאה צמל, דוד קרצ'מר, דוידיש נאסר וג'ואד בולוס היתה שאמנת ז'נווה הרביעית מ־1949 אוסרת על גירושם של תושבי השטחים המוחזקים. האמנה היא חלק מהמשפט הבין־לאומי המנהגי המחייב את מדינת ישראל. טיעון זה עלה כבר מספר פעמים בבג"ץ אך נפסל.

גם בעתירה הנוכחית הוליכו נשיא בית המשפט העליון מאיר שמגר, המשנה לנשיא השופטת מרים בן פורת והשופטים שלמה לוין ואליעזר גולדברג לדחות את הנימוק הזה. השופט גבריאל בך, בדעת מיעוט, קיבל את הנימוק, אך גם הוא לא מצא פסול בהחלטה שקיבלו שלטונות צה"ל לגרש את השלושה.

את עיקר פסק הדין כתב נשיא בית המשפט העליון מאיר שמגר. הוא ציטט בהרחבה פסקי דין קודמים של בג"ץ הקובעים כי מטרתו של סעיף 49 באמנת ז'נווה הוא למנוע מעשי זוועה כפי שנעשו על ידי הגרמנים במלחמת העולם השנייה, שגירשו מיליוני אזרחים מבתיהם לצורך עבודות כפייה, עינויים והשמדה.

נשיא בית המשפט ציין בהחלטה כי "אין מדובר באמנה אף לא ברמז על סילוקו מהשטח של מחבל מסתנן או סוכן האוייב, אלא על ההגנה של כלל האוכלוסיה האזרחית מפני גירוש". השופט הוסיף כי מנסחי אמנת ז'נווה איכזבו כללים שמטרתם למנוע מעשי זוועה וגירושים המוניים.

הנשיא שמגר גם בחן שאלה נוספת: האם ניתן לאמץ את אמנת ז'נווה כך שתהפוך לחלק מהמשפט הפנימי של מדינת ישראל. הוא קבע כי יש צורך בחוק מפורש של הכנסת שיאמץ את הוראות אמנת ז'נווה, או שיקבע שהמדובר בהוראות במשפט הבין־לאומי שהפכו למנהג קיים במדינות רבות.

הנשיא ציין עוד כי בג"ץ כבר קבע שהסעיף באמנת ז'נווה הנוגע לגירוש אנשים משטח מוחזק הוא בגדר "משפט הסכמי", ואינו בגדר משפט בין־לאומי מנהגי".

הוא מוסיף כי אם היו מתקבלות אמנות בין־לאומיות כחוקים לכל דבר, לא היה צורך בחקיקה של הכנסת, והיתה מוענקת לממשלה סמכות של חקיקה. "יש ספק אם הדירוש המשפטי הזה רצוי מבחינת סדרי הממשל ושלטון החוק", העיר השופט.

בג"ץ מקבל סיבות הגירוש

פסק הדין ניתח בארוכות את הסיבות להוצאת צווי הגירוש נגד השלושה. השופטים הסיקו כי צווי הגירוש הוצאו על־ידי אלופי פיקוד המרכז והדרום בסמכות מלאה.

צו הגירוש נגד גאגר עמו (32), מג'נין, הוצא משום שעמו הוא פעיל בכיר בארגון החזית העממית, ושלמרות שנידון לעונשי מאסר, המשיך בכלא באינטנסיביות בפעילות העוינות לקידום מטרות הארגון. שופטי בג"ץ בחנו את החומר הסודי בעניינו, שהצביע על מעמדו הבכיר בארגון החזית העממית. הם הגיעו למסקנה שיש צורך לגרשו משום שאמצעים פחות חמורים, כמו מעצר מנהלי, אינם יעילים לגביו.

עמו הכחיש את כל הטענות נגדו. הוא טען שעסק בפעילות חוקית וגלויה והבטיח שלא יעסוק בשום פעילות אסורה אם לא יגורש.

השופטים גם אישרו את גירושו של עבד אל עזיז עודה (38) מעזה, ששימש "המדריך הרוחני" ומנהיג תנועת הג'יהאד האסלאמי ברצועת עזה. עודה פעל כדרשן במסגדים בעזה, ובדרשותיו קרא לפעול נגד השלטון הישראלי באמצעות מאבק צבאי.

תנועת הג'יהאד האסלאמי, ציינו השופטים, דוגלת במהפכה אסלאמית אלימה, במאבק מזויין ובשחרור פלשתין במאבק של מלחמת קודש. השופטים אמרו כי גם הפעם לא מצאו עילה להתערב בהחלטה לגרשו. הוגשה להם חוות דעת מומחה של איש שב"כ בכיר על ארגון הג'יהאד האסלאמי, שבה מצויין עודה כמורה דרך ובדמות בעלת השפעה רבה בקרב תושבי הרצועה.

השופטים ציינו כי הרשויות נהגו בשאלת גירושו בזהירות, בבדיקה יסודית ובשיקול דעת.

נגד ג'מאל הינדי, תושב ג'נין ותלמיד במכללת אל נאג'ח בשכם, נטען שהוא פעיל בכיר בפתח. למרות שנידון גם הוא לעונשי מאסר, המשיך הינדי לקדם את מטרות המחבלים גם בתוך הכלא ובעיקר באוניברסיטה.

השופטים פסקו כי הינדי החל בפעילותו העויינת כבר לפני שנים רבות, ובאחרונה היה אחד המתראים על פעילות "השאביבה" באזור ג'נין.

הינדי הכחיש לכל אורך הדרך כל פעילות בארגון טרור, וטען שהשלטונות רוצים לפגוע ביכולתו להביע דעות פוליטיות חוקיות, באמצעות גירושו.

השופטים קבעו: "הגענו לכלל מסקנה כי אין כל עילה להתערבותו של בית משפט זה בשיקול דעתו של מפקד כוחות צה"ל באזור יהודה ושומרון".

בעת הדיון בבג"ץ עלתה השאלה אם מועמד לגירוש המערער על ההחלטה לגרשו בפני הוועדה המייעצת שליד אלוף הפיקוד יכול להביא עדים שיתמכו את גרסתו. הוועדה המייעצת החליטה שלא לשמוע עדים.

השופט שמגר פסק שדעה זו אינה מקובלת עליו, משום שהופעתו של עד עשוייה לספק לוועדה מידע רלוונטי שיש לו נגיעה ישירה בעניין הגירוש.

השופט בך: "למען הצדק"

השופט בך מציין בפסק דינו, הנפרד, כי הוא מצטרף למסקנה הסופית שיש לגרש את השלושה. אך הוא חולק על חבריו בשאלת הגירוש לאמנת ז'נווה. הוא קבע, בדעת מיעוט, כי האמנה האוסרת גירוש חוברה בעקבות עליית הנאצים בגרמניה, אך, לדבריו, הוא אינו מוצא ניגוד בין התפיסה ההיסטורית, שלפיה נאמר באמנה כי אין לגרש מיליוני בני אדם, לבין גירוש רחב, הקובע כי אין לגרש בודדים.

"נוסח האמנה אינו סובל את הגירוש, שלפיו מכוון הוא למנוע אך ורק מעשים כגון אלה שבוצעו על־ידי הנאצים מטעמים גזעיים, אתניים, או לאומיים", קבע השופט בך. הוא קיבל את הטענה כי יש להתייחס לאמנה כמי שאוסרת את גירושו למדינה אחרת של אדם המהווה סכנה ביטחונית.

בך הדגיש עם זאת כי אינו מוצא מקום להתערבות בית המשפט בהחלטות הגירוש, אך הוא עושה זאת "למען הצדק".

ערך את העמוד: משה ריינפלד

זוהי אחת מ־14 המשפחות של רואי חשבון יהודיים מארגנטינה (55 נפש), שבאו שלשום לארץ במסגרת מבצע מיוחד של מחלקת העליה בהסתדרות הציונית (צילם: מ. דקל)

חשודה בריסוס כרזות על תחנות אוטובוס

מאת נורית אמיתי סופרת "הארץ"

אשה בת 54 מפתח תקווה נעצרה בחשד שריססה כרזות פרסומת בתחנות אוטובוס ברחוב ז'בוטינסקי בעיר. שופט בית משפט השלום בפתח תקווה, שלי טימן, הורה לשחרר אותה בערבות, לאחר שהתחייבה כי תבוא להחקר בכל עת שתתבקש.

ב־6 באפריל הבחינו אזרחים בשתי נשים דתיות שהגיעו ברכב לתחנות אוטובוס, ואחת מהן ריססה את הכרזות בצבע צהוב. לאחר שהאזרחים העירו להן על מעשיהן וביקשו פרטים מהן, הסתלקו השתיים. עדי הראייה מסרו למשטרה את מספר הרכב שבו נסעו הנשים.

הסרת הכשרות בוטלה — עקב פנייה לבג"ץ

מאת חיים הנדורקר סופר "הארץ" בתל אביב

בעקבות פניה לבג"ץ נאלצה הרבנות הראשית של תל אביב לחזור בה מהחלטתה לשלול את תעודת הכשר מ"אלימלך שירותי אירוח" הפועלת בדרום תל אביב.

הרב הראשי לתל אביב, הרב חיים דוד הלוי, החליט בינואר לשלול את תעודת הכשר של "אלימלך שרותי אירוח", בעקבות דיווח כי העסק הופעל בשבת. הרבנות פרסמה מודעות ברחובות העיר המזהירות את הציבור משימוש בשירותי הקייטרינג הללו והורתה למשגיחה שלה שלא לעבוד עוד במקום.

בעלי "אלימלך", אבי ברמן, עתר לבג"ץ באמצעות פרקליטו עו"ד אליעזר שטיינלאוף וטען, כי עיסקו כלל לא פעל בשבת וכי הרב הראשי של תל אביב כלל לא היה מוכן לשמוע את השגותיו.

בג"ץ הוציא צו ביניים האוסר על הרבנות בתל אביב להסיר את הכשרות מ"אלימלך". בתגובה על כך הודיע הרב הלוי, כי יתקשה לקיים את החלטת בג"ץ, שכן לא יתכן שעסק הפועל בשבת יהיה בעל תעודת כשרות.

ואולם בעקבות התערבות בג"ץ, החליטה הרבנות בתל אביב לחזור בה מאזהרתה לציבור בקשר ל"אלימלך". החלטה זו נכללה בהסכם בין הצדדים וקיבלה תוקף של החלטת בית משפט.

סכסוך בין בנק המזרחי לבין נכדו של הבאבא סאלי: מי ישלם מס שבח

מאת יהודה שרוני
סופר "הארץ" לענייני כלכלה

מחלוקת התגלעה בימים האחרונים בין בנק המזרחי, לבין רבי אלעזר היושב בבאר שבע, שהוא נכדו של הבאבא סאלי. נשוא המחלוקת: מי ישלם מס השבחה על בניין שמכר הבנק לרבי אלעזר לפני שנתיים, ושכעת יש כוונה להפכו לישיבה. מדובר בבניין שבו שכן בזמנו השקם המרכזי בבאר שבע, ושבנק המזרחי רכש אותו לפני מספר שנים, מתוך כוונה להפכו לסניף בנק.

חסידי רבי אלעזר טוענים, כי על פי החוזה מס ההשבחה צריך להיות משולם על ידי הבנק. מיכאל צבירני, מנכ"ל בנק המזרחי אינו מוכן לשלם את המס האמור, ששיעורו נאמד ב־100 אלף דולר. אם לא ימצא פתרון, יגיע הסכסוך לערכאות.

מיכאל צבירני מנכ"ל בנק המזרחי אישר בתגובה את דבר קיומו של הסכסוך. לדבריו, מדובר בסכסוך פנימי בין שני גופים, והמשא ומתן לפתרונו לא יתנהל מעל לדפי העיתונות.

כנופיה גונבת מכוניות באיזור מרכז — לפירוק

(ע). צעיר ערבי בן 24 מכפר אדנא, שנעצר ע"י המשטרה כשהוא נוהג ברכב גנוב ללא רשיון נהיגה ותעודות ביטוח, מסר לחוקריו עדות מפורטת על כנופיה מאורגנת של גונבי רכב הפועלת באיזור המרכז. הכנופיה מכרה את כלי־הרכב לפירוק והוצאת חלקי חילוף.

פרטים אלה מסר אתמול בא כוח המשטרה שהגיש לבית משפט השלום בתל־אביב בקשה לעצור את החשוד ויראן אבו רמילה.

החשוד נעצר ביום ג' השבוע, כשהוא במכונית מסוג "אופל אסקונה" שנגנבה מאיזור תל־השומר, ללא רשיון נהיגה ותעודת ביטוח. בחקירתו סיפר, כי קיבל את המכונית מאחרים, שגנבו אותה למענו. הוא שילם תמורתה 700 ש"ח.

החשוד מסר שמות של אנשים המעורבים בחבורת בכנופיה וכן כתובות של מוסכים ש"הזמינו" את המכוניות הגנובות.

תרופה למחלות חניכיים פותחה באוניברסיטת ת"א

מאת סופרת "הארץ"

צוות של מיקרוביולוגים מאוניברסיטת תל־אביב גילה אנטיביוטיקה חדשה "ת"א", היעילה לטיפול במחלות חניכיים. כך הודיעה אתמול אוניברסיטת תל אביב.

פרופ' יוג'ין רוזנברג ופרופ' אברהם מנור ומחין זוהר מהמחלקה למיקרוביולוגיה, ד"ר הרב יורד ד"ר אילנה אלי מבית הספר לרפואת שיניים, פיתחו תרופה המיוצרת על־ידי הבקטריה מיקסוקוקוס קסאנטוס, הדבקה לרקמות הדלוקות.

ניסויים ראשונים של התרופה החדישה הוכיחו כי התרופה נדבקת בחוזקה למשטח השיניים ואינה ניתנת להסרה כל עוד פעיל בה החומר הבקטריאלי. התרופה מתאימה במיוחד נגד נסיגת חניכיים, מחלה המאופיינת בארגומית של החניכיים הנפוחות ובשטפי דם, הנגרמת כתוצאה מהצטברות בקטריה על פני השיניים.

בניסויים שנערכו בקיץ האחרון במתנדבים אובחן שיפור בדלקות בתוך שלושה־ארבעה ימים, ושיפור נוסף אחרי שבעה־תשעה ימים. התוצאות שהושגו בניסוי הוזיקו מעבר כחודש מגמר הטיפול.

עד כה נרשמו פטנטים על התרופה החדישה בארצות הברית, בבריטניה, בקנדה, בשוויץ ובמדינות אחרות. החוקרים מנסים לבדוק את התאמתה לטיפול במצעים עמוקים בבורות, ובשתלים וזיהומים של העין ושל שלפוחית השתן.

שלושה חודשי עבודה בשרות הציבור לדוברו של כהנא — על שתקף צוות מהטלוויזיה

ברוך מרזל, בן 29, תושב תל רומידה בחברון, גם נידון ל־3 חודשים על־תנאי ו־3,000 ש"ח קנס ● השופטת התחשבה בחרטה שהביע הנאשם על מעשיו, ובבריאותו הלקויה עקב עודף משקל

(ע). ברוך מרזל (29), תושב תל רומידה בחברון, המשמש כעוזרו הפרלמנטרי של ח"כ מאיר כהנא ודובר תנועת כך, נידון אתמול בבית משפט השלום בירושלים לשלושה חודשי מאסר בפועל, שאותם ירצה בעבודות לשירות הציבור. כמו כן נידון מרזל לשלושה חודשים על תנאי וקנס של 3,000 ש"ח. מרזל הורשע בבית משפט השלום בשלוש עבירות של תקיפה בנסיבות מחמירות ובגניבה.

בכתב האישום שהוגש נגדו נאמר כי ב־9 בספטמבר 85' השתתף מרזל בהפגנת מחאה שערכו עשרות מתנחלי קרית ארבע בעיירה חלחול, בעקבות ירי על אוטובוס שנסע באותו יום מירושלים לחברון. מתנחלי קרית ארבע הקימו מחסום בכביש הראשי מירושלים לחברון, בכניסה לחלחול ותקפו את צוות הטלוויזיה הישראלית שסיקר את האירוע וכן מספר חיילי צה"ל שהיו במקום.

על־פי כתב האישום, מרזל עצמו חטף מידיו של כתב הטלוויזיה מנחם הדר קלטת שבה צולם האירוע, ולאחר שאיש טלוויזיה ניסה לחלץ את הקלטת מידיו, תקף אותו מרזל. אחר כך תפס הנאשם בידיו של מאבטח צוות הטלוויזיה, דוד אוברמן, שהיה מצויד מתת־מקלע עוזי ובו שתי מחסניות.

מרזל השליך את המחסניות על הקרקע ומאוחר יותר לא נמצאה מחסנית אחת. כמו כן תלשו מספר מפגינים את מצלמת הטלוויזיה וגרמו לה נזק של כ־400 דולר.

עוד על־פי כתב האישום, כאשר נכנסו אנשי הטלוויזיה למכוניתם, טלטלו מרזל וחבריו את המכונית. מרזל קרא לחבריו "חבר'ה, בואו נהפוך אותה". הצוות הצליח להיחלץ בסיוע חיילי צה"ל.

סניגורו של מרזל ציין כי מאז האירוע בחלחול שינה מרזל את התנהגותו, והוא מסייע לעיתונאים במילוי תפקידם. בהלך הדיון הוא ציין כי העילה לתקיפת צוות הטלוויזיה היתה: "הם שמאלנים ועוכרי ישראל".

השופטת דניאלה וקסלר ציינה בגזר הדין כי יש לראות בחומרה רבה את ההתפרצות האלימה של הנאשם כלפי אנשי הטלוויזיה, שגרמה לפחד ולחרדה אצל אנשי הצוות, אשר לא יכלו לעשות עבודתם כהלכה. עם זאת, התחשבה השופטת בעובדה שמרזל הביע חרטה על מעשיו ובבריאותו הלקויה עקב עודף משקל.

השופטת הוסיפה כי יש לראות בחומרה את השפעתו של הנאשם על אנשי כך הסרים למרותו.

בעת שרוב השוטרים באיזור רוכזו בקבוץ לוחמי הגיטאות:

כהנא ואנשיו הפגינו ביום השואה — בנהריה ובמעלות

מאת נורית כהנא
סופרת "הארץ" בחיפה

ארבעה אנשים נעצרו בקטטה שהתפתחה אתמול במעלות, בתום הפגנה של הרב כהנא ואנשיו. בקטטה היו מעורבים אנשי כך ותושבי הסביבה שבאו למחות על הפגנתו.

הרב כהנא ותנועת כך קיימו אתמול הפגנות מחאה נגד מדיניות הממשלה, במרכז העיר נהריה, ובמרכז מעלות. ההפגנות היו ברשיון.

קיום ההפגנה ביום השואה, כשרוב כוח המשטרה רוכז בעצרת שנתית בקיבוץ לוחמי הגיטאות, הינו בגדר ניצול פרצה על פי החלטת שופט בית־המ"ש העליון אהרון ברק, בעת כהונתו כיועץ המשפטי לממשלה, שעסק בבקשת שלום עכשיו לקיים הפגנה בירושלים, אין המשטרה יכולה לדחות מתן רשיון הפגנה בנימוק של מחסור בשוטרים.

ראש מועצת מעלות, שלמה בר חבוס, שלח אתמול מברק מחאה לשר המשטרה, חיים בר לב, על מתן רשיון להפגנת הרב כהנא בישוב ביום השואה. במברק נאמר "המועצה המקומית מעלות תרשיחא מוחה בפניך על כך, שמשטרת ישראל מאפשרת לח"כ כהנא וחבריו לפגוע בתושבי מעלות תרשיחא ובכבוד העם היהודי, ביום קדוש זה. אישור המשטרה לקיים הפגנה ביום השואה והגבורה, מבלי להודיענו מראש, הינו פגיעה מכשלת שבכודו נזק כל יתואר".

בנהריה הופצו כלוחם מודעות תנועת "כך" המודיעות על קיום הפגנה ביום השואה. עיריית נהריה התנגדה לקיום ההפגנה. אך ההפגנה זכתה לאישור המשטרה ללא התייעצות עם ראש העיריה.

ניצב שלמה חרון, מפקד המחוז הצפוני של המשטרה אמר ל"הארץ", כי אנשי הרב כהנא בקשו רשיון למחות נגד מדיניות הממשלה, דווקא בקשר ליום השואה. "המקומות שאישרנו להפגנה הם מקומות ציבוריים, בהם מותר להפגין לכל גוף המעוניין בכך" אמר ניצב חרון. לדבריו, הותנו תנאים מיוחדים להפגנה שלא יופר הסדר, ושלא תושמע מוסיקה.

מתחיל מו"מ השכר עם המהנדסים ההנדסאים ומח"ר

מאת יהודית וינקלר

המהנדסים, ההנדסאים והאקדמאים במדעי החברה והרוח פותחים היום במשא ומתן עם הממונה על השכר במשרד האוצר יעקב דנון, על הסכמי השכר החדשים ל־88'-90'. שלושת האיגודים נמנעו לפרסם עד כה את תביעותיהם. נודע, כי יעשו מאמץ להשיג בהסכם החדש גם השלמות להסכם השכר 86'-88' עליו לא התגמו עד היום.

משטרת עזה פשטה על החלפנים

הוחרמו אלפי דינרים ודולרים

מאת איתן רבין

משטרת נפת עזה פשטה אתמול על שוק חלפני הכספים בעיר עזה והחרימה אלפי דינרים ודולרים. כמה חלפנים נעצרו, ושוחררו לאחר חקירה.

הפשיטה היתה מכה של ממש לחלפנים, שלמרות הפרות הסדר ממשיכים לעבוד כרגיל.

מלונאי ירושלים: לפטור הקיץ את אורחינו — ממע"מ

מאת זהר בלומנקרנץ

בישיבת חירום של מלונאי ירושלים הוחלט על גיבושה של תוכנית התאחדות לעידוד תנועת תיירות פנים־ארצית, שבמרכזה פנייה לשלטונות האוצר והמכס בדרישה לבטל את תשלום מס הערך המוסף על אירוח ישראלים במלונות הבירה בעונת תיירות הקיץ הקרובה.

"אופנה" בעזה: תליוני א"י — בשחור, לבן, אדום וירוק

גם נהגי משאיות צובעים את רכביהם בצבעי הדגל הפלשתינאי

(ע). ההתקוממות בשטחים מצאה את ביטויה גם באופנה של בחירת צבעים על־ידי תושבי השטחים. באחרונה החלו צעירים ברצועת עזה לענוד תליונים של מפת ישראל הצבועה בצבעי דגל פלשתין: שחור, לבן, אדום וירוק. תליונים אלה גם מוכלסים בבתי עסק, אף שאלה סגורים רוב הזמן בשל שביתת המסחר.

מכוניות צבעות בצבעי דגל פלשתין, ובעיקר משאיות, שבעליהן צובעים בירוק את ארגז המשאית ואת הגג, באדום את חישוקי הגלגלים ולעתים את הפגושים ובשחור את הפגרשים.

אורים מהתליונים דמויי מפת ישראל כבר הוחרמו על־ידי אנשי כוחות הביטחון. תוילה נבצבעי תליונים מסמר מתכתי. אך בשל האופנה הלאומנית הבאה, הולה עבודה נרחבת יותר של התליונים הביתיים עבה מעודריקס.

התליון נעבר לצוואר כחוט קשירה, שאף הוא יבוד משלושה חוטים: באדום, ירוק ולבן.

מפעלי ים־המלח
מפעל פתוח ביום העצמאות

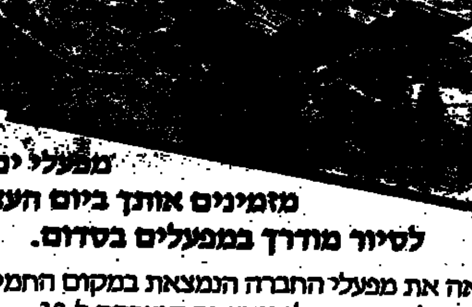

מפעלי ים המלח
מזמינים אותך ביום העצמאות
לסיור מודרך במפעלים בסדום.
בוא וראה את מפעלי החברה הנמצאת במקום החמישי בסחר הבינלאומי באשלג ומייצאת תוצרתה ל־30 מדינות בעולם.
★ תוכל לצפות על מסוע האשלג סדום־צפע.
★ תקבל הסבר על השיטות להפקת אשלג ממי הים.
★ תעלה למצפור ותשקיף על המפעלים ובריכות האידוי המקיפות אותם.
סיורים משער המפעלים בסדום ייצאו באוטובוסים מיוחדים שיעמדו לרשות המבקרים בין השעות 9.00 בבוקר עד 1.00 בצהרים.
משך הסיור 45-30 דקות.
הסיור ללא תשלום
מפעלי ים המלח-לביסוסה הכלכלי של ישראל

"שאני אתן לך פחות מ־WHISKAS?!"
"כשאני פותחת קופסה של וויסקס פיצי מיד לידי... מתחככת ברגלי. משמיעה מיאו אחד או שניים ומרכבה ברוטוס. תמיד לי לראות בריזה תיאבון ביא היא גומרת את כל הוויסקס בצלחת. אחר כך היא מלקקת את השפתיים ומשמיעה גרגור של הנאה וסיפוק. וגם אני נהנית לדעת שהיא מקבלת מזון מושלם, המכיל את כל אבות המזון, הויטמינים והמינרלים שהיא צריכה. בתיאבון פיצי."
וויסקס בטעמים: כבד, עוף, טונה, ארנבת וגם וויסקס לגורים.
מפיצים בלעדיים: מפעלי ברקמן בע"מ, רח' הברזל 3, ת"א טל. 03-473133

whiskas

אפשר לעניין אתכם באירוע עם טעם?
מכינים ארוע ורוצים אווירה כפרית? "עניין בטעם" שירותי אירוח וקייטרינג בסגנון כפרי, לשרותכם.
השרות ממושב חרות מעל לתחרות.
עניין בטעם

שירותי אירוח וקייטרינג בסגנון כפרי
כשר!
◆ מבחר בשרים משובחים על האש בגריל פחמים במקום הארוע.
◆ בשר מטלאים הגדלים במשק שבמושב.
◆ אסאדו – שיטת צליה דרום אמריקאית.
◆ הפיתוי בפיתה: פיתות דרוזיות חמות היישר מתנור העץ לעיני הקהל בזמן הארוע.
◆ אוירה כפרית מיוחדת.
◆ סלטים, קינוחים, משקאות ושאר פינוקים.
◆ לארועים מ־50 עד 1500 אורחים.
◆ יעוץ חינם בבית הלקוח.
שרותי האירוח והקייטרינג ניתנים בכל רחבי הארץ
הוסיפו עניין וטעם לארוע!
עניין בטעם - לאניני הטעם
עניין בטעם בע"מ משק זמיר מושב חרות
דואר תל מונד 40691 טל. 052-61125

هكذا عن الأصل

העד אזולאי דבק בגירסתו: עזרתי לח"כ עמר להשתמט משירות בלבנון

בהמשך משפט הפגישה הלילית אמר עד התביעה המרכזי כי היה חדור שנאה לעמר ומלא רצון לנקום בו ● הודה כי שיקר בשיחה שהוקלטה בחשאי: "כדי להרשים אנשים, אני מוכן לשקר"

(ע). אלברט אזולאי (29), שלדבריו סייע לחבר הכנסת שלמה עמר להשתמט משירות מילואים בלבנון, אמר אתמול במשפט משתתפי הפגישה הלילית, בבית המשפט המחוזי בתל אביב, כי בלבו הוא חושב שח"כ עמר יזיק לו בפרנצו, ובעקבות זאת היה חדור שנאה ורצון לנקום בו. עם זאת, הוא עמד על גרסתו כי סייע לח"כ עמר להשתמט משירות מילואים בלבנון.

כזכור, פוטר אזולאי מעבודתו באגד באוקטובר 1984, כאשר שלמה עמר שימש כבכיר בקואופרטיב. לטענת אזולאי, עמר לא ניסה לעזור לו, וכאשר נכנס למשרדו ביקש ממנו לעזוב את המקום.

כאשר התבקש בחקירתו הנגדית לספר מה אירע בדיוק בפגישה הלילית, ב-8.1.86 במשרדו של עו"ד יגאל ארנון בתל אביב, השיב אזולאי שהוא זוכר רק מה שאמר לו יוסי הוכמן, אחד הנאשמים, גם הוא חבר אגד. "הוכמן אמר לי: 'איך אתה עושה דבר כזה לחבר הכנסת עמר? הוא נשמה טובה. לא עשה רע לאף אחד. יכולת לבוא לפני זה והיינו עוזרים לך'". אזולאי השיב לו, לדבריו, כי ניסה לפנות בבקשת עזרה לעמר, שסירב.

עו"ד מיכאל קירש, סניגורו של עמר, שאל אותו אם הנאשם אביטל למברסקי, קצין המשטרה לשעבר, איים עליו שיש להם תיק גדול עם חומר מפליל נגדו. אזולאי השיב כי לאחר שסירבו לומר לו כמה התיק עוסק, הוא אמר להם "תעשו מה שאתם רוצים".

אזולאי נשאל אם התבטא בפני אחרים כי יצא מהפגישה הלילית במצבה. על כך השיב: "יכול להיות שאמרתי כך. אבל הרגשתי שלא נכבעתי. ניסו להשפיע עלי ולא הסכמתי. הרגשתי טוב מאוד שלא נכבעתי להם".

בחקירתו על-ידי עו"ד מיכל שקד הוא הכחיש כי אמר "ניצחתי אותם". לטענתו אמר: "לא נכבעתי".

הסניגור קירש הציג בפני השופטת שרה סירוטה את תמליל השיחה שקיים אזולאי עם שניים מחברי האופוזיציה באגד, ואשר הוקלטה על-ידי השניים. שם אמר העד: "אם הייתי יורד מהנושא יכולתי לקבל הרבה כסף. דיברו אתי על סכום כסף רב ועל נסיעה לחו"ל. כאשר אמרתי להם שאני לא יכול לנסוע לחו"ל כי אני תומך באמי, הם אמרו לי 'גם לאמא שלך נדאג למשכורת'".

אזולאי הודה כי שיקר במהלך כל השיחה הזו, על מנת להרשים את חברי האופוזיציה. "לא תמיד איפה שצריך להגיד אמת אני אומר. כדי להרשים אנשים, אני מוכן לשקר", הבהיר אזולאי והוסיף כי במהלך השיחה הוא דיבר מתוך שנאה ורצון נקמה בח"כ עמר.

אלברט אזולאי סיפר עוד כי מעסיקו במוסך בראש פינה יורם בן עמי (אשר הורשע כבר בפרשת הפגישה הלילית ונידון לשנת מאסר על תנאי ו-37 אלף שקל קנס) לחץ עליו לומר בפגישה הלילית כי הוא סידר לח"כ עמר את שירות המילואים על-פי יוזמתו האישית ולא על-פי בקשתו של עמר. "בן-עמי אמר לי שהוא רוצה שאגיד מזה, אבל לא הבנתי שלדרת מזה פירושו של דבר לומר דברים אחרים. חשבתי שאני צריך להתנצל, אבל בן-עמי רצה שאחזור בי ולכך לא הסכמתי".

עוד סיפר, כי לאחר הפגישה הוא אמר לבן-עמי, שאם הוא יחזור בו מגרסתו ויאמר "לא היה ולא נברא", יחשבו אותו למשוגע שממציא דברים ולמחרת יאשפזו אותו.

המשך המשפט נדחה ליום א' הקרוב.

אתמול החל תהליך הגשת המועמדות לרשימות המתמודדים במפלגת העבודה לקראת הבחירות לכנסת ה-12. ראשון המגישים את מועמדותם היה הכלכלן שמואל בהט. מועמד הוצג לשילוב. שהשבים קום ב-5 הבוקר, והתייצב במתה בית מרכז המפלגה בתל-אביב למסור את הטופס. בתצלום: בהט מוסר את הטופס לרחל גביש, מנהלת ועדת הבחירות

תקציב מוקפא לשנת 1988—89 במד"א — לפי תכנית ההבראה

הסיוע מהממשלה 3.7% מהתקציב, לעומת 26% ב-1983—4

מאת עדנה ארידור
כתבת "הארץ"

הוועד הפועל של מגן דוד אדום אישר את תקציב הארגון לשנת 1988—89 בסכום של 40.3 מיליון שקלים. בהשוואה לאשתקד, אין גידול בתקציב השנה, והוא מבטא חיסכון צפוי של 2.8 מיליון שקלים, כפי שהמליץ היועץ הכלכלי נסים ברוך בתוכנית ההבראה שהגיש, על-פי דרישת שרי האוצר והבריאות.

התקציב שאושר מבוסס על הכנסות מהסעות חולים בסכום של 14 מיליון שקלים, מכירת מוצרי דם בסכום של 8 מיליון שקלים והכנסות מהגרלות בסכום של 6 מיליון שקלים. 10 מיליון שקלים נוספים יגויסו משירותים נוספים, לרבות הדרכה. הממשלה מסייעת ב-1.5 מיליון שקלים — 3.7 אחוזים, לעומת 26 אחוזים ב-1983—4.

ההוצאה הגדולה ביותר בתקציב השנה היא לשכר — 26 מיליון שקלים. הוצאות מנהליות מסתכמות ב-5 מיליון שקלים והוצאות רכב, אחזקה, חומרים וציוד מסתכמות ב-8 מיליון שקלים.

ביצוע התקציב מותנה באישור להעלאת מחירים. האוצר מסרב לאשר למד"א בשלב זה העלאה ניכרת במחיר השירות, אלא רק לאחר שכל המלצות הבודק, לרבות סגירת שש תחנות ו-13 מוקדים, יבוצעו. כזכור, הנהלת מד"א מתנגדת לסגירת סניפים ומוקדים.

האוצר מסרב לדון עם משרד הבריאות על תוכנית ההבראה למד"א, מדובר בתוכנית חלופית לתוכנית ההבראה שגיבש היועץ הכלכלי נסים ברוך, שמונה על-ידי שרי האוצר והבריאות. התוכנית של משרד הבריאות ומד"א כוללת קיצוץ במצבת כוח אדם והתייעלות, שתביא לחיסכון של 2.8 מיליון שקלים בשנה, ואינה כוללת סגירת סניפים, כפי שממליץ הבודק. באוצר טוענים כי שרת הבריאות התחייבה בכתב המינוי ליישם את המלצות הבודק.

שרת הבריאות שושנה ארבלי-אלמוזלינו אמרה שאי-אפשר לנהל את מד"א על-פי תכתיבי האוצר. היא הוסיפה כי האוצר נוהג באופן לא-אחראי בסירובו לדון עם משרד הבריאות על עתיד שירותי העזרה הראשונה. ארבלי דיברה בתגובה להחלטת האוצר לעקל נכסי מד"א בשל חוב למס הכנסה.

נציגי אגודות הידידים של מגן דוד אדום באירופה ובארצות הברית עומדים להגיע לארץ בתחילת כדי לעמוד מקרוב על מצוקת התאגיד. לנציגים נקבעה פגישה עם שר האוצר.

יצויין כי רוב התרומות שהאוצר דורש לסגור הוקמו מתרומות.

3 מ-17 מלונות שערערו על הורדתם בדרגה זכו בערעור

מאת זוהר בלומנקרנץ
כתב "הארץ" לענייני תיירות

17 בתי מלון — מתוך 80 המלונות אשר הורדו בדרגה במהלך הסקר הארצי של הדירוג מחדש, כבר הופיעו עד היום לפני ועדת ההשגה. שלושה בתי מלון בלבד זכו בערעורם וקיבלו את דרגתם המבוקשת.

בטאון המלונאים מגלה בגיליונו האחרון, כי שלושת בתי המלון שערעורם התקבל הם: "בית עמי" בנתניה, שחזר לדירוג של 4 כוכבים, "פאלס" נתניה — 3 כוכבים ו"דפנה" בטבריה — 3 כוכבים.

לגבי המלונות האחרים קבעה ועדת ההשגה, בראשותו של עו"ד משה מרון, כי דרגתם תוחזר להם אם שיעלו בדירוגם אם יבוצעו שינויי בדלי המודרים או שיעברו בהצלחה בדיקה נוספת של אנשי יחידת הביקורת של משרד התיירות בתחומים הפיסי ואיכות השירות.

בוועדת ההשגה חברים נציג משרד התיירות ונציג מגזר המלונאות.

חברי מועדון העתונות בארה"ב מגנים "הגבלת חופש העתונות"

מאת צבי בראל
שליח "הארץ" בארה"ב

וואשינגטון (מיוחד ל"הארץ"). נשיאות מועדון העתונות הלאומי בארה"ב, בו משתייכים כ-4400 חברים, שיגרה השבוע מכתב לראש הממשלה יצחק שמיר בו היא מגנה בחריפות את מדיניות הממשלה המופגנת "נגד זרימה חופשית של מידע מישראל ומן השטחים והתקפות המכוונות של חיילים נגד עתונאים".

בכבדות מובעת דאגה עמוקה נוכח סגירת משרד האינפורמציה הפלשתיני בירושלים וסגירת השטחים לשלושה ימים בפני נציגי העתונות. "פעולות אלה מנוגדות למסורת הדמוקראטית של ישראל ואינן יכולות לשרת את האינטרס ארוך הטווח של המדינה. השתקת השליחים יכולה רק להעצים מסיכה על בעייתה של ישראל, אך בוודאי אין היא יכולה לפתור".

שמיר נקרא להורות לחיילי צה"ל שלא לפגוע בעתונאים ולעתות מחדש את משרד העתונות הפלשתיני.

מועדון העתונות הלאומי נחשב למוסד לאומי מכובד ביותר המארח בקביעות ראשי מדינה, שרים, מדינאים ופוליטיקאים אמריקאים בכירים. מכתב זה כמעט בודד שיגר מועדון העתונות אל נשיא דרום אפריקה פייטר בותה.

זיתי הגליל בע"מ (בכינוס נכסים)

הזמנה לקבל הצעות

1. מוזמנות בזה הצעות:
לרכישת ציוד מפעל החברה כמפורט להלן:
א. מכונת מילוי שקיות
ב. מכונת מילוי בקבוקים
ג. בראי פרפר "8.0 ר"4.0
ד. צנרת p.v.c ואביזרים
ה. צנרת נירוסטה ואביזרים
ו. צנרת מגולבנת ואביזרים
ז. חלקי חילוף למכונות בתעשיית המזון
ח. מנועים חשמליים
ט. משאבות צנטרפוגליות ובורגיות
י. חלקי חילוף למלגזות קטרפילר ומניטו
יא. הידראוליקה — צנרת ואביזרים
יב. אויר — צנרת ואביזרים
יג. קו קליטה לזיתים

2. ניתן לבקר במפעל השוכן כ-10 ק"מ מצומת גולני לכיוון טבריה (בשכנות למפעל פריניר) ולקבל מידע ופרטים נוספים ביום ה-25 באפריל 1988 בין השעות 09.30-13.00. פרטים נוספים ניתן לברר במשרד הח"מ.

3. הצעות בכתב יש להגיש לח"מ לא יאוחר מיום 5 במאי 1988.

4. אין הח"מ מתחייבים לקבל את ההצעה הגבוהה ביותר או כל הצעה שהיא. הח"מ שומר לעצמו הזכות לנהל מו"מ עם המציעים השונים, טרם המכירה.

5. כל התקשרות למכירה עשויה להיות כפופה לתנאים שיקבע בית המשפט המחוזי בתל-אביב-יפו וההסכם הסופי יהיה כפוף לאישור של בית המשפט אז.

שלמה זיו, רו"ח
רח' קויפמן 6 תל-אביב
03—659611

יוסף מאיר עו"ד
רח' מונטיפיורי 39 תל-אביב
03 — 291081

כונסי נכסים ומנהלים של זיתי הגליל בע"מ (בכינוס נכסים)

זכו בפיס

בהגרלת ה"פיס" של מפעל הפיס מס. 15.88 שהתקיימה ביום 14.4.88 זכו הכרטיסים הבאים:

בסך — 250,000.00 + 16,668.00 ש"ח זכה המספר 120986

בסך — 15,000.00 + 1,668.00 ש"ח זכו המספרים המסתיימים ב: 20986

בסך — 1,500.00 + 168.00 ש"ח זכו המספרים המסתיימים ב: 0986

בסך — 150.00 + 18.00 ש"ח זכו המספרים המסתיימים ב: 986

בסך — 15.00 + 3.00 ש"ח זכו המספרים המסתיימים ב: 86

בסך — 5.00 ש"ח זכו המספרים המסתיימים ב: 9 ,3 ,6

רק הרשימה הכללית של תוצאות ההגרלה מחייבת את מפעל הפיס

דחפון
03-611 001

רופאי קופ"ח יחריפו את העיצומים: מתכוונים להשבית כל חדרי המיון

חדרי הניתוח יפעלו במתכונת מצומצמת ומרפאות החוץ תהיינה סגורות בימים א' עד ג' ● העיצומים יחודשו לאחר יום העצמאות ● בוטלו צווי ריתוק לכ-500 מעובדי המעבדות

מאת עדנה ארידור
כתבת "הארץ"

שבועיים המורים צפויים בשבוע הבא במערכת האשפוז הממשלתית והציבורית, בעקבות החלטת מזכירות הסתדרות רופאי בתי החולים של קופת חולים וארגון רופאי המדינה להחריף עיצומים, כלחץ על חתימת הסכם להפעלת משמרת שניה בבתי החולים.

לאור דרישת רופאי המדינה לקביעת מועד למו"מ, אמר דובר משרד האוצר אמר, כי אולטימטום על גבם של חולים היא על אחריות הרופאים. משרד האוצר הציע בעבר לרופאים להכנס למו"מ אך הרופאים דחו תיתקו מגע.

מזכירות הסתדרות רופאי בתי החולים של הקופה החליטה אתמול להחריף את העיצומים, בימים א' עד ג'. ביום א' ישביתו הרופאים את חדרי המיון בבתי החולים "בילינסון", "השרון" ו"גהה" בפתח תקוה, "מאיר" בכפר סבא, ו"שלוותא" בהוד השרון. ביום ב' תורחב ההשבתה של חדרי המיון לבתי החולים "קפלן" ברחובות, "סורוקה" בבאר-שבע, "יוספטל" באילת, "כרמל" בחיפה, "העמק" בעפולה ו"טלביה" בירושלים. כתוצאה מהרחבת ההשבתה של חדרי המיון ישבתו ביום ג' כל חדרי המיון בבתי החולים של הקופה.

ההשבתה תסתיים בשעה 18.00.

חדרי הניתוח בימים א' עד ג' בשבוע הבא יפעלו במתכונת מצומצמת. לא יבוצעו ניתוחים אלקטיביים, יבוצעו רק ניתוחים דחופים וניתוחים אונקולוגיים. מרפאות החוץ בכל בתי החולים תהיינה סגורות בימים א' עד ג'.

המפסקה לרגל החג

ביום רביעי יום הזכרון לחללי מערכות ישראל יפעלו בתי החולים במתכונת רגילה. העיצומים יחודשו לאחר יום העצמאות.

רופאי הקופה פנים לציבור שלא לפנות לחדרי המיון של הקופה בימי השביתה, במקרים דחופים לפנות לבתי החולים של המדינה. הרופאים שלחו מברק להנהלת מד"א שלא להפנות בימי השביתה חולים לחדרי המיון של בתי החולים של קופת חולים הכללית.

הרופאים החליטו להחריף את העיצומים כדי להגביר את הלחץ על הנהלת קופת חולים להפעיל את ההסכם שהושגה עמם בנובמבר 1987, להפעלת משמרת שניה בחדרי-הניתוח ובמרפאות החוץ. כזכור באלצה הקופה בלחץ האוצר להשהות את ההסכם, ולהכניס בו מספר שינויים. בין שאר השינויים שינוי התעריף וצמצום מספר הרופאים שיכללו בהסדר להפעלת משמרת שניה במטרה לקצר תורים לניתוחים. הרופאים דוחים כל נסיון של הקופה להכניס שינויים. הם דורשים ממנה כיד ההסתדרות לעמוד בהתחייבות שנתנו לרופאים להפעיל את ההסכם. לאור העובדה כי הרופאים דוחים דרישת קופת חולים להכניס שינוי בהסכם, נותקו המגעים בין הרופאים לקופה.

שלוש תביעות

בשבוע הבא מתכוונים הרופאים להגיש לבית המשפט שלוש תביעות כנגד הנהלת הקופה. תביעה להנהלת שכר בגין ביצוע עבודות ייעוץ, הנהלת שכר בגין ביצוע ניתוחים כעבודה נוספת ותביעה על אי קיום ההסכם. התביעות שתוגשנה הן תביעות אישיות של רופאים, והן ישמשו מבחן להגשת תביעות נוספות בעתיד.

ארגון רופאי המדינה פנה לאוצר לקבוע מיד תאריך למו"מ על הסכם להפעלת משמרת שניה בבתי החולים הממשלתיים, וזאת כדי לפתור סכסוך מתמשך בשרותי הבריאות הממשלתיים. הארגון הודיע כי אם עד היום בשעות הצהרים, לא יקבע מועד לפתיחת המו"מ ישבית החל מיום א' את כל המכונים ומרפאות החוץ במערכת האשפוז הממשלתית והעירונית. יצויין כי משרד האוצר, שגרם ל"פיצוץ" ההסכם בקופת חולים הכללית במטרה להגיע להסכם אחיד, על סמך המלצות שגבש להפעלת משמרת שניה בבתי החולים הציבוריים והממשלתיים, לא יכול להכנס למו"מ עם רופאי המדינה כל עוד לא הגיעה הנהלת קופת חולים להסכם עם הרופאים. מאחר ושני ארגוני הרופאים מתנגדים לתגמול שמציע האוצר עבור עבודה נוספת במשמרת שניה, צפוי לאוצר מאבק מתיש וממושך.

בוטלו צווי ריתוק

בניבות שרות המדינה בוטלה אתמול צווי ריתוק לכ-500 מעובדי המעבדות בשרות המדינה, צווים שהוצאו לפני כשלושה שבועות. הצווים בוטלו לפי הנחיית הממונה על השכר באוצר, יעקב דנון, לאחר שנציגי העובדים הודיעו למנכ"ל משרד הבריאות, פרופ' יורם לס, כי הם מפסיקים את העיצומים.

ח"כ אמנון רובינשטיין ויצחק ארצי (מפלגת מרכז) פנו לראש הממשלה יצחק שמיר, ותבעו את התערבותו לפתרון האנדרלמוסיה המסוכנת השוררת במערכת הבריאות. הח"כים קובעים בפנייתם כי אם לא יפעל מיידית לתיקון המצב במערכת אזי אינו ממלא את תפקידו ומחויבתו לשים קץ למצב של סיכון חיי אדם בהיקף נרחב.

היום יסתיים שלב הטיעונים בבוררות טאבה

מאת עקיבא אלדר
מוסר המדיני של "הארץ"

היום יסתיים ברוחה שלב הטיעונים בבוררות על סיכסוך הגבול בטאבה. אתמול החל הצוות הישראלי בהשמעת טיעוניו, והוא יסיים הצגתם היום.

לפני כן הציגו המצרים את טיעוניהם.

עתה יחלו חמשת הבוררים את הדיונים לקראת מסירת החלטתם, כבר בחודש הבא. עד שלב פסק הבוררות "יעשה מאמץ נוסף של הבוררים להגיע לפשרה". זאת, מתוך רצון למנוע קביעה חד משמעית של גורל הריבונות, העלולה לעורר מתיחות בין שתי המדינות.

דחפון
שרות מודעות טלפוני של דחף
לבעלי כרטיס אשראי
03-611 001

יקירתנו
לאה דודלסון
(לבית רוזנצוויג)
איננה עוד אתנו
פרטים על מועד ההלוויה בטלפונים 04-253586 ו-04-226647
מבכים ודואבים: יהודה וגדעון לי (ליפשיץ)
רותי דודלסון
רותי וגדעון לי (ליפשיץ)
נעמי ואלי לירן (ליפשיץ)
שמוליק וגלילה רוזנצוויג
גאולה ובנציון הלוי
והנכדים

בצער רב על פטירת אמי
לילי מילר
אלמנת ד"ר אליעזר מילר ז"ל
המתאבלים:
אשר מילר ומשפחתו
למועד הלוויה נא להתקשר לטל. 03-247252/3

בצער וכאב אנו מודיעים על פטירתו של בנינו ואחי היקר
אשר שריג (שורצברג)
הלוויה תצא היום, יום ו' כ"ח בניסן תשמ"ח, 15.4.88 בשעה 10.30 מבית ההורים, רח' תרמון 13 חיפה לבית העלמין בכפר סמיר.
צילה ויוסף שורצברג
רינה, איתמר, עדי ועודד פרן
וכל בני המשפחה.

במלאת שנה לפטירת יקירתנו
פנינה סיון ז"ל
נתייחד עם זכרה הבלתי נשכח
ונעלה לקברה בהר המנוחות, ירושלים ביום שלישי ב' באייר תשמ"ח (19.4.88) בשעה 11 לפני הצהריים
המשפחה
מוקירי זכרה נפגשים ליד השער בשעה 10.50

קבלת מודעות אבל
24 שעות ביממה
מודפון
03-38 38 38

לארנון רבינוביץ
משתתפים באבלך במות
אביך ז"ל
אורי דורי
א. דורי
חברה לעבודות הנדסיות בע"מ

לארנון רבינוביץ
משתתפים בצערך ובאבלך הכבד
על פטירתו ללא עת של
א ב י ך ז"ל
מרדכי יונה
קבוצת חפציבה

למר ארנון רבינוביץ
אתך באבלך במות
אביך ז"ל
מ. אביב
מפעלי בניה בע"מ — ירושלים

לאסתר וינשטוק
אתך באבלך הכבד במות אביך
יעקב ז"ל
הנהלת עמיגור

יקירתנו
ד"ר יונה שניר
בת מרדכי ורוחמה ז"ל
איננה
ההלוויה תתקיים היום יום שישי כ"ח בניסן תשמ"ח 15.4.88 בשעה 11.00 לפנה"צ בבית העלמין סגולה בפתח-תקווה
משפחות ינאי וישראלי

יום שני א' אייר תשמ"ח 18.4.88 נתייחד עם זכרו של
אהרון אוריאל רייפמן ז"ל
בשעה 16.30 בבית העלמין בחולון
המשפחה

קבלת מודעות
03-735588/9
גם במוצאי שבת עד חצות
אשראי עד 60 יום

אל על מטענים לכל השערים

שערי מטבע חוץ
14.4.88

המטבע	בנק לאומי מזומנים קניה	בנק לאומי מזומנים מכירה	בנק לאומי העברות והמחאות קניה	בנק לאומי העברות והמחאות מכירה	בנק הפועלים מזומנים קניה	בנק הפועלים מזומנים מכירה	בנק הפועלים העברות והמחאות קניה	בנק הפועלים העברות והמחאות מכירה	בנק דיסקונט מזומנים קניה	בנק דיסקונט מזומנים מכירה	בנק דיסקונט העברות והמחאות קניה	בנק דיסקונט העברות והמחאות מכירה	שער יציג	השינוי היומי
1 דולר	1.53	1.60	1.5652	1.5848	1.53	1.60	1.5652	1.5848	1.53	1.60	1.5657	1.5854	1.5751	−0.0009
1 לישט	2.81	2.94	2.8800	2.9160	2.83	2.96	2.8804	2.9163	2.83	2.97	2.8851	2.9214	2.9005	−0.0062
1 מארק גרמני	0.90	0.94	0.9240	0.9355	0.91	0.95	0.9262	0.9377	0.90	0.95	0.9248	0.9364	0.9312	0.0003
1 פרנק צרפתי	0.26	0.28	0.2725	0.2760	0.26	0.28	0.2731	0.2765	0.26	0.28	0.2730	0.2764	0.2746	–
1 גולדן הולנדי	0.81	0.84	0.8244	0.8348	0.81	0.85	0.8254	0.8357	0.81	0.85	0.8250	0.8354	0.8299	0.0001
1 פרנק שווייצרי	1.09	1.14	1.1172	1.1312	1.10	1.15	1.1184	1.1324	1.09	1.15	1.1179	1.1320	1.1241	−0.0007
1 כתר שוודי	0.26	0.27	0.2632	0.2665	0.25	0.27	0.2630	0.2663	0.25	0.27	0.2634	0.2667	0.2649	0.0001
1 כתר נורבגי	0.24	0.25	0.2484	0.2516	0.24	0.26	0.2485	0.2516	0.24	0.26	0.2484	0.2515	0.2501	−0.0005
1 כתר דני	0.24	0.25	0.2417	0.2448	0.24	0.25	0.2416	0.2446	0.23	0.25	0.2417	0.2447	0.2432	0.0002
1 מרק פיני	0.38	0.39	0.3863	0.3912	0.38	0.40	0.3862	0.3910	0.38	0.40	0.3866	0.3914	0.3891	0.0001
1 דולר קנדי	1.24	1.29	1.2653	1.2812	1.24	1.30	1.2654	1.2812	1.24	1.30	1.2647	1.2806	1.2731	−0.0019
1 דולר אוסטרלי	1.08	1.19	1.1658	1.1804	1.13	1.21	1.1677	1.1823	1.13	1.22	1.1696	1.1843	1.1750	0.0028
1 ראנד דרא"פ	0.47	0.56	0.7253	0.7344	0.44	0.87	0.7253	0.7344	0.46	0.64	0.7264	0.7356	0.7299	−0.0007
10 פרנקים בלגיים	–	–	0.4425	0.4481	–	–	0.4428	0.4483	–	–	0.4422	0.4478	0.4450	−0.0001
10 שילינג אוסטריים	1.29	1.35	1.3158	1.3323	1.29	1.35	1.3166	1.3330	1.29	1.36	1.3179	1.3345	1.3249	−0.0003
1000 לירטות איטלקיות	1.21	1.28	1.2487	1.2643	1.22	1.30	1.2490	1.2646	1.22	1.31	1.2468	1.2624	1.2556	−0.0007
100 ינים יפאניים	1.21	1.27	1.2398	1.2553	1.22	1.28	1.2424	1.2579	1.22	1.28	1.2416	1.2572	1.2479	0.0055

יש לך מטען ליצוא או ליבוא?
להעביר באויר עולה פחות ממה שאתה חושב.
ELAL אל על

ספורט

בעריכת יחיאל ארדי

בצל העימות הגדול בין נתניה והפועל ת"א על הבכורה הלאומית

חמש קבוצות בניסיון נואש לעלות לפליי־אוף

התחזית שלהם

מאת משה הרנגעש

מכבי חיפה — מכבי נתניה
(בסיבוב הראשון: 0–3 — קריית־אליעזר: 16.30)

● מרדכי חלפון, נתניה: אני מקווה שהפעם נעשה מה שאנחנו צריכים ויודעים לעשות. המטרה שלנו ניצחון, אך גם אם נסיים בתיקו זה לא יהיה נורא לגבי מצבנו בצמרת.

● זאהר ארמלי, חיפה: המטרה שלנו ניצחון, כי אנחנו רוצים לשחק בפליי־אוף העליון. בתקופה האחרונה מפגין מכבי חיפה יכולת טובה ואני מקווה שנעשה את זה.

הפועל תל־אביב — הפועל פתח־תקווה
(בסיבוב הראשון: 1–0 — בלומפילד: 16.30)

● אלי כהן, הפועל ת"א: נתמודד עם קבוצה טובה מאד. העובדה שהם ניצחו את רוב קבוצות הצמרת אומרת הרבה. אנחנו חייבים להשקיע את המכסימום כדי לנצח ולתפוס למקום הראשון.

● דורון רבינוביץ, פ"ת: רק להם יש מה להפסיד. נשחק רגוע אחרי שהבטחנו את מקומנו בפליי־אוף. אנחנו יודעים עם מי יש לנו עסק, אך נרצה להוכיח שאנו קבוצה טובה.

הפועל כפר־סבא — בני־יהודה
(בסיבוב הראשון: 0–3 — כפר־סבא: 16.30)

● בני איינשטיין, כפר־סבא: במגרש שלנו רוב הקבוצות באות להשיג נקודה. עובדה זו מקלה עלינו את המלאכה. אין כל סיבה שלא ננצח, כי אנחנו ביתיים.

● יעקב אסייאג, אין ספק שהפועל כפר־סבא טוב מאיתנו, אך בני־יהודה ישחקו פתוח במטרה לנצח. הבעיה העיקרית שלנו במחזורים האחרונים, שאין מבקיעים שערים.

מכבי תל־אביב — הפועל באר־שבע
(בסיבוב הראשון: 0–0 — באזן ביזור: 16.30)

● אלון נתן, מכבי ת"א: המישחק בעבר (3–3 בבב"ש) התיש אותנו פיסית ונפשית. בשבת נהיה יותר משוחררים. מבחינת הסיכויים הכל פתוח. המטרה שלנו להפגין כדורגל טוב ולהכות לנסים.

● רפי בן־חמו, באר־שבע: אמנם המישחק הזה קובע למכבי, מבחינת הפליי־אוף אך זו הבעיה שלו. גם לנו המישחק חשוב. נעשה הכל כדי לנצח או לפחות להשיג נקודה. העונה בליגה הכל אפשרי.

בית"ר תל־אביב — שמשון תל־אביב
(בסיבוב הראשון: 1–1 — באזן ביזור: 14.30)

● אלי תגר, בית"ר:

תוצאות המחזור הקודם

● מ. נתניה — הפ. כ"ס 0–0
● מכבי חיפה — הפ. לוד 0–3
● הפ. פ"ת — מ. ת"א 1–2
● הפו. ת"א — ב"י 0–2
● צפר. חולון — ב. ים 0–1
● שמ. ת"א — מ. פ"ת 1–1
● ה. ב"ש — בית"ר ת"א 1–1

טבלת הליגה הלאומית

1.	נתניה	25	26–41	47
2.	הפ. ת"א	25	17–27	46
3.	כפ"ס	25	22–28	40
4.	שמשון	25	21–30	38
5.	הפ. פ"ת	25	30–36	38
6.	בי. ת"א	25	22–31	36
7.	ב. שבע	25	16–19	35
8.	בי. ים	25	34–30	31
9.	חולון	25	25–21	30
10.	מ. ת"א	25	27–32	29
11.	מ. חיפה	25	28–30	29
12.	ב.יהודה	25	17–18	29
13.	הפ. לוד	25	52–16	18
14.	מ. פ"ת	25	37–13	13

המישחק חשוב לנו מאד. אם ננצח נהיה במקום הרביעי ונצרף ארבעה מישחקים בפליי־אוף. שמשון קבוצה טובה, אך בית"ר מסוגל לנצח כל יריב בליגה.

● אבינועם עובדיה, שמשון: אנחנו חייבים לנצח כדי להגיע למקום השלישי. אם לא, אנו עלולים להידרדר אפילו למקום השישי. שמשון שואף למיקום טוב לפני הפליי־אוף.

מכבי פתח־תקווה — בית"ר ירושלים
(בסיבוב הראשון: 2–1 — פתח־תקווה: 16.30)

● עומר מבראון, מכבי פ"ת: בשבת הוכחנו שהכל אפשרי, וכי אין אנו מתכוונים לוותר לשום קבוצה. בית"ר אמנם אלוף, אך בזמן האחרון אינו בכושר והחלטנו אשר לנצח אותו.

● שמי מלכה, בית"ר: זה הצ'אנס האחרון שלנו. כולם מדברים לכך. לשחקני פ"ת אין מה להפסיד. [illegible]

צפרירים חולון — הפועל לוד
(בסיבוב הראשון: 1–1 — חולון: 16.30)

● גיל [illegible], חולון: זה מישחק קל, אך לאמיתו של דבר צפוי לנו מיבחן קשה. הפועל לוד כבר מצוי ברגל וחצי בליגה הארצית, ואני מאמין שנבצע עבודה זו ונצנח.

● יעקב הלל, הפועל לוד: אני מקווה שהכבוד העצמי ידרבן את שחקני לוד להשיג תוצאה מכובדת. גם אנו רוצים להגדיל את מאזן הנקודות.

אחרי ניצחונות בחיפה ובנתניה: הפועל ת"א וחולון בחצי הגמר

פעולת תגמול בכפר המכביה

גליל עליון ניצח 96–81 וכפה על מכבי ר"ג מישחק הכרעה שלישי

הפועל גליל־עליון — מכבי רמת־גן 96–81 (45–45)

★ המצטיין: וויין פרימן

● לגליל: פרימן 33, מרטין 24, הנפלד 18, ליף 15, פליישר 4, מזרחי 2.
● לר"ג: קילינג 26, מאיו 21, ארדיטי 10, בינו 9, רכליס 8, שילר 5, שורצמן 2.
● שפטו קמינר ואבירצב. 500 צופים בכפר־המכביה.

כדורסל

מאת שאול לילוב

זה הגיע באיחור, אבל מוטב כך מאשר עונה שמסתיימת טרם זמנה. מולי קצורין, מאמן גליל־עליון, היה חיוור למדי אחרי פעולת התגמול המוצלחת (96–81) נגד מכבי ר"ג. הצרות נדבקות לקצורין כעלוקות. בעונה שעברה, כמאמן חולון, הודח במפתיע בשלב זה ע"י הפועל חיפה, ועכשיו המתמודדים האלה. הסביר קצורין: "לא יכולנו לשחק גרוע יותר מאשר במישחק הראשון, שבו היינו בכושר טוב אולי 5 דקות". אמש השתפרו כדורסלני הגליל (20 דקות טובות לערך) — והפעם זה הספיק להם.

גם אם יקבל על הראש 30 הפרש בגליל, מכבי ר"ג כבר עשה את שלו כשהאיץ את הדופק לעשרות קיבוצניקים מהצפון בתחילת השבוע וב־20 הדקות הראשונות אמש (כן, לצד עסקנים, מוזמנים, אנשי הנהלה ואחרים בדוקו גם כמה קוני כרטיסים בין 500 הצופים, הכוס לא מעט שוחרי הגליל). המישחק השלישי איך לומר זאת בעדינות — הנפלד את פרימן את מרטין קצת גדולים על מידותיהם הצנועות של המתנגדים. לכל היותר, ייצא שכרם של אלה בביקור נוסף בנוף הגליל, שנראה נאה למדי בעונה זו של השנה.

ומדוע? כי ב־7–8 הדקות האחרונות התגבר הפער בין בחוריו של אפי בירנבוים לבין הכדור במגרשים כמעט כמוהם בלבד. זה היה פרק זמן של כדורסל גלילי־משובח נטה העברת כדור מצד לצד, שמירה אישית לוחצת (מתמצאת לקצורין) שהולידה הרבה מאד כדורים אבודים כדי להפכם לסלים קלילים, ובמבצעי־סולו של רב־אמן ויין פרימן (33 נק', כל סל שגון ממשנהו), שהיו שווים את הכל.

בסופו של דבר, ההגנה המשופרת של הגליל היא שהכריעה את המישחק, לאחר תוצאה שקולה במחצית (45–45). [illegible]

אחוזי הקליעה של הגליל השתפרו ללא ערוך ביחס למחצית הראשונה, והקבוצה נהנתה מירידה בלתי מוסברת ביכולתם של שני האסים הרשמיים, הארולד קילינג ומנהל מאיו. קילינג היה מעולה ב־20 הדקות הראשונות, בהן קלע 19 נק' ומסר כמה אסיסטים חכמים, אולם אחרי ההפסקה נחלש מאד, הירבה להחטיא והוסיף רק 7 נק'. מאיו, למרות שקלע במחצית השניה 11 נק' (לעומת 10 בראשונה) עשה זאת באחוז בלתי מרשים, אם כי מדובר בשחקן עיקש ביותר, שעל פיו יישק דבר ברמת־גן.

אגב, נפלה בחלקו הזכות להיות עדים פעם נוספת לכשרון המתגמגם ששמו ניב הנפלד. פה ושם הבהיר קצת התחלק במסירה סופר־מתוחכמת שהעבירה כבלתי אפשרית לחיווי, אבל לצד כך הצליח לעקוף כמה וכמה פעמים גבות של מאיו ורכליס באמצעות הסמל המסחרי שלו, הקליעה ההתהפכותית. כשמבצע בראש לאחר התגבשות אודיית ומופל דקות ארוכות על הפאוקס, יכולת להבחין במניתם המכוכרכמות מדאגה של אנשי הגליל. המפלד זה נכס.

חולשה של אמיר בינו (עבירה שלישית בתום המחצית הראשונה) וגיר רכליס הקנתה מאד את סיכוייה של רמת־גן להחזיק מעמד, כאשר בעבר השני הל שישר ניבר בשורות הגליל. הגליליים הצליחו לפתוח פער 10 נק' בדקה ה־25 (57–47) ולהגדיל בהתמדה עד כדי 19 נק' (86–67, דקה 36). גם יציאתו של בדר ליף המצויין בחמש עבירות בשלב זה היתה חסרת משמעות, מה עוד שהמתנגדים נראו כשברכלי תכשלו גם בפעולות הבסיסיות ביותר כהוצאת כדור מן הקו בתוך חמש השניות המותרות.

מישחק ההכרעה — ביום שני, בגליל.

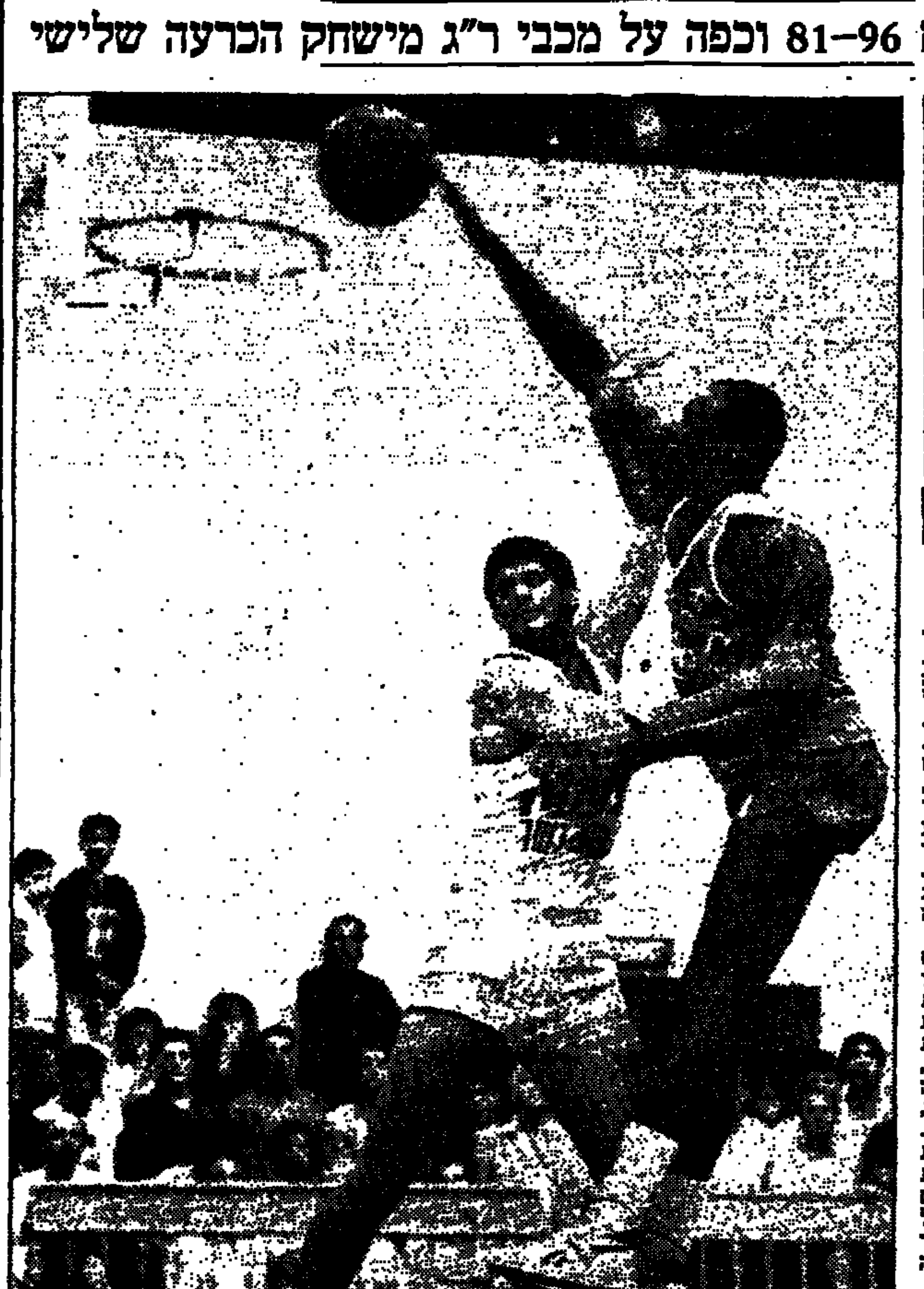

ויין פרימן, גיבור הניצחון של הגליל, במיבצע־הטבעה נמלא לסל מעל ליאור ארדיטי. מכבי רמת־גן נכנע 96–81 ויאלץ לקיים מישחק שלישי. (צילום: עודי קרן)

מהפך חולוני: הצד השני של אלימלך

הפועל חולון — אליצור נתניה 72–68 (36–41)

★ המצטיין: קני אורנג'

● לחולון: דאוסן 22, אורנג' 14, בוגין 12, טרי 12, ברנסר 4, אלימלך 4, אבי מאור 2, זייסמן 2.
● לאליצור: נברסון 22, לוקסט 14, וייסמן 9, מלוביק 10, קרמן 7, גורן 4, פייר 2.
שפטו דוד דנן ואברהם זגל. 850 צופים, באולם אליצור בנתניה.

בדקה ה־24 למישחק בין אליצור נתניה להפועל חולון נדמה היה כי נתניה צועדת לקראת ניצחון ראשון העונה על חולון, והבך כופה מישחק שלישי בשבוע הבא בחולון. נתניה הוליכה באותה דקה ב־12 נקודות, יתרון (50–38) והיה נדמה כי חולון מרימה ידיים.

אבל אז קרא אליו מרדוך קסלר, מאמן חולון את רכז קבוצתו ישראל אלימלך, "שטף" אותו בדברי תוכחה, והחזיר למגרש. אלימלך, שעד אז היה חלש — בניגוד למישחקו הטוב בראשית השבוע — התעורר לפתע לחיים חדשים, ובסיוע חברו קני אורנג' דאג להעלות את קבוצתו לחצי הגמר.

אליצור נתניה הפיקה את לקחי ההפסד בראשית השבוע והוציאה את זאב קרמן כמוליך כדור בזמן מישחה הפתוחה על פני הקלע אור גורן. השינוי הטאקטי הזה שיחרר את קארל נברסון להתקפות מתפרצות ולקליעות מרוחקות, התנתנייתים ניצלו גם את חולשתו בפתיחה של ג'ו דאוסן ונקודה אחת בלבד עד לדקה ה־10 ועלו בדקה ה־17 ליתרון 36–30. [illegible] רק ניב בוגין במספר קליעות מרוחקות לחצות על ההתמוטטות של דאוסן.

פתיחת המחצית השניה האירה פניה לאליצור שהצליחה לקלוע 11 נקודות ברציפות לעומת 4 בלבד של חולון, מה שהביא ליתרון השיא של 12 נקודות. אבל אז הוחלף יואב קרמן, לאחר שעבר את העבירה הרביעית שלו ומחליפו אור גורן התקשה להפעיל את יכולת הקליעה שלו. קארל נברסון נאלץ להוביל כדור, דבר שנוצל היטב על־ידי ג'ו דאוסן וחבריו כדי להתוף שני כדורים גדולים ולכבוש בסיום.

חנן מאיר

נשים

אליצור ת"א לגמר: 88–73 על גבעת חיים

קבוצת הנשים של אליצור ת"א העפילה אמש לגמר הפליי־אוף, כשניצחה במשחק השלישי והמכריע את הפועל גבעת חיים 88–73. בגמר יתמודדו כדורסלניות אליצור עם הפועל חיפה, שגבר הביסיס עליהו בניצחון על מכבי ת"א. המישחק הראשון יהיה ב־25 באפריל.

האליצוריות הובילו בפתיחה 9–2 אולם לאחר מכן עלתה גבעת חיים ליתרון 15–14 ובדקה ה־10 הובילה 27–21. אז גם יצאה עננת הדייגוד מאליצור בחמש עבירות. גבעת חיים הוליכה במחצית 44–43. במחצית השניה התאוששה אליצור בזכות יכולת טובה של חווה רזן שקלעה במחצית זו 15 מ־17 נקודותיה במישחק כולו. בדקה ה־31 חזרה אליצור להוביל, 62–60 ועד לסיום הגדילה את יתרונה. אלונה גרון, שקלעה 44 נקודות לגבעת חיים, איבדה בדקות האחרונות מספר כדורים חשובים.

הירבו לקלוע לאליצור: גרוסמן 25, רזן 17, קוסטינסקי 17. לגבעת חיים: גרון 44, רוטשילד 12. שפטו זאב נימן ומשה ביטון לעיני 400 צופים בגבעת יצחק.

יוסי חכם

כדוריד

הפועל ראשל"צ — הפועל ר"ג 28–21

הפועל ראשל"צ ניצח אמש במישחק השלמה בליגה הלאומית בכדוריד את הפועל ר"ג 28–21 (11–10). משמעות תוצאה זו היא שגמר הפליי־אוף השנה יהיה שוב, ככל הנראה, בין האלופה מכבי ראשל"צ להפועל ראשל"צ. דיין הבקיע 10 שערים לראשל"צ.

במישחק נוסף ניצח הפועל רחובות את מכבי קרית־שרת־חולון 19–14 (9–4). משיח הבקיע 9 שערים לרחובות.

עכשיו נותרה לברמן רק הליגה

ברמן (אי־פי). איינטראכט פראנקפורט עלתה למישחק הגמר על הגביע הגרמני, שיהיה ב־28 במאי בברלין, לאחר שניצחה 1–0 את אלופת הבונדסליגה, ורדר ברמן, לעיני 21 אלף צופים. הבקיע פראנק שולץ את השער היחיד שניות מעטות לפני השריקה להפסקה.

פראנקפורט תשחק בגמר נגד בוכום, שניצחה את האמבורג 2–0 בחצי הגמר.

חגיגה פרטית של זלוטיקמן וטאונס

הפועל תל־אביב — מכבי חיפה 99–72 (47–36)

★ המצטיין: חיים זלוטיקמן

● להפועל תל אביב: טאונס 24, זלוטיקמן 18, פרישמן 17, מרטר 12, אמסלם 9, לאופר 9, איימוס 6, ארליך 2 דלול 2.
● למכבי חיפה: פלאוארס 17, שטיינהאואר 16, שפע 13, רוזנברג 12, גודון 5, תבר 3, אופיר 2, אחולאי 2 פייגלין 2.
שפטו רמי עישר ומיכה בריק, 1,000 צופים בהיכל הספורט ברוממה, חיפה.

חיים זלוטיקמן הוביל אמש את הפועל תל אביב לניצחון קל על מכבי חיפה, במישחק גומלין בפליי־אוף. הפועל ניצח 99–72, לאחר 47–36 במחצית, והצורה משכנעת הרבה יותר מאשר במיפגש הראשון באוסישקין.

זלוטיקמן, יחד עם טאונס ופרישמן, היו בכושר טוב כשמרטר עושה עבודה מצוינת מתחת לסלים. במחצית השניה כבר שלטו התל־אביבים ללא עוררין. מכבי חיפה גילה, מנגד, חולשה בולטת. שחקניו התקשו להיאבק מתחת לסלים עם שחקני הפועל, ולא ניצלו את יתרונם הביתי. פלאוארס ושטיינהאואר לא הצליחו להוות יריב שקול לענקי תל אביב, וגם שחקני הזנק שפע, גודון ורוזנברג היו רחוקים מהיכולת שהציגו יריביהם זלוטיקמן, פרישמן וטאונס.

קרב שקול היה בפתיחה (9–9), אבל סידרת סלים של זלוטיקמן העלתה את הפועל ליתרון 28–18 ו־36–47 במחצית. כאמור, אחרי ההפסקה היו התל־אביבים נותני הטון במגרש, שמרו היטב וקלעו בדייקנות, כשהם עולים ל־59–45, 69–50, 83–54. בשלב זה ראינו גם את צעירי הקבוצות בפעולה, מאחר שלמכבי כבר לא היה סיכוי והפועל הבטיח מראש את ניצחונו.

אברהם ציבין

אליפות אירופה

בכורה לנערות מחר נגד רומניה

מאת מופר "ספורט הארץ"

נבחרת הנערות של ישראל בכדורסל תתמודד במוצאי שבת (22.00) עם רומניה, באולם אליצור בנתניה, בטורניר הקדם־אליפות־אירופה לכדורסלניות עד גיל 19. לפני מישחק זה יהיה טכס הפתיחה הרשמי, ואילו ב־19.45 ישחקו ספרד ויוון. ביום א' תשחק ישראל נגד ספרד ולמחרת נגד יוון. שתי הראשונות בבית יעלו לשלב הגמר של אליפות אירופה, שתהיה ביולי בבולגריה.

בעת ובעונה אחת, יהיו מישחקים מוקדמים גם בצרפת, באיטליה ובמערב גרמניה, בהשתתפות 14 נבחרות, אשר שמונה מהן יעלו לגמר.

אנגליה אדישה לחגיגות ה־100

לונדון (שרות "ספורט הארץ"). הליגה האנגלית תשבות מחר לטובת אירועי שנת המאה לייסוד הליגה. האירוע המרכזי יהיה פסטיבאל כדורגל באיצטדיון וומבלי בהשתתפות 92 הקבוצות המשוקות בארבע הליגות המקצועניות. הטורניר, המיועד לקבוצות בנות 6 שחקנים, יימשך יומיים — מחר וביום ראשון. אולם מסתבר שהאירוע החגיגי כמעט לא מעורר עניין. שלוש מבין ארבע הקבוצות המדורגות ראשונות — ליברפול, נוטינגהאם פורסט ואברטון — מכרו בינתיים פחות מ־600 כרטיסים לאוהדיהן.

אבל לליברפול מעניינת יותר הליגה. שלשום, במישחק השלמה, הביסה המובילה את נוטינגהאם 5–0. עתה חסרות לה שתי נקודות בלבד כדי להבטיח לעצמה את תואר האליפות ה־17 שלה, וניצחון ביום רביעי הקרוב על נוריץ' יספיק להכתרה.

את השערים לליברפול הבקיעו ג'ון אולדריג' (צמד, שהעלה את מאזנו העונה ל־23), ריי האוטון, גארי גילספי ופיטר בירדסלי (שערו ה־15 העונה). ג'ון בארנס היה הטוב בשורה והכין שלושה מהשערים.

במישחקים נוספים: קווינס פארק ריינג'רס — דרבי 2–0, שפילד ונסדיי — אוכספורד 3–0.

בשבת: הפועל חיפה — מכבי ת"א

המישחק האחרון של הסיבוב הראשון בפליי־אוף יהיה במוצאי שבת ברוממה: הפועל חיפה יארח את מכבי ת"א, שגבר עליו ביד אליהו 89–81.

במישחק חצי הגמר השני, בעוד שבועיים, יתמודדו הפועל ת"א והפועל חולון. אם לא יתרחשו הפתעות גדולות, צפוי מכבי ת"א (בתנאי שינצח בשבת ברוממה) לפגוש בחצי הגמר את המנצח במשחק גליל־עליון (שעליו לנצח תגולה ביום ב' את מכבי ר"ג, בגליל).

שריר ישפוט יוון — רומניה בקדם־אולימפי

מאת מופר "ספורט הארץ"

שופט הכדורגל הבינלאומי, צבי שריר, הוזמן לשפוט במיפגש הבינארצי בין יוון לרומניה ב־18 במאי במסגרת הקדם־אולימפי. המישחק יהיה ביוון.

הזדמנות אחרונה לשיפור עמדות לפני הפליי־אוף

יהוד בירושלים, חיפה בנתניה, יפו בטבריה

ארצית

מאת אילן פיש

מחזור המישחקים האחרון בליגה הארצית מתאפיין בניסיון אחרון לשיפור עמדות בחלקי הטבלה השונים. בצמרת, בתחתית ואפילו במרכז הטבלה צפויים מאבקים מרתקים.

המאבק לעליה מתמקד בין שלוש קבוצות: המוליך מירושלים, הפועל חיפה (מקום 2) והפועל טבריה (3). ירושלים וחיפה יבקשו "לברוח" מטבריה ולהגיע לפליי־אוף בעמדת יתרון מבטיחה, שתקנה להן בתום העונה את הזכות לשחק בליגה הלאומית. לטבריה, כמובן, יש מגמות מנוגדות. הפועל ירושלים ישחק בבית עם הפועל יהוד (8), המבקש להגיע לפליי־אוף העליון; חיפה תשחק בחוץ עם בית"ר נתניה (11), המבקש להיחלץ מהתחתית, ולטבריה מצפה מישחק בית עם מכבי יפו (9), הרחוק בנקודה אחת מהמקום השמיני.

אולם נראה שהמישחק המרכזי של המחזור יהיה דווקא בתחתית, שם יארח מכבי רמת־עמידר (13) את הפועל בתים (12). לבתים יתרון של נקודה על פני עמידר. קבוצת תחתית אחרת, הכח רמת־גן (10), תארח את מכבי שעריים (6), שהבטיח מקומו בפליי־אוף העליון.

מישחקים נוספים: מכבי יבנה (5) — הפועל רמת־גן (7), הפועל הדרה (4) — הפועל עכו (14). השעה הראשית 16.30.

בשבת הבאה יחלו הקבוצות במישחקי הפליי־אוף. בבית העליון יתמודדו שמונה הקבוצות שסיימו ראשונות את הליגה הסדירה, ובבית התחתון — שש האחרונות. המישחקים יתקיימו במתכונת של סיבוב אחד. שבעה מישחקים בבית העליון וחמישה מישחקים בתחתון. הנקודות והפרש השערים שצברו הקבוצות בתום מישחקי הליגה הרגילה, יילקחו בחשבון.

טבלת הליגה הארצית

1.	הפועל ים	25	27–48	54
2.	הפו. חיפה	25	14–26	52
3.	הפ. טב.	25	33–50	47
4.	הפו. הר.	25	35–44	37
5.	מ. יבנה	25	25–27	37
6.	מ. שע.	25	32–32	35
7.	הפ. ר"ג	25	27–24	35
8.	הפו. יהוד	25	36–36	32
9.	מכבי יפו	25	26–22	31
10.	הכח ר"ג	25	29–25	28
11.	מ. נתניה	25	35–24	28
12.	הפ. בתים	25	32–25	25
13.	רמת־ע.	25	38–24	24
14.	הפועל עכו	25	37–19	18

סיכום עקרוני בין המאמן שוייצר להפועל ירושלים

מאת הני דיאמן

מופר "ספורט הארץ" בירושלים: המאמן דוד שוייצר ידריך בעונה הבאה את קבוצת הפועל ירושלים, אם תבטיח בציפוי שובה לליגה הלאומית.

סיכום עקרוני על מינויו של שוייצר הושג בתום מו"מ שנמשך כשלושה שבועות, בינו ליו"ר הנהלת הקבוצה יואב הנה והיועץ המשפטי של האגודה, עו"ד יצחק אבידני.

על פי הסיכום שהושג, נקבע כי תלוי העבר של הקבוצה אברהם בר דוד ישמש עוזרו של שוייצר.

מחמאות לכדורגלני ישראל באוקיאניה

מאת מופר "ספורט הארץ"

שגרירות ישראל באוסטרליה הלקה שבחים רבים לנבחרת הכדורגל של ישראל, שהשתתפה בחודש שעבר בטורניר הקדם־אולימפי באוסטרליה ובניו־זילנד. כך מתברר בדו"ח של שגרירות ישראל שהגיע להתאחדות בתל־אביב.

במועצת הביטחון הוכנה הצעת גינוי בעקבות גירוש ה־8

מאת שלמה שמיר, מופר "הארץ" בניו יורק

ניו יורק (מיוחד ל"הארץ"). מועצת הביטחון חידשה אתמול את הדיון על המצב בשטחים וטיוטה של הצעת החלטה המגנה את ישראל על מדיניותה בשטחים הופצה בין חברות המועצה. הדיון על המצב בשטחים, שהתחיל לפני כחודש והופסק בלי הכרעה, חודש בעקבות גירוש שמונת הפלשתינים בראשית השבוע והריסת הבתים בכפר ביתא.

טיוטת נוסח ההחלטה כוללת "הבעת דאגה עמוקה" על הגירושים והריסת הבתים בכפר ביתא, וקריאה לישראל להחזיר את המגורשים.

סעיף נוסף מטיל על מזכ"ל האו"ם להגיש למועצת הביטחון דיווחים תקופתיים על המצב בשטחים.

בישיבה אתמול, אמר ממלא מקום שגריר ישראל, מאיר יפה, כי העדיפות העליונה בעיני ישראל היא החזרת הסדר לשטחים ושמירתו.

הוא הוסיף, כי בגירוש הפלשתינים הבכירים פעלה ישראל לפי החוק. בישיבה דיבר נציג אש"ף, שהשווה את מדיניות ישראל בשטחים למדיניות הנאצים.

נציגי יוגוסלאביה, נפאל, כוויית ופקיסטן תבעו מישראל לשנות את מדיניותה בשטחים.

ארצות הברית טרם הבהירה את עמדתה ודיפלומטים אמריקאים אמרו, כי הם מצפים לנוסח סופי של הצעת ההחלטה כדי להחליט על אופן הצבעה. הדיון יימשך היום.

המשכים מעמוד 1

הרמטכ"ל

(סוף מעמוד 1)

הבתים בביתא נעשה רק לאחר שהיה ברור כי תושביהם היו שותפים פעילים בהתקפה על המטיילים. עם זאת, הודה הרמטכ"ל כי חלה טעות בזיהוי אחד המחבלים וביתו פוצץ בטעות. הטעות התגלתה לאחר שהנערים המטיילים זיהו את תמונת האיש שביתו פוצץ והבהירו, כי דווקא הוא סייע להם במהלך התקרית. "קורה שטועים. אנחנו נפצה את האיש", אמר שומרון.

לדברי הרמטכ"ל, הפעילות ההתקיפה של צה"ל בביתא נועדה להרתיע ולמנוע הפיכתן של תקריות כה חמורות לנורמה. היה, לדבריו, חשש שהאירוע יהווה קפיצת מדרגה בהתנהגות תושבי השטחים.

נגביל גם מתנחלים

על התייחסות צה"ל למתנחלים, בעקבות אירועי ביתא, אמר הרמטכ"ל כי אם יהיו בעתיד אנשים מקרב המתנחלים שניתן יהיה להצביע עליהם כגורמי מהומות יוצאו צווים להגבלת תנועתם. "אך איני רואה אפשרות שנגביל את כל תושבי השטחים היהודים". הרמטכ"ל השיב גם על שאלה באמרו, כי לא זכור לו דו"ח בשטחי מושלם על חקירת מקרים בהם מתנחלים גרמו מוות לתושבי השטחים.

על המצב בשטחים אמר הרמטכ"ל, כי להערכתו מתחילה בקרב התושבים התפכחות מסויימת, והם מבינים שבלי מו"מ לא יוכלו להתקדם. "העול של הנזקים הכלכליים הפגיעה באיכות החיים, מתחיל להכביד עליהם מאד. הסיטואציה יורדת, ואנו רואים לכך ביטוי בשטח. בתקופה האחרונה, בתוך בכל אלה היוצאים להפגנות הם המסיתים עצמם. ולכן, כאשר נאלצים לירות, פוגעים במסיתים. וגם אצלם פחות מתרגשים מההרוגים, כי הם מוזהים אצלם כמסיתים".

כמו אספירין

בהתייחסו להשפעת פעילותו של צה"ל בשטחים על ההתפתחויות הפוליטיות, אמר הרמטכ"ל: "צה"ל הוא כמו אספירין. איננו יכולים לטפל במחלה, אלא רק להוריד את החום, כדי שניתן יהיה לטפל בה. בתחום הזה, הגענו כמעט למקסימום האפשר. אנחנו שואפים להגיע למצב שמכונית עם מטיילים יהודים תוכל לעבור בכל כפר, ולו הנידח ביותר, בלי להתקל בגילויי אלימות".

הרמטכ"ל הדגיש, כי בתוך החודשים הקרובים תיבחן פעילות צה"ל בשטחים, ובראיה לאחור ניתן יהיה לשפוט את הצלחתה. "לדעתי, בתוך האילוצים, הדרך שנקטנו בה היא הנכונה".

לדברי רב אלוף שומרון, אין בצה"ל בעיות מוראל עקב השירות בשטחים ואין גם גילויים של התרופפות המשמעת.

הרמטכ"ל אמר כי הוא מקווה שבחודש אוקטובר ייחתם ההסדר עם המספנות האמריקניות לעסוק בייצור כלי השיט העתידיים של חיל הים.

לדברי הרמטכ"ל, לתקיפת חיל האוויר בלבנון יש השפעה רצינית על שיבוש התארגנות חוליות של ארגוני המחבלים לקראת יציאתן לפיגועים. ישנן יחידות שמפקדיהן נפגעו בהתקפות חיל האוויר והן מתקשות לכנס קאדרים אחרים.

מרוצה מהצלחות אמל

צה"ל מרוצה מהצלחותיו של אמל במלחמתו בחיזבאללה, בסבבת המאבק על השליטה בדרום לבנון. לדברי הרמטכ"ל נחל אמל הצלחות גם באיזורים שהיו נתונים לשליטת חיזבאללה כגון הכפרים ג'יבשית וצדיקין.

רב אלוף שומרון הבהיר כי צה"ל נוטל סיכון מחושב בגבולות עם ירדן ומצרים, אותם הוא מגדיר כגבולות שקטים, ולפיכך אינו מקדיש אמצעים רבים לביצורם והגנתם.

מסע החיים במחנה המוות

(סוף מעמוד 1)

קודם ליציאת המצעד סיירו בני־הנוער, שהגיעו לפולין מכ־30 מדינות במערב, בתאי הגאזים, באתרי הגרזים, במשרפות ובביתני האסירים שנשמרו בשעתו את מחנה אושוויץ. לקול תקיעת שופר יצאו הצועדים מהשער הנודע לשמצה של המחנה, שעליו הכתובת "העבודה משחררת".

בראש המצעד צעדו השרים יצחק נבון ואברהם שריר, יו"ר הנהלת ההסתדרות הציונית שמחה דיניץ, מי שהיה שגריר ישראל באו"ם בנימין נתניהו ויו"ר סדרת האירועים בפולין אברהם הירשזון.

הצועדים התקדמו במסלול מקביל לזה של "מסלול המוות" שכפו קציני הס"ס על האסירים ממחנה אחד לשני, בדרך לתאי הגאזים ולאתרי ההמתה. המצעד התקיים בשמיים פעם מחזיקים פתיתי שלג וכאשר אלפי בני־הנוער צועדים בשקט.

לאחר כארבעה קילומטרים, נכנסו הצועדים בפתח מחנה בירקנאו ועברו לאורכו, עד לקצה של אגף המשרפות. סמוך לאנדרטה שהקימו במקום השלטונות הפולניים (המציינת רצח ארבעה מיליון "אנשים", מבלי לציין שרובם הגדול יהודים) נערכה עצרת הזיכרון.

שתי תחנות חובה

נבון הטעים בדבריו כי דווקא בשל אימת המעשים הקשורים בשמותיהם של אושוויץ ובירקנאו, אסור לנו להשתמש בשם "נאצים" לגבי אישים ואידיאולוגיה בימינו. "מי שקורא היום בכינוי כזה, ולו לאויב האכזרי ביותר, הופך את היטלר ומרעיו לאנוסים", אמר נבון. הוא קרא לבני־הנוער היהודים ממדינות המערב להכיר בעובדה שיש "שתי תחנות חובה ליהודי בימינו: תחנת מעבר ברמות ביקור באושוויץ, ותחנת קבע — בהתקעות בישראל".

שמחה דיניץ הדגיש את חיוניותה של עליית נוער לישראל. תוך אזכור השפל שבמעשיהם של הנאצים: השמדתם השיטתית של כמיליון וחצי ילדים יהודים באירופה.

בנימין נתניהו תיאר את לקח השואה כמבחן האמיתי של העולם בימינו: "אנחנו כבר למדנו את הלקח", אמר נתניהו. "אבל העולם, העולם שידע בזמנו ושתק, האם הוא למד בינתיים את הלקח?"

לאחר הדלקת שש משואות לזכר המיליונים, הניח השר שריר לצד האנדרטה אבן לבנה שהוטסה לבירקנאו מהר הזיתים בירושלים. העצרת ננעלה בתפילת "אל מלא רחמים" ושירת התקווה.

אלפי בני־הנוער יצאו מבירקנאו ליעדים שונים ברחבי פולין ורבים מהם — בעיקר ממדינות אמריקה הלאטינית ומאירופה — עתידים להמשיך לאחר הסיורים במחנות המוות לביקור בישראל.

כ־650 תלמידי בתי־ספר תיכוניים מישראל ימשיכו בימים הקרובים את סיוריהם באתרים יהודיים בפולין ובמחנות הריכוז וההשמדה. רבים מהמשתתפים בסדרת העצרות והביקורים בפולין ישתתפו מחרתיים ב"חידון גבורה" שייערך באולם הקונגרסים המרכזי של ורשה, שבו מתכנס בין היתר קונגרס המפלגה הקומוניסטית הפולנית.

החידון הופק בשיתוף פעולה עם השלטונות הפולניים ורשות השידור של פולין, ויועבר בשידור חי בטלוויזיה הישראלית.

"איתותים מתריים"

במשך כל יום אתמול נמשכו מצד הממשל הפולני "איתותים מתריים" בכל הקשור ליחס הרשמי של הצמרת בורשה כלפי נוכחותם של אישים ישראלים בכירים על אדמת פולין. באורח רשמי עושים כל השרים, חברי־הכנסת ואישי הציבור מישראל בביקור הנושא מעמד פרטי מובהק. אולם היום מתוכננות בוורשה פגישות בין השרים נבון ושריר לבין עמיתיהם בממשלה הפולנית.

עד אמש לא היה אישור שהפגישות אכן יתקיימו, אך על־פי תכנון מוקדם אמור השר שריר להיפגש היום לשיחה עם שר המשפטים של פולין ולשר נבון אמורות להיקבע שתי פגישות: האחת עם שר החינוך והשנייה עם שר התרבות של פולין.

בשתי היממות האחרונות הרבו פקידים פולנים להסביר, אף כי באורח לא־רשמי, כי "אין שום סיבה לקשור" בין הנוכחות של אישים מישראל לרגל טקסי הזיכרון למרד גטו ורשה לבין מערך היחסים בין ורשה לירושלים. התבטאויות אלה מוסברות, בין היתר, על רקע מחאות נמשכות של נציגים ערביים וראש משרד אש"ף בורשה. אלה כבר מחו בתחילת השבוע נגד מה שכינו "הנוכחות המאסיווית" של נציגים מישראל, שעה שצה"ל "מכה באורח ברברי ונאצי את הפלסתינאים בשטחים הכבושים".

[illegible] נבון הכחיש בכל תוקף את הדברים ותיאר את הצגתם כ"הזויה ומכוערת". "אם יתאפשר לי לפגוש את ירוזלסקי", אמר נבון, "אעשה זאת בשמחה רבה".

מחאה ישראלית לפולין

מקורו המדיני של "הארץ" בוורשה: הנציג הדיפלומטי של ישראל בפולין מיכאל פלצור הגיש אתמול מחאה לממשלת פולין בעקבות פרסום הידיעה עוינת לישראל. פלצור הביע מחאה גם בהשוואה בין אירועי גטו ורשה לבין התנהגות ישראל בשטחים.

שני הרוגים בשטחים

(סוף מעמוד 1)

נמצאו מירויות של חיילי צה"ל.

בגדה המערבית, וברצועת עזה שוב היתה אתמול שביתה כללית של המסחר והתחבורה הציבורית, לפי קריאת "ההנהגה הלאומית המאוחדת של ההתקוממות". כמה עשרות בתי עסק בעיר חברון יצאו מכלל השביתה אתמול, ופתחו את שעריהם, לפי סיכום עם המינהל האזרחי בעיר.

אתמול הודיע המינהל האזרחי ביו"ש על הפסקת תשלום המשכורות לכל העובדים במערכת החינוך הממשלתית, בשל סגירתם המתמשכת של מוסדות החינוך בגדה. מדובר ביותר מ־9,000 מקבלי משכורות במערכת החינוך הממשלתית, שהוצאו לחופשה ללא תשלום. בינתיים תימשך השביתה הכפויה של המורים עד ה־8 במאי, שבו אמור לפקוע הצו בחתימת אלוף פיקוד המרכז, שבמקורו נסגרו כל מוסדות החינוך בגדה בחודשים האחרונים. קצין המטה לענייני החינוך במינהל האזרחי ביו"ש, אבנר עזרה, אמר, כי אחד הנימוקים לסגירת הבחר היא הפעלת לחץ על האוכלוסיה המקומית.

נראה אוחז בלבנה

התקריות בעיר שכם החלו בשעות הצהריים, כאשר כוח של צה"ל נשלח לפזר קבוצה של צעירים שהתפרעו במקום. מקורות צבאיים מסרו, כי צעירים השליכו אבנים על החיילים, וחלקם ניסו לפגוע בחיילים באמצעות לבנים מגגות הבתים. לדברי המקורות, ירו החיילים בסכנה לשלומם, ויורו עליהם. מן היריות נהרג נואיל טאהא נזאל (24) משכם, כדורגלן ידוע בקבוצת הכדורגל המקומית.

מקורות צבאיים מסרו, כי הצעיר נראה כשהוא אוחז בלבנה על גג אחד הבתים ומתכוון להשליך אותה על אחד החיילים. הצעיר נורה ונפגע בחזה, והובהל לבית־החולים של התאחדות הצדקה בשכם, שם נקבע מותו. חבריו מיהרו לקבור אותו. ההלוויה נהפכה להפגנה גדולה בהשתתפות תושבים רבים.

מקורות בשכם מסרו, כי חיילים ניסו לפזר את המתקהלים, ובין היתר השתמשו בכדורים חיים. לדברי המקורות, נפצעו לפחות שני נערים מקליעים שפגעו ברגליהם. אחד נורה בשוק והאחר ספג קליעים בשתי רגליו.

ההפגנות בשכם נמשכו עד שעות אחר הצהריים והאחרונות, בעיר העתיקה, בשכונת ג'בל אישמאלי, ובשכונת תלת אל־אקמור. מקורות ערביים מסרו כי במהלך התנגשויות באיזור זה נורה נאמר סוברי אל־לירראוי (22). בבית החולים האנגליקני של שכם נקבע מותו, והוא נקבר לאחר בתהלוכה לאומית שבה הונפו דגלי פלשתין והושמעו סיסמאות לאומיות. מקורות בשכם מסרו, כי חיילים ניסו לפזר את המשתתפים בלוויה בתוך בית הקברות המרכזי של שכם. לדברי מקורות אלה בתקריות בשכם נפצעו מירויות עוד 7 תושבים.

אין הוראות לירות

בתשובה לשאלה אמרו אתמול מקורות צבאיים, כי לחיילי צה"ל לא ניתנו באחרונה הוראות לירות על משליכי אבנים.

בכל רחבי הגדה והרצועה היתה אתמול שביתה כללית. חנויות לא נפתחו, התחבורה הציבורית לא פעלה, ורבים מהפועלים לא יצאו לעבודה בישראל.

השביתה התקיימה לפי קריאתה של הנהגת ההתקוממות, כאות מחאה על גל המעצרים הנרחב, ו"צעדי הדיכוי הכלכליים של האוייב נגד העם הפלשתינאי". רק בעיר חברון נמשכת מגמת ה"התנערות מן ההתנעדות". אתמול נפתחו כבר כ־40% חנויות בעיר, אחרי שבפעם הראשונה זה כמה חודשים — נשבר הרפש הבאותדן של שביתת המסחר בחברון. ה־17 בעלי החנויות בשוק הירקות הפעילו את עסקיהם במשך כל שעות היום.

בעקבות פגישה של שוטרים מתחנת חברון שהתקיימה אתמול אחר הצהרים, התייצבו כמה מהשוטרים שהתפטרו לפני כשלושה שבועות בתחנה, והודיעו כי בכוונתם לחדש את העבודה במשטרה החל ביום ראשון.

אתמול נמסר, כי במשך הלילה נורה צעיר ממחנה הפליטים של טול־כרם, ונפצע ברגלו. גופו הותזק. לאחר שביזוד של [illegible] הגבול הותקפו באבנים. במהלך זה אתמול הוטל עוצר על מחנה הפליטים כדי לאפשר ליחידה של צה"ל לחפש בו מבוקשים ומחבלים כמעוצרי חבלות. מקורות צבאיים מסרו כי מן המבואות האלה הושלכו אבנים על חיילים ועל כלי רכב חולפים.

ילד בתקוע נפצע

ליד הכפר הערבי תקוע, הסמוך להתנחלות תקוע בדרום, לבית־לחם נפצע אתמול בראשו ילד בן 8, תושב ההתנחלות, שנפגע באוטובוס, אשר הושלכו עליו אבנים. האוטובוס שבו נוסעים הוביל ילדים מבית הספר האיזורי בגוש עציון, שלוש משמשות נופצו, וכתוצאה מאחת מהן נפצע בפניו הילד שהר צבי, והוזק לטיפול רפואי.

סגר על דייר אל בלח

אלוף פיקוד הדרום יצחק מרדכי הורה להטיל סגר על דיר אל בלח, בעקבות הפעלת מטען צד שהוטמן במבנה. לא היו נפגעים.

אתמול היו הפרות סדר — ידויי אבנים והנפת דגלי אש"ף — במחנות הפליטים שאטי וג'יבליה.

מקורות ערביים מסרו אתמול, כי מספר רב של תושבים נפצעו בשאיפת גז וכי ברצועה בעצירים נפי־חבים. רופא מבית החולים שיפא, ד"ר כמאל עבדול הי אבו, ממחנה הפליטים שאטי, התלונן כי במהלך המהומות הוצא מביתו והוכה על ידי חיילים. מקורות צבאיים הבטיחו לבדוק את תלונתו.

ברצועה היתה אתמול שביתת מסחר חלקית. חלק מהפועלים יצאו לעבודה. גם ברפיח היו בספר הפרות סדר, אך לא בקנה מידה גדול.

אלוף פיקוד הדרום ישקול להסיר את עוצר הלילה מעל רצועת עזה בחודש הרמדאן, אך רק לאחר שיובטח לו על ידי המכובדים כי ישורר ברצועה שקט.

חדשות הכלכלה

קרת: התעשיה האווירית צופה 700 מיליון דולר יצוא ב־88

המכירות הצפויות: 1.13 מיליארד דולר • "השנה ייפלטו עוד כמה מאות עובדים" — בגלל אי־רווחיות והקפאון בשער השקל

מאת זוהר בלומנקרנץ
סופר "הארץ" לענייני תעופה

המכירות של התעשיה האווירית יסתכמו ב־1988 בביליארד ו־130 מיליון דולר, ובכלל זה 700 מיליון דולר יצוא. כך מסר מנכ"ל התעשיה האווירית, משה קרת, למנכ"ל האוצר ויקטור מדינה בעת ביקור במפעלי החברה בלוד.

לדברי מנכ"ל התע"א ייפלטו השנה "עוד כמה מאות עובדים", בגלל אי־רווחיות החברה והקפאון הממושך בשער החליפין, בצירוף עליות של ממש בתשומות המקומיות הנקובות בשקלים, ובהן שכר.

לדברי קרת, חובה על התע"א לגייס משאבים למחקר ופיתוח עצמי. לדבריו, מועד הסגירה הרשמי של פרויקט "הלביא", 31 במארס, הוא מועד "קלנדרי" בלבד. התע"א ממשיכה להתמודד עם הביטול והשלכותיו בכל תחומי עיסוקה.

מנכ"ל האוצר הבטיח להנהלת התע"א "ללמוד את הבעיות שהועלו לפניו, ולדון בהן".

הבורסה אישרה שינוי בעלות על שתי חברות של ברוקרים

מאת יהודה שרוני
סופר "הארץ" לענייני כלכלה

דירקטוריון הבורסה אישר בישיבתו אתמול את שינוי הבעלות על שתי חברות ברוקרים, החברות בבורסה לניירות ערך. זו הפעם הראשונה מזה מספר שנים שיש שינוי בבעלות על חברות ברוקרים.

חברת ההשקעות קרדן תרכוש את חלקו של איש העסקים שלמה שרון (50 אחוז) בחברת הברוקרים החברה המרכזית לניירות ערך. 50 האחוזים הנותרים יישארו בידי איש העסקים אברהם אירני.

בעסקה השנייה, אנשי העסקים בועז עידיני וצבי בירן ירכשו 50 אחוז ממניות חברת הברוקרים אייל מידי איש העסקים אליהו חורי. משפחת חורי מחזיקה כיום בשליטה בחברה, ולאחר המכירה ירד חלקה.

בקרוב תובא לדירקטוריון הבורסה בקשה של קונצרן כלל לרכוש 50 אחוזים ממניות חברת הברוקרים סהר ניירות ערך, ולא מן הנמנע כי יחול שינוי בבעלות גם בחברת ברוקרים נוספת, לפחות.

לארכיטקטים, ליצרני עבודות אלומיניום ולרכזי בנייה

עידן חדש בענף האלומיניום

קומפלט + הדרכה + מידע = הכל תחת גג אחד

1 קומפלט — קיימים במרוכז - פרופילים, אביזרים, אטמים, מבלטים, קטלוגים ותצוגת דגמים בבתי המסחר המורשים למכירת פרופילי קליל.

2 הדרכה — קליל הקימה 4 מרכזים לייעוץ טכני והדרכה - תצוגה במקום, אפשרות לייצור דגם, חופשי - ללא תשלום. הביקור בתיאום מראש.
איזור המרכז — ארפל 03-808734, 805920 | איזור ירושלים — אלמיר 02-654468 | איזור הדרום — רופל 057-73124, 33124/5 | איזור הצפון — קליל 04-700424, 710957

3 מידע — קטלוגים הכוללים שרטוטי הרכבה, פרופילים, אביזרים, אטמים ומבלטים ניתן לקבל במפעלנו, במרכזי ההדרכה, ובבתי המסחר המורשים למכירת פרופילי קליל.

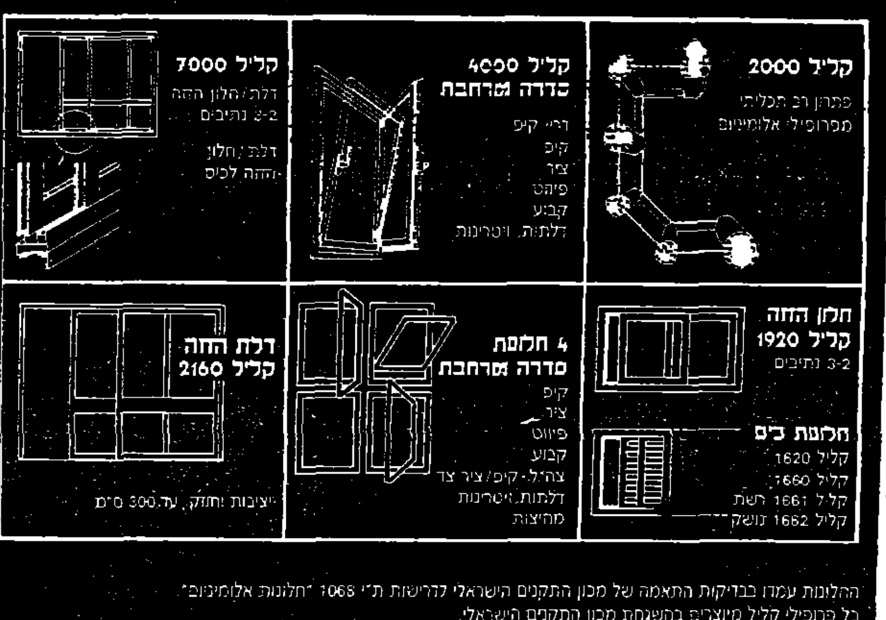

ההלונות עמדו בבדיקות התאמה של מכון התקנים הישראלי לדרישות ת"י 1068 "חלונות אלומיניום".
כל פרופילי קליל מיוצרים בהשגחת מכון התקנים הישראלי.
סימן הזיהוי הבלעדי של פרופילי קליל ≡ 3 פסים.

קליל פרופילי אלומיניום

קליל תעשיות בע"מ ■ ת.ד. 210 קרית מוצקין 26114 ■ טל: 700424, 710957 (04) ■ טלקס 471537 KLIL IL ■ פקס: 711180 (04)

קרן פרס יו"ר הכנסת לאיכות החיים

הענקת פרסים לשנת התשמ"ט

קרן פרס יו"ר הכנסת לאיכות החיים מעניקה פרסים בשנת תשמ"ט בסכום כולל (בשקלים) השווה ל־100,000 דולר, בתחומים הבאים:

א. הגברת העליה, מניעת הירידה והקלת הקליטה.
ב. שיפור איכות הסביבה.
ג. מעשי פיקוח נפש ומניעת תאונות, לרבות תאונות דרכים ותאונות עבודה.
ד. העשרת חיי החברה ע"י תרומה או יצירה בשדה האומנות וההגות.
ה. העמקת הידע וההתודעה על העם היהודי לעדותיו.

מטרת הקרן לטפח ולשפר את איכות החיים בארץ, הפרסים נועדו לעודד ולהמריץ פעילות שהחלה ויש לה המשך.
בכל תחום ותחום תפעל ועדת פרס, שתגיש המלצותיה. ההחלטה הסופית היא בידי חבר הנאמנים של הקרן.
הקרן תהיה רשאית להחליט גם על מתן מענק או מענקים.
כל אדם בישראל, וכן תאגיד או מוסד בלתי מאוגד למעט רשות מרשויות המדינה — כשיר להיות מועמד.
כל אדם כשיר להציע מועמד לקבלת הפרס. המציע רשאי להציע הצעה בעילום שם, או לבקש שזהותו תישמר בסוד.
על הזוכים בפרס תפורסם הודעה בעתונות. **לא יישלחו הודעות למציעים שלא זכו בפרס.**
הפרסים יחולקו בטקס שייערך במשכן הכנסת, במסגרת אירועי "יום הכנסת", בסמוך לט"ו בשבט התשמ"ט.
הצעות יש להגיש בכתב על גבי טפסים, שניתן לקבלם במזכירות הקרן, משכן הכנסת ירושלים, מיקוד 91950, טל: 554153, בצירוף הנמקה, עד יום כ"ח באייר התשמ"ח, 15 במאי 1988.

שלמה הלל	עמנואל רפיק
יושב־ראש הכנסת	גזבר־כבוד
יושב־ראש הקרן	של הקרן

פעם ראשונה אחרי 20 שנה: הפסד ל"תדיראן" בסיכום שנת הפעילות

ההפסד ב־87' — 9.3 מיליון דולר, לעומת רווח של 3 מיליון ד' ב־86' • ההפסד — על אף 30% עליה במכירות • מגעים למכור יותר ממחצית "תדיראן" לחברה אמריקאית

מאת יונתן שרמן

תדיראן סיימה את שנת 87' בהפסד של 9.3 מיליון דולר בהשוואה לרווח של 3 מיליון דולר בשנת 86' ורווח של 28 מיליון דולר בשנת 85'. זוהי הפעם הראשונה ביותר מ־20 שנה שהחברה מסיימת שנת פעילות בהפסד.

הפסד זה נגרם למרות עליה של 30 אחוזים במכירות החברה ל־805 מיליון דולר, בהשוואה למכירות של 620 מיליון דולר בשנת 86'.

יגאל נאמן, מנכ"ל תדיראן תולה את ההפסד בשורה של השפעות חיצוניות. בדברו אתמול במסיבת העיתונאים השנתית של החברה, ציין כי תיסוף השקל ביחס לדולר מאז יולי 85' ובן קיטון סבסוד היצוא, צמצום בהזמנות משרד הבטחון וצמצום התמיכה במו"פ הביאו לפגיעה בריווחיות בסכום של 100 מיליון דולר. הוא ציין, כי תדיראן נקטה בשורה של צעדי ייעול, ששיפרו את התוצאות הכספיות של החברה ב־60 מיליון דולר במהלך 87'.

בין צעדי הייעול שננקטו, היתה ירידה של 9 אחוזים בכוח האדם ל־12,850 איש בסוף 87', הקטנת מספר המנהלים ב־22 אחוזים ל־80 איש, צמצום תוכניות ההשקעה ב־70 אחוזים ל־30 מיליון דולר בלבד והקטנת שיעור ההוצאה על פיתוח ל־9 אחוזים מהמחזור.

נאמן ציין, כי מאמץ זה הגדיל את התפוקה לעובד ב־30 אחוזים במהלך 87' ל־64 אלף דולר. הוא ציין גם, כי מצבה של תדיראן השתפר בגלל הגדלת משקל הסל האזרחי בכלל מכירותיה. מכירות מוצרים אלו גדלו ב־52 אחוזים ל־357 מיליון דולר ויצוא מוצרים אזרחיים גדל ב־53 אחוזים ל־85 מיליון דולר. כלל יצוא תדיראן מגיע ל־390 מיליון דולר.

עוד מסר נאמן, כי תדיראן מנהלת מגעים למכירת למעלה מ־50 אחוזים מהתשלובת לחברה אמריקאית. לדבריו, טרם הוחל משא ומתן ממשי בנושא זה, אך המגעים הם על דעת "כור", השולטת בתדיראן והוא מקווה שעסקה למכירת השליטה בחברה תתבצע עד סוף השנה.

יגאל נאמן

תחזית תדיראן לשנת 88' היא חזרה לריווחיות תוך הגדלת המכירות לכ־860 מיליון דולר, תוך צמצום נוסף בכוח אדם ב־1,150 איש וכן צמצום בהנהלה ועל ידי כך הגדלת התפוקה לעובד ל־75 אלף דולר.

נאמן ציין, כי מצבה של תדיראן תלוי במידה רבה בתוצאות של ארבעה מכרזים בעולם, אליהם נגשה החברה, שאחד מהם, זה של הספקת מכשירי קשר לחברת "ג'נראל דיינמיקס" עומד להסתיים בחודש יוני.

בנק לאומי השיג צו האוסר על עובדיו לנקוט עיצומים

– על רקע חלוקת בונוס שלא על דעת ועד העובדים

מאת אריה לביא

בנק לאומי פנה לבית הדין לעבודה וביקש צו דחוף שיחייב את ועד עובדי בנק לאומי וההסתדרות להביא "לשקט תעשייתי בבנק, לרבות הפסקת כל העיצומים וביטול כל צעדים ארגוניים שננקטו עד כה".

הבנק פנה אתמול לבית הדין לאחר שועד העובדים הכריז על אספות עובדים בשעות העבודה במחאה על חלוקת הבונוס. הוועד פרסם אתמול חוזרים ובהם הודעות על אספות מחאה בשעות העבודה, שהיו אמורות להתקיים במשך השבוע הבא ולהביא לשיבושים בעבודת הבנק.

בכך ביקש הוועד להחריף את הצעדים שבהם נקט כבר לפני כשבוע, זמן קצר לאחר שנודע על חלוקת הבונוס לעובדים שלא על דעת הוועד.

פניית הבנק נענתה על־ידי בית הדין, שהוציא צו כמבוקש. את תגובת הוועד אי־אפשר היה להשיג אתמול.

הריבית על ההלוואה המוניטרית: 15.2%

מאת דן מגיד

שיעור הריבית הממוצע שנקבע אתמול בשיטת המכרז על ההלוואה המוניטרית שמעמיד בנק ישראל לבנקים, בסכום כולל של 400 מיליון ש"ח עמד על 15.2%. שיעור הריבית שבו נסגר המכרז הוא 15%. עלותה הממוצעת של ההלוואה שווה ערך לשיעור ריבית של כ־14% לשנה, בגין פקדונות מהציבור במסגרת פק"מ (לשבוע) עליהם חלה חובת הנזילות.

ראשי הבנק לחקלאות ביטלו השתתפותם בסיוע למושבים

במחאה על יחס האוצר בעניין המיזוג עם הבנק לפיתוח התעשייה

מאת אבי גנאור

חברי הדירקטוריון של הבנק לחקלאות החליטו אתמול לבטל באופן חד־צדדי את השתתפותם בהסכם הסיוע למושבים שנחתם על־פי המלצות ועדת רביד, במחאה על יחסו של האוצר לבנק.

חברי הדירקטוריון התכנסו אתמול בתל אביב לדון בגורלו של הבנק, לאור הידיעה שהאוצר חזר בו מכוונתו למזגו עם הבנק לפיתוח התעשייה.

בישיבה השתתפו רוב חברי הדירקטוריון של הבנק, בהם היו"ר דב מירון, עו"ד איתן הרמן, ישי יוסף ממשרד החקלאות ומינהלת הסיוע, מיכאל לוי מהאוצר, ח"כ לשעבר רענן נעים ומנחם פרימן ממשרד החקלאות.

בישיבה דנו חברי הדירקטוריון במאזן הבנק ובמסמך שהעביר להם השבוע בנק ישראל, שלפיו שטרי ההון הנדרשים של הבנק לצורך הבטחת לווה בודד ייחשבו רק ב־50 אחוזים מערכם ולא בערכם המלא, כפי שהיה נהוג עד היום. החלטת בנק ישראל מקטינה באופן משמעותי את גובה האשראי שיוכלו ללקוח בודד, ויפחית, לדעת מנהלי בנק החקלאות, את יכולתו של הבנק לעמוד בפריסת החובות למושבים.

ביום ראשון היה הבנק אמור לחתום ולאשר את פריסת החובות של אחד המושבים שבטיפולו. לאור ההחלטה מאתמול, יבוטל האישור.

השבוע נפגשו מנכ"ל הבנק לפיתוח התעשייה יוסף שריג ומנכ"ל האוצר ויקטור מדינה לשיחה בעניין המיזוג עם הבנק לחקלאות. בפגישה חזר שריג על דרישת הנהלת הבנק לפיתוח לקבלת שיפוי של 470 מיליון ש"ח מהאוצר כתנאי למיזוג, ומנכ"ל האוצר חזר על התנגדותו למתן השיפוי.

כבד אווז יש; משכורת — אין

מאת אבי גנאור

רני מוטניקוב, בעל מניות במשחטת "אווז הכסף" בבנימינה, המופעלת באמצעות מפרק, מאשים את המפעיל במצבם העגום של העובדים, וטוען כי אף שהמפעל מייצא כבד אווז לאירופה, ההנהלה נמנעת מלשלם את משכורת פברואר ל־60 העובדים.

העובדים קיבלו מקדמות על חשבון משכורתם. מאז ההסתדרות תובעת מאנטיקסקו לסייע בהבראת המפעל.

לדברי מוטניקוב, מאז 15 במארס ייצא המפעל לאירופה 8 טונות כבד אווז, ששוויין כחצי מיליון ש"ח. מאז אסון צ'רנוביל גבר הביקוש האירופי לכבד אווזים מישראל, שכן ההספקות מהונגריה ופולין פחתו בשל חשש מקרינה.

ערך את העמוד: משה רייכלר

הבנקים יתנו אשראי ליבוא ציוד — גם מפקדונות פת"ח

יוגמשו תנאי המימון בקרן ליבוא יהלומים

מאת דן מגיד

הוועדה המייעצת של בנק ישראל קיבלה אתמול את הצעות הבנק להרחיב את אפשרויות המימון של יבוא ציוד ונכסי השקעה וכן לשנות את הסדרי הפעלת הקרן למימון יבוא יהלומים. על פי הצעות אלו יוכלו הבנקים לתת לתושבי ישראל אשראי במט"ח, לשם יבוא ציוד, לתקופה שלא תפחת מ־30 חודש בממוצע, גם מתוך פקדונות תושבי חוץ במט"ח (פת"ח) ולא רק מתוך קווי אשראי לזמן בינוני וארוך, כפי שהיה עד כה.

האשראי החדש יהיה פטור מתקרת האשראי במט"ח, אך הוא יוגבל ע"י הפיקוח על הבנקים, במסגרת הוראות יציבות. במקביל, יוכלו הבנקים להמשיך ולממן יבוא ציוד מתוך קווי אשראי שמקורם בפקדונות מבנקים בחו"ל.

מבנק ישראל נמסר, כי צעדים אלו נועדו לאפשר הוזלה של עלות גיוס המקורות למימון יבוא ציוד והשקעות במשק, שכן עלות גיוס פקדונות במסגרת פת"ח נמוכה מזו שבקווי אשראי. ההחלטה על הרכב מימון ההשקעות — כפת"ח או מקווי אשראי — תהיה בידי המוסדות הבנקאיים, על פי שיקוליהם העסקיים הכוללים.

ההצעה לגבי קרן היהלומים היא להגמיש את תנאי המימון. עד עתה נקבע כי בקרן זו ישלם היהלומן לבנק ריבית של ליבור ועוד 2% בשנה, כאשר הניצול היה במסגרת ההו"ד. בהתאם להצעות החדשות, תהיה הריבית הבסיסית ליבור ועוד אחוז אחד לשנה, והבנק יהיה רשאי לגבות תוספת סיכון של עד 2% לשנה. מבנק ישראל נמסר, כי הגמשת תנאי המימון תאפשר להרחיב את שיעור הניצול ולהרחיב את היקף האשראי. זאת, כיוון שניתן יהיה להוריד את העלות ללווים בעלי סיכון נמוך, הפונים היום למקורות חלופיים, זולים יותר — ולהעלותה ללקוחות בעלי סיכון גבוה, להם אין הבנקים מוכנים להלוות בריבית הנקובה היום בקרן.

עובדי מפעל "שמשון" דרשו מקיסר: משכורת 13 — מייד

מאת יהודית וינקלר

כ־100 עובדי מפעל הצמיגים שמשון בפתח תקווה פרצו אתמול לקומת לשכתו של מזכ"ל ההסתדרות ישראל קיסר, בבניין הוועד הפועל של ההסתדרות בתל אביב, בתביעה לשלם להם לאלתר את משכורת 13 אותה היו אמורים לקבל לקראת פסח. כוח משטרה שהוזעק למקום ניסה לבלום את ההתפרצות אך העובדים הזועמים הצליחו להתגבר על מחסומי המשטרה.

מזכ"ל ההסתדרות קיבל משלחת מטעמם והמשך כמו חמש שעות דן יחד עם חיים הברפלד, יו"ר האגף לאיגוד מקצועי ועם העובדים על מצבו של המפעל השייך לקונצרן "כור", על תכנית ההבראה ועל היחסים בין העובדים להנהלת המפעל.

בתום חמש שעות דיונים קיסר הודיע על הקמת ועדה משותפת לעובדים להסתדרות ולהנהלת המפעל, שתעבד את תכנית ההבראה.

דובר ההסתדרות מסר, כי העובדים התנצלו על ההתפרצות והביעו אמון מלא במאמציהם של קיסר והברפלד ליישב את סכסוך העבודה ולהבטיח את הבראת המפעל. כן נקבע, כי מועד תשלום משכורת 13 ייקבע באופן בלעדי על ידי חיים הברפלד.

הברפלד מחה אתמול נמרצות על כוונה לייבא 2000 אוטובוסים מגרמניה עבור אגד והזהיר את החברה ואת הממשלה מפני ההשלכות של יבוא אוטובוסים על עתידם של מפעלים העוסקים בכך בישראל ועל עתיד עובדיהם.

קרן המטבע: הצמיחה הכלכלית העולמית תישאר השנה מתונה

וואשינגטון (ע"צ וע"ד). הכלכלה העולמית תמשיך כנראה להתקדם בקצב מתון ב־1988–1989, אולם המשך היעדרו של איזון פיננסי והחובות הגדולים הרובצים על מדינות העולם השלישי, עלולים לפגוע בתחזית זו — מתברר מהדו"ח האחרון, שפורסם ביום חמישי על ידי קרן המטבע הבינלאומית.

קרן המטבע צופה צמיחה עולמית בשיעור של 5 אחוזים בשנתיים הקרובות, כמו בשנה שעברה, תוך האטה קלה במדינות התעשייתיות, ועליה צנועה בעולם השלישי.

הדו"ח של קרן המטבע צופה צמיחה במדינות העשירות בשיעור של 2.8 אחוזים השנה ו־2.6 אחוזים בשנה הבאה, לעומת 3.1 אחוזים אשתקד. בעיקר בגלל התמוטטות הבורסות באוקטובר אשתקד, שבלמה את הוצאות הצריכה.

חברת "אטאס" הפסידה 406 אלף — אך שילמה 139 אלף לבעלי עניין

מאת יונתן שרמן

חברת "אטאס" סיימה את תשעת החודשים האחרונים של 1987 בהפסד של 406 אלף שקל, בהשוואה לרווח של 169 אלף שקל בשנה הקודמת.

למרות מצבה הכספי הקשה של החברה, היא שילמה לבעלי העניין בה סכום של 139 אלף שקל כשכר עבודה ועבור שירותים מקצועיים, בהשוואה ל־180 אלף שקל ששולמו בכל השנה הקודמת, כאשר החברה היתה עדיין רווחית.

"אטאס", המייצרת חלבה, מכרה בתשעת החודשים האחרונים של השנה ב־994 אלף שקל. ההפסד בחברה מגיע, אם כן, לכדי 41 אחוזים מכלל המכירות.

הדולר צלל ושערי המניות במערב ירדו — עקב גידול בגרעון המסחרי האמריקאי

לונדון (עי"ד ורע"ב). הידיעה על עלייה תלולה בגירעון המסחרי האמריקאי גרמה אתמול להתדרדרות שער הדולר, למרות מאמצי הבנקים המרכזיים. גם שערי המניות ירדו. בבורסת וול־סטריט ירד מדד דאו־ג'ונס במהירות. המדד בבורסת לונדון צלל במעט כ־40 נקודות, וגם בבורסת פאריס ירדו שערי המניות. לעומת זאת, עלה מחיר הזהב.

ארה"ב הודיעה אתמול כי הגירעון המסחרי שלה גדל בפברואר ל־13.83 מיליארד דולר, לעומת 12.44 מיליארד דולר בינואר. הגדלת הגירעון חלה בניגוד לתחזיות המומחים, שציפו כי הגירעון החודשי יקטן לכ־11–12 מיליארד דולר.

דקות ספורות לאחר שנמסר על הגידול בגירעון המסחרי ירד שער הדולר בשני יין יפאניים ובשלושה פניג מערב־גרמניים. אך הבנקים המרכזיים מיהרו לרכוש דולרים, ותודות לכך נבלמה הירידה. נודע כי הבנקים המרכזיים של ארה"ב, גרמניה המערבית, צרפת, בריטניה, איטליה, שוויץ וקנדה רכשו דולרים.

הבנקים נאלצו לפעול, שכן רק יום לפני כן התכנסו שרי האוצר ונגידי הבנקים המרכזיים של שבע המדינות המערביות המובילות, וחידשו את ההבטחות לדאוג ליציבות בשערי החליפין.

שבע המדינות הכריזו בוואשינגטון כי ירידה נוספת של הדולר עלולה לפגוע בהתפתחות הכלכלה העולמית, ובייחוד בתעסוקה, ברמת החיים ובפתרון בעיית החובות של העולם השלישי.

האזינו היום
בשעה 14.00 ל"קול השלום"
לתוכנית "לפני שבת"
בה יראיין איתן דנציג את:
רוני מילוא סגן השר
דלף קליין מאמן מכבי ת"א
קארין דונסקי דוגמנית.

מדינת ישראל

יום הזיכרון הכללי לחללי מערכות ישראל

היום שבו מתייחד עם ישראל עם זכר יקיריו שנפלו

יום שלישי - ב' באייר תשמ"ח 19.4.88 בשעה 20:00
תשמע צפירה בכל רחבי הארץ.
אנו פונים בזה לכל בית ישראל להדליק בשעה זו
נר זיכרון־גבורה

ביום רביעי - ג' באייר תשמ"ח 20.4.88 בשעה 11:00
תשמע צפירה דומיה ויערכו
טקסי אזכרה ממלכתיים בבתי הקברות הצבאיים
ובהתייחדות בבתי הקברות בהם קבורים
חללי מערכות ישראל.

משרד הבטחון/אגף השיקום
היחידה להנצחת החייל

תגבור התחבורה הציבורית לטקסי האזכרה בבתי העלמין ביום הזכרון לחללי מערכות ישראל תשמ"ח

יום רביעי ג' באייר תשמ"ח 20.4.88 בקווי "אגד" "דן" כמפורט:

קרית־שאול:	קו מיוחד מהתחנה המרכזית, דרך פתח־תקווה רוד הגבב לבית העלמין הזה מהשעה 06:00, חוזרה לאחר הטקס.
נחלת־יצחק:	יתוגבר קו 63 מתל־אביב – רמת־גן.
חולון:	יתוגברו הקווים 42/40 מרמת־גן – קו 2 מבמת תל־אביב – קו 18 מבית־המשפט, מרכז תל־אביב.
פתח־תקווה:	יתוגבר קו 49 לקרית־שאול. יתוגבר קו 88 לסגולה מתחנה מרכזית פתח־תקווה.
חיפה:	הקווים 44, 45 יתוגברו, בגמר הטקס מיוחד מחוף־הכרמל להדר־הכרמל, ישיר הכאוס.
ירושלים:	יתוגברו כל הקווים העירוניים המגיעים להר־הרצל.
קרית־ענבים:	מתל־אביב תחנה מרכזית בשעה 08:30. יתוגברו הקווים 85, 86 מירושלים.
נהריה:	התחנה המרכזית, רציף נסיעות מיוחדות, לבית העלמין הצבאי בשעות 09:30, 10:00, 10:30 חזרה לאחר הטקס. כמו כן שירות ישיר לעמי.
עפולה:	התחנה המרכזית, רציף נסיעות מיוחדות, לבית העלמין הצבאי בשעה 09:00, 09:30, 10:00, חזרה לאחר הטקס.
כפר־ורבורג:	מתל־אביב תחנה מרכזית, בשעה 08:30.
ראש־פינה:	מחיפה, התחנה המרכזית רציף מס' 1 בשעה 08:15 חזרה לאחר הטקס. מתל־אביב, תחנה מרכזית, 06:45.
בית שאן:	לירושלים באמבצעות אוטובוסים 961, 963.
נגבה:	מתל־אביב, תחנה מרכזית, בשעה 08:30.
רקבת־ישראל:	היוצאת מת"א 09:00 עוברת מול בית־העלמין בוויסה. היוצאת מנהריה 09:05, דרך טבי ציון 09:09 בוסתן הגליל 09:14, עכו 09:18, קרית־מוצקין 09:32, קרית־חיים 09:38, חיפה מרכז 09:50, חיפה מרכז 09:54, חיפה בת־גלים 09:58, תעצור בתחנה מיוחדת מול בית העלמין הצבאי בוויסה.
באר־טוביה:	מתל־אביב תחנה מס' 5 לצפון ע"י הביכה בשעה 09:30.

מכונות וציוד לתחזוקה ונקיון

המבחר הגדול ביותר של:
★ מקרצפות בכל הגדלים
★ שואבי אבק
★ שואבי אבק/מים בכל הגדלים
★ מכונות משולבות לניקוי רצפות
★ מבחר מכונות לנקוי שטיחים
★ מכונות לטאטוא כבישים ומדרכות בכל הגדלים
מבחר גדול של ציוד עזר וחומרים לנקיון

מעבדה לדוקבים ושרות

מיכון, חומרים, ציוד לתחזוקה ונקיון
מקבוצת "השמידרי" בע"מ
חדר תצוגה מרכזי: תל־אביב: איזור התעשיה, רחוב 1274 מס 12 (כניסה מדרך בית 62)
טל. 374113, 370121, 378473
חדרי תצוגה אזוריים:
ירושלים: טל. 242865
חיפה: טל. 674814
עפולה: טל. 595766

מדינה אחת לנו
שתהיה לי נקי!
ישראל נקייה

האזינו מחר

בשבת, ברשת א' בשעה 15.00 לתכנית
ב"כפיפה אחת" עם **יצחק יצחקי** על:

■ סמים ונוער ■ ספורט בכנסת
■ סאדאת והשלום ■ שמיר, פרס ורבין
■ כפר עידוד מראיין: חיים צור

מוגש ע"י
כפר עידוד
בית לנוער בלתי משתלב דר M.B.D
רחוב באר טוביה 10, תל־אביב, 03-238189

רשות השידור
מחלקת הגביה
רשות השידור

אגרות הטלויזיה תישלחנה בימים הקרובים!

הארץ

יום ה', כ"ח בניסן תשמ"ח 15 באפריל 1988

המערכת, ההנהלה, מחלקת המודעות, והחפצה המנויים: תל־אביב, רחוב זלמן שוקן 21, טל' 5121212 ת"ד 233 מיקוד 61001 פקס' 810012 — טלקס 33748

ירושלים: רחוב ההסתדרות 2 טל' 224245־6, ת"ד 273 מיקוד 91002 חיפה: רחוב נורדאו 20 טל' 661166־8, ת"ד 5259 מיקוד 31052

המו"ל: הוצאת עתון הארץ בע"מ, רח' זלמן שוקן 21, תל־אביב

העורך: גרשום שוקן עורך המשנה: מתי גולן

סגני עורך: משה הרדי, גדעון לוי

אין המערכת אחראית לתוכן המודעות ואינה מזדהה בהכרח

HA'ARETZ Daily Newspaper, Tel-Aviv, Israel – P.O.B 233, Tel. 5121212

המשטרה חוקרת (את עצמה)

לאחר ששככה תגובתם ההיסטרית של מפקדי המשטרה, ובראשם המפכ"ל דוד קראוס, על דו"ח אורן, הם נאלצים לנקוט עתה אמצעים המוכיחים בעליל איזו מידה של זהירות היתה באותו דו"ח. כמחצית מ־16 חוקרים במחלקה לחקירות־פנים של המשטרה, החוקרת חשדות נגד שוטרים בעבירות על טוהר המידות, יוחלפו בשבועות הקרובים, ומחליפיהם יבואו מיחידות המשטרה השונות.

צעד זה מלמד — למרות ההכחשות הנפוצות ששמענו — על אי־האמון של צמרת המשטרה עצמה בטיב החקירות הפנימיות שנערכו עד כה. אבל הוא אינו פתרון לבעיה [illegible]. בפעם המי־יודע־כמה יש לומר לשר המשטרה ולקצונה הבכירה לה שום חריגות במוסר כלשהו — ובוודאי בארגון רגיש כמו המשטרה — אינן ניתנות לבדיקה יעילה על־ידי חוקרים פנימיים. ראינו כיצד השתלח המפכ"ל קראוס כלפי אברהם אורן, שמימצאי חקירתו (הנבונה ומן רב) לא מצאו־חן בעיניו; אפשר לשער איזה לחץ היה מופעל במשטרה על בודק פנימי עיקש וידוע פחות.

משטרת ישראל איננה מושחתת כמו משטרות המצויות אף במתוקנות שבמדינות. כדי לשכנע בעניין זה, קראוס וחבריו אינם צריכים לאמץ יתר על המידה את שריריהם ואת עוצמת קולם. אבל יש במשטרה, זה זמן רב, תופעות שליליות בהיקף נרחב למדי. וחיים בר לב — הנמצא בעמדת התגוננות ממושכת בגלל תקלות ואירועים חמורים הן במשטרה והן בשירות בתי־הסוהר — הודה בשבוע שעבר שארגונו טיפל שלא כשורה ב־10 מתוך 13 מקרים של חשד בשחיתות והתנהגות בלתי־הולמת שנבדקו בדו"ח אורן. הדיון בשאלה אם ה־13 היו מדגם מייצג או לא, הוא חסר חשיבות.

די לנו במקרים רבים מהשנים האחרונות, מלבד אלה שנבדקו בדו"ח, המצביעים על התנהגות בלתי־נסבלת של שוטרים. לעתים קרובות מדי הסתכם הבירור, במסגרת דין משמעתי, בקנסות קלים או נזיפות. המשטרה איננה ה"בייבי" של רב־ניצב קראוס שעל המפכ"ל לגונן עליה; תפקידה לגונן על הציבור, ובמידת הצורך — חייב העומד בראשה לגונן עלינו מפני משחיתים את דרכה.

הוצאת החקירה על העושה במשטרה אל גוף שמחוץ לה היא הכרח, וטוב לדעת שכוונה כזאת מתחילה להסתמן עכשיו — הודות ללחץ האירועים והביקורת — גם בצמרת המשטרה. כפי שהמשטרה יודעת מניסיון עבודתה היומיומי, ללא מערכת מתוקנת של שכר ועונש לא ייכון סדר. אמת זו יש ליישם גם בתוך המשטרה. הדבר יכול להיעשות אך ורק אם בדיקת החריגים, והענש של האשמים בהם, ייעשו בידי גורם חיצוני, המשוחרר מכל לחץ.

הפתעות בפרלמנט הסיני

לראשונה מאז עלות הקומוניסטים לשלטון בסין, נפתח הפרלמנט — שהיה בעבר חותמת גומי להחלטות המנהיגות — גם בפני עיתונאי חוץ. ההפתעה היתה גדולה כשהתברר שחותמת הגומי מתחילה להתבלות בשוליים, ובקרב אלפי "נציגי העם" יש מאות שמעיזים להשמיע דברי ביקורת ולהצביע לפי שיקול דעתם הם. המועמד לסגן הנשיאות, הואנג לן בן ה־80, קיבל רק כ־72% מהקולות, בניגוד ל־99% המקובלים בהצבעות אלה. וגם הגנרל יאנג שאנקון (81), שנבחר לנשיא, זכה רק לכ־84%. אפילו דנג קסיאו פינג (84), המנהיג ללא עוררין, בקושי הגיע ל־99%. גילם המתקדם של הנבחרים מדגיש את ערך הדיבורים והציפיות ל"הזרמת דם צעיר" לצמרת השלטון.

ידוע שראש הממשלה השמרני, לי פנג, היה הדמות השנויה במחלוקת בדיוני הפרלמנט. הוא הוצג כמשקל־נגד וכפיצוי לשמרנים על בחירת [illegible] למזכ"ל המפלגה.

סדיר, אחיד וממלכתי

מאת פולס

יצחק רבין חייב ללמוד לקח מבן־גוריון שפירק את הפלמ"ח: צה"ל אינו יכול להתקיים עם צבא מתנחלים לצידו

כאשר מזהירים מלערב את צה"ל בויכוחים פוליטיים — על מה מתבססת אזהרה זו? כאשר צה"ל מורכב ממגוייסי חובה, אין זה אלא טבעי כי חילוקי־דעות המפלגים את הציבור בכללו, משתקפים גם בשורותיו. אולם צבא אשר קציניו, סמליו וטוראיו מתווכחים בינם לבין עצמם על נושאים פוליטיים — יעילותו עלולה להיפגע. יעילות זו מותנית בציות לפקודות, ואין מקום להרהורים מצד פקודים, שמא מתן פקודה זו או אחרת היה מודרך משיקולים פוליטיים של המפקד.

רוב צבאות אירופה קמו בעידן האבסולוטיזם. המבנה ההיארכי של הצבא שיקף את מבנה החברה. כאשר קמו תנועות שחרור לאומיות, צמח טיפוס חדש של צבא: ארגון לוחם של אנשים שהתנדבו לשרת בו, שלא על־מנת לקבל שכר. אולם גם הלוחמים האידיאליסטים שגריבלדי הצליח לרכז מסביבו, נאלצו להתרגל לדפוסי צבא סדיר, וכאשר דוד בן־גוריון הפך את ארגון ההגנה לצבא הגנה לישראל, היה ברור לו כי צה"ל חייב לעצב את עצמו לפי מתכונת זו.

רוב מפקדי ההגנה חייבו את השינוי, שנראה בעיניהם לא כתפנית שפירושה נתק מן העבר, אלא כהתפתחות אורגנית שציפו לה כתוצאה מהכרזת המדינה.

אנשי אצ"ל, שהוכרחו להתגייס לצה"ל, לא כפרו בעיקרון הממלכתיות: בעצם, האצ"ל נהג כל הזמן כאילו הוא עובר של צבא עברי, ואנשיו, בעוד שהתאכזבו ממעמדם בצבא שהוקם על בסיס ארגון ההגנה, לא יכלו לגלות דופי בכינונו של צה"ל כצבא סדיר, אחיד וממלכתי.

[illegible] הרעיוני

שונה במידת מה, היתה דעתם של רוב אנשי הפלמ"ח. חלק זה של ארגון ההגנה אשר נישא על כתפי ההתיישבות העובדת ובמיוחד על כתפי הקיבוצים, לרבות משקי הקיבוץ המאוחד, גרס שאין לקטוע את זיקתו לצבור המעמדי־הרעיוני; ולא אבו לקבל ללא סייג את מרותו של המטה הכללי של צה"ל. המטכ"ל נאלץ מדי פעם, בימי מלחמת העצמאות, לתאם מבצעים עם מטה הפלמ"ח, וועדת הבטחון של מפ"ם נשפה לעתים קרובות בעורפה של מחלקת המבצעים של המטכ"ל.

בוועד הפועל של הסתדרות העובדים הכללית התנהל ויכוח על "דמות הצבא". בלטה הכוונה להוסיף ולקיים את הפלמ"ח כגוף מיוחד אשר יהיה נתון, למעשה, לשתי מרויות — אחת ממלכתית, ושניה הסתדרותית.

בן־גוריון כפה על מטה הפלמ"ח להתפרק, בשלב מאוחר יותר, הפכו חטיבות הפלמ"ח לחטיבות רגילות של צה"ל. הנח"ל — "נוער חלוצי לוחם" — הוקם כדי להבטיח עתודה להתיישבות הקיבוצית, אך לא כחיל מבצעי נפרד ועצמאי. יישובי־הספר אורגנו כל אחד כיחידת ההגנה המרחבית, ככלי־עזר למערך הצה"לי הכללי, ואיש לא חשד כי מחסני הנשק שבקיבוצי השומר הצעיר והתק"מ ישמשו מטרות פוליטיות.

נשק בידי מתנחלים

אין זהות כזו לגבי יישובי המתנחלים שמעבר לקו הירוק. מלכתחילה היה ברור כי הכרחי לספק להם כלי־נשק לצרכי הגנה עצמית; אבל מן הרגע בו רב־אלוף רפאל איתן ("רפול") שילב את יישובי המתנחלים במערכת ההגנה המרחבית, היה יסוד לחשש פן יקום, במסגרת צה"ל, גוף נושא־נשק שמתנה את קיום המשמעת הצבאית בכך שצה"ל יתמוך בתפישותיו הבטחוניות, המבטאות למעשה את דעותיו הפוליטיות.

לא פעם התנגשו מתנחלים בקציני צה"ל וחייליו. זה שנים משמיעים מתנחלים תלונות נגד צה"ל, על שאינו עושה מספיק — לדעתם — כדי לערוב לביטחונם. צמרת צה"ל שרויה בויכוחים בלתי־פוסקים עם ארגוני המתנחלים — מועצת יש"ע וגוש אמונים — כיצד להתמודד עם התנגדויות מצד ערבים. המתנחלים אינם שלמים עם הוראות צה"ל לגבי נהלים של פתיחה באש, ומדי פעם הם מציעים ותובעים כי צה"ל ישאיר בידיהם את הדאגה לביטחונם. משמע, המתנחלים יורשו לפעול בגזרה הערבית וזרועם עזה במקום צה"ל. טענותיהם נגד צה"ל, הרמטכ"ל ואלוף פיקוד המרכז, בעקבות טיול־הדמים של נערי אלון מורה ("תקרית ביתא") אינן אלא הביטוי האחרון — לעת עתה — למתיחות המתמדת שבינם לבין צה"ל.

צה"ל — המכנה המאחד

צמרת הצבא מנסה מדי פעם להרגיע את המתנחלים ולהגיע אתם לידי הבנה. בתחילת השבוע נערכה פגישה אשר, לפי ידיעה ב"קול ישראל", שלא הוכחשה, נועדה להסתיים בפירסום של "הודעה משותפת". לא פורסמה כזו, מאחר שלא נמצאה דרך "לגשר על הפערים". אולם אילו הצליח המאמץ הזה אין בה כדי לבטל את השאלה כלום היה כלל צורך בה.

אם המתנחלים הם אזרחים, צה"ל חייב להגן על ביטחונם ורכושם. האזרחים חייבים לסמוך על הצבא שידע כיצד לעשות זאת. תושבי קריית־שמונה וכל יישובי הגליל העליון אינם משיאים עצות לפיקוד הצפון כיצד עליו להגן עליהם מפני התקפות מחבלים. ואם המתנחלים בגזרה הערבית אינם סתם אזרחים, אלא גם חלק מהצבא — משום שיישוביהם מאורגנים כיחידות ההגנה המרחבית — הם חייבים להישמע לפקודות הצבא, ואין מקום לשיחות על תיאום וכיוצא בכך, בינם לבין צה"ל.

מאחורי חילוקי־הדעות כיצד לטפל ב"אינתיפאדה", עומדת, לאמיתו של דבר, השאלה הפוליטית הגדולה: כלום תוסיף מדינת ישראל לשלוט בשטחים המוחזקים מבלי לוותר על אף שעל, או תתפנה מהם כליל, או תיסוג מחלקם, והיכן תישאר, במסגרת של הסדר מדיני.

המתנחלים מתנגדים לכל הסדר מדיני שלא יאשר את המשך שליטתה הבלתי־מוגבלת של ישראל; הם רוצים לדחוף את צה"ל לפעילות אשר, לדעתם, עשויה להבטיח את המטרה הזאת. אולם צה"ל מנוע מלהיות שותף לוויכוח על מטרות המדיניות הישראלית. תחום זה שמור בידי הדרג המדיני — הקבינט, הממשלה והכנסת. הצבא חייב לספק פתרון צבאי לכל בעיה ביטחונית אשר הסדר מדיני יעמיד את ישראל בפניה — תהיה אשר תהיה.

לכן, אין מקום לדיונים בין צה"ל והמתנחלים. בענייני ביטחון קובע צה"ל בלבד. כל גורם אזרחי חייב להכיר במרותו, ואם האזרח נושא נשק במסגרת ההגנה המרחבית — לא כל שכן. שר הביטחון מצווה לעמוד בכל תוקף על שמירת עקרונות אלה, אחרת יהיו לנו שני צבאות, ואין צורך להכביר מילים כדי לציין את תוספת הסכנה שתהיה גלומה בהתפתחות כזו.

יצחק רבין, גם אם לא היה בשעתו שלם עם פירוק הפלמ"ח, חייב ללמוד לקח מבן־גוריון: צה"ל אינו יכול להתקיים עם צבא מתנחלים לצידו.

חמש הערות על המצב

מאת יואל מרקוס

1) "מדד מימונה"

בארה"ב רווחות רשתות הטלוויזיה ב"מדד נילסן", שיטה המאפשרת לקבוע את התוכניות ו/או הכוכבים הפופולאריים. אצלנו הועתקה השיטה בצורה משופרת ומשוכללת למימסד הפוליטי — כאן נקבע מדד הפופולאריות במימונה. כמו במדד נילסן, פעם בשנה מתייצבים הפוליטיקאים שלנו בחגיגות המימונה ומוכנים לכל מעשה ליצנות כדי לקצור תשואות: החל בחבישת "פסים" אדומים, דרך סיכון חייהם במנות מוגזמות של כלסטרול וכלה באמירת "תרבחו ותסעדו" בהגייה מרוקאית. כמדי שנה, היו גם הפעם תוצאות צפויות: ראש הליכוד קצר תשואות סוערות וראש העבודה קצר קריאות "בוז". תמיד תמיהני, כמה פעמים עוד יעבור שמעון פרס את הטלטלה הזו עד שיפסיק להביא את עצמו מדי שנה באותה צורה ובאותו מעמד. "אם לשפוט על־פי מדד המימונה", אומר לי מנהיג בינוני שקצר תשואות בינוניות, "הליכוד יקח אותה בגדול בבחירות". לא הייתי רוצה להגזר על כך. אלף: אנחנו לא במארוקו. בית: אין לליכוד שום מסר לעם ישראל (להוציא את תרבות התסעדו), מלבד דם, מהומות, אבנים, 62 ימי מילואים וחזות שבמוקדם או במאוחר נאבד את אמריקה כידידה. מפלגה אינה "לוקחת בגדול" מבלי שהיא מציעה דרך ופתרון. אני נותן לבוחר יותר קרדיט ממה שנותן לו הליכוד.

2) בנאליזציה של נושא

דבר מוזר קרה ביום רביעי: ה"ג'רוזלם פוסט" יצא בכותרת ראשית על "גל חדש של מהומות בעזה", בעוד שלא היה לכך זכר בכותרות שאר עיתוני הבוקר. היו או לא היו מהומות? הן היו. ומי שקרא את העיתונים בעיון מצא את פרטיהן משולבים בתבלאים של ידיעות אחרות בעמודים הפנימיים. מה שקורה להתקוממות בשטחים הוא מה שקורה לכל [illegible]: ככל שהיא נמשכת (והיא נמשכת) ומתארכת (והיא תתארך), כך היא מתחילה להיכלל יותר ויותר במחלקת הידיעות הבנאליות. יתרגלו אליה כאל כל הצרות האחרות שאנו חיים עמן. עוד חודשיים־שלושה, היא תהיה מאותם אירועים שיגרתיים שאינם עוד זוכים לכותרות. ביחוד זה יכול לקרות באמצעי התקשורת העולמיים, שאחרי שמיצו את היהודים ואת הדראמה שבכך, יתחילו לדווח על השטחים במסגרת המנה היומית של צרות עולמיות. בין קטע על עיראק־איראן והלחמות הקונטראס בניקרגואה לבין מהומות בדרום אפריקה ופיגועים בצפון אירלנד, יהיה גם קטע "היום בשטחים". שר הביטחון והרמטכ"ל הצודקים כשהם מדברים על מגמת רגיעה. הרגיעה אינה במהומות אלא בקצב המהיר שהתקשורת מתעייפת מאירועים מתמשכים. הפלשתינאים [illegible] שעת כושר, כשאינם מצליחים את היותם בראש החדשות כדי להכות [illegible] פשרה בעוד הם.

3) הדילמה של פרס ורבין

לראשי הליכוד אין שום דילמה. דעתם חד־משמעית: יש לדכא את המהומות ביד קשה. אך מי שמבצע את המדיניות הזאת הוא שר מטעם מפלגת העבודה. ההחלטות הקשות ביד דת, גירושים והריסת בתים, מתבצעות על דעת פרס ויצחק רבין. מדובר בשני ביטחוניסטים מבית מדרשו של בן־גוריון, המודעים שאסור שתהיה לערבים אשליה של היחלשות צה"ל ואובדן כוח ההרתעה שלו. וכך, למרות שהם בעד הסדר מדיני, הם יעשו הכל כדי שצה"ל ייצא מנצח במערכה הזאת. ויש באמתחתו של רבין עוד שורה של אמצעים שטרם הופעלו — מסגירת הגשרים ועד לצעדים כלכליים כבדים על האוכלוסיה, כולל מניעת יציאתם לעבודה בישראל — כדי לדכא את ההתקוממות בשטחים. מבחינתם זו צרה צרורה: אם ייכשלו בכך, יהיה זה כישלונה של מפלגת העבודה ותיסלל הדרך לשר ביטחון מטעם הליכוד. אם יצליחו במשימתם, ימצאו עצמם מסייעים לליכוד להמשיך את הקיפאון ולהוסיף להחזיק בשטחים. המלט בנעליהם היה מרגיש בבית.

4) דמוקרטיה משתוללת

שנים רבות הטיף עיתון זה בעד דמוקרטיזציה במערכת הפוליטית בישראל. מה זה (כך אמרנו) שכמה אישים — בגין בצד זה וגולדה וספיר בצד זה — יושבים בחדרים, מחליטים מי יעלה ומי ירד, מי יהיה רה"מ ומי יהיה או לא יהיה שר? יש לתת [illegible] (כך אמרנו) שכולם יבחרו בכולם. אך מה שקורה עכשיו מביא, לפחות אותי, להרהור שני: אם ליצורים הללו פיללנו? בשתי המפלגות קרה תהליך דומה: מרכזי המפלגות, האמורים להיות הגופים הבוחרים בהכל, גדלו מגופים קטנים לגופים אלפיטיים. שנים בחרו [illegible], או יכולו בשיניהם לבחור, כ־4,000 חברים. העיוות הוא קודם כל בכך שהם עצמם לא כל כך נבחרו בבחירות הפנימיות אלא מתוך [illegible], ומתעוררת השאלה כי הם שהם יבחרו את ראש [illegible]. העיוות השני הוא בכך שכל המבקשים להיבחר עוסקים בכל צורות הקנייה האפשריות: מארוחות צהריים (אני מכיר "ח"כ" שמקיים שלוש פגישות בצהריים כבר יום כבר שלושה חודשים), דרך קניות של אותה חבורת־מוקדנים וכלה בשיטה הישנה והטובה של קניית קולות על־ידי חלוקת משרות ומינויים. לא אתפלא אם עד למועד הבחירות לא יישאר חבר אחד במרכז ללא תפקיד או חברות במועצת מנהלים כלשהי. שיטת [illegible] הקנייה לא השתנתה, אך במקום שתופעל על תריסר אנשים, צריך לקנות ולהתמקח לאלפים. מאות "דרצים", מהם פוליטיקאים ידועים, אינם עוסקים אלא בכך. זה כל כך מכוער שכבר היום מתחיל להתגעגע לאותן ועדות מינויים סגורות שלא היו אמנם דמוקרטיות, אך ניתנו בכוחם לבחור אנשים נבונים לתפקידים נכונים ובוחר ומייצג יותר את העם מהגלריה [illegible] להיבחר בדרך דימוקרטית, כביכול.

5) כרזות השנה

ועדת הסמלים טקסה בבחירת כרזת יום העצמאות פלאקאט שעליו מצוירים 40 דגלי הלאום בצבעים שונים. [illegible] כרזת הגז [illegible]. יש בו [illegible] כל ההבלים הרדודים. [illegible] יש בו גז. שאפשר לבשל בו מקפה תורכי ועד שיפודים. הוא נייד וניתן להפעלה בכל מצב אוויר, [illegible] ועד אי־תנועה. כרזה המבטלת את רוח העם בשנת הארבעים לעצמאותו.

כשלון ההתקוממות בירושלים

מאת זאב שיף

אם יש מקום אשר לגביו ניתן לומר כי האינתיפאדה הפלשתינית שככה שם כמעט כליל ושהמתקוממים נחלו עד עתה כשלון, זהו אזור ירושלים רבתי. משטרת ישראל הצליחה להשיג כבר לפני מספר שבועות בעיר הבירה את מה שצה"ל לא השיג עדיין ביהודה ושומרון וחבל עזה על עריה, מחנותיה וכפריה. ההישג בולט שבעתיים משום שאפילו אדם אחד לא נהרג בפעולות ההרגעה באזור שבו מצויים כ־120 אלף תושבים פלשתינים. גזרת הפעילות היא אמנם צרה וקטנה יותר בהשוואה לשני האזורים האחרים, אך לעומת זאת הפעילות נגד המתקוממים בירושלים נתקלה בקשיים אובייקטיביים שאינם קיימים כמעט בשטחים המוחזקים. אלה נובעים [illegible] ואילו בירושלים [illegible] החוק הישראלי פעילות קיבוצית, למשל, סגירת קווי טלפונים, או מעצרים שרירותיים. אסור לדוגמה להעביר עצורים מאזור ירושלים למעצר בשטחי הגדה ועצור מירושלים יש להביא בפני נשיא בית המשפט המחוזי.

בשטחים המוחזקים צה"ל שליט בלעדי בהחלטותיו ואילו באזור ירושלים היה על משטרת ישראל לתאם בין גורמים רבים שלכל אחד מהם יש קול חשוב. החל מעיריית ירושלים, משרד ראש הממשלה, משרד המשפטים והפרקליטות, שרות הביטחון הכללי וכלה בשופטים שגילו עצמאות, לעיתים בעלי גוון פוליטי. למשטרה אין גם כל הציוד שיש לצבא — למשל מסוקים, התורמים מאוד בעת שרוצים להעביר במהירות תגבורת ממקום למקום.

***

ההתמודדות עם המתקוממים לא היתה נקיה משגיאות גם באזור ירושלים. אך ברגע שנתגבשה השיטה הצליח הפיקוד לתקן את הטעויות. הכל פעלו תוך ידיעה כי עיני העולם נשואות לבירת ישראל שהיא עיר מעורבת. היה ברור כי המתקוממים רוצים להוכיח קבל עולם כי הצליחו להפריד מחדש את שני חלקי העיר, ליצור מחדש את הקו הירוק בין השכונות היהודיות והערביות. וכמעט שהצליחו בכך בשלב ראשון. את ההצלחה יש לרשום לזכותה של משטרת ישראל, אך היא לא היתה לבד.

בלא סיוע הדוק מהשב"כ הדברים לא היו זזים. התיאום עם משרד ראש הממשלה האחראי ועם העיריה היה חשוב והוא הושג בין היתר משום שראש הממשלה יצחק שמיר הטיל את כל כובד משקלו להכרעה מהירה של ההתקוממות בבירה. במשטרת ישראל בלטו שני אנשים, מפקד המחוז תת־ניצב יוסי יהודאי והמפקח הכללי של המשטרה דוד קראוס שהיה מעורב מקרוב באירועים. יהודאי אמר [illegible] אנשים [illegible] בהפרות סדר של הטלת אבנים והתפשה מסוג חדש.

ההתקוממות בירושלים החלה רק עשרה ימים לאחר שבשטחים המוחזקים להטה האינתיפאדה. בראייה לאחור ברור כי היה זה תמים לחשוב שאש"ף לא ימקד מאמץ בירושלים ולכן התגבור הקל [illegible] זה היה משגה. היום ידוע כי אש"ף העביר לירושלים כמה עשרות אנשים מעזה וחברון, ששמות רבים מהם ידועים. אלה הצליחו לארגן קבוצות של צעירים וב־19 בדצמבר הפתיעו את המשטרה בהתנפלות על בנקים ומוסדות בעיר המזרחית. מה מאד הצליחו מארגני ההתקוממות לגרום לשובתיהם כ־5000 איש. ב"יום השלום", ב־21 בדצמבר, הפתיעו שוב כאשר גרמו להתלקחות בעת ובעונה אחת בכל הכפרים והישובים הערביים מסביב לירושלים.

גם אחרי שלב זה היה התגבור הדרגתי ואיטי מדי. השמיכה התגלתה כקצרה מדי. השוטרים רצו מאזור אחד לשני והתחושה מבלי שהשיגו הרבה. כאשר המתקוממים [illegible] לסגור ישוביהם במחסומי אבנים, העתיקה המשטרה בצורה עיוורת את מה שעושה צה"ל בגזרה הערבית: סוללות עפר אל מול המחסומים. כך רצו להעניש את המתקוממים ותומכיהם מבלי לחוש למעשה כי הם נותנים יד בקביעתו מחדש של קו הגבול בין החלקים היהודיים והערבים של ירושלים רבתי. עבדו כשבועיים עד שהבינו את הטעות ושבו להסיר את הסוללות שהקימו.

העצה הרעה ביותר שקיבלה המשטרה היתה זו המוכרת כ"לתת לערבים להתבשל במיץ של עצמם". שוטרים נמנעו מלהיכנס לישובים ערבים וחשבו כי הפרות הסדר יצטמצמו למקומות אלה. התוצאה היתה הפוכה. צור בהר, למשל, הפכה לאקסטריטוריאלית הקיצונית, [illegible] הם גורמים פליליים, השתלטו על המקום. כשאלה ראו שהמשטרה אינה מגיעה אליהם, העזו ויצאו לתקוף שכונות יהודיות. כך הגיעו לתלפיות מזרח ועוד. כמה מאות מסיתים הצליחו להשתלט על עשרות אלפים והמתקוממים כמעט שינו את מסרתם בבירת ישראל. ניכר היה כי למשטרה חסרה עדיין תפישה כוללת של מלחמה בהתקוממות בכל האזור.

גם בהר הבית נעשתה בתחילה טעות כאשר השוטרים נכנסו עמוק מדי. המול שלמדו מכך לקח ומנעו מהמתקוממים לגרום להתנגשות גם בכנסיית הקבר. בשני המקומות הללו יש, אגב, לאנשי הדת השפעה מכרעת. בנוסף לכך נגרמו בעיות בגלל גישתם של כמה מהשופטים [illegible] החשודים בהסתה והטלת אבנים. היו שופטים שתבעו כי קצין מבחן יבדוק כל מקרה של נער חשוד. סירבו להאריך לעיתים מעצר מעל ל־48 שעות והחקירה לא יכלה להתקדם ולהסתיים.

התפנית חלה ב־21 בפברואר כאשר הוחלט להפעיל מאסה של כוח. לעיר הוזרמו עד כאלף שוטרים ובסך הכל הופנו לטיפול בהפרות הסדר בלבד כ־1550 שוטרים. מספר החוקרים תוגבר בהרבה. הושג גם תיאום טוב יותר עם הפרקליטות והבנה בבתי המשפט. ההישג היה שכוח גדול זה לא נזקק לשימוש באש והיה ושלא היו בירושלים רבות נפגעים מכדורים רגילים. לא היה אף הרוג — דבר שסייע להרגעת הרוחות בהמשך.

האפשרות לירי היתה קיימת אך כל שוטר ידע כי יהיה חייב לשכנע בנחיצות הדבר לא את מפקדו, אלא שופט. הטיפול בשטח נעשה באמצעות שיטור תקיף. נטפלו לכל הפרה החל מתגרת הגורות ברכב ורשיונות רישוי וכלה בהקפדה על הוצאה לפועל של כל החלטת בית משפט ישנה. מרבית מנהיגי ההתקוממות נעצרו.

בתחום אחר לא הצליחה המשטרה, היא השביתה הכללית בעיר המזרחית. זו נמשכת כבר כמה חדשים. בינתיים הולך [illegible] חלק מהתגבורות. החיים לא חזרו לגמרי למה שהיו לפני ההתקוממות וגם אין לצפות לכך.

אפגניסטן — נצחון עם סימני שאלה

מאת אליהו סלפטר

הסכם השלום באפגניסטן, שהושג בין ארה"ב ובריה"מ בתיווך מעורר חששות שהמדובר בעצם בהבנה בין מעצמות־העל על סיום המעורבות הצבאית הסובייטית אך לא בסיום המלחמה. ההסכם ישנה את צורת הלחימה ותנאיה, אך לא ישים קץ ללחימה. המורדים שבסיסם בפקיסטן, הודיעו שימשיכו בפעולותיהם עד להפלת ממשלתו של הנשיא נג'יבולה, בן חסותם של הסובייטים, ויש הצופים "לבנוניזציה" של אפגניסטן אחרי צאת החיילים הסובייטיים.

ההסכם, שהושג בתיווך בין נציגי פקיסטאן, שדיברו בשם המורדים, לבין נציגי ממשלת אפגניסטן הפרו־קומוניסטית, בתיווך דייגו קורדובז, נציג מזכ"ל האו"ם, קובע דברים בשם המורדים, אך למעשה מחייב רק את וואשינגטון ואת מוסקווה. מדובר על הוצאת כ־120,000 חיילים סובייטים, כנראה עד סוף השנה, התחייבות הדדית של הפסקת סיוע צבאי לשני הצדדים, השלמה אמריקאית עם הקמת "אזור בטוח" סובייטי, עקרון עריכת בחירות חופשיות שיקבעו את ממשלתה החדשה של אפגניסטן, החזרת כ־5 מיליון פליטים — וכל זה בערבות ארה"ב ובריה"מ שהתחייבותן מצטרפות לחתימת הצדדים העיקריים (או נציגיהם).

ההסכם, עם כל מגבלותיו, הוא נצחון לארה"ב שעזרתה למורדים שיכנעה את מוסקווה כי אין סיכוי לדכא את המרי במחיר מתקבל על הדעת. והוא גם נצחון למורדים שלחימתם העיקשת במשך שמונה שנים היתה הגורם העיקרי שהעלה את מחיר המעורבות הסובייטית ושיכנע את וואשינגטון להגדיל את אספקת הנשק למורדים שהפכו את עלות המשך המעורבות הסובייטית לבלתי נסבלת מבחינת מספר האבידות (12־15,000 הרוגים), הנטל הכלכלי (מיליארדי דולרים לשנה) ופוליטית (מורת רוח ואבדן יוקרה במדינות מוסלמיות). והיה זה גם הישג בשביל מזכירות או"ם שמאמצי התיווך שלה עזרו הרבה להתגבר על עיכובים והפסקות במו"מ בין הצדדים.

הכשלון הסובייטי

הכשלון הוא קודם כל של בריה"מ אשר צבאה, בדומה לכוחות האמריקאים הגדולים בהרבה בעשור הקודם בוויטנאם, לא הצליח — למרות נשקם וציודם המודרני המתוחכם — לגבור על כוחות גרילה פרימיטיביים אך נחושים יותר. אך גם פקיסטן לא יכלה להתבדר בהישג כרצונה. לא התקבלה דרישתה שלפני חתימת ההסכם תוקם באפגניסטן ממשלה הכוללת את נציגי המורדים, כדי שבריה"מ ובובותיה המקומיות לא יוכלו להפוך את תקופת המעבר לביצור שלטונו של נג'יבולה. הפקיסטנים [illegible] בגלל המשך הקרבות לא יוכלו כ־3.5 מיליון הפליטים שבאו לפקיסטן (ועוד כמיליון שברחו לאיראן), לחזור לבתיהם ובכך [illegible] את ארצם מהנטל הכבד.

פרשנים במערב אירופה העירו כי פירוש ההסכם הוא ששתי מעצמות־העל משאירות את המלחמה בידי נציגיהן בשטח, תוך המשך הסיוע לבני חסותן. גם זה, כמובן, עדיף על המלחמה שיכלה לגרום לעימות ישיר בין המעצמות.

גורבצ'וב מודע שהנסיגה שהצטיירה כ"התקפלות" ביורוקראלית סובייטית רצינית ראשונה מאז סיום מלחמת העולם השניה הספק עוד נשק למתנגדיו השמרניים בפוליטביורו ובצמרת המפלגה. [illegible] שהחיילים הסובייטים התחלפו באפגניסטן אחרי [illegible] שירות אחת.

כשמשמע מכך שבשמונה שנים הגיעו כמיליון גברים סובייטים צעירים במלחמה הכושלת. פירוש הדבר שלחלק עצום מהמשפחות בבריה"מ, וביחוד באוכלוסייתה הרוסית, יש נגיעה והיכרות אישית עם הכשלון האפגני ועם ההתמרמרות על אלפי ההרוגים, מצד אחד, ועל העדר העזרה (או אפילו אהדה) כלפי הנכים ושאר ותיקי המלחמה. מעבר לאפשרות שהשמרנים יאשימו את גורבצ'וב בנסיגה ללא [illegible], הם יכולים גם לטעון שבלי ה"גלאסנוסט" לא היו הכשלון והשלכותיו מגיעים לביטויים כה גלויים ולידיעה כה רחבה בציבור.

ספק אם זה נכון כשהכשלון הוא בסדרי גודל שבהם מדובר. אך גורבצ'וב, יש להבין, סבר שסכנות אלה קטנות מהמשך ההסתבכות בהתמודדות עם המלחמה. השאלה הנשאלת עתה בבריה"מ — "איך הסתבכנו?" עוזרת לגורבצ'וב. העובדה שהמנהיגים הבכירים של סוף שנות השבעים (להוציא את גרומיקו שהוא כעת בתפקיד כבוד של נשיא) שקיבלו את ההחלטות, נמצאים עתה בגמלאות או הלכו לעולמם. מוסקווה מתחילה גם לצמצם את ההפסדים בנסיגה ואף להפיק ממנה רווחים פוליטיים: היא מנסה ליצור תנאים בשטח שיתנו סיכוי לקיים בקבול ממשלה הנוחה לבריה"מ, ובכוונתה ליצור "אזור בטוח", בצד האפגני, לאורך גבולה; היא מקווה להפגין בהתנהגותה עם ארה"ב כגורם מכין שלום באזור ומעמדה המיוחד כמעצמת־על. יתכן שתבקש לתת לזה ביטוי בשיחות שלה במוסקווה בעוד ימים מספר ובוועידת הפיסגה בין רייגן וגורבצ'וב בקיץ הקרוב.

הממשל האמריקאי רואה בהסכם באפגניסטן ניצחון לארה"ב ולדוקטרינת רייגן בייחוד זה. לדעתו, המדיניות שהעניקה סיוע לקבוצות מורדים אנטי־קומוניסטיים [illegible], והוא לקח שחברי הקונגרס המתנגדים לסיוע ל"קונטראס" בניקרגואה צריכים ללמוד ממנו. אין ספק שיש חשיבות היסטורית במדרגה ראשונה לכך שבריה"מ נאלצת, בפעם הראשונה, לצאת ממדינה עליה השתלטה מאז מלחמת העולם השניה. יש לכך קשר להתערערות המעמד הסובייטי־קובני באנגולה או לנכונות אתיופיה להציג תהליך דמוקרטיזציה בניקרגואה. באפריקה ובאמריקה הלאטינית [illegible] סובייטיים שיש גבולות [illegible] שמוסקווה מוכנה לשלם עבור קיום המשטרים האלה. אך אם וואשינגטון חושבת שהמשטר שיקימו המורדים האנטי־קומוניסטיים בקאבול יהיה אוהד במיוחד לה, היא עלולה להתאכזב מהר מאד: רוב קבוצות המורדים האפגנים הם [illegible] פונדמנטליסטיים קיצוניים אשר בכוונתם ליצור באפגניסטן רפובליקה איסלמית־חומייניסטית. שתהיה רחוקה מאד מהמדינה הדמוקרטית פרו־מערבית שארה"ב היתה רוצה בהקמתה.

هكذا عن الاصل

מקורות מדיניים / עקיבא אלדר

האינתיפאדה כתעמולת בחירות

אחרים סנה, לשעבר ראש המינהל האזרחי, לא הצליח להשתחל אל רשימת המתמודדים על מועמד מניף השרון של מפלגת העבודה בבחירות לכנסת. סנה הגיע, ואין זה מקרה, אל צוות היועצים המתכנס מדי שבוע בלשכתו של שמעון פרס. מנהיגי מפלגת העבודה ויועציו מבינים שדווקא האזרחים היהודים בארץ ישראל שבהם לא יתקיימו בחירות לכנסת (פרט למתנחלים), הם אלה שיקבעו את גורלן. בראשית האינתיפאדה האמינה החבורה הזו שסוף סוף יבין הציבור שהסטטוס קוו נוסח שמיר אינו תרופת פלא מדינית.

בשבועות האחרונים הורדת אליהם ההכרה שמהומות, כמו שאמר השבוע השגריר תומס פיקרינג, מחבבות על הבריות תרופות מסוכנות הרבה יותר מגלולות "הרגעה" של דוקטור יצחק שמיר. אחרי שפרס התחלק מתמיכתו הירושלמית, אחת מני עשרות שביצוע התרוצץ בלי לאות, בשקריאות הבוז הישנות שוב רודפות אותו, נישא באותו מקום מאיד כבא על כפיים. מצביעי הליכוד שאליהם פונה מפלגת העבודה אינם מתעניינים בהבדל בין ועידה בינלאומית כופה לבין ועידה סמכותית או באבחנה בין אש"ף לבין "פלשתינאים אותנטיים". הם רוצים שהממשלה תעשה סדר בכפר ביתא ובכביש ירושלים־רמאללה וגם ברחוב סלאח א דין בירושלים.

לא איכפת להם כל כך אם הממשלה תבחר לעשות זאת בעזרת בולדוזרים שימחקו כפרים ערביים או על ידי גירושים המוניים עד כדי טרנספר. הם מתבוננים בין דרכו של אריאל שרון לבין תורתו של הרב כהנא ומציאת הבדלים קשה עליהם מיום ליום. איש לא ישכנע אותם שועידה בינלאומית תחיש את הפתרון. נהפוך הוא: שולץ ופרס הם אלה שרוחקים בישראל להתייצב לוועידה, ושולץ הוא גם זה שדובריו מגנים את ישראל על גירושם והריסת בתיהם של אריבית.

שמיר אמר השבוע לשר החוץ של קוסטה ריקה רודריגו מדריגל המבקר בארץ כי השקט יחזור בקרוב לשטחים, דבר שהוא תנאי לכל התקדמות למו"מ לשלום. עד

אז, פסק ראש הממשלה – "באלימות לא ישיגו מאיתנו דבר". הפרוע בכפר ביתא גדר את פרס למצב דומה. "נגדע את היד הרצחנית" הוא מיהר להכריז בטרם ידע כי אפשר שהיד היא יד יהודית, של רומם אלדובי הנאבק על חייו. תגובתו של פרס היא סימפטומטית לאווירת המבוכה השוררת בצמרת מפלגת העבודה אל מול שרון וחבריו המזובים בשר הבטחון יצחק רבין.

הטפת המוסר של דוד לוי שהתגוררה בשרון בדברי גנאי לצבא ובהצעת "פתרונות ציוניים הולמים", כמו גם הצהרתו של שמיר כי "בדרך כלל" יודע צה"ל להתרחק מהוויכוח הפוליטי, מעידים כי גם הליכוד מודאג – למרות שהם מתאמצים, כמו במקרה ביתא, להוגנת כאופוזיציה. יש להם הרי חלק מרכזי באותו שלטון שאינו מצליח לסכל "פוגרומים". גאולה כהן, רפול וכהנא לא ישכחו להזכיר את תרצה ז"ל ביום פקודה וישיבו נגד מפלגה שלא הצליחה אפילו להקים התנחלות על שמה.

הסקרים שמזמינות שתי המפלגות הגדולות מאשרים את התחושות האינטואיטיביות הרווחות

שמיר: לא באלימות

אצלן – המפלגות הקטנות מהימין מכרסמות בליכוד ואילו המערך אינו מצליח להעביר אליו בוחרים מהליכוד ומאידך גיסא, מאבד מצביעים

יהודים לשמאל הציוני ומגזר ערבי גדול הנוטה יותר ויותר אל השמאל הלאומני. בהעדר פתרון מדיני קרוב שיביא רגיעה בשטח מיוחלים במפלגת העבודה לרגיעה מהירה בשטחים, על מנת שהקולות הצפים בין ימין למרכז יספיקו לשכוח את טעותיו של שרון על מחולי הבטחון של רבין. מן העבר השני מקווים בעבודה כי הזמן ישכיח מהמתנדבים בין המערך לרץ את מדיניות המכות של רבין.

במפלגת העבודה טרודים הכל בבחירות הפנימיות שיקבעו במידה רבה את דמותה החדשה או החדשה־ישנה. מתחרים מקרב היונים הבוראשם יוסי ביילין חוששים כי גם מפלגתם פנתה ימינה עם האינתיפאדה. עד סוף החודש הבא הם יהיו עסוקים בהתכתבות עם חברי מרכז ובמסיבות הבר מצווה של ילדיהם. המנהיגים, פרס ורבין מזה, שמיר, שרון ולוי מזה, יעסקו בתוך כך גם באיתור שיטות יעילות "להחזיר את הסדר". אין עוד ספק שישיקולים מפלגתיים והבחירות בישראל כבר מכתיבים את ההתנהגות התגובות בשטחים הכבושים על ידה.

עדות למלחמה ולשלום

"תמצא בספר שהמוטו שלי היה עקבי מאז 1947, ולא "מה להשיג" כפי שטוענים כלפי" מעיד אברהם טמיר על ספרו שייצא בקרוב, לאחר מסע תלאות ארוך בוועדת השרים לאישור ספרים של עובדי ציבור. "הרמטכ"ל אומר שיש תוכניות מגירה להערכות בעקבות הסדר מדיני – מנין הן צמחות אני הכנתי אותן באגף תכנון" – אומר מנכ"ל משרד החוץ "אבל אותי כבר לא מעניין הספר הזה. אני כבר עובד על הספר הבא שרציתי לקרוא לו "עדות למלחמה ולשלום", אבל קיבלתי את עצת העורכים להכתיר אותו "חייל מחפש את השלום". הוא יספר על המגמות הדמגוגיות הסטוריות לשלום ועל המחיר ששילמנו על כך".

בשל נסיונו הארוך של טמיר, בעיקר בהבנות לקראת הסכם קמפ דיוויד ושיחות האוטונומיה הוא גורס. לשיחות האחרונות עם מזכיר המדינה ג'ורג' שולץ בירושלים. בלשכת שר החוץ נזכרו בו כאשר הצורך ביקש ניירות עמדה על הסדר ביניים והזיקה בינו לבין הסדר הקבע. "הסכמי קמפ דיוויד נכשלו לא בגלל מחלוקת על אדמות ומים, אלא בגלל הפער בין הקונספציה המצרית שראתה באוטונומיה תקופת מעבר למדינה פלשתינית או לפתרון הקשור לירדן, לבין תפישה ישראלית שראתה באוטונומיה שלב מעבר לסיפוח" מעיד מי ששירת או לצד עזר ויצמן ואריאל שרון. "היום ברור שאין פתרון של אוטונומיה חד־צדדית שתאפשר לישראל להחזיק את הפלשתינאים תחת כפייה בכוח צבאי. לא צריך סתם לצעוק אני בעד קמפ דיוויד. זה לא מספיק".

טמיר מאמין כי נוצר מחדש מכנה משותף שבאמצעותו אפשר לקדם את העניין המדיני – ועידה בינ"ל עם משלחת משותפת של ירדן והפלשתינאים. "הלוחמה נגד האינתיפדה היא מכנה משותף לא רק לנו, אלא למתנה ערבי שלם שמעוניין למנוע את התפשטות הגורם הזה. מה הפתרון? האם עד שלא יהיה שקט מלא ולא יסכימו לגבולות שלנו – לא נשב איתנו זה תנאים מוקדמים. מה שפרס בנה יחד עם לוח הזמנים של שולץ, הם אלמנטים לנהל עליהם משא ומתן ללא תנאים מוקדמים. יש סיכוי לכך, גם עם סוריה. אם מקבלים את החלטה 242 כבסיס.

"ההתקוממות בשטחים מצמיחה הנהגה פלשתינית, שאינה עומדת מחוץ לשתף פעולה עם ישראל. אולם יוצרת בעיות לאש"ף וגם לירדן ומכאן המכנה המשותף הפותח הזדמנות להסדר עמם. בעוד שנה־שנתיים לא יהיה מצב נוח יותר, לא יהיה עוד סטטוס קוו, כי כולנו נידרדר".

טמיר התמנה השבוע לצאת לדמות להמשך השיחות על טאבה ולפגישות עם פקידים מסין ומבריה"מ: "אני מציע לחכות עד מאי – החודש שבו צריך להיפתח תהליך מדיני. הערכתי שבחודש הבא – אם לא תיפתח ועידה בינ"ל – תהיה כתובת על הקיר שתוקף מרדע זה קרוזו" וזה יישאר בתודעה של כולנו. תוכנית שולץ תתחיל. אין לי שום ספק שהתהליך יתחיל כי אין שום דרך אחרת. יש מספיק כוחות, באזור, ובעולם, שיעשו הכל שהסטטוס קוו לא יישמר".

יועץ משפטי שווה שופט מחוזי

על סדר יומה של ועדת השרים העוסקת בקריטריונים של תנאי שכר לפקידות הבכירה (כן, יש ועדה כזו) הונחה השבוע הצעתם של שרי החוץ והבטחון להשוות את תנאי השכר והגימלאות של היועצים המשפטיים במשרדיהם לאלה של שופטי בתי המשפט המחוזיים. הוועדה החליטה לדחות את הדיון עד לשובו של שר האוצר משה נסים ארצה, על מנת לאפשר לו להעיר את הערותיו. יש לצפות כי שר האוצר יסתייג מההצעה, כשם שנהג אחד מקודמיו לפני מספר שנים – הסתייגות שהביאה לביטולה של החלטה דומה כאשר המועמדים לדרג שופט היו אליקים רובינשטיין (משרד החוץ) ומשה כהנובסקי (או הגם היום היועץ המשפטי של משרד הביטחון) וכן גם היועץ המשפטי של משרד האוצר אריה מינקובסקי.

אולם בעוד ששני הראשונים יצאו מן העניין בידיים ריקות, זכה האחרון לתנאי שכר וגימלאות כשל סגן שר או מנכ"ל. מינקובסקי פרש בינתיים והיה למנכ"ל חברה ממשלתית. עתה החליטו השרים שמעון פרס ויצחק רבין להגיש את הצעה להעניק ליועצים המשפטיים במשרדיהם – כהנובסקי הנצחי והזבי סייבל שהחליף את רובינשטיין – תנאים משופרים.

גם הפעם היה זה דווקא איש הסמוך על שולחנו של האוצר (המפלגה הליברלית) שכבר זכה להימנות עם המיוחסים. הוועדה אישרה למנהל רשות החברות הממשלתיות זאב רשאה תנאי שכר וגימלאות כשל מנכ"ל משרד ממשלתי. ועדת השרים החליטה להעניק לו באותן אישי תנאים שווים לאלה של מנהלים כלליים במשרדי הממשלה.

מסדרונות מפלגתיים / אילן שחורי

רגע האמת של המפד"ל

ביום ראשון עתיד להתכנס מרכז המפד"ל, המונה כאלף חברים, לישיבה מרתונית, ובשני סיבובי בחירה לקבוע את הרכב רשימת המפד"ל לבחירות הקרובות לכנסת. המפד"ל תהיה בכך המפלגה הראשונה הקובעת את הרכב רשימתה לכנסת. בשלושת החודשים הקרובים עומדים להצטרף אליה כל יתר המפלגות.

מאז המהפך הפוליטי ב־1977, סובלת המפד"ל ממשבר פנימי חמור, שבא לידי ביטוי בכוחה האלקטוראלי בכנסת. מ־12 מקומות בכנסת, הצטמקה המפד"ל בתוך עשר שנים לארבעה מושבים בלבד. לאחר הבחירות האחרונות יזם מי שהיה מזכ"ל המפד"ל דאז, השר זבולון המר, את הקמת הוועדה לשיקום התנועה. אלו ביקשו מסקנות והמלצות רבות. חלקן יושמו, חלקן נדחקו אל מתחת לשטח. מוסדות התנועה נבחרו מחדש, אנשים מאלו שעמדו בראש התנועה פינו את מקומם, ולכאורה התנועה עמדה לפתוח דף חדש בתולדותיה. אולם חברי ועדת השיקום התפטרו מתפקידם ברעש גדול. תנועת מצ"ד שבה והתאחדה עם המפד"ל, אך עד־מהרה, למרות מספר חבריה הקטן, הצליחו אותם מאנשיה להתברג לצמרת ולהשפיע על קיצוניותה של התנועה.

במספר ועידות אידיאולוגיות היו אלה אנשי מצ"ד שהוליכו את התנועה לקבלת חוקה חרדית ימנית יותר. רבים בתנועה התייאשו מהניסיון להבריא את המפד"ל.

אין עתה ספק, כי גורלה של המפד"ל, אולי יותר מכל מפלגה פוליטית אחרת, ייחרץ על־פי הרכב רשימתה לכנסת. אין תימה, שבשבועות האחרונים בית מרכז המפד"ל דומה לירדה רותחת. עשרות ישיבות עד אחר חצות, כנסים שהתפרעו ופוצצו, איומי טלפונים והתחזות, עסקות מעל השולחן ומתחתיו. הדבר הגיע עד כדי כך, שיו"ר ועדת הבחירות בתנועה, יהודה בן מאיר, החליט שלא לקחת כל סיכוי ושכר את שירותיה של "חברת אמן", חברה פרטית שתנהל עד לפרט האחרון את ישיבת המרכז מחרתיים, את הליכי בחירת המועמדים, ואת ספירת הקולות.

42 חברים הגישו את מועמדותם לרשימת המפד"ל לכנסת. הבחירה והמועמדים תתקיים בשני סיבובים נפרדים. בראשון יסמן כל חבר מרכז שישה שמות, והם 18 שיזכו לראשונים, הם אלו שיתמודדו בסיבוב השני, כי ייקבע אופי הרשימה. בסיעת הצעירים, המועמדים הבולטים הם זבולון המר ויהודה בן־מאיר, שעד לרגע האחרון לא היה בטוח אם רצונו לרוץ לכנסת. סיעת מצ"ד, לאחר התפלגותו של השר יוסף שפירא, מרכזת את כוחה במזכ"ל התנועה, הרב יצחק לוי, ובאיש גוש אמונים, חנן פורת. סימן השאלה הגדול היא סיעת למיפנה, שהיתה בעבר המובילה במפד"ל. היום מפולגת הסיעה בין רפאל בן־נתן, המבקש להחזיר לרשימה את הח"כ לשעבר אברהם מלמד וח"כ דוד דנינו, לבין גזבר המפד"ל, אהרון קפילוביץ, המריץ את ראש עיריית טבריה, יגאל ביבי, ויו"ר מחלקת החינוך בגולה בהנהלת הסוכנות, יצחק מאיר.

בסוף השבוע העריכו במפד"ל כי בשלישיה המובילה של התנועה, יתברג נציג אחד מכל סיעה גדולה, לפי הרכב משוער של זבולון המר, יגאל ביבי, וחנן פורת.

ביבי נחשב היום במפד"ל ככוח עולה, ודמות פוליטית מתונה, העשויה לשנות מעט את האופי הקיצוני שהודבק בשנים האחרונות לתנועה. לשישיה הראשונה פונים גם את יהודה בן־מאיר, נציג התומכים שמירתו בן־נתן, הרב יצחק לוי, או יהודית הכהן, מתחת לפני השטח טוענים במפד"ל, כי אם בשלישיה הראשונה לא יתברג נציג אחד משלושת הסיעות הגדולות, אזי סכנת פילוג מוחשית מאיימת על המפלגה.

בתוצאות הבחירות, שיתבררו רק ביום שני לפנות בוקר, יתברר גם מה כוחו האמיתי של ח"כ אבנר שאקי, המפזר הודעות בכל רחבי הארץ כי בכוחו לכבוש את צמרת המפלגה. ניתוח ריאלי של תמונת המפד"ל משאיר כיום את שאקי מחוץ לראש הרשימה, כמו גם את הח"כ הנוסף דוד דנינו. הידה אמורה היא כוחו של שמריה ברנצוז, יו"ר ארגון המורים הדתיים, הנחשב לכוח עולה בתנועה והנהנה מתמיכה גדולה של התימנים ועדות המזרח במפלגה. בבחירות שהיו לפני כשנה ללשכת המפד"ל, זכה ברנצוז במקום הראשון, לפני יהודה בן־מאיר.

אין ספק, שעיקר המאבק הפוליטי במפד"ל יתקיים ביום ראשון בין שני סיבובי הבחירות. כשהסיעות השונות ינסו להגיע להסכמי תמיכה ביניהן. כבר עתה ידוע, למשל, כי הח"כ לשעבר אליעזר אבטבי, המשמש כמזכ"ל הפועל המזרחי, חתם על הסכם עם רפאל בן־נתן, שתמורת תמיכה בבחירות יתמנה מתפקידו בפועל המזרחי, כדי שבן־נתן יקבלו בשנית, לאחר שהודח ממנו לפני כשנתיים.

הסקר הסודי

מטרתה הגדולה של המפד"ל – לחזור לכוח של 12 מקומות בכנסת, אולם גם האופטימיסטים הגדולים ביותר אינם מאמינים כי התנועה תצליח בבחירות הקרובות להשיג יותר משישה מנדאטים. כחלק מהכנות המפד"ל לקראת המאבק על קולו של הבוחר הדתי, הזמינה התנועה "סקר סודי" אצל המכון סמית, שהתבקש להגדיר את עמדותיו של הציבור הדתי בארץ.

סמית הגיש לפני ימים מספר את תוצאות הסקר ליהודה בן מאיר, יו"ר מטה הבחירות במפד"ל, שהחליט מיד לגנוז אותו, לפחות עד לאחר הבחירות הפנימיות, כדי שלתוצאותיו ולמסקנותיו לא תהיה השפעה בעת הבחירות. בשבוע הבא, מיד לאחר שתיקבע הרשימה לכנסת, יתקיים הדיון הראשוני בסקר, שעשוי להוות את ה"אורים והתומים" של המפד"ל לקראת הבחירות.

הסקר הסודי נערך בחודשים האחרונים ב־2,400 בתים, והשתתפו בו במילוי השאלונים 931 איש שהגדירו עצמם כדתיים. בעקבות מימצאי הסקר, הגדיר המכון סמית את קהל היעד והמטרה למפד"ל, את הנושאים העתידיים למשוך קולות למפלגה, וסימן נושאים עיקריים שאותם מצפה הציבור הדתי לקבל ממפלגה דתית.

אחת המסקנות העיקריות בסקר היא, כי רובו של הציבור הדתי במדינה נוטה מהמרכז ימינה בהשקפת עולמו, ואין הוא מצפה שהמפד"ל תהפוך למפלגה יונית. יחד עם זאת, קובעים עורכי הסקר כי למפד"ל יקל לשכנע ציבור דתי שתמך עד היום במפלגת העבודה או תנועת השמאל, לחזור ולתמוך במפד"ל, מאשר ציבור דתי שתמך והצביע עד היום במפלגות הימניות כמו הליכוד, התחיה ותנועת כך.

בין ארנס למוטה גור

החלטתו של ראש הממשלה יצחק שמיר להחזיר את ח"כ משה ארנס לממשלה, הביאה אולי להצלתו הפוליטית של מוטה גור. שרבים במפלגת העבודה החלו לספוד לקריירה הפוליטית שלו. שובו של גור לממשלה, כמו שובו של ארנס, יקפיץ מחדש את מניותיו הפוליטיים, ועשוי להעניק לו מקומה רצינית בבחירות על הרכב רשימת העבודה לכנסת.

השנתיים האחרונות לא היטיבו עם מוטה גור. מאז פרש מתפקידו כשר הבריאות, עם ביצוע הסכם הרוטציה, הוא נכשל כמעט בכל מאבק פוליטי מפלגתי שבו היה קשור. הבולטים שבהם: המאבק על ראשות הסוכנות, ומעמדו בסולל בונה.

גור חוזר עתה לממשלה, וביצבת – מבחינה ביטחונית פנימית – באחת מתקופותיה הקשות ביותר. ניסיונו הביטחוני כרמטכ"ל לשעבר, והיותו רגל בקו יוני מרכזי, יחזירו את גור לכותרות, ואולי יתנו סיכוי מוחשי לתוכניתו הישנה לכבוש את הנהגת המפלגה.

מסתבר, כי מצבו של ארנס אינו שונה הרבה ממצבו אליו נקלע מוטה גור. ערב החלטת הממשלה בדבר הפסקת פרוייקט הלביא, נחשב ארנס כאחד המועמדים העיקריים לרשת את שמיר בראשות תנועת החרות. פרישתו מהממשלה הביאה לאיבוד מעמדו הפנים תנועתי. מקורביו של ארנס יעצו לו לשוב לממשלה עוד לפני חודשים מספר, אך הוא העדיף לעמוד על זכויות בקביעות, דבר ששמיר לא הצליח להשיג משמעון פרס.

רק עתה הבין ארנס, כי אם לא ישוב לממשלה, הוא לא יפעל בזירה הפוליטית מתוך מעמד בכיר, וקטנו סיכוייו וייפגע מעמדו בצמרת התנועה.

מתי ייבחר ראש חרות?

לאחר הפסקה של למעלה מחצי שנה, עתיד להתכנס ביום ראשון – בעוד כעשרה ימים – מרכז תנועת החרות. על סדר היום: דיון מדיני בעקבות ביקוריו של מזכיר המדינה האמריקאי ג'ורג' שולץ במזרח התיכון. אולם בלשכת ראש־הממשלה נעשים בימים אלה מאמצים לשכנע את יתר שרי התנועה הבכירים, לאפשר באותו מושב גם את בחירתו של שמיר כיו"ר תנועת החרות וראש רשימתה לכנסת הבאה.

שמיר, שעד היום התנגד לכינוס המרכז, חרף הלחץ הרב שהפעיל השר אריאל שרון, המכהן כיו"ר המרכז, שדרש לדון בתוכנית המדינית, אינו זוכה להענות גדולה מצד סגן ראש הממשלה דוד לוי. לוי ומקורביו עומדים בראש המתנגדים לקבוע כבר עכשיו את העומד בראש רשימת הליכוד, ועקב זאת גם להקדים את הבחירות הפנימיות לכנסת. לוי מעדיף לדחות את ההחלטה קרוב ככל האפשר למועד הבחירות, בתקוה שאולי עד אז משהו ישתנה בנוף הפוליטי בארץ, דבר שיאפשר מבחינתו התמודדות על מקומו של שמיר.

לוי השמיע עד כה הצהרות סותרות, בדבר התמודדות על ראשות רשימת הליכוד. בחודשים האחרונים נמנע מלהתייחס לכך פומבית, אך בשיחות עם מקורביו הוא מרגיש כי אין לוותר ולקבוע עמדה וכי שמיר עוד עלול להסתבך כהוגן בזירה המדינית, דבר שיביא קץ לקריירה הפוליטית שלו, וראשות הרשימה תיפול לידי לוי כפרי בשל. לוי טוען, כי היום תהיה זו התאבדות פוליטית מבחינתו להתמודד עם שמיר, אולם אם קביעת ראש הרשימה תידחה לאוגוסט או לספטמבר, אזי הדברים עוד יכולים להתרחש.

בלשכת ראש־הממשלה סבורים, שהליכוד חייב לסיים במהירות את מאבקי הכוח הפנימיים, להחזיר ולקבוע את הרכב הרשימה לכנסת, כדי להתפנות למאבק הגדול מול מפלגת העבודה. סירובו של לוי לאפשר את בחירת שמיר בעוד כעשרה ימים, עוררה באחרונה מתח בצמרת התנועה, והדבר נתוסף למחלוקת סביב הרכב מטה הבחירות של הליכוד, דבר שיו"ר המטה השר המיועד, משה ארנס, אינו מצליח לסיים.

נוספת לכך גם שאלת האיחוד עם המפלגה הליבראלית. בתנועת החרות יש היום רבים המתנגדים לביצוע האיחוד, ומדי פעם שולפים סיבות אחרות לדחות את הרכבת המוסדות המשותפים.

השטחים: אחרי ארבעה חודשים

מאת אורי ניר

מושל חברון נפגש מאז תחילת השבוע עם עשרות אישי ציבור מבוגרים מהעיר ואמר להם שלדידו הסתיימה האינתיפאדה ● הוא הציע להם לשוב ולחיות חיים רגילים – לטובתם ולטובת ילדיהם

התקרית הטראגית בכפר ביתא, וספיחיה הבטחוניים והפוליטיים, הסיטו השבוע את מוקד ההתעניינות מן הקונפליקט האמיתי המאפיין את השלב הנוכחי של ה"התקוממות" בשטחים. השלב הנוכחי, כלומר, ארבעה חודשים של התבשיות, אלימות עקובות מדם, מבטייר כעימות סטטוס באופיו על השליטה במערכות החיים הציבוריים והאזרחיים, של תושבי השטחים. בשלב זה, תוך התגית של גורמי השלטון הישראליים בשטחים אינו עוד צה"ל על הצציותיו ודימוני הכוח שלו, אלא המינהל האזרחי בשטחים, על אמצעי הלחץ הביורוקראטיים והכלכליים שברשותו.

למגינת ליבם של רבים במערכת הביטחון, תקרית ביתא יצקה שמן על הגחלים הלוחשות של הקונפליקט האלים בשטחים. דווקא בעיצומה של תקופה שבה נראה היה כי הביטויים האלימים של המאבק בגדה וברצועה הולכים ודועכים, התרחשה התקרית המיותרת בכפר ביתא, ועוררה מחדש את הוויכוח הציבורי על מצב הביטחון בשטחים, על מדיניות הביטחון, ועל צה"ל. השבתון הארוך בסוף השבוע שעבר, בגלל החג השני של פסח והשבת שבעקבותיו, שיקף מעט את יצר הנקם שרוחש בקרב המתנחלים בעקבות תקרית ביתא, שאפשר היה לחוש בו היטב במעמד הלוויה של תרצה פורת בערב החג.

מיעוט מעשי הנקם מצד המתנחלים, ונסיונם של גורמי ביטחון לבודד ככל האפשר את התקרית הזו מן המצב הכללי בשטחים, סייעה בשמירה על המשך ה"שקט היחסי". להפתעתם של רבים, ביצוע הגירוש של שמונה מתושבי השטחים בתחילת השבוע, וההודעה על הוצאת צווי גירוש נגד תריסר אחרים, לא חידשו את הפגנות המחאה הזועמות בגדה המערבית, ועוררו הפגנות בהיקף מצומצם יחסית במחנות הפליטים ברצועת עזה. הציפייה היתה לתגובה נזעמת ורחבת היקף הרבה יותר.

המחאה התעייפה

הצמצום הניכר בביטויי המחאה האלימים בשטחים נמשך כבר כשבועיים, מאז "יום האדמה" רווי התקריות האלימות והפגיעות בנפש. גורמי ממשל סבורים שתגובתם האגרסיבית של חיילי צה"ל באזור ועי "יום האדמה" בשטחים האחרים, וגל המעצרים האדיר (כ־4500 עצירים, ביניהם יותר מאלף במעצר מינהלי) הרתיע את מחוללי המהומות בשטחים, והטיל מתם רבים מראשי חבורות האוחזים בקלע ובבקבוקי התבערה. בנוסף לכך, מצביעים בממשל על "עייפות" השוררת בקרב מיגזרים אחרים באוכלוסיה הפלשתינית: מורים, פועלים העובדים בישראל, וחקלאים.

בערים אחרות היו פניות מאורגנות של סוחרים לממשל הצבאי לשבור את שביתת המסחר. הפועלים העובדים בישראל נענים פחות ופחות לקריאות הנהגת המרי להישאר בבתים בימים של שביתה כללית, והחקלאים סובלים מאוד מההגבלות הקשות המוטלות על שיווק התוצרת שלהם, וחוששים מאפשרות שההגבלות עוד יוחרפו.

באווירה זו, הולך ומתגדל המאבק של הנהגת ה"התקוממות" במישור האזרחי, בנסיון לפגוע במערכות המינהל של השלטון הישראלי בשטחים, ולמצוא לכך חלופות מקומיות. כמה הצלחות של הנהגת המרי במישור זה (התפטרות השוטרים בשטחים, התפטרות של עובדי המסים והמכס במינהל האזרחי, הודעות של כמה מועצות מוניציפאליות על התפטרותן, השלכת אווירה של סרוב בקרב המועצות המוניציפאליות המכהנות) נסיעות בשורותיה תקוות להצלחות נוספות.

הפרוגראמה של הנהגת המרי בהקשר זה מנוסחת באורח תמציתי למדי בכרוז האחרון מטעמה, שהופץ בעותקים מועטים בגדה בתחילת השבוע. "עלינו להמשיך ולהתקומם בדרך ההתקוממות בצעדים מרחשיים לקראת מרי עממי, אשר כבר התגלגו ביישומו", אומר הכרוז. "מערכות במינהל האזרחי הולכות ומתפרקות, כגון התפטרות השוטרים ועובדי המכס והמיסוי, התפטרות מספר בלתי מבוטל של מועצות עירוניות וכפריות ממונות, והימנעות הרוב הגדול של בני עמנו מתשלום מיסים. ישנם הישגים אחרים שהשגנו באורח מוחשי, ביניהם פיתוח רוח השיתוף והערבות ההדדית בין בני עמנו, החזרה אל האדמה ותרבותה, הפצת מושג הכלכלה הביתית' והקמתן של ועדות עממיות ברחבי הארץ".

איש לא חלם

"ההנהגה קוראת להקמתן של עוד ועדות עממיות, ועדות שכונתיות וועדות שמירה, לשם ניהול ענייניה של ההתקוממות". הוועדות העממיות הללו הופכות בהדרגה לאויב המסוכן ביותר של המינהל האזרחי בשטחים. בינתיים נודע על מקרים בודדים שבהם ניסו הוועדות העממיות לעקוף את הגופים המוניציפאליים הפועלים מטעם המינהל האזרחי. אך נראה כי הממשל מנסה ככל יכולתו לבלום את פעילותן בשורה באיבה.

במקומות רבים, בעיקר בישובים שבהם יש אחיזה חזקה לגורמי השמאל, מצליחות הוועדות העממיות לארגן חלק ניכר מן הפעילות הקהילתית למען קידום ה"התעצות". בכמה שכונות ברמאללה, למשל, ארגנו חברי הוועדות העממיות תורנות של שמירה על גושי בניינים בשעות הלילה, וחילקו משרוקיות לשומרים. ועדות אזוריות ברמאללה ובשכם דואגות לעיבוד אדמות־ציבור, במטרה ליצור מערכת "אספקה עצמית" של ירקות ופירות בעת מצוקה.

מעוז אחר של גורמי השמאל בגדה, העיירה בית־סאחור שליד בית־לחם, מקרינה רוח של ערבות הדדית, אחווה, והנושות להסלים את ההתקוממות. "אצלנו יש חבר'ה טובים, משכילים, מבינים עניין", אומר א. ע, נוצרי אמיד, בעל בית מלאכה קטן בבית סאחור. "שלושת ימי הסגירה של כל הגדה המערבית, והניעה המעבר מאיזור לאיזור בתוך הגדה, לימדו אותנו שאיננו יכולים לסמוך על הצטיידות במצרכי צריכה יומיומיים בישראל", הוא מסביר. "אז אנחנו אוגרים מצרכי מזון עמידים וכן גז ודלק, ומשתדלים לעבד את האדמות שלנו בצורה פרודוקטיבית, כדי שנוכל לאכול מן הירקות שאנחנו עצמנו מגדלים.

"מי ששתל בעבר פרחים ושיחים בגינה שסביב לביתו, עוקר אותם עכשיו, ובמקומם שותל ירקות ופירות. מי שאין לו אפשרות לגדל בגינה שלו, משתף בעיבוד גינות של אחרים ומקבל לו חלק בפרי האדמה. את כל הפעולות האלה מארגנות הוועדות העממיות בעיירה", מספר האיש. "בהשפעתן אנחנו מתגייסים לשמירה על הבתים ועל הרכוש בעיירה, על הכנסיות, ואפילו תורמים לקרנות של עזרה הדדית. בין התושבים, דברים אשר לא ראינו פה, דברים שאיש לא חלם עליהם בעבר. התושבים תורמים כסף ומוצרי מזון לעניים, ומניחים שקיות עם מצרכים על סף הדלת שלהם בשעות הלילה. הנזקקים מתעוררים בבוקר, ומוצאים מצרכים שמספיקים להם להתגבר על מצוקתם".

בן שיחנו מדבר בהתלהבות על הגלות ה"התקוממות" באינגון אוטונומיה פלשתינית, על החרם על תוצרת מישראל ובהטגת משטר של צנע בחברה הפלשתינית. בינתיים הוא שולף מכיסו בהיסח הדעת חפיסת סיגריות "טיים", ומצית לעצמו אחת. בתגובה על הערה עוקצנית בעניין זה, הוא אומר "ברוך. בדרך כלל אני מעשן 'מרלבורו', אבל היום היו רק סיגריות ישראליות וערביות במכולת..."

אחר כך אומר לנו אחד התושבים בבית־סאחור שהגינון הוא פשוט מעין תחביב אופנתי בזמן האחרון, שהאנשים עוסקים בו בגלל השיעמום הכפוי, הנובע משביתות המסחר והשבתת מוסדות החינוך. "מה שאנחנו צריכים באמת זה תודעה פוליטית כלשהי, ולא עוד כמה ערוגות של עגבניות בגינה. נכון שאנחנו יכולים להוריד את רמת החיים שלנו למינימום של לחם, ולהסתפק למשך תקופה ארוכה. אבל השאלה היא מה התועלת שבכל זה. לאן זה מוביל?"

איש לא עמד דום

קריאותיה של הנהגת המרי בשטחים נענות עכשיו באורח חלקי בלבד. בשלושת הכרוזים האחרונים מטעמה, למשל, נשמעה קריאה להתפטרות... אליות, אך עד כה הודיעו רק שתיים או שלוש על התפטרותן, ואף אחת מהן לא מימשה רשמית את התפטרות. שלשום, לפי הכרוז האחרון, היה אמור להיות יום זיכרון לחללי ה"התקוממות". (פעילים פלשתיניים אמרו שלא במקרה נבחר היום הזה, ערב יום השואה בישראל). הכרוז קרא לכל התושבים לעמוד דקה דומיה לזכר החללים בשעה עשר בדיוק. בשעה היעודה ניצבנו מול הכיכר המרכזית של רמאללה – עיר שבה קיימת מודעות ציבורית ופוליטית גבוהה – ומבין עשרות עוברי האורח שהתהלכו באיזור, איש לא עמד דום. התנועה התנהלה כסדרה, הרחוב המה אנשים, למרות שכל החנויות היו סגורות.

השבוע, לראשונה מאז נוצרו דפוסי שביתת המסחר המאורגנת בשטחים, העזו כמה סוחרים אמידים מ"הכסבה" של חברון לשבור את השביתה ביוזמתם הם. באמצעות לשכת המסחר העירונית, הם פנו למושל חברון, ובאישורו פתחו את חנויותיהם למשך כל שעות היום. המושל נפגש מאז תחילת השבוע עם עשרות אישי ציבור מבוגרים מהעיר, ולפי דיווחיהם אמר להם שלדידו הסתיימה "האינתיפאדה". הוא הציע להם לשוב ולחיות חיים רגילים, לטובתם ולטובת ילדיהם.

גם חברונים המזוהים באורח מובהק עם ה"מחנה הלאומי" הפרו־אש"פי, מעידים כי בעיר שוררת תחושה מסויימת ש"האינתיפאדה" דעכה. לא כך המצב בצפון הגדה. בעיר טול־כרם, למשל, וכנראה שגם בכמה ערים אחרות, הצליחו מספר רעולי פנים לשבש כליל את ביקורי המשפחות של העצירים במחנה המעצר החדש בקציעות. משום שהמינהל האזרחי חייב אותם להצטייד באישורים מטעמו. מסתבר שכל הביקורים במחנות המעצר ובבתי הכלא של העצירים מהשטחים מתקיימים בתיווך הצלב האדום. "אלא" שהסדרת הביקורים בכלא קציעות היא באחריות בלעדית של המינהל האזרחי. כל משפחה רשאית לבקר בכלא פעם בשבועיים, רק אחרי שהצטיידה במסמכים במטה המינהל האזרחי שבמקום מגוריה.

אופוריה של נצחון

הסידור הזה היה לזרא בעיני פעילי ההתקוממות, ששלחו קומץ רעולי פנים לאיזור שבו התרכזו בני המשפחות, השכם בבוקר יום שני, וציוו עליהם לשוב לבתיהם. אימהות שלא ראו את יקיריהן שבועות ארוכים חזרו לבתיהן כלעומת שבאו, מתוך ידיעה שהוסיפו לעצמן עוד שבועיים של המתנה ודאגה. יכולת האכיפה של הפעילים המקומיים שוב הוכיחה את עצמה, תראה שתחושת הדאגה המשותפת של בני המשפחות היוותה פיצוי מסויים על אבדן ההזדמנות לבקר את העצירים.

נראה אפוא שהגורם המניע עתה את גלגלי ה"התעצרות" אינו אלא הרוח המשותפת של תחושת הליכוד הלאומי הפלשתיני, הגובלת לעיתים באופוריה של ניצחון. הביטויים המעשיים של רוח המרי הולכים ונשחקים, אך הרוח עדיין איתנה. עובר אורח ברחוב הראשי של רמאללה הגדיר זאת השבוע בניסוח פיוטי־משהו: "האינתיפאדה" היא מין מיזוג של חומר ורוח, של גוף ונפש, משהו כמו התפללה". דומה שהשאלה המתעוררת בהקשר זה היא עד כמה תוכל הרוח להזין את הגוף ההולך ומתש, ובמיוחד אם וכאשר יתברר לתושבי השטחים שתפילתם נופלת על אוזניים ערלות.

האוניברסיטה העברית בירושלים

בית הספר לחינוך

בית הספר לעבודה סוציאלית ע"ש פאול ברוואלד

התוכנית ע"ש ד"ר יוסף י. שורץ

נמשכת ההרשמה ללימודי תעודה לשנת תשמ"ח במסלול:

הכשרת מנהלים וסגל בכיר למרכזים קהילתיים

התוכנית מקנה למשתתפים ידע ומיומנות עדכניים לניהול ארגוני שרות באוריינטציה קהילתית. בקורסים המוצעים נכללים הנושאים הבאים: תיאוריה ארגונית, ניהול משאבי אנוש, המעלה קהילתית ושותף... כן כוללת התוכנית הכשרה מעשית בהנחיית מדריכים מקצועיים.

משך הלימודים שנה אחת

תנאי קבלה תואר B.A. (עדיפות לבעלי נסיון בתחום). סיוע בשכר לימוד – אפשרי.

לפרטים נא לפנות אל מזכירות תוכנית שורץ, ביה"ס לעבודה סוציאלית, האוניברסיטה העברית, הר הצופים ירושלים. חדר 530 טלפון: 02-882185 820172 בימים א – ה.

נמשכת ההרשמה ללימודי תעודה לשנת תשמ"ח במסלול:

הכשרת סגל בכיר לתוכניות הגיל הרך (3-0)

הלומדים בתכנית מתמקדים ביישום ידע מתחומי התפתחות הילד בשלוש השנים הראשונות, לעבודה מניעתית, לבניית תוכניות חינוכיות, לעבודה עם הורים והדרכה לצוות פרה מקצועי במסגרת הקהילה.

משך הלימודים שנה אחת

תנאי קבלה תואר B.A. (עדיפות לבעלי נסיון בשטח) סיוע אפשרי בשכר לימוד.

לפרטים נא לפנות אל מזכירות תוכנית שורץ, ביה"ס לעבודה סוציאלית, האוניברסיטה העברית, הר הצופים ירושלים. חדר 530 טלפון: 02-820008 02-882184 בימים א – ה.

"שרשים" מרכז לימודים יהודיים

משרד החינוך והתרבות
מינהל התרבות
האגף לתרבות ואמנות

תולדות מלחמת המתנגדים בחסידים

(סמינר סוף שבוע בטבריה)

ולהיפך. תולדות מאבקם של הליטאים בחסידים מאז ימי הבעל שם טוב והגר"א ועד ימי הלובאביץ ושך. תולדות המחלוקת התיאולוגית וההלכתית המלווה את קהילות ישראל בניו יורק, פריז, לונדון ובני ברק ותולדות ההתעוררות והיצירה הרדשים שמחלוקת זו יצרה.
סיפורה של תנועת החסידות מימי הבעש"ט ו"המגיד הגדול" ממזריץ וסיפור הנגבתם וסיבת התנגדותם של הגאון מוילנה ותלמידיו. סיפורם של חסידי קארלין, ספר "התניא" ותפילת האר"י "נוסח ספרד" עם ספרי דמות "הצדיק" מסורת ה"טיש" ומחלוקת השחיטה ב"סכינים מלוטשות" – מחלוקת הסטורית ישנה ומודרנית ומתחודשת בחוצות בני ברק 1988.
הסמינר יעסוק גם בהשפעות ובהשתקפויות של תולדות המאבק על העתונות החרדית בת ימינו ובהשפעות ובבטויים ביצירה היהודית־ישראלית מאז עד ש"י עגנון.

ירצו וילמדו בסמינר:

ד"ר עמנואל אטקס – החוג להסטוריה של עם ישראל, האונ' העברית
הסופר חיים באר
ד"ר זאב גריס – החוג למחשבת ישראל, האונ' העברית
מר שלמה פישר – חוקר במכון שון
ד"ר מרדכי פכטר – החוג למחשבת ישראל, אונ' חיפה
גב' רות רביצקי – בי"ס פלך ירושלים
ד"ר אלחנן ריינר – החוג להסטוריה של עם ישראל, האונ' העברית

הסמינר יתקיים במלון "טבריה" בתנאי פנסיון מלא (הסעה מובטחת) בימים שישי־שבת, י"ט – כ' אייר 6-7.5.88.

פרטים והרשמה: אגודת "שרשים", 02-663195, 02-663194

כמו־כן נפתחה ההרשמה לסמינר חג השבועות בנושא "משה המחוקק" בימים שישי־שבת־ראשון, 20-21-22.5.88 במלון "גני שלמית" באשקלון. המרצים בסמינר: **פרופ' משה אידל, הבמאי והמחזאי שמוליק הספרי, ד"ר זאב הרוי, ד"ר מוחמד חוראני, ד"ר חננאל מאק, ד"ר דוד סתרן, מר יהוידע עמיר, מר אלעזר שטורם.**

נפתחה ההרשמה לסמינר "אחרית הימים" במלון "גני שולמית" באילת בימים חמישי־שישי־שבת־ראשון, 26-27-28-29.5.88. המרצים בסמינר: **פרופ' משה אידל, ד"ר נחום אריאלי, פרופ' יוסף דן, מר יהוידע עמיר, גב' חנה ספראי, פרופ' ביאנקה קוהנל, פרופ' יוסף קפלן, פרופ' אביעזר רביצקי**

נפתחה ההרשמה לסמינר בנושא "עגנון" שיתקיים במלון "סיטי" בתל־אביב בימים שישי־שבת, 3-4.6.88. המרצים בסמינר: **פרופ' הלל ברזל, ד"ר אבינועם ברשאי, פרופ' הלל וייס, גב' אמונה ירון, הסופר פנחס שדה, ד"ר דינה שטרן**

פרטים והרשמה לגבי כל הסמינרים הנ"ל:
אגודת "שרשים", 02-663195, 02-663194

"היום נוסעים לטרבלינקה"

ביקורם של ישראלים רבים בפולין לרגל יום השואה עורר תגובות מעורפלות מצד הממשל הפולני והאישים מישראל, כאחד • הקושי נובע מן הצורך להפריד בין העבר המחייב איזכור מתמיד לבין ההווה הסוער והמסעיר במזרח־התיכון

מאת יואב טוקר

גטו וארשה: 45 שנים

[illegible]

אייבולת להתמודד

[illegible]

הקבלה בין גיבבשן לכיבוש

[illegible]

הפרדה בין עבר להווה

[illegible]

הקשר הארמני

ב־24 באפריל יציינו הארמנים בירושלים ואחיהם בירוואן את יום השנה לטבח בני עמם בטורקיה. המהומות בשטחים והמהומות בבירת ארמניה הסובייטית מעמידות את העדה במצב שבין הפטיש והמגל, לבין הסדן

מאת רומן פריסטר

[illegible]

ללכת בשביל הזהב

[illegible]

השואה הארמנית

[illegible]

בין ירוואן לירושלים

[illegible]

פילובסקי ממריא שוב

מינויו של שמואל פילובסקי כמנכ"ל ארקיע גרם ליותר מהרמת גבה — דו"ח ביניים של מפרק קופל טורס טוען כי עסקי חברות אותן ניהל (עם אחרים) התנהלו תוך כוונה לרמות את נושיהן וכי מנהלים עשו מעשים שלא כשורה, ורומז גם על אפשרות לעבירות פליליות. ארקיע אינה מגיבה, אך מקור בה טוען שהעניין נבדק ואין דופי בפילובסקי

מאת אריה לביא

פילובסקי: בריכה

[illegible]

הכנסות בלתי סבירות

[illegible]

עקיפת הפיקוח של מפ"ח

[illegible]

כך יצא פילובסקי מקופל

[illegible]

קנה בוסני המחיר

[illegible]

אחד מבין 32

[illegible]

בין יהודי אמריקה: תמונות מצב

"מלך היהודים" נגד "מלך השחורים"

חמישה ימים לפני הבחירות המוקדמות לנשיאות במדינת ניו־יורק התלקחה פרשת ג'סי ג'קסון והיהודים • ראש העיר קוץ' הצית אש גדולה כאשר הכריז שרק "יהודים משוגעים" יצביעו בעד ג'קסון • תגובתו של שחור ממוצע: "מדוע היהודים שונאים אותנו כל־כך?"

מאת יואב קרני

[illegible]

המעשה ב"האיימיטאנף"

[illegible]

לאן נעלם יהדהרבש

[illegible]

הכל נשאר במשפחה

[illegible]

קוץ' "הרעיל את המים"

[illegible]

ג'קסון בבאראייס

[illegible]

היהודים התנגדו למיכסות

[illegible]

אם זה בדיוק לפי מידה - לא נשאר לך מקום לגדול

יגאל אילן חברה לפיתוח תוכניות שיווק בע"מ - שרותים בישראל ארה"ב ואירופה

דרך חיפה 13 תל־אביב - טלפון: 252967 / פקס: 268020

למי שמחפש תשובות מעשיות בתחום השיווק

هكذا عن الأصل

אופוזיציה בברית־המועצות

משחר ימיה של רוסיה הסובייטית נעה המטוטלת בין מתן אפשרות לאופוזיציה להתבטא בכלי־התקשורת לבין חסימתה • תקופת גורבצ'וב נפתחה ברוח של "תחרות חופשית של דעות"

שרות
DER SPIEGEL
מיוחד ל"הארץ"

כאשר ולאדימיר איליץ' לנין קרא בתיזות אפריל המפורסמות שלו ב־1917 להפלת הממשלה הזמנית בפטרוגראד ולהקמת משטר מהפכני, יצא לפתע היום ביטאון המפלגה, "פראוודה", נגדו. "התכנית הכוללת" שהועלתה על־ידי המנהיג לנין אינה אפשרית ואינה קבילה, נאמר שם. גם מאוחר יותר, בשנים הראשונות לשלטון הבולשוויקים, כשויכוחים פנימיים במפלגה, פורסמו לפעמים בעיתונות המפלגתית, עד לדיכויה הסופי של האופוזיציה השמאלית, תיזות של אנשי אופוזיציה. "פראוודה" אף פירסם את קריאתו של הפעיל הבכיר יעקב אוסובסקי ב־1926, להקים מפלגה שניה בברית־המועצות (הוא טען, כי הריקנות מצאה את משכנה בצמרת הביורוקרטיה המפלגתית). אולם על דברים אלה הוא סולק מיד משורות המפלגה הקומוניסטית, כפי שבישר "פראוודה" מאוחר יותר.

ואז הושם קץ להבעת דעות גלויה. לויכוחים פנימיים על הכיוון והמצע של המפלגה לא היה מקום בימי הדיקטטור סטאלין ויורשיו. לכל היותר, היה דיון בחוג המצומצם של הצמרת. מי שהשמיע בחוג מפלגתי או אפילו בהנהגה, שמץ של ביקורת בגלוי, הסתכן בגירוש לסיביר.

לאחר 60 שנות שתיקה

פני הדברים השתנו כאשר עלה מיכאיל גורבצ'וב לתפקיד המזכיר הכללי של המפלגה. אותו גורבצ'וב, הראה צורך ב"תחרות חופשית של דעות". לאחר שתיקה בת 60 שנה מתפלמסים בברית־המועצות בעיתונים, מכתבים ארוכים למערכת ועלונים על הדרך הנכונה לאושר הסוציאליסטי. הויכוח סובב סביב תכנית הפרסטרויקה של גורבצ'וב, דמוקרטיה רבה יותר בגופי המפלגה ובמרכזי הייצור, התבטאות חופשית יותר על המרקע והבימה, פחות שרירות ביורוקרטית ודיון גלוי יותר על ההיבטים הלא־מלבבים של העבר. הכלל הראשון במעלה של גורבצ'וב הוא, שרק אם החברה תאורגן מחדש, תוכל המדינה להיחלץ מקפאונה ולשמור על מעמדה כמעצמת־על.

אבל בעיני אזרחים רבים נראה שהמזכיר הכללי דוחף במרץ רב מדי קדימה. הם דואגים לגורל הישגים הבוזשבים. זה מכבר לפרות קדושות בברית־המועצות. אחרים דבקים במעמדם ובטובות־ההנאה שלהם, ומתגעגעים לזמנים הישנים והשלווים. אחרים, שבאו מן־הילדים הרטכעו בהם הקונוונציות של המשטר והם מנחילים אותן לילדיהם, צופים בפחד כאשר הם רואים כיצד "האב הקטן", אבאל'ה סטאלין, שגירש את הפאשיסטים הגרמנים, נחשף לפתע כעריץ עקוב מדם, כיצד אומרים פתאום שאין לנהל עוד את הכלכלה באורח ריכוזי, כיצד המפלגה אפילו מפרקת טילים שעד כה נחשבו כהגנה הכרחית מפני האימפריאליסטים. כאשר וילי בראנדט, המשמש כנציג־כבוד של המפלגה הסוציאל־דמוקרטית במערב־גרמניה, ישב בשבוע שעבר עם גורבצ'וב במשך ארבע שעות, אמר לו האחרון כי הפרסטרויקה זרעה "מבוכה ו"בהלה" בקרב בני ארצו: "אנשים חושבים שהכל נשבר".

התנגדות לפרסטרויקה

התנגדות לפרסטרויקה המתמגה זה מכבר, אך כרגע היא מופיעה באורח גלוי קיצוני. העיתון "חדשות מוסקווה", חסידה הנאמן של "המהפיכה" של גורבצ'וב, סיפר על "קבוצת איגבאנוב" אחת, שמבשרת בעלונים כי דרכו של גורבצ'וב מובילה את המדינה ואת תושביה ל"קטסטרופה כלכלית", ל"זעזועים חברתיים", ולבסוף גם ל"שובו של הדיכוי הקפיטליסטי". אחרים כמהים לריכוזיות בניהול הכלכלה ול"יד החזקה" המוכרת של מוסקווה. "חדשות מוסקווה" פירט מי הם מתנגדי הרפורמות: "הזלק השמרני של המנגנון" והפונקציונרים של הקומסומול, שקרדמו עוד בתקופת ברז'נייב.

מתנגדים אפשר למצוא בקרב פועלים מקצועיים בסביבות גיל 40 ו"החברים" בתעשיה הצבאית. ב־13 במארס אירע דבר־מה חסר־תקדים. הביטאון המפלגתי של הרפובליקה הרוסית "סובייטסקאיה רוסיה" (תפוצה — 5.2 מיליון גליונות), שלאחר "פראוודה" ו"איזווסטיה" הוא העיתון הגדול ביותר באימפריה, התגייס נגד גורבצ'וב. העורך הראשי, ולנטין צ'יקין, בן 55, יצא כבר בינואר — מפגישת גורבצ'וב עם עיתונאים בכירים — נגד כתבותיהם של עמיתיו על העבר. "אפשר להבחין בפוזות מסויימת, בעיקר כשמדובר בהיסטוריה", אמר. באותו דיון נזף גורבצ'וב בעורך הראשי.

כעת העמיד צ'יקין עמוד שלם במסגרת המדור "פולמוס", לרשות כימאית אלמונית בלנינגרד בשם נינה אנדרייבה. תחת הכותרת "אני לא יכולה לנטוש את העקרונות שלי", יצאה המרצה במכון הטכנולוגי "לנסובייט" נגד הקונספציה של המזכיר הכללי, כאילו אין יותר עליונים ותחתונים באימפריה הרוסית. הביקורת על פשעי העבר יצרה לדבריה "מחשבה אנטי־סוציאליסטית" מבקרב הנוער, אשר — כך מציינת אנדרייבה בטענה — אפילו מתווכחים על "שיטה רב־מפלגתית, חופש תעמולה דתית, הגירה לחו"ל, זכות לדיון נרחב בנושאים מיניים בעיתונות, הצורך בביזור של ההנהגה בתחום התרבות, ביטול גיוס חובה, והעבר של ארצנו".

"סוציאליזם שמאלי־ליברלי"

את האשמים רואה המרצה בחסידי אותו "סוציאליזם שמאלי־ליברלי", הנכנסים לזייף את ההיסטוריה: "הם רוצים לשכנע אותנו, שבעבר של ארצנו היו רק פשעים ושגיאות, ואינם אומרים אף לא מלה על ההישגים המפוארים של העבר וההווה".

נוסף לכך, פועלים גם חסידי "סוציאליזם של אינטליגנטים". המבשרים "זרמים מודרניסטיים" כתרבות ואת "היתרונות הדמוקרטיים של הקפיטליזם המודרני". הם קובעים "שלא הקמנו את הסוציאליזם הנכון" — התקפה ברורה על גורבצ'וב, המכריז תמיד כי ברצונו לשחרר את הסוציאליזם מ"עיוותיו".

ל"פראוודה", שבחודשים האחרונים — ובעיקר לאחר התפרצות בארמניה — אינו בדיוק חלוץ הגלזנוסט, נדרשו שלושה שבועות כדי להשיב מלחמה שערה. אך כשעשה זאת, באה התשובה על עמוד שלם במאמר לא חתום, דהיינו מאמר שקיבל את אישורו מהדרגים הבכירים ביותר, זאת — כדברי העיתון — כיוון שאילולא כן, עלולים האורחים לחשוב שהמאמר ב"סובייטסקאיה רוסיה" הוא אות המבשר על נסיגת הפרסטרויקה. עם פירסום "עמדות דוגמאטיות ושמרניות" ב"עצמות מתנגדי הפרסטרויקה", כתב "פראוודה", "התנתק העיתון האת מדרך הפרסטרויקה". נוסף לכך ניסה מאמר זה "לטהר" את סטאלין, ש"אירגן ועמד בראש טרור המוני".

"פראוודה" הבהיר היכן נעצר הגלזנוסט בעיני המזכיר הכללי: אסור לנסות להינתק מדרך הפרסטרויקה ולערער על החלטות המפלגה. "אנחנו זקוקים לטיעונים הדוחפים קדימה את הארגון מחדש", וגורבצ'וב תמיד חוזר ומסכם "אין דרך חזרה".

באמצע השבוע שעבר פירסם "סובייטסקאיה רוסיה" את התיקון של "פראוודה" ללא דברי פרשנות. באוזני כתב ה"שפיגל" הודה חבר המערכת, כי נעשה "שגיאה". לפי שעה, זה סיומה של מלחמת העיתונים חסרת־התקדים בברית־המועצות. אם יצטרך גורבצ'וב לסגת בגלל זרם בולמי הפרסטרויקה, שהמזכיר השני, יגור ליגאצ'וב, נחשב כעומד בראשם, זו עדיין שאלה פתוחה.

האורחים ממערב־גרמניה לא הבחינו אצל גורבצ'וב בשום סימן דאגה לגורלו הפוליטי. הם מצאו אותו "נינוח ביותר". כאשר גורבצ'וב בישר לא מכבר בטאשקנט לנג'יבולה על הנסיגה המתוכננת מאפגניסטאן, נראה ראש הקרמלין נמרץ כמו תמיד.

אין ספק, שההתקפה החזיתית ב"סובייטסקאיה רוסיה" לא היה צעד שנעשה על דעתו של צ'יקין בלבד. שכן צ'יקין ידוע כמי שמאמין ואומר בגלוי כי אין לבטא בעיתון "דעות לא מוסמכות". כאשר יש לו ספקות, אמר בעצמו לכתב "ניוזוויק", הוא מברר מה המצב אצל החברים הבכירים. השתמכויותיה של הכימאית אנדרייבה, המתגבלות בקורס הערצת סטאלין, לאומנות ואנטישמיות, מצביעות בכיוון הארגון העולמי־השמרני "פאמיאט", שעל־פי השמועה ליגאצ'וב רוחש לו אהדה.

יהיה אשר יהיה האחראי למאמר זה, מלחמת העיתונים מראה בבירור דבר אחד, המחלוקת בשאלת דרכה של המפלגה נמשכת, ואין פלא בכך.

החטאים הסקסיסטיים של הכנסיה הקאתולית

מאת דייוויד גייטס

שרות
Newsweek
מיוחד ל"הארץ"

בתחילת השבוע אמור היה מסמך בן 164 עמודים, צנוע למראה, חף מכל גרפיקה של עידן המחשב ומאגר בשתי סיכות־חיבור גדולות, לנחות על 380 שולחנות כתיבה של בישופים קאתוליים בארצות־הברית. ולדידים זה אמור להיות חומר־הקריאה המרתק ביותר של השבוע. המסמך "שותפות במסתורין של הגאולה" הוא טיוטה ראשונית של מה שאמור להיות השלישי בטרילוגיה של מכתבי־רועים בנושאים חברתיים. המכתבים הקודמים של הבישופים על השלום (1983) ועל הכלכלה (1986) עסקו בנושאים שאין בכוחה של הכנסיה לתקנם. המכתב הנוכחי, אם יעניקו לו הבישופים את תמיכתם, יעסוק בנושא קרוב יותר לנחלתה של הכנסיה: חטא הסקסיזם, אפליה על־פי מין. סדר־היום המוצע כרוך לא רק בשכנוע מוסרי מחוץ לשורות הכנסיה אלא גם בהרצה מבית, ואפילו כמה שינויים.

מהאפיפיור ועד כומר הקהילה, גברים מנהלים את הכנסיה הקאתולית. אך הכנסיה היא ברובה המכריע כנסיית נשים. כמו בכנסיות פרוטסטנטיות, נשים מהוות את רוב המבקרים בכנסיה. הן גם רוב עובדות הכנסיה. מספרן של נזירות עולה פי שניים על מספרן של כמרים ונזירים גם יחד. 80% ממנהלי החינוך הדתי בקהילות הן נשים.

לפחות מאז 1972 כאשר הקימו הבישופים בארצות־הברית ועדת אדהוק לנושא נשים בכנסיה ובחברה, ברור למידרג שהוא חייב לומר משהו לאותן נשים, ואולי אפילו להאזין למה שיש להן לומר. 10 שנים חלפו עד שוועדה זו הציעה לחבר מכתבי־רועים בנושא. ועדה נגררת לניסוח המכתב (6 בישופים ונציגות של נשים אקדמאיות) הוקמה ב־1984. מאז היא יצרה קשר עם קבוצות נשים קאתוליות ברחבי הארץ והעניקה את חסותה ל"פגישות האזנה" מקומיות ב־100 בישופיות, 60 קאמפוסים ו־45 בסיסים צבאיים. סך הכל 75 אלף נשים הביעו את דעותיהן על חייהן בעולם ובכנסיה שהן משתייכות אליה.

אפליה נמשכת

ועדת הניסוח שמעה דברים שיכלו לעודד את רוחה ולדכדך אותה בה־במידה. "הכנסיה תמיד תמכה בנשים", אמרה אישה במחוז הבישופות של סאוואנה. "להיות אישה ואם היה תמיד מעמד מכובד בכנסיה הקאתולית. קדושת הנישואים סייעה לנשים להרגיש ביטחון". היו נשים שחשבו קצת אחרת. כמה מהן במחוז הבישופות של פורט וורת אמרו, כי "הן סובלות מאפליה כל שבוע, כאשר מלות עיקרי האמונה אומרות להן שישו מת למענו הגברים". במיוחד השוו נכר לנוכח עמדת הכנסיה המתנגדת לאמצעי מניעה. כמה מהן אפילו סיפרו שהן "מתפללות כדי שיהיו להן בעיות גופניות המורות דיין להצדיק כריתת רחם".

הואיל ועמדת הכנסיה חד־משמעית בנושא זה, מסתפקת טיוטת המכתב של הוועדה בציטוט האנציקליקה "הומאנה ויטה" של האפיפיור פאולוס ה־6 מ־1968 (שגינתה אמצעי מניעה כעומדים בסתירה לתוכנית האלוהית) וקוראת לגלות הבנה כלפי אלה ש"במצפון נקי" לא צייתו להוראת הכנסיה.

מהמיטה עולה מבוכה דומה לגבי המשך סירובה של הכנסיה להסמיך נשים לכמורה, מסורת שקשה ליישבה עם האידיאל של נשים כשותפות שוות. המכתב חוזר על הכרזת הוותיקאן מ־1976, שנתנה אישור מחודש למסורת זו, אך הוא גם מציין כי "כמה קאתולים, לרבות חוקרי תנ"ך, אנתרופולוגים ותיאולוגים, אינם מוצאים שכל הטיעונים שהועלו בנושא זה משכנעים". ובמקום לנסות להגן על גישה מסורתית זו או אפילו להסבירה, מציעה הטיוטה "לימוד נוסף".

הטיוטה תומכת בבירור בהסמכת נשים לתפקידי דיאקון (הרשאי לערוך הטבלות, נישואים והלוויות אך לא מיסות), וממליצה חד־משמעית כי נשים ישמשו קוראות והינות לצד המזבח. התפקיד האחרון, האסור רשמית, היה כבר לשיגרה בכמה קהילות אמריקאיות.

בעד שותפות

ככל שהמלצות מצטיירות מתונות, אין ספק שיפתיעו כמה מחסידי המסורת, גברים ונשים כאחד. ואילו קאתולים מתקדמים עלולים להגיב בזעם כשייווכחו, שעל אף התרומה שמביעה הטיוטה על סקסיזם בכנסיה, הערעור על תורת הנראות להם בלתי צודקת הוא זהיר מאוד.

אבל מעטים יתנגדו לשפה ולהצגת הדברים. "עברנו את שלב 'השלמה' (דהיינו שגברים ונשים משלימים אלה את אלה)", אומרת דוריס דונגלי, פרופסור לתיאולוגיה בכנס' מריין קולג' בפאלו באנר באינדיאנה. "'השלמה' פירושה שגברים הם בעלי הכישורים והיכולת החשובים ונשים הן בעלות כשרונות ביתיים ופשוטים. 'שותפות' מכתיבה את הבימה המתאימה לסוג הדיאלוג שצריך להתנהל בכנסיה בהגרת".

טיוטת הוועדה איננה תפורה במדוכנת מסמך בישופים מסורתי. הבישופים "מתחרטים ומודים בבישור לכבוד האישי הקיבוצי להגיב על נשים כפי שהן ראויות", והם מגנים את הכוח ... את נשים במאוואבה, בפורט וורת ובמאתיות אחרים בהרבה ובכבוד כאילו היו אנציקליקות אפיפיוריות.

באיזו מידה תשולב טיוטה זו במכתבי־רועים ארצי, לא ברור. הבישופים ידונו בה בינם לבין עצמם ביוני, כמליאתם במינסוטה. טיוטה סופית תועמד להצבעה רק בנובמבר 1989.

אינך לבדך, סאגאן

"גלוב" מפרסם עצומה להגנת הסופרת המואשמת בהחזקת קוקאין

מאת מרי בלום

The New York Times

מיוחד ל"הארץ"

פאריס

חוף השיברון שיכולים להציע אמצעי תקשורת מודרניים יותר, בכל הקשור להתנגדות עצמית ושיפוט תרמית, שום דבר אינו משתווה בצרפת לעצומה מודפסת. ככלות הכל, נוסח העצומה מתעורר לחיים רק בגלל מניני המשקל והזוהר של מתבריה החותמים. כך איפוא אין זה מפתיע שבמקום העצומות הרציניות, היאות והמשעממות הנפוצות בימים אלה ברבות מעמד זה או אחר לנשיאות צרפת, העצומה שבה מרברת פאריס השבוע היא זו החתומה בידי 32 מפורסמים יותר ופחות למען הסופרת המחוזאית פראנסואז סאגאן. לפני 30 שנה, פרועת שיער ויחפה ליד הגה היגואר־440 שלה, היתה סאגאן סמל לעבירות הקטנות והתענוגות בני־החולף של צעירים. כיום היא מואשמת בהחזקת קוקאין. סאגאן אינה כופרת כי החזיקה ברשותה סם זה אך טוענת כי ההאשמה נגדה הוגשה בגלל תמיכתה בהיבחרותו מחדש של הנשיא מיטראן.

העצומה פותחת בבותרת המבריזה כי סאגאן אינה חייבת להיות היחידה על ספסל הנאשמים: "האשימו אותנו יחד עם סאגאן". עם החותמים נמנים הסופר מרגריט דיראס, הזמרת ג'ולייט גרקו, השחקנים ג'יין בירקין ומישל פיקולי, בימאי הקולנוע קוסטה־גאווראס. האופנאים סוניה ריקייל, ז'אן פול גוטייה ופיליפ סטארק, הדוגמנית איגאה רה לה פרסאנג', והאינטלקטואלים רז'יס דאברה ופיליפ סולאר.

האחווה האוהדת

העצומה המקורית דחופות כבר ראש, שברור מניסוחה כי עורך־דין עיין בה בקפדנות, חוברה בעבור המגזין "גלוב", מעין "זהב" לאינטלקטואלים הממומן בידי פייר ברז'ה, יו"ר חברת איב סן לוראן. "אחר התחומים על העצומה. ברז'ה גם כתב טור בשם "פוליטיקה והמנגנון" ב"גלוב". "גלוב" הוא ירחון, ועצומות אינן יוצאות בשכרות אם מחזיקים אותן בהקפאה. כך, איפוא, עוד לפני פרסום הירחון ביום ששי האחרון, הודלפו עותקים לעיתונות היומית. "העצומה מצליחה יפה מאוד" אמר ברז'ה לאחר שהעיתון "ליבראסיון" פירסם אותה. "צילצלו אלינו 50 אישים ששאלו למה לא ביקשתם מאתנו להתחום"

סאגאן לא השתתפה בחיבור הטקסט וגם לא קיבלה עותק מוקדם של "גלוב", שגם היא בעלת טור בו, כך אמרה בשיחת טלפון. "אותי משממות התגובות של אנשים רגילים" אמרה. "קיבלתי כמה מכתבים מקסימים".

סאגאן שהיתה במשך זמן רב האמונית האהובה של החברה הבוהמה בפאריס, היא בריבה וטובת־לב. אמרה הברונית גי דה רוטשילד בעדות שפורסמה ב"גלוב" בצד העצומה, שעליה לא חתמה הברונית. "היא אינה ראויה שאור הזרקורים יתמקד עליה בפרשה שמעורבים בה לפחות 30 אנשים אחרים", אמרה.

"פראנסואז סאגאן היא אדם רגיש ושביר", אמר פייר ברז'ה. היא גם חזקה ועמידה דיה להוסיף ולעבוד במלוא המרץ, למרות בעיות שתייה, סמים, הימורים שזכו לפרסום רב, כמו בעיות נוספות אחרות למה שהיא עצמה תיארה כחיים סוערים.

בעיותיה הנוכחיות החלו בפברואר כאשר שוטרי סמים בליון מצאו מאגר סמים גדול ורשימת שמות. עיתון יום ראשון בפאריס פירסם מאמר שבו נאמר כי אנשים מפורסמים רבים מעורבים, וסאגאן הוזמנה להופיע בפני שופט חוקר בחודש האחרון. פרטי החקירה פורסמו מיד בציבור. עורך־הדין של סאגאן הגיש תלונה על הפרת הפרטיות של הליכים משפטיים.

"יש צביעות רבה בפאריס בנוגע לסמים אצל אנשי החברה", אמר מארק קראוזן, עורך ידיעות החוץ של "ליבראסיון". "אנשים רבים יודעים, בעיקר המשטרה, שבעסקי השעשועים התקשורת והחוגים הפוליטיים יש צרכני סמים רבים". אבל סאגאן היא היחידה הניצבת מול תביעה משפטית. "זו בוודאי הפעם הראשונה שאנשים שמהו שהם מפורסמים פחות ממני", העירה. היא משוכנעת שהיא שעיר לעזאזל וכי נבחרה על־ידי הממשלה השמרנית בגלל תמיכתה במיטראן.

כמו בעצומות רבות, שמות החותמים מעניינים יותר מהנוסח. אבל עצומה זו גם מספקת לבעלי השררה ההשפעה את הרטט הנבע מנגיעה קלה בסכנה. למרות הניסוח המשפטי, אומר פייר ברז'ה כי יש סיכוי כלשהו שבגלו החותמי העצומה תוגש תביעה. מול אפשרות זו הוא מתייצב באומץ רב. "אפשר יהיה להאשים אותנו בהעמלה בכות סמים", אמר. "ואם נאשם נגיב על כך בשלווה הבודדי".

פעמיים הן יותר מדי

במהלך הבחירות האחרונות לפרלמנט ב־1986, כאשר המפלגה הסוציאליסטית החזיקה עדיין ברוב, נערך בדירתה חיפוש אחר סמים. לא נמצא שום סם ולא הוגש כתב אישום, אבל תוכנה של החקירה שאמורה היתה להישאר חסויה, פורסם בשבועון הימני "מינוט". "גם זה קרה חודשים לפני הבחירות", אמרה סאגאן. "חשבתי שזה היה מקרה, אבל פעמיים הן יותר מדי".

השלטונות מכחישים שההאשמות נגד סאגאן הן פוליטיות. שר הפנים, שארל פאסקה, השיב כשנשאל בנושא ב־21 במרס בראיון־רדיו: "זה מה שאנשים נוטים לומר. מובן שזה לא נכון". הוא הוסיף שהמשטרה הצרפתית מנהלת מלחמה על סמים וכי כדי לאסור סוחרי סמים עליה להתחיל בצרכני הסמים. "העובדה שהנכרת סאגאן היא סופרת מפורסמת אינה מעמידה אותה מעל לחוק", אמר. "אנחנו יודעים הכי יודע יותר מכל אחד, שסמים יכולים לפגוע בכל הזוגות, בכל המשפחות". אחד מאחייניו של פאסקה חבוש בכלא בסמים על סחר סמים. לא היה אפשר להשיג את השר כדי לקבל את תגובתו על ההתפתחויות האחרונות.

בעוד הוראתה של סאגאן כי היא משתמשת מדי פעם בקוקאין כדי לעבוד לא הסעירה את דעת־הקהל הצרפתית, מיהר מועמד הימין הקיצוני ז'אן־מארי לה פן לעוט עליה והכריז, כי אם סאגאן סחרה בסמים יש להוציאה להורג. היא מעולם לא הואשמה בסחר סמים.

לא כל האנשים שחתמו על העצומה של "גלוב" מכירים את סאגאן ובוודאי לא כולם משתמשים בסמים. לאחר שהכותרת המזורזת הקוראת להאשים גם אותם, נכתבת, יש להבין שבנעתו של מישהו עלולה המחשבה כי רטוריקה זו עלולה להיתרגם למציאות אפרורית וכמה מהם עלולים למצוא את עצמם בכלא. נוסח העצומה, שבכל הנראה עבר בדיקה של עורך־דין, קובע כי החתומים מתנגדים לסמים. וכאן נוסף המשפט ההדיר הבא: "אבל בהיותנו 'אשמים' בעישון סיגריות, בשתיית כוסית אחת יותר על המידה או בהרחת קוקאין, או משום שיום אחד אנו עלולים לעשות דברים אלה, אנו מתעתעים שלא תאשימו יותר אותה".

Ansa International
RENT A CAR

רמיז אינק!

מבצע אביב

לרגל חידוש צי הרכב
מכירת מכוניות
במחירים מיוחדים

★ דייהטסו קורה
★ דייהטסו שרייד
★ דייהטסו שרמנט
★ סובארו 1300

אוטומטיות ★ רגילות וממוזגות
אחריות ל־3 חודשים או 5000 ק"מ
למנוע ולתיבת ההילוכים
אפשרות לחשלומים/אשראי מלא

תצוגה ומכירה:
המסגר 36 תל־אביב (במגרש)

סיור וטיול בע"מ

THE BRITISH COUNCIL
presents
THE NATIONAL THEATRE
with their production of
FANSHEN
by David Hare
at

WADI SALIB HALL – HAIFA MUNICIPAL THEATRE	26, 27, April 20.30 hrs
REBECCA CROWN HALL, JERUSALEM	28 April, 20.30 hrs
HABIMAH THEATRE	29 April, 14.00 hrs
	30 April, 20.30 hrs

משרד החינוך והתרבות
מינהל החינוך
האגף לתרבות ולאמנות
המחלקה לספריות

מילגת מחקר בספרנות התשמ"ח

הנהלת הקרן למדע הספרנות ע"ש רות קהן ז"ל מציעה בזאת מילגה למחקר או לפרוייקט מקורי בספרנות. עדיפות ניתנת לתחום המחקר בביבליוגרפיה או בקיטלוג.
המילגה לא תינתן לפרוייקט של ספריה או מוסד.
בקשות לקבלת המילגה יכללו: תולדות חיים, השכלה, ידיעת שפות, נסיון בעבודה בספרנות, תכנית מפורטת של המחקר או הפרוייקט ומכתבי המלצה.
הסכום המיועד למילגה (או למילגות) הוא 7,500 ש"ח בשנה זו.
הבקשות יישלחו למחלקה לספריות, אגף התרבות והאמנות, משרד החינוך והתרבות, רחוב ממילא 20, ירושלים 91211 עד יום שלישי, ט"ו בסיון התשמ"ח, 31 במאי 1988.

אוניברסיטת תל־אביב

בית הספר לעבודה סוציאלית ע"ש בוב שאפל

המסלול הרשמה ללימודי תואר שני מוסמך אוניברסיטה בעבודה סוציאלית

מסגרת התכנית: שתי שנות לימוד לפחות. תכנית הלימודים: התוכנית מאפשרת לסטודנט בחירה בין מסלול עם תיזה ומסלול ללא תיזה. בכל מסלול ניתנת אפשרות לבחור בשתי תכניות:
א. תכנית חד־תחומית בה מוצעות התמחויות בארבעה תחומים:
I התערבות בקהילה
II זיקנה
III התערבות במשפחות
IV התערבות בקבוצות
ב. תכנית רב תחומית בה ניתנת אפשרות לתלמיד לבחור בצירוף שיעורים ממספר הקבצים:
הדרכה, מינהל, התערבות בקהילה, זיקנה, התערבות במשפחות והתערבות בקבוצות. מועמדים לתכנית: בוגרי תואר ראשון בעבודה סוציאלית ובוגרי תואר ראשון במדעי החברה והתנהגות בעלי ממוצע ציון גבוה של 75 ומעלה. תלמידים שאינם בעלי תואר בוגר בעבודה סוציאלית יחויבו בלימודי השלמה.
מועד ההרשמה: על טפסי הרישום להגיע למרכז למרשם לא יאוחר מה־31.5.88. טפסי הרשמה ניתן להשיג בדיוטון — חנות הספרים האוניברסיטאית.
לפרטים נוספים אפשר לפנות למזכירות סטודנטים וקבלה בבית הספר לעבודה סוציאלית, בנין נפתלי, חדר 519, טלפון 03־5459410.

התזמורת
הפילהרמונית
הישראלית מנהל מוסיקלי זובין מהטה

דרוש לעונת 1988/89
כנר ראשי
מועמדים מתבקשים לפנות בכתב עד 31.5.88
אל ת"ד 11292 תל אביב 61112,
בצרוף קורות חיים ופרוט נסיון מקצועי

חברת "קרן" בבאר־שבע

החברה מעמידה למכירה את בית הקולנוע והתיאטרון "קרן"

הממוקם במרכז באר־שבע, על שטח 14,207 דונם (להלן הנכס). באולם 1100 מקומות המתקיימים בו מופעי בידור, הופעות אומנים, כנסים ועצרות, באזור הנגב.
הצעות בכתב לרכישת הנכס יתקבלו עד 15.5.88 בת.ד. 16484 תל־אביב.
סכום מינימום 1,500,000 דולר.
פרטים בטל' 03־269292 בשעות 8.00־16.00
אברהם רוזני או עו"ד שמואל נורמן.
ביקור במקום ניתן לתאם טלפונית עם משה יוסף 057־419820

הודעה
מוזמנות בזה הצעות לרכישת מגרש לבניה
הנמצא בחלקה 79 בגוש 6862 (שטח 2295 מ"ר)
שביל רופין 3 בפתח־תקוה.
תמורת תשלום במזומנים.
פרוט בינוס למגרש ולאפשרויות הבניה עליו ניתן לקבל במשרדי עירית פתח תקוה.
בהצעה יש לפרט את התמורה המוצעת עבור המגרש ותנאי פרעונה, את פרטי המציע המלאים (שם, תעודת זהות/מספר חברה וכתובת) של המציע.
על המציע לצרף להצעתו שיק בנקאי של 10% מסכום התמורה המוצעת על ידו.
את ההצעות יש להגיש למשרד עורכי הדין שמרון, מלכה, פרסקי, יצחקי ברחוב הנביאים 8 בירושלים (לידי עורך דין פרסקי) לא יאוחר מיום 15.5.88.
אין בעלי המגרש מתחייבים לקבל את ההצעה הגבוהה ביותר או כל הצעה שהיא.

למוסד ציבורי
דרושים בשכירות
בתים בודדים פרטיים
בני 4 — 2 חדרים + טלפון
באזורים הבאים:
א. ירושלים. ג. קרית שמונה.
ב. נהריה. ד. מטולה.
ה. צפת.
לא ישולמו דמי תיווך
בהצעות נא לפנות לטלפונים: — 03—205504
03— 205344

תכתובת אנגלית בעסקים
מדריך דו־לשוני אנגלי־עברי מאת ג'וזף הארווד

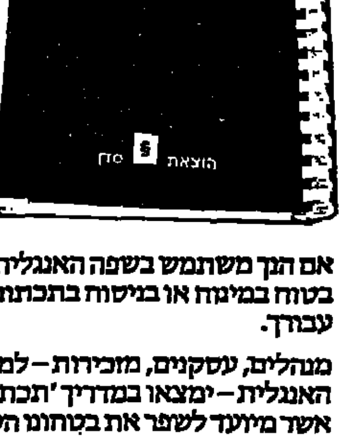

אם הנך משתמש בשפה האנגלית הכתובה בעסקיך, אך לא תמיד בטוח במינוח או בניסוח בתכתובת אנגלית, מדריך זה הינו אידיאלי עבורך.

מנהלים, עסקנים, מזכירות — למעשה כל אדם המתכתב בשפה האנגלית — ימצאו במדריך 'תכתובת אנגלית בעסקים' עזר רב ערך אשר מיועד לשפר את בטחונו העצמי של המתכתב באנגלית.

כל הצדדים הקשורים בתכתובת עסקית מכוסים בתשעה פרקים — מבנה המכתב המסחרי, ארגון עסקים ופעולות עסקיות, כספים והליכים משפטיים, קשרים עסקיים ועוד, וכן נספח שימושי ביותר. המדריך נועד לסייע לדוברי עברית בתכתובת אנגלית, אך הוא מושלם גם לשימוש מאנגלית לעברית.

הוצאת סדן, 622 עמודים בכריכת טבעונות. מחיר: 80 ש"ח.

To: BOOKS, The Jerusalem Post, POB 81, Jerusalem 91000
Please send me the Bilingual Guide to Business Correspondence.
I enclose a cheque for NIS 80

NAME ....
ADDRESS ....
CITY .... CODE ....
TEL. ....

כספת / נחמיה שטרסלר, יהודה שרוני, יונתן שרמן

כדאי להחזיק באיגרות חוב "דן"

בסוף החודש יגיע אחד ממועדי הפדיון המוקדם של איגרות החוב מסוג "דן", שהונפקו באוקטובר 1985 לקשישים שהחזיקו מניות בנקאיות.
למשקיעים הובטחה הצמדה לשער הדולר וריבית שנתית של 8.5 אחוזים, ואפשרות לפדיון מוקדם כל חצי שנה, לפי החלופה הדולרית בלבד.
לפי שער הדולר הנוכחי, והבטחה די מוצקה שלא יכול להיות בו שינוי בשבועיים הקרובים, כל 100 דולר השקעה שנעשתה באוקטובר 1985 תהיה שווה בסוף אפריל לכ–190 ש"ח.
אם יחליט המשקיע לא לפדות, ולהישאר עם האגרת עד לפדיון הסופי ב–31.10.90, הוא יוכל לממש את החלופה הצמודה למדד, ואז לפי תנאי איגרת החוב הוא יקבל תשואה צמודת־מדד של כ–12 אחוזים.
התשואות המצויות כיום בשוק ההון לתקופה המקבילה הן כשלושה אחוזים לשנה, שהן תשואות הנמוכות בצורה משמעותית. אם בכוונתך לחסוך משהו, אנו ממליצים להישאר עם "דן", כי היא הב־חירה הטובה ביותר בשוק.

סכום גדול עם סיכוי קטן

3.5 מיליון: סיכוי מיאש

הטוטו שוב יוצא במודעות ענק ובו הוא מתגאה בפרס ראשון של לפחות 3.5 מיליון שקלים למי שינחש/ו נכונה תוצאות 14 משחקים. זהו סכום מפתה מאוד, אך כדאי לזכור כי הסיכוי לזכות בו נמוך עד כדי יאוש.
ההסתברות לזכות בפרס ראשון בטוטו בניחוש כל 14 התוצאות של המשחקים היא 1 ל–4.8 מי־ליון. ההסתברות לזכות בפרס השני היא 1 ל–1.6 מיליון.
אם נשקלל להגרלה זו את מרכיב הידע, כלומר, נניח שחלק ממהמרי הטוטו מבינים בכדורגל, עדיין הסיכוי לזכות בפרס ראשון הוא 1 ל–300 אלף בלבד.
נוסיף לכך את העובדה כי בהגרלה מוד צפויים להשתתף מספר אדיר של מהמרים, ומכאן שהסיכוי לזכות בפרס הראשון ללא שותפים הוא נמוך.
למה ממלאים בכל זאת?
התשובה נעוצה בתורת התועלת. מחקרים כלכלים הראו כי למרות שאנשים מטבעם הם שונאי סיכון, הם מוכנים להסתכן ולהמר על סכו־מים קטנים. כלומר, לגבי סכומי הוצאה קטנים הבריות הם אוהבי סיכון, ולכן הם מוכנים לרכוש טוטו או פיס. אך אותם אנשים יסרבו להמר על סכומים גבוהים, אפילו אם ההסתברות להרויח תהיה 1 ל–2.

מבטיחים אך שוחקים

בסוף ינואר בישר ראובן בר־עמי, מזכיר הסתדרות עובדי המדינה, בחוזר מיוחד לגמלאים, כי לאחר מאמץ ארוך ומייגע של הסתדרות עובדי המדינה, שהתייצבה להגן על "הגמלאים", תתוקן שחיקת גמלתם כבר בתלוש של חודש פברואר.
יואל בועז, גמלאי משרד התקשורת, המתין לכן שבועיים כאשר בפברואר לא רק שלא קיבל את התוספת המובטחת, אלא גמלתו קוצצה. בינואר הגיעה גמלתו ל–899.90 שקלים, ואילו בפברואר קטנה ל–856.05 שקלים.
צבי כספי, חשב בכיר במשרד האוצר, הבהיר במכתב שצורף לתלוש הגמלה, שגמלאים שקצבתם הקטנה, יקבלו את ההפרשים על כך עד ה–6 במרס. מאז ממתין בועז להפרשים, אך הם בוששים לבוא.
פנייתו של בועז לבר־עמי הולידה תשובה שלפיה הנושא אינו מצוי בטיפולה של הסתדרות עובדי המדינה, אלא באחריות האוצר. תגובת האוצר היתה שגמלאים שפרשו מעבודתם לאחר האחד באפריל 1985, גמלתם לא נשחקה ולכן אינם זכאים לפיצוי.
אבל מדוע להקטין את הגמלה?

לך תסמוך על משרד התעשייה

לפני מספר שבועות קבלנו על הירידה הגדולה במחיר הקקאו בעולם. מאז נמשכה מגמה זו ומחיר הקקאו נפל לרמת השפל הנמוכה ביותר מזה חמש שנים. מחירו של טון במחיר של כ–860 ליש"ט לטונה, ירידה של כחמישה אחוזים בשלושת השבועות האחרונים.
משרד התעשייה, שאישר לפני כחודש וחצי את העלאת מחירי מוצרי הקקאו והשוקולד (אם כי יש לציין כי מרכיב הקקאו בשוקולד הוא נמוך יחסית ומגיע לכ–10 אחוזים בלבד), הודיע כי הוא בודק את מגמת המחירים.
בדיקה זו נמשכת ונמשכת ועדיין לא הוחלט על הוזלת המחירים. מעניין איך היצרנים והמשרד היו מתנהגים, אם המגמה היתה הפוכה.

מהי התשואה של "הדר"?

אחד מעמיתי קופת הגמל "הדר" מקבוצת בנק המזרחי, קיבל לפני מספר שבועות את פירוט חשבונו ל–1987. בחשבון נאמר כי הרווח שצבר על השקעתו ב–1987 הסתכם ב–20.56 אחוזים נומי־נלית, ויתרת הפתיחה שלו לראשית 1988 גדלה בהתאם.
אולם מספר שורות מתחת לפירוט חשבונו, מופיע מספר אחר, ובו נאמר כי הרווח הכולל ל–1987 עמד על 24.75 אחוזים, כלומר רווח גבוה יותר.
בירורנו בקופות הגמל בבנק המזרחי ושם אמר לנו המנהל שהרווח של החבר הוא 20.56 אחוזים, אך הרווח המצויין מספר שורות לאחר מכן הוא הרווח של הקופה, "שכידוע אינו בהכרח זהה לרווח של החבר".
לנו זה עדיין לא ברור. מהיכן הפער הגדול הזה בין הרווח של החבר לרווח של הקופה?

תרגיל על תרגיל

עד כה חשבו סוחרי הבורסה כי בנק ישראל הוא "האראייר" של הבורסה בכל הנוגע לפעילותו הבור־סאית. כך, למשל, היו מקרים שבהם הבנקים ניגשו למכרזים המוניטריים של בנק ישראל, קנו כסף בכד־חיד של ושבו והשקיעו אותו במק"מ בתשואה גבוהה יותר ועשו כסף קל.
השבוע ניסו הבנקים לבצע תרגיל נוסף: הם רכשו במקוד סדרות מק"מ 1028 הנפדית בעוד חצי שנה, לפי תשואה של 15.9 אחוז. יום לאחר מכן ניסו למכור את הסדרה, תוך ניסיון לגרוף את עמלת ההפצה בשיעור של אחוז אחד שקיבלו מבנק ישראל כאשר רכשו את הסדרה.
אך הפעם זה לא הלך: בנק ישראל נהג כשועל בורסה ותיק והוריד את מחירה של הסדרה, כך שהעסק הפך ללא כדאי.

50 אחוז בחצי שנה

שכר הלימוד בגני ילדים טרום־חובה בירושלים עמד בספטמבר 1987 על 82 שקל בחודש. מאז עודכן שכר הלימוד מספר פעמים, עד שבחודש שעבר נדרשו ההורים לשלם עבור המעשטות 125 שקל לחודש, עלייה של 50 אחוז תוך חצי שנה. שיא ירושלמי.

הוארכה תקופת ההמרה החוזרת

תושבים ארעיים וקבועים ועולים וחדשים יכולים ליהנות מעתה מתנאים גמישים יותר בכל הקשור להמרת שקלים למטבע חוץ.
תיקון מספר 13 להוראות הפיקוח על מטבע חוץ קובע כי כל המרה של מטבע חוץ לשקלים מקנה לתושב הארעי או העולה החדש זכות להמרה חוזרת של השקלים למטבע חוץ, במשך 12 החודשים מיום ההמרה, ולא שישה חודשים, כפי שהיה נהוג עד כה.
ההגבלות על הזכות היא חייבת להתבצע ב–20 השנים הראשונות לשהות התושב או העולה בארץ, ויש להוכיח לבנק כי מטבע החוץ אכן הומר לשקלים.

כתב זר / תום שגב

20 הימים של מיכאל איתן

אילו חטף חבר הכנסת נסיכה מכוויית, במקום להתנחל בחדר המדרגות של משרד המשפטים. שום דבר: מתעלמים

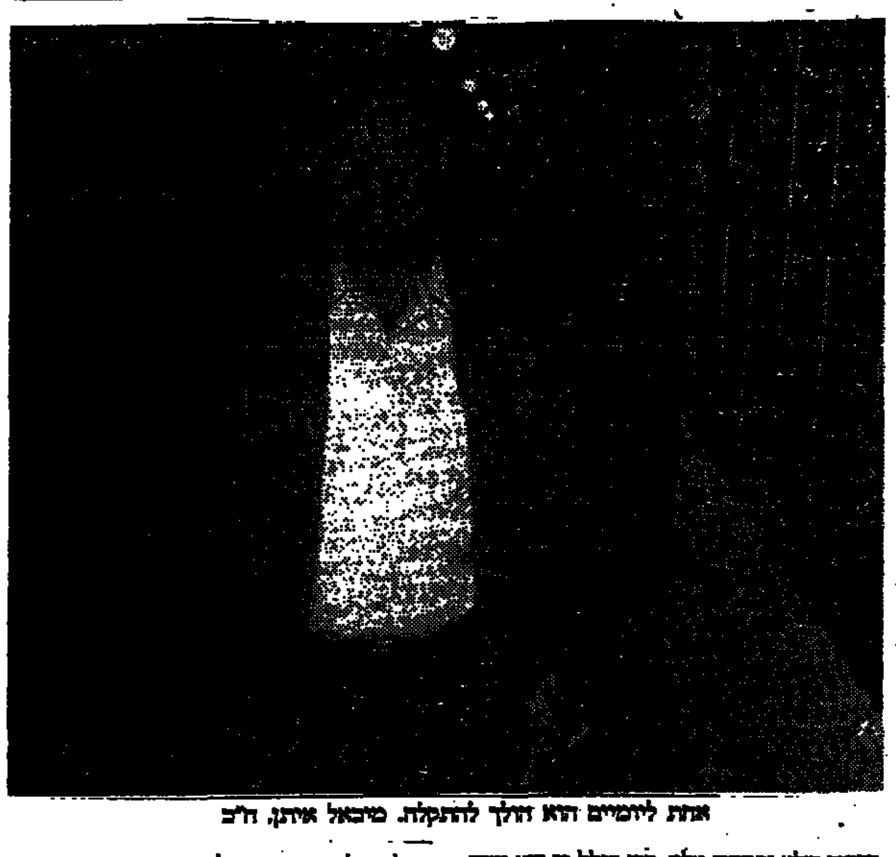
אחת ליומיים הוא הולך להתקלח. מיכאל איתן, ח"כ

חשבון הימים אינו ברור אל נכון, אך ככל שהתיכון ההיסטורי מגיע, יצאו 20 ימים ו–19 לילות מיום שחבר הכנסת מיכאל איתן (הרות) התנחל בחדר־המדרגות של משרד המשפטים ברחוב סלאח א־דין שבמזרח ירושלים. מאז הוא גר שם, בחדר־המדרגות. במשך היום הוא מסתובב בין הקומות ועושה טלפונים מאצל שולחנו של המאבטח בכניסה. הוא גם מקבל טלפונים. הוא מקדם הצעות־חוק ועושה פוליטיקה. מאה משפטנים עשו לו עצומת תמיכה. הוא גם מקבל קהל. באה, לדוגמא, גברת אחת, סיפר לי השבוע, היה אידה פרוש, משכונת גבעת מרדכי. היא הביאה לו דף הודעות משוכפל, אחרי שקראה עליו ב"ג'רוזלם פוסט".
היתה איזו שאלה חוקית, אם מותר לו בכלל לשבת שם, בחדר־המדרגות של משרד המשפטים. היתה מחלוקת. לבסוף, שר התיירות — המכהן גם כשר המשפטים — קיבל את גרסתו, על־פי סעיף 9 לחוק חסינות חברי הכנסת, ומאז הוא יושב שם, יום ולילה.
התקשורת מתעלמת ממנו. יש איזה קשר, כלומר, הוא לא רוצה להגיד קשר, אבל חרם. יש, בהחלט. חרם יש. מתי צלצלו אליו? כשרצו לשאול אם נכון שהוא משתמש בטלפון של משרד המשפטים כדי לצלצל לחו"ל. קודם כל, כחבר הכנסת ממילא יש לו טלפון חינם. גם לחו"ל. שנית, זה היה עניין ציבורי: הוא קרא בעיתון מה שעשו לאשתו של הקונסול הישראלי בניו־יורק, הרדוף הזה, שאשתו אולצה לעבור בדיקות ביטחוניות בנמל־התעופה בלוד, כאילו היתה סתם ערביה ובעלה בכלל לא היה קונסול ישראל בניו־יורק.
חבר הכנסת איתן הרגיש שהוא מוכרח לטלפן אליו תיכף ומיד. אבל הוא הרי מכיר את התקשורת וידע מה שיעשו מזה, ולכן הוא באופן מיוחד יצא החוצה, אל המכונית שלו, כדי לעשות את השיחה הזאת מהפלאפון שלו.
וכך הוא אמר לעיתונאי ההוא ששאל אותו על השיחות לחו"ל — שזה היה בפלאפון — והעיתונאי אמר סליחה וניתק. פה ושם הזכירו בעיתון שהוא עדיין יושב שם, בחדר־המדרגות, אבל חוץ מזה יש חרם. אני הראשון שבא לברר מה הוא רוצה, בעצם.
חבר הכנסת מיכאל איתן, מה לעשות, עוד לא הטביע חותם פרלמנטרי מובהק על עבודת הבית. עלה ברעתי, שאילו חטף הח"כ נסיכה מכוויית ואיים בכל כמה שעות להוציאה להורג — במקום להתיישב כך סתם בחדר־המדרגות של משרד ממשלתי כלשהו, אולי היו שמים לב אליו. שום דבר, אמר חבר הכנסת איתן.
מתעלמים. לא, הוא לא יודע למה עושים לו את זה.
אולי חושבים שהוא אחד כזה, נו, איך לומר, קוקו, הצעתי.
איתן לא היה משועשע. חבר הכנסת תופס סוכי יותר תמוהים ממנו, אמר. תומרה בעיניה. זה 40 שנה הוא מגיש הצעות לסדר־היום שהגיעו לפתח־האוספה, ואילו הוא, מיכאל איתן, רק 4 שנים בכנסת ולא מסכים שלא יתייחסו אליו. הרי בכלל זה הוא יושב עכשיו בחדר המדרגות הזה. על כן שאלתי מדוע הוא יושב שם.
אם הבנתי אותו נכון, הוא רוצה לדעת אם יש לממשלת ישראל מדיניות ברורה כלפי המגזר הערבי. כלומר, הוא לא בא כדי לשאול את זה. הוא יודע שאין.
הוא רוצה שתהיה. הוא רוצה שתבוטל ההנחה שלערביי ישראל מותר להפר את החוק רק מפני שהם בקונפליקט בין הזהות הפלשתינית לאזרחותם הישראלית.
אין דבר כזה. למה הם מביעים הזדהות עם אש"ף, יש חוק האוסר להזדהות עם ארגון טרור והם מזדהים עם ארגון טרור.
למה לא מונעים מכל מיני מוסדות וארגונים שפועלים במגזר הערבי בישראל לקבל כספים מאש"ף. הוא לא מכיר את שמות הארגונים האלה, לא; למרבה הצער, אבל הוא יכול להפנות אותי לביטאון ההוא שמופיע בנצרת, שהוא שכח את שמו, ושם היה כתוב שאש"ף מימן לאנשים נסיעות לחו"ל. והוא יודע שמטפלים בזה שם, למעלה. בנקודה זו זקף חבר הכנסת את אצבעו והצביע אל התקרה, בכיוון המשוער של לשכת השר.
ויש בין הערבים הקצנה גדולה. הוא יודע ממקורות שונים, שהוא לא חקר באופן אישי, אבל כל אחד יודע מי הם, שיש ערבים בישראל המתאמנים בנשק. הוא באופן אישי לא מוציא מכלל אפשרות חקיקה שתאפשר לשלול גם מאזרח ישראלי את אזרחותו, אם יורשע בבגידה או בתמיכה או בפגיעה בביטחון המדינה, תלוי איך ינסחו את זה, ואז אפשר יהיה לגרש גם ערבים ישראליים וגם יהודים, כמובן, כי לא תהיה אפליה, והוא בעד גירוש לירדן, לא ללבנון, כי לירדן זה יותר טוב.
משטרת ישראל מסכימה שהיא לא נכנסת לאזורים מסויימים. יש בתים שלא הורסים אותם. יש אגרת טלוויזיה שבמגזר הערבי לא גובים אותה כמו שצריך, ובמקום זה מעלים את האגרה ליהודים. ויש נושא הקרקעות. בכוכב־יאיר, יישוב ליד קלקיליה, מעברו הישראלי של הקו הירוק, שאיתן היה בין מקימיו, הם רוצים להרחיב ומנהל מקרקעי ישראל רוצה להרוויח על חשבונם, וממש מטר וחצי מחוץ ליישוב, מרשים לערבים להשתלט על קרקעות.
ועכשיו גם אשתו כבר אומרת שמסוכן לנסוע שם במכונית עם שתי דלתות, ודורשת מכונית עם ארבע דלתות, כי מה יהיה אם הם יצטרכו לצאת פתאום כך.
יש לו סובארו 83', שעכשיו היא עמוסה בבגדים ולבנים ומגבות וכל מיני כלי־רחצה וכלי־גילוח וחומר פוליטי, דברים כאלה שחבר הכנסת צריך כשהוא מתנחל בחדר־המדרגות של משרד ממ־שלתי.
ולכן הוא יושב שם עכשיו, בחדר־המדרגות של משרד המשפטים, כדי שיעשו משהו. בארבע אחרי הצהריים הוא הולך לאכול במזנון. זו תהיה הארוחה העיקרית שלו, עד הקפה של הבוקר הבא. מזנון מצוין. גם אחרי־הצהריים והערב יש טלפונים ואנשים. אחר־כך הוא קורא. עכשיו הוא בספר מאת מארק הלר על המדינה הפלשתינית. ספר אובייקטיבי מאוד. גם הלר גר בכוכב־יאיר.
למאבטחים יש טרנזיסטור. לחבר הכנסת יש טלוויזיה ניידת ולפעמים הוא מפעיל אותה, לראות "מבט", או משחק, או משהו. פעמים שיחק שש־בש עם המאבטחים ופעמיים ניצח. וכשבא הלילה הוא פורס מזרן על הרצפה, שם, בחדר־המדרגות של משרד המשפטים, וישן עד הבוקר שלמחרת. שירותים יש בבניין. אחת ליומיים הוא הולך להתקלח אצל ידידים בעיר, פעם פה ופעם שם.
בשבתות באות האשה ושלוש הבנות. הן מתגוררות במלון, ובשעות היום הן מארחות לו חברה.
שאלתי מתי בוחרים בחירות את המועמדים לכנסת הבאה. או במאי או ביוני, אמר חבר הכנסת. הרי לא יישב שם עד יוני, אמרתי, שמא יקרה לו מה שקרה לחייל היפאני ההוא שיצא מהג'ונגל ומצא שמלחמת־העולם השניה הסתיימה כשלושים שנה לפני כן. אולי הוא לא יודע איך לסיים עכשיו את השביתה הזו, שאלתי. אבל חבר הכנסת אמר שיישב שם עד שיהיה בטוח שעשה כל מה שהוא יכול כדי להזיז את הדברים. אולי עוד כמה שבועות. זה כמו במילואים, אמר. סמל ראשון איתן עושה מילואים ברמת הגולן.
החברים באמת אומרים לו שיעשה עכשיו מה שעושים כולם וייצא ללחוץ ידיים, כדי שיבחרו בו במרכז. אמרתי שאפשר לדבר עם חברי המרכז בטלפון.
"אני מדבר אליך מחדר המדרגות של משרד המשפטים שבו אשב עד שהממשלה תעשה מדיניות של ישראל כלפי ערביי ישראל" — יכול להישמע טוב. חבר הכנסת אמר שלא נעים לעשות את זה מהטלפון של המאבטח בחדר־המדרגות, בכל זאת. הזכרתי את הפלאפון.
היתה שעת ערב מוקדמת, כשבאתי אליו. איתן, יליד תל־אביב בן 44, פתח לי בעצמו את שער הברזל הכבד של משרד המשפטים במוחזר של "אומץ", מכנסי גברדין בהירים וסנדלים ללא גרביים. הח"כ בבית. כשהלך להושיב, עבר שם יונה בלטמן, פרקליט המדינה, וחורות בייניש, המשנה לו, מישירים מבט אל החלל שלפניהם. קורקטיים כל־כך, כמו לא היה שם בחדר־המדרגות שלהם ח"כ בסנדלים. ללא גרביים. לא ויזה, כנראה, אמר איתן [illegible]
יש שם בחדר־המדרגות של משרד המשפטים דוכן גדול, צבוע בכחול כהה של שרדה. הוא משמש את המאבטחים, ברבשם שודיים עם "עוזים". התרשמתי שהם למדו לחיות עם האיש המשונה הזה, היושב ליד העציץ הגדול ומדבר ומדבר ומדבר. מעת לעת הם קוראים לו לטלפון. "חבר הכנסת איתן", "מיכאל", או "איתן", במלעיל, תלוי מי הוא את השופרת. "מיקי, אמא שלך", קרא אחד מהם לפני שהלכתי. "מקיה אמא", הבריז חבר הכנסת במאור פנים כשחזר מהטלפון. אם באמת יישאר שם עוד כמה שבועות, לא יהיה לו נוח עם המזגן, העיר. איתן אמר שחבר הכנסת אריאל וינשטיין דיבר איתו על אפשרות שיביא לו מיטה מתקפלת, אבל מאז לא חזר.

שואה, אינתיפאדה

תלמידיה של רות פירר שואלים. ספר־הלימוד שלהם אינו מספק תשובות. פירר עונה. היא כתבה ספר שירגיז אנשים

רות פירר היא מורה להיסטוריה בבית־ספר תיכון יוקרתי בירושלים, הגמנסיה העברית רחביה. היא מלמדת את תולדות השואה. השבוע, בין "יום השואה" שעבר השנה בסימן שעשועון משודר בטלוויזיה, לבין פסק־הדין במשפטו של ג'ון דמיאניוק שיינתן בתחילת השבוע הבא, סיפרה לי המורה שיש לה תלמידים נבונים ופתוחים. לפעמים רוצים לדעת איך מתקשרים הדברים שהם לומדים בכיתה עם מה שהם רואים בעיתון ובתוכנית "מבט" בטלוויזיה: שואה ואינתיפאדה. עוד מעט הם יתגייסו לצה"ל.
בעבר חששה פירר מדיונים כאלה, סיפרה לי, עד שאחד מתלמידיה, בחור המגן עם פני ילד, אמר לה שהיא לא בסדר: אין לה זכות להתחמק, כי מלבדה, אין להם לתלמידים את מי לשאול. פירר הגיעה שהבחור צדק ועכשיו היא אומרת לתלמידיה שהשואה התחוללה על "פלנטה אחרת" ואל להם לשכוח זאת.
המדובר באירוע חד־פעמי, שאינו משאיל את עצמו לאנלוגיות סבירות שטחיות.
היא מזהירה אותם מפני הדמגוגיה הכרוכה בהשוואות בין אירועי השואה לבין האירועים בשטחים.
אך כשהם שואלים אותה על גבול הציות, היא אומרת להם שאם ימצאו את עצמם בקונפליקט בין פקודה שקיבלו לבין מערכת הערכים הפנימית שלהם, היא מציעה להם לציית לצו מצפונם. בתוך כך היא מזהירה אותם: עליהם לדעת שיש לכך מחיר גבוה, אישי וקולקטיבי.
לפעמים התלמידים שואלים גם איך אפשר להגיד שהשואה מוכיחה את צדקת הציונות: הרי רוב היהודים בחרו לחיות מחוץ למדינת ישראל. בספר־הלימוד שלהם לא ימצאו תשובה על כך. "השואה ומשמעותה" הוא היום ספר־הלימוד הנפוץ ביותר לעניין זה. מחבריו הם הפרופסורים ישראל גוטמן וחיים שצקר. פירר מותחת עליו ביקורת קשה. היא חושבת שהוא נותן הבלטה רבה מדי ללקח הציוני ומטשטש את הלקח ההומניסטי העולה מהשואה.
הד"ר פירר, מורה בבית־הספר לחינוך של האוניברסיטה העברית, חיברה מחקר על השואה בספרי־הלימוד הישראליים. בימים אלה היא מכינה אותו לפרסום ("סוכנים של הלקח", בהוצאת הקיבוץ המאוחד). זהו דין־וחשבון על אינדוקטרינציה וצביעות בחינוך הישראלי ובעצם — על הדימוי העצמי של המדינה כולה. ספר מרתק. הוא ירגיז רבים.
בסך הכל, בדקה 78 ספרי־לימוד, אשר הראשון שבהם פורסם ב–1946. היא מצאה בהם הבדלים משמעותיים, המשקפים את השינוי ביחסה של ישראל אל השואה ואל עצמה. ספרי־הלימוד הראשונים תיארו את היהודים כ"צאן מובל לטבח". יש בהם תעודות של התנשאות ציונית ובושה: הנימה השלטת היא "אשמתכם". אילו הייתם ציונים כמונו ובאתם לישראל בעוד מועד, לא הייתם מובלים להשמדה.
פירר מצאה אבחנה לשונית בולטת בספרים האלה: קורבנות הנאצים מתוארים כיהודים. מורדי הגיטאות מתוארים כ"עברים". התוצאה, לדברי פירר, תלמידים נטו להתנשא על קורבנות השואה וניצוליה, לרבות הוריהם, ולהתבייש בהם. הנושא כולו היה מאוס עליהם.
משפט אייכמן, מלחמת ששת הימים ומלחמת יום הכיפורים הביאו לתפנית ביחסה אל השואה, אל קורבנותיה וניצוליה ועם השנים חדר השינוי גם אל ספרי־הלימוד. התהליך ממושך מאוד ואטי.
החל במחצית השניה של שנות השבעים מופיעים ספרים ללימוד השואה המדגישים את לקחיה ההומניסטיים — כבוד האדם, זכויותיו וחירותו. הלקח הציוני הוצנע כמעט כליל. הגבורה שוב לא תוארה כגבורת המרי המזויין, כי אם כיכולת לשמור על צלם האדם, בחיי היומיום. גם היחס אל מועצות היהודים — "יודנראטים" — קיבל מידה של איזון.
לימים, חזר הלקח הלאומי הציוני אל הספרים. ספר־הלימוד של גוטמן ושצקר, המקובל היום בבתי־הספר התיכוניים, אמור לשלב את הלקח הציוני וההומניסטי של השואה. אני מרשם שהוא טוב יותר מכל ספר־לימוד ששימש אותי אי־פעם בימי כתלמיד. לשונו רהוטה, בדרך כלל, יש בו תצלומים וקטעי מקורות. אבל פירר איננה מרוצה. הספר מדגיש את הלקח הציוני ואינו מתמודד עם העובדה שרוב היהודים בחרו שלא להשתקע בארץ. התלמידים שואלים על זה.
הם הרי לא נולדו אתמול, אמרה פירר.
היא מצטערת על כך שהספר אינו נותן ביטוי הולם למאמצי היהודים לקיים את אמונתם הדתית, שהרי אף אלה בבחינת מרי. לילדים חילוניים אסור, כנראה, לדעת את זה.
הלקח ההומניסטי הובא בעיקר במובאה ארוכה מתוך מאמר מאת המלומד הירושלמי, נתן רוטנשטרייך, פרופסור לפילוסופיה. פירר הציעה לי לקרוא את הקטע. הנה המשפט הראשון: "זהו העיקר — שאת אשר עשינו בשעת מצוקה הוא טוב לעצמו ולא רק הכרח של שעת המצוקה. [illegible]" בשום פנים לא הצלחתי להבין מה כתוב בפרופסור. וזה נמשך כך על פני למעלה מעמוד.
פירר מעריכה, שהתלמידים יראו בזה גיבוב של משפטי אימרות פילוסופית המיועדת רק ליודעי ח"ן. במילים אחרות, המסר ההומניסטי־דמוקרטי לחיי היומיום — איננו. מחברי הספר חששו אולי להסתבך, והעדיפו לטשטש את העניין, אבל אולי רק לא היו מודעים לכך שאין אפשרות להבין את הפרופסור. חבל. היה להם די מקום בספר. יכלו, למשל, למתוק מתוכו את הנוסח המלא של חוק "יד ושם", ואז התלמידים לא היו יודעים ש"יד ושם" "הוא גוף מאוגד הוסמך להתקשר בחוזים, לרכוש ולהחזיק נכסים ולהוציאם מרשותו ולהיות צד בכל הליך משפטי בכל משרותם אחר." אבל היו מתגנים שני עמודים.

דין־וחשבון על הבבואות של הצביעות. ד"ר רות פירר. צילומה: עליזה אורבך

תיאטרון השמש בישראל

הזמנתם אותנו וקיבלנו את הזמנתכם. ואולם בטרם נידרוך על מיפתנכם, ראוי שתדעו מי אנו ומה מחשבותינו.
אנחנו שחקנים, סופרת, מוזיקאים, טכנאים ובמאית של תיאטרון השמש, והוצאנו מעשרים ושתיים ארצות (צרפת, פורטוגל, צ'ילי, בלגיה, איטליה, בראזיל, אלז'יר, הודו, קמבודיה, ארצות־הברית, טוניסיה, טורקיה, ארמניה, לבנון, איראן, ספרד, גרמניה, שוויץ, ארגנטינה, גואטמלה, הרפובליקה־הדומיניקנית וטוגו), ובינינו נוצרים, מוסלמים, יהודים, בודהיסטים, הינדים ואתאיסטים, ואנחנו לבנים ושחורים וצהובים, ואנחנו באים מארצות שבמוצאת תולדותיהן שיחקו לסירוגין את תפקידי המשועבד והמשעבד, המדוכא והמדכא, הכובש והנכבש, ארצות שידעו־יודעות — ואת שמותיהן היסבת את ימי החורפה, וזמנים של קירטה וההידרדרות, של כבוד ואי־כבוד, של אנושיות ושל חוסר־אנושיות. כאלה אנחנו.
והנה מה אנו חושבים:
אנו סבורים כי הפקעת שטחים בכוח היא מעשה בלתי נסבל.
אנו סבורים כי הריגת ילדים, ותהיינה הנסיבות אשר תהיינה, ויהא הקורבנות פלסטינים או ישראלים, היתה מעשה מפלצתי.
אנו סבורים כי הריגת אזרחים בלתי־חמושים היתה מעשה הנוגד לא רק את אמות דיננו, אלא פוגע בראש ובראשונה בחוקי המוסר.
אנו סבורים כי עם שמשעבד עם אחר, אינו יכול להיות עם חופשי.
אנו סבורים כי זהו טירוף לנסות לשבור בכוח מה ששום כוח צבאי לא יצליח לעולם לשבור: את אהבת המולדת ואת רוח החירות. אפשר לשבור עצמות, אי־אפשר לשבור רוחו של עם. מכל העמים העם היהודי הוא שהוכיח את הדבר במשך אלפי שנים.
אנו סבורים כי העם הפלסטיני צודק בהתקוממותו כנגד הכיבוש הישראלי, ותביעתו צודקת.
אנו סבורים כי לעם הפלסטיני זכות שאין לשלול אותה להגדרה עצמית ולמדינה פלסטינית.
אנו סבורים כי למדינת־ישראל זכות בלתי מעורערת להתקיים כאן, בשלום ובבטחון.
אנו סבורים ששני עמים חיים בארץ קדושה זו, וכי יש לחלקה ביניהם ולקבוע גבולות במשא ומתן (בתקווה כי במשך הזמן יעשה הזמן את שלו, והשיכחה והסליחה יולידו שותפות בין העמים).
אנו סבורים שעבר זמנה של אסימטריה־האיום המתעקשת להתמיד ולהנות בדרכים נפסדות, די לנו בעיניים שאינן רואות ובאוזניים שאינן שומעות.
אנו סבורים שהמנהיגים שהעם הישראלי בחר בהם צריכים להסכים לשאת ולתת עם המנהיגים שהעם הפלסטיני בחר בהם, גם אם הללו אינם מוצאים חן בעיניהם, ותהיה האסטרטגיה שנקטו בעבר אשר תהיה.
אנו סבורים כי זכותו של החזק היא חובתו, וישראל, בהיותה היותר חזקה, צריכה לעשות את הצעד הראשון והיותר גדול. האומנם אין היא מסוגלת לכך? האומנם חוששת ישראל מפני השלום יותר משהיא פוחדת מן המלחמה?
אנו חוששים כי מחמת התעלמותה מאותם פלסטינים המושיטים לה ידם, סופה של ישראל שתמצא עצמה ביום מן הימים רק מול אלה שלא ידעו עוד אלא לשאת אליה חרב.
אנו סבורים כי ישראל ואש"ף חייבים להכיר זה בזה הדדית ובו־זמנית למן הרגע הראשון של פתיחת המשא ומתן, ואזי העולם כולו ישמש לרוחה ויתמלא תקווה. הגיעה העת לבוא, שהוחש, נמצא ברבים מבינינו, החולשם לא ללכת בדרך הקלה של הסירוב, ולא להוסיף עוד "לא" לרשימת "הלאווים" והסירובים המפשעים. אין דבר שיגרום לנו להתיאש מכוחן של מילים; לנטוש את אמונתנו באדם ובכוחה של האמונה. על אלה לא נוותר לעולם.
למען השלום ולמענם של מבקשי־השלום אנחנו באים, מתוך הערכה והשתתפות־אחווה כלפי כל אלה, בשני העמים, אשר לא אחת תוך סיכון חייהם או תוך קריאת־תגר כנגד חוק אוויל, מנסים "להוציא את הבשר", להיפגש, להידבר, יהא זה בפאריס, בבריסל, בביירות, בבוקארסט, בבודאפסט, בטוניס, על גדה זו או על האחרת. באנו הינו מחווה כלפי כל אותם אנשים בישראל, חברי־כנסת, אנשי־רוח, סופרים, אמנים, משפטנים, עיתונאים ואזרחים שמזה עשרות שנים רוקמים ללא לאות את רקמת השלום אשר מנהיגים חסרי־אחריות מתעקשים לפרום.
אנו באים מתוך אמונה כי בכוחם של בני־האדם להשתנות, כי השינוי בעיצומו, כי רבים מן הפלסטינים, השתנו; וכי אם ישראל חלילה לא תשתנה, יעלה לה הדבר לא רק בדם ובאובדן חיי־אדם, אלא גם בכבודה ושלמותה הפנימית יאבדו לה. כי רבה תהיה [illegible] של מעמים יוחד את עם ישראל כולו למעגל דמים ולמלחמות אחרות.
כל זאת אנו אומרים לכם בבואנו, משום שאין להכנס לביתו של ידיד בלב כבד מחרדות אילמות ותוכחות צפונות וסמויות.

תיאטרון השמש

صكذا من الأصل

תרבות וספרות

במקום ביוגרפיות

בודדים במועדם / לדיוקנה של הרפובליקה הספרותית העברית בתחילת המאה העשרים, מאת דן מירון. ספריית אופקים, הוצאת עם עובד, 585 עמודים

מאת יורם ברונובסקי

אני יודע שאינני הקורא הרגיל (בניגוד לתלמיד או מורה) היחיד של ספרות עברית העומד נבוך למדי לפני אותה הטיבה ספרות גדולה שאפשר לקרוא לה, בבינוני הבעייתי משהו גם במקורו האנגלי, "הקלאסיקה המודרנית" שלנו. גדולתם, אולי גאונותם של כמה מאותם קלאסיקאים מודרניים בני כמה מן הדורות ההם — ברדיצ'בסקי, ברנר, גנסין — ניכרת בעליל גם מתוך סיפוריהם ומתוך הרומאנים שלהם, כאשר מעיינים היטב. אבל אלה, הכתבים הבלטריסטיים ממש (או, כמו שכותב במקום אחר דן מירון: בלטריסטיים "פרופר") נושאים עליהם, גם בשיא כשלונם, מין חותם של מאבק היולי של הסופר עם החומר — והכוונה לא רק ללשון העברית שאם גם היתה לשונם הטבעית של הסופרים עמדה עדיין בתחילת פעילותה כלשון מודרנית — עד שכלום, למן רומאנים דוגמת "מרים" לברדיצ'בסקי ועד סיפורים כמו "אצל" של גנסין — אינם מספקים באמת את הקורא, שלעולם אינו חופשי לקרוא את היצירה סתם כך, כפי שהוא קורא רומאן של זולה או סיפור של תומס מאן (דוגמאות זרות של בריוזמן), בלי לתת את דעתו ל"נסיבות המקלות": לאיחורים בספרות העברית, למצב השפה, למצב הסופר.

דן מירון: במשך שנים ראה עצמו אנוס לדבוק בדת האוסרת על ההצצה אל מעבר לטקסט הספרותי, אוסרת על כל מה ש"חוץ ספרותי". אבל עתה, משפחת לחצה של הדת הזאת על עולם המחקר, חוזר גם דן מירון לגישה היסודית שלו, לאהבת נעוריו

חותם של ארולמנטיות — מין ארולמנטיות לא־אישית אם אפשר לומר — טבוע ביצירות הפרוזה הבוגרות ביותר של "הקלאסיקה המודרנית" הזאת, והן ניכרת ביותר אולי מעל לכל אצל סופר רב־ספיקות כאשר לספרות דוגמת ברנר, שתמיד הדרושות לו מיסטיפיקאציות תמימות־רומנטיות כמין תריס בינו לבין הספרות (כל אותם "כתב־יד שנמצא" עם דבר המלכה", כל אותן רשימות ורישומים וכיו"ב). ואולי מעל לכל גלויות היום עד מאוד ההשפעות העזות שב־כתבים אלה השפעו מן הספרות הלועזית בת הזמן — ובאשר מתוודעים לסיפורים הללו לאור היכרות עם דגמי־היסוד, קשה עוד יותר לקרוא אותם מתבוכך, אם כי לעתים אפשר דווקא או להתפעל עוד יותר מן המבצע שנטל על עצמו הסופר העברי בבואו "לשכתב" כביכול נושא דוסטויבסקאי במסגרת הוויתה של הספרות העברית ואפשר להתפעל גם מן הזלוציות של גנסין, באמר בתחומי הסגנון, ואפילו הרמזים שרומזים לפעמים לגבי היותו פרקורסור של פרוסט בתחום הטכניקה של הכתיבה בהכרח הם מנוהלים בעיני מי שקרא זה בצד זה את כתבי שני הסופרים הללו, הרחוקים מאוד מאוד זה מזה... ובכל זאת, כאמור: יש בקלאסיקה המודרנית הזאת שלנו סימנים של גדולה, בכל שקשה לגלותם.

מה שנמצא מאלף, עם זאת, היא ההוויה שבה נוצרה הספרות הזאת. נדמה לעתים שמתוך הבנת ההוויה הזאת אפשר להגיע ביתר קלות לתפיסת גדולתם של היוצרים הללו משאפשר להגיע אליה מתוך הקריאה ביצירותיהם "פרופר". תמיד נפניתי מתוך הקלה מסוימת לאחר קריאה, או ניסיון קריאה, בסיפור או רומאן של ברנר לקריאה חוזרת ונשנית בספר פרקי היכרונות על אודות הסופר שנאספו בידי מרדכי קושניר (שניר), מוצא שם את האיש ההוא נפלא מן ה"פועל" שלו, אף שלכאורה רק פועלו הוא שמצדיק את התעניינותנו בו: תמיד קצתי בושתי בגישה הזאת, ואני מוצא נחמה בתימוכין לה או מה שיכול להיות מופת שלה בדבריו של דן מירון, גדול פרשניה או מציגיה של הקלאסיקה המודרנית הזאת, ודאי גדול הבקיאים בה, בדבריו על כך, בפתח הספר המרתק שלו, "בודדים במועדם", שמתוך כרכי כתביו של גנסין "היה או (בבואו ללמוד בירושלים י"ב) דווקא השלישי, כרך האיגרות, הקרוב והמובן לי ביותר".

כלומר: כפי שנובע לא רק מן המשפט הזה, אלא מכל ההקדמה בצורת מאמר הבאה בפתח הספר הזה, גם לדן מירון התמורה הגדולה והבעייתית של כתבי גנסין ועמיתיו ורבותיו בני הדור הקודם, דווקא מתוך העיון בנסיבות האישיות, בהווייתם של הסופרים הללו, ובהרחבה, בהווייתה של קריית־ספר העברית של הדורות ההם בכללה גם הוא נכנס לתוך העולם הגדוש והקוסם הזה מתוך גישת־יסוד ביוגרפיסטית, הנרתעת מ"דת הטקסטואליות". במשך שנים ראה עצמו אנוס לדבוק בדת הזאת האוסרת על ההצצה אל מעבר לטקסט הספרותי, אוסרת על כל מה ש"חוץ ספרותי". אבל עתה, בשנים האחרונות, משפחת לחצה של הדת הזאת על עולם המחקר, חוזר גם דן מירון לגישה היסודית שלו, לאהבת נעוריו האהבה לאיגרות, למסמכים, להוויה הממשית שמתוכה נוצרה "הקלאסיקה המודרנית" הזאת, לחייהם של האישים הללו ברוחותיהם, ליחסם לביאליק ולאחד־העם ויחסיהם ההדדיים, כגון הידידות רצופת המאבקים שקשרה את ברנר עם גנסין (שנים רדפה אותי התמונה הזאת העולה מתוך הספר של ברנר על גנסין, המאוכרות את הגיחוך המוחלט שבין שני הקיצים התולפים זה על פני זה ברחוב בלונדון: "אך ישטמני אודיניס, אך ישטמנין") לדרכים שבהם התרייני ביניהם, קראו בספרים של אותם הסופרים, ובעיקר בספריום שלהם, בקיצור: חיו חיים ספרותיים.

מתוך האהבה הישנה הזאת, שעתה החזירה לה כביכול הלגיטימציה של עולם המחקר הכללי, נוצרה המסה המרכזית של ספרו החדש, היא זו התופסת את החלק השני בכרך עב־הכרס: "בודדים במועדם / הרהורים על חילופי הדורות בספרות העברית בראשית המאה העשרים", פרי עיון במאות איגרות ומכתבים ורשימות קטנות של דמויות נשכחות חוטרות בתבלית, בצד הגדולות והזכורות, אם גם לאו דווקא הנקראות באמת.

המסה המרכזית הזאת, רבת התנופה והפירוט המקסים לעתים, די בה לעשות את הספר כולו לחשוב, ואפילו לפעמים בשביל אותו קורא רגיל (ואפילו אולי קורא מקצועי יותר, או גם מקצועי יותר־מדי) שהווייתו קריית־ספר העברית של ראשית המאה נראית לו כמרתקת יותר מרוב הכתבים הבדיוניים עצמם של הסופרים הללו. ועלי להודות שציערה אותי הביקורת שכתבה על הספר ד"ר זיוה שמיר במוסף זה (22.1) שכמו התעלמה מתכניו ומטורותיו וכיוונה לטעויות זעירות — חלקן בעליל טעויות הגהה ודפוס — ולהוקעת חסרות־ערך אחרות של הספר. נדמה היה שכוונתה העיקרית היתה לפגע בחוקר בלי לתת את הדעת על עושר המקורות והתכנים של מחקרו: הייתי אומר שמאמרה היווה דוגמה של גישת "אד הומינם" בביקורת, בעוד שיש להתבונן באוצרות הצפונים במחקר הזה ובחידוש, או חידוש הישן, שבגישתו.

עדיין אין הספר הזה, ככל שהקריאה בו מרתקת ולעתים אף מהלכת־קסם, מספק לגמרי. הוא מתאר באמנות ובהרחבה את אוירתה של קריית־ספר העברית — אבל ההידרשות למושג "רפובליקה ספרותית" נראה לי מיותר לגמרי, (דומני שביחוד ההדגשה עליו הבאה במבוא היא מוסרת [illegible]) של המבקר הצרפתי תיבודה; תיבודה נדרש לביטוי מהלך למדי בלשון הצרפתית, שאפשר למצאו לרוב בכתבי סופרים צרפתיים בני המאה השמונה־עשרה ואולי אף קודם לכן — אך מה שדרוש באמת לקורא כמוני הן ביוגרפיות מלאות של האישים המרכזיים בקריית־ספר זו.

לא פעם חשבתי על הפלאים שהיה מחולל ביוגראף אנגלו־סאכסי נוסח אלמאן או פיינטר בסופרים כמו ברנר או גנסין; הניסיונות הביוגרפיים שנעשו עד כה לגבי יוצרים כברנר (ספרו של יצחק בקון על ברנר הצעיר) הם רק בבחינת חומר גלם לביוגרפיה מלאה כזאת... והלב יוצא ל"ביוגרפיה דפיניטיבית" שכזאת, של ברדיצ'בסקי, של טשרניחובסקי. בעולם הספרות האנגלו־סאכסית זוכות אפילו דמויות־משנה, או דמויות זוטריות בהחלט של מו"לים ומבקרים ופעילים אחרים של קריית־ספר למונוגרפיות כאלה שהן לעתים תיאורי התקופה הספרותית, יותר מחיי האיש המסוים ("ארמונד גוס" של אן טוייט). אצלנו מחכות עדיין הדמויות המרכזיות ביותר לטיפול ביוגרפי מקיף שכזה. נכון של־גבי כמה מהן עדיין יש קשיים טכניים בכתיבת ביוגרפיה מלאה של קלאסיקאים שאפילו אין עוד מהדורות מלאות של כתביהם: טשרניחובסקי הוא הדוגמה לכך (דן מירון מסתמך כמה פעמים בספרו על אוטוביוגרפיה של המשורר שעדיין לא ראתה אור).

"בודדים במועדם" — המסה המרכזית בספרו של מירון — הוא רק מבוא להתוודעות מפורטת שכזאת עם העולמות המפורטים של הסופרים השונים מאוד (מירון עומד על שונותם, שהזמן מקהה) שהיו ברנר וגנסין, שמעוני וכהן ושניאור, בני ראשית המאה לעומת דור סוף המאה התשע־עשרה, רבותיהם שלעתים היו מבוגרים מהם רק בכמה שנים.

אך הטעם המתלווה לקריאה במחקרים אלו בביוגרפיה הקולקטיבית של דור ראשית המאה בספרות העברית הוא בהחלט טעם של עוד, ולאו דווקא מאיסה מן הסוג שהפגינה ד"ר שמיר. נדמה שעתה מגיע תורן של הביוגרפיות היחודיות, כאשר הביוגרפיסט החדש מודע לכל המכשלות האפשריות שיכול להיכשל בהן בעל הגישה הביוגרפיסטית־סוציולוגית, ועם זאת מודע גם לקוצר־ידה של הטקסטואליות הצרופה.

נדמה שאין עוד כמו דן מירון המעמיק להבין את הדילמות הללו ולנסות לתפוס את התופעות המופלאות הללו בכוליותן. מידיו יבקש הקורא המחפש לו גישה לכתבי הקלאסיקאים המודרניים שלנו את הביוגרפיות המקיפות והפרטיקולריות הללו שמחקרי הספר הזה, ומעל לכל החלק השני שלו, הן בבחינת טעם מוקדם, ומעורר תיאבון, שלהן.

תערוכות / איתמר לוי

בחיפוש אחר המרחק הנכון

אורי רייזמן, בגלריה דביר, תל־אביב, ובמשכן לאמנות בעין־חרוד.

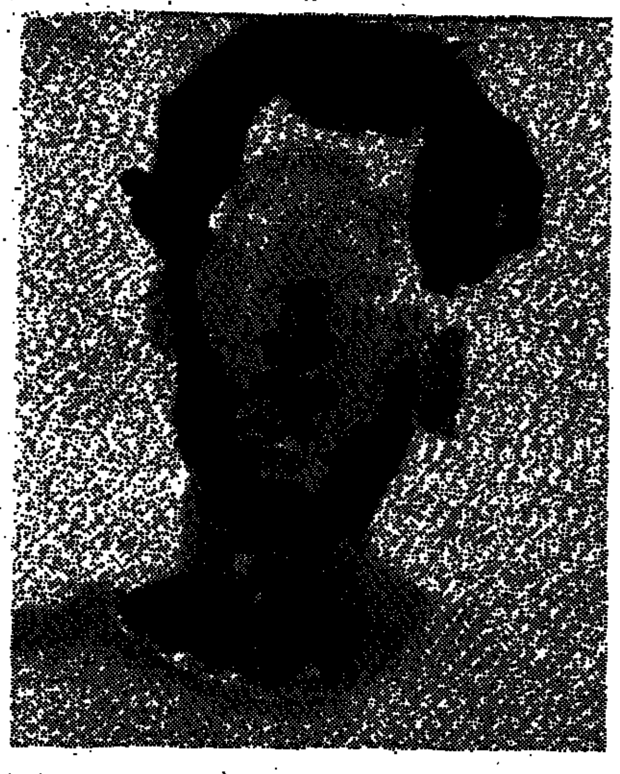

אורי רייזמן, דיוקן: אטימות מעוררת חרדה

בארץ, שהקהילה האמנותית בה קטנה ושמרנית, וכמות המשאבים מוגבלת, מעמדם של אמנים אינו משתנה במעט. אמנים שהיו חשובים בעבר שומרים על מעמדם גם אם לא יצרו דבר בעל ערך זה זמן רב, ובנגדם אין מוכים בהערכה מהר־ רשת מי שראוי לכך. רייזמן הוא אולי המקרה הבולט ביותר בתחום זה: הוא הצייר הפיגורטיבי־הקולוריסט הטוב ביותר בארץ, צייר בעל עוצמה ועומק רגשיים, אך היחס הרווח אליו הוא כאל עוד צייר טוב מהשורה. בקודה זו נשלף לעתים המושג הנבוע "צייר של ציירים". לא זכור שצייר כלשהו נלחם באמת למען רייזמן; רייזמן הוא דווקא צייר של כמה אספנים ובעלי גלריות שהאמינו בו לאורך כל השנים, הם הראויים לתלת הערכה. לרבים מהציירים הוותיקים, לעומת זאת, היה נוח, להנציח את שוליותו של רייזמן כדי שלא יערער יותר מדי את כל סולם הערכים השליט בציור הישראלי.

גליה בר אור, אוצרת התערוכה בעין חרוד, שוברת בתערוכה ובקטלוג את דימויו של רייזמן כפרא אציל, ומציגה מבחר מציוריו הול משנות נעוריו, לימודיו והתפתחותו המוקדמת. בר אור מציגה גם תיזה מורכבת המנתחת את עבודתו של רייזמן הן על פי נושאיה והן על פי שני קטבים צורניים חווייתיים — הירוק והאדום. הירוק והאדום אינם רק שני פיגמנטים שביניהם נוצרים יחסים מורכבים, אלא שני כוחות ומצבים נפשיים — סטאטי ודינאמי, אפולוני ודיוניסי — המתגלים בציור, ובכל פעם נוצר פתרון אחר לדיאלוג ביניהם.

כמה נתחים מציוריו של רייזמן נוטים להיות תרבותיים ופתוחים. מרי, בעיקר מדובר בכמה מ"ציורי הגליליה", בדמויות הנשים האלגנטיות, או בקומפוזיציות בצורת צלב או איקס הנוצרות ממפגש בתים או עצים בסמטה צרה. בציורים אלה יש קירבה לאסתטיקה האלגנטית של גרוס והם קרובים יותר לקוטב "הירוק", המרוחק והמופנם. אולם כשרייזמן בשיאו, בנופים הפתוחים ובדיוקנים, אין מי שישווה לו.

הנופים, בעיקר המוקדמים יותר, מתבססים על תפיסת הנוף כאשה. הגבעות המרוחקות הן דמות שוכבת, כבדה, חושנית, סגורה בתוך עצמה, אולי ישנה או מתה. הצייר מביט מרחוק, באינטנסיביות ובריכוז כבד, אך בלי לנסות לחדור ולבעול במבט את הנוף־אשה. הוא נשאר מבחוץ, לא נוגע, רק רואה, וצורת האשה־נוף מקבלת או חיים מרפנמים, כבדים, ונפרדים מהצופה. המרחק הנכון (שהוא אספקט מיחסי הירוק והאדום) הוא בעיני מוקד ההוויה שיוצר רייזמן.

נופים אחרים, בעיקר מאוחרים יותר, מתבססים על מוטיב של שביל או בית בתוך הנוף. השביל הוא הליכה, תנועה אל, והבית הוא הגעה, מיקום. בנופים הפתוחים לחלוטין יש רק שדה ושמים. הציור מתמצה בשני משטחים ובקו הרקיע שביניהם. כאן כבר קשה לומר אם הצייר מביט מרחוק או מקרוב, שכן לרגע נדמה כאילו המרחק הוא אידיאלי והצופה נשאר לגמרי מחוץ לעולם שבציור, ולרגע נדמה כאילו עולם זה הוא כה שלם ואוורירי שהצופה אובד לחלוטין בתוכו.

בראיון המצוטט בקטלוג מספר רייזמן על נוף שראה תוך כדי נסיעה ברכבת וכשחזר למקום כדי לצייר איבד הנוף את קסמו. רק מאוחר יותר תפס האמן כי הכוונה להשתמש בנוף כמודל לציור היא שסילקה את הקסם. במלים אחרות, היחס הנפשי כלפי הנוף הוא הסוד, וכשיחס זה הוא של קבלה פסיבית, של התמסרות, הקסם קיים, ואילו היחס השתלטני יוצר מחסום. בעיני מדובר ביחס כמעט דתי לנוף, שכן הוא כרוך בהכרה באחר המוחלט, הגדול ממך, שאינך יכול להשתמש בו ולכפות את עצמך עליו, אלא רק להתבונן בו ולקבל את קיומו הנפלא, האופף, אך בכל זאת השונה והאחר ממך. המרחק הנכון הוא אידיאלי ואפסי גם יחד.

הנופים הנפלאים והחזקים ביותר של רייזמן הם שלושת הברים הוורודים (עמ' 54-55 בקטלוג). יש בהם עומק עצום, האור הוורוד מעורר חרדה ופליאה, וקווי הנוף שטועים, מעין ציור של אור על פני תהום. בציורי הדיוקן המרחק מתקצר. כאן ניכר יחס של בעלות אגרסיביות מצד הצייר. המבט מקרוב הוא כה אינטנסיבי עד שהוא דומה לעתים ליד הממששת בכוח רב את פני המודל, כאילו ניסתה לחדור מן הפנים אל הפנים. המבט מקרוב מעלה חרדה, הופך את הדיוקן למסיכה אטומה ויוצר מרחק, סוגר את הדמות בתוך עצמה. ברוטה לנוף, אך בעוצמה רגשית גדולה יותר, יש בדיוקנים של רייזמן קירבה וחשיפה עצמית יותר עם זאת מרחק גדול. האחר נשאר לעולם אחר, יש בדיוקן משהו בלתי חדיר שאפילו המישוש האגרסיבי ביותר לא ייגע בו.

המתח בין קירבה ומרחק מגיע לשיאו בדיוקנים העצמיים. בחלקם נדמה כאילו הדיוקן כולו פצע, כאילו העור קולף והבשר מתפתל ומתפשט, ויחד עם זאת נשארת בהם איזו אטימות, מעוררת חרדה, מרחק שאי אפשר לגשר עליו.

הביקורת מדגישה בדרך כלל את קירבתו של רייזמן לציור הצרפתי, בעיקר לסוטין, וכן לפרנסיס בייקון בדיוקנים ולמילטון אייברי ולדוזוקו בנופים. קירבות סגנוניות אלו אכן תקפות, אך חשוב בעיני להדגיש קירבה אחרת, בין הציירים האנגליים המקורבים לפרנסיס בייקון קיימים כמה, ברובם יהודים, שלא הושפעו דווקא מסגנונו של בייקון אך הם מבטאים את סוג השירה ביחס לאחר הקיים אצלו. אצל אוורבאך, לוסיין פרויד, קוסוף וקיטאי (בדיוקנים) קיים מבט דומה באחר, מבט השואף מצד אחד לצמצם את המרחק, לחדור אל מתחת לעור ואל תוך הנשמה, ויחד עם זאת מכיר באטימותו של הגוף ורואה בעור כמעין קרום שלעולם אין חדירה לתוכו. הרגש הוא שוב של קירבה ומרחק, של דיאלוג רווי חרדה שבשני קטבי חוויית האהבה כמעט לחלוטין בתוך האחר והנפרד ממנו לעולמים.

עזרא פאונד: שירה כנוכחות

שירים של עזרא פאונד, עברית: דורון קורן. הוצאת כינרת

מאת שמעון זנדבנק

לתרגם את עזרא פאונד — רעיון מצוין. ולא רק מפני שפאונד עצמו הירבה מאוד לתרגם — את קאוואלקאנטי, ארנו דניאל, רמבו, מחזות נו ומה לא — והשקיע כל כך הרבה מכוח יצירתו בתרגומיו, עד שהיה מי שטען שתרגומיו הם מיטב יצירתו. לא רק משום כך, אלא מפני שגם ליצירתו המקורית יש במובן־מה סטאטוס תרגומי, בכך שהיא מתרגלת בלי הרף קולות אחרים, מה שהוא קרא לו בשם "פרסונות", וכל כולה מעין גלריה עקבית של דיוקנאות משלל תקופות ומקומות, מסין העתיקה ועד איטליה של הרנסאנס, מקהלת קולות רבים הנוכחים בבת אחת ומבצחים את הזמן.

נוכחים בבת אחת: המלה "נוכחות" היא המלה האחת העשויה להכיל בתוכה את התופעה הזאת ששמה פאונד. כי פאונד, יהיה מה שיהיה יחסך לעצם שיריו, לעצם הטכניקה הקולאז'ית שלה, המקוטעת, הבלתי־נהירה כל כך לקורא האמון על עלילה או איפיון או רצף לוגי כלשהו, פאונד זה ביקש להחזיר לשירה האנגלו־אמריקאית את הנוכחות, נוכחות המלה על הדף, האובייקט בעולם, הקול הדובר. כל אלה, הרגיש, דהו עד מוות בשירת שלהי המאה התשע־עשרה, אותה שירה פרה־רפאליטית, פוסט־רומנטית, שנתדרדרה לכלל כלי־קיבול נעים לרגשות מהוהים. שנאתו של פאונד למוסיקליות־כפרוזה הזאת, ליהודנות של חסרי הרמיזה (כלשון השיר "ייפרייכוה", הפותח את קובץ התרגומים שלפנינו), לא ידעה גבול. אולי רק אלה שאותם פתחה דיה לקסמי המוסיקה של המלים — וראה שיריו של פאונד המוקדמים־מאוד, שירים שלשונם ארכאית ומגנדרנת למהדרין — רק אלה מסוגלים לשנוא כל כך את עייפות הקסם הזה הנעשה לג'סטה אוטומטית. במקום העירפול והמיטוס של שירת אותה תקופה, העמיד, הוא וחבריו האימז'יסטים, "כמה מצוות לאדעשה לאימז'יסט" (בכתב־העת פואטרי של שיקאגו, 1913):

אל תשתמש בשום מלה מיותרת, בשום שם־תואר שאינו מגלה משהו... היה ירא מפני ההפשטות. אל תחזור בשורות שיר בינוניות על מה שכבר נעשה בפרוזה טובה.

הפרוזה הטובה, המדויקת, התמציתית, סטנדאל ופלובר והנרי ג'יימס, נטלה לה, הרגיש פאונד, את כל הכוח כולו והשאירה לשירה את המליצה והתיבות הרטוב. יש לחזור, חש פאונד בעקבות מורו וידידו האנגלי טי. אי. יולם, אל קשיות המתאר והמדידות של לשון הדיבור, לשון פטורה מן הסגירות המטושטשת של "הלשון בתוך הלשון" הסימבוליסטית. ולצורך זה נעזר לא רק בפרוזה טובה, אלא גם במה שנראה בעיניו כאובייקטיביות של השירה היוונית העתיקה ובמסכנות הציורית של שירי ההייקו היפניים, המגובשים בשלוש שורות קטנות תמונת טבע צלולה, נקייה מפרשנות ועשירה במשמעות.

ראשית המפעל המודרניסטי של פאונד היה כרוך באימז'יזם זה ובניקיון הציור הבודד. אלה באים על ביטויים המובהק בשירים הקצרים שבקובץ לוסטרה משנת 1916. אבל באותו זמן עצמו כבר החל פאונד עובד על הקאנטוס, אפוס ענקי ומגוון, שעתיד היה להעסיקו עד סוף ימיו רבי התהפוכות. כאן, בשיר הענקי המתנער מכבלי רצף הזמן וההיגיון ומתקיים בקולאז' של ציטוטים בשלל לשונות ואימוזים משלל מקומות, מין טקסטורה ללא סטרוקטורה, הגיעה מהפכנותו של פאונד לשיאה. הקריאה בקאנטוס אינה שעשוע. היא דורשת, יותר על הרבה מהמסכמות הקריאה, דורשת קבלה ללא סייג של עצם נוכחותם של שלל הקולות הדוברים ושל הקול האחד, קולו של פאונד, הדובר מעבר להם, ללא סיכוי כלשהו לסכם את הדברים סיכום נאראטיבי, אידיאי או רגשי. רק מדי פעם מאיר את הגוף האטום הזה של הנוכחות איזה "פרט קורן", כלשונו של פאונד, איזה אימאז' עז המפיץ אור בהיר על סביבותיו.

מתרגם הקובץ שלפנינו, דורון קורן, ויתר מראש על הקאנטוס ועל הקשיים העצומים שבהעברתם לעברית של הקשיים התרבותיים הרוקים במקום ובזמן, הזרים לה בתכלית הזרות. הוא הסתפק בשירים קצרים ויפים — אם כי שוליים למדי בהקשר ממעל חייו של פאונד — מן הקבצים ריפוסטס (1912), קאתאיי (1915) ובעיקר לוסטרה (1916). ואכן, אין לבוא אליו בטענות שהסתפק במה שניתן לבר־תמותה לעשות. אף כי אפשר ואפשר לבוא אליו — ו/או אל ההוצאה — בטענות על שבשום מקום לא נאמר כי השירים לקוחים מן הקבצים האלה, ועל שבשום מקום לא צוין שמם של השירים במקור (וכן, אגב, על שבשום מקום לא צוין מי צייר ומי צילם את הציורים והצילומים המקשטים את הספר, לרבות תמונת הדיוקן של פאונד על גבי הכריכה). המבקר האחראי נאלץ למגינת לבו לנחש ולשחזר את שמות השירים באנגלית כדי לעשות את חובתו ולהשוות תרגום למקור.

אם אמנם ינחש וישחזר וישווה תרגום למקור, יגלה, למשל, שאחד השירים המתורגמים, "סתיו" (עמ' 9) אינו שיר של פאונד כלל וכלל (מעניין שדווקא אותו ציטטו בהרחבה בעיתון "כל העיר", כדי להדגים, אני מניח, את סגנונו של פאונד), אלא שיר מפרי עטו של אותו מורה וידיד טי. אי. יולם, שאת "כל שיריו המקובצים" — חמישה במספר, שני עמודים בסך הכל — פירסם פאונד כנספח לקובץ ריפוסטס. כן מגלה הקורא — וזה פחות מבדח ויותר עצוב — שבצד שורות מדויקות יש בקובץ שגיאות תרגום שלא ייאמנו, הן לקסיות והן תחביריות. שם השיר Sub mare למשל, שפירושו כמובן "מתחת לים", הפך ל"קורסיקס" (ויש לי תיאוריה משעשעת על איך שזה קרה). או "סוף השבוע" (top of the week) בשיר "הפועני" נהפך ל"שיא הצעידה". או הזונה (cocotte) הנורמאנית הפכה לשם הפרטי "נורמנד קוקוט", ואילו האסיסטנט במוזיאון הבריטי התעלה לדרגת "התומך בבריטיש מיוזיאום" — ולא הזכרתי אלא מה שאפשר להזכיר בזמן.

פחות שערורייתיות, אבל אולי יותר גרועות, הן טעויות של קונוטציה וטון.

זה גרוע יותר, כי כאן מתקלקלים שירים שלמים, ולא רק שורות או צירופי מלים. הנה גירסת דורון קורן לשיר המפורסם "בתחנת המטרו", שיר מבוסס הרבה להדגמת הסגנון האימז'יסטי בכלל והשפעת ההייקו היפני על פאונד בפרט:

הופעת הפרצופים הללו בהמון;
פריחות על ענף רטוב שחור.

עזרא פאונד ביקש להחזיר לשירה האנגלו־אמריקאית את הנוכחות, נוכחות המלה על הדף, האובייקט בעולם, הקול הדובר. כל אלה, הרגיש, דהו עד מוות בשירת שלהי המאה התשע־עשרה, אותה שירה פרה־רפאליטית, פוסט־רומנטית, שנתדרדרה לכלל כלי־קיבול נעים לרגשות מהוהים

התמול מולנו ופאונד השאיר דיווח מפורט על ההוויה שבהשראתה נכתב השיר הזה ועל דרך כתיבתו. מתברר שהתחיל בשיר בן שלושים שורות וקיצר — מאחר שלקה ב"אינטנסיביות משנית" — לשתי שורות דמויות־הייקו. פאונד מייחד את הדיבור על מכניקת ה"סופר־פוזיציה" שנקט כאן — אימאז' מורכב על אימאז'. פני נערות יפות הזוהרות שראה בתחנת המטרו האפלה, מצד אחד, ולעומתן הניצנים הלבנים על הענף השחור. והנה כשהמתרגם העברי הופך את ה"התגלות" (apparition) ל"הופעה", כשהוא הופך את פני הנערות העדינות ל"פרצופים" ואת הניצנים ל"פריחות" (לי זה מזכיר חרדה) — הריהו משאיר אחריו תל־חורבות ולא שיר.

יש לשער שאילו טרח לבדוק את דיווחו של פאונד על השיר, לא היה גורס "פרצופים" וגם לא "פריחות". אם לא בדק, כשם שלא בדק את sub mare או cocotte, הרי זה מפני שבין שאר צעדים באים שנקטנו מיום שבעשינו עם באה היושב על אדמתו, החלטנו גם לוותר על מילונים. זהו ריאציה נוספת. אני מניח, על "לא חשוב מה יאמרו הגויים". המקרה שלפנינו אינו בשום פנים דוגמה בודדת לבורות הבאה הזאת.

ובכל, יפה נסתפק בכמה שטשים היהודים. בעשה לה לשירה העברית מה שעשה. פעם פאונד זה לשירה האנגלית. נטלטל אותה מריבצה הפיוטי וניתן לה נוכחות גרמטת. כי מה שעשה פאונד יש לו תוקף תמיד. תמיד יהיו משוררים בודדים — אלה שנוחיות הנזקת אותם, כלשונו של פאונד, הם "שבאים, בלואים, ומשרים". אלה יוכלו תמיד לשאוב כוח, נחמה ותקווה מדוגמה זו של הנרי פאונד. אבל גם אחרי התרגום הנוכחי למניני יאלצו, הלשוני, ללמוד לצורך זה אנגלית.

שמעון זנדבנק הוא פרופסור לספרות השוואתית באוניברסיטה העברית, סופר ומתרגם.

המחצית החשוכה של העם הפלשתיני

החמנית, רומאן מאת סחר ח'ליפה
תרגום: רחל חלבה. הוצאת מפרש. 1987. 239 עמודים

מאת אהוד בן עזר

ברומאן "מות בביירות" של הסופר הלבנוני תאופיק יוסף עוואד, מגיבה גיבורתו השיעית מדרום־לבנון, תמימה, על קיפוחה כאשה, על מכת סכין שספגה בפניה שליח מטעם אחיה, ועל פירוד הערות בארצה שקטע את חלום אהבתה — בכך שהיא מצטרפת לפדאיון כדי להרוג בישראלים, שמטוסים הפציצו פעם את כפרה בפעולת־עונשין. קשר דומה בין המאבק הערבי־פלשתיני לבין דרכיה של האשה הערבייה אנו מוצאים בסיפורו של ע'סאן כנפאני, "מה שנותר לכם", בספר "גברים בשמש". אח ואחות, פליטים מלשר

סחר ח'ליפה: אין זו ספרות פלאקאטית, אלא תיאור נוקב של חיי הפלשתינאים מבפנים — של הגיהינום שהם גורמים זה לזה

תלים בעזה, הורגים — היא את בעלה הערבי העריץ, והוא — חייל ישראלי, בחלום עצוב של שחרור כפול, הכותי — נשי ולאומי.

תחושה דומה היא בסיס לרומאן "החמנית" (1979) של הסופרת הפלשתינית סחר ח'ליפה, שהופיע בתרגום עברי לפני שנה, ונעשה עתה אקטואלי להחזים: האשה הערבייה, בעיניה, עומדת בסכנת היותה "קורבן לקורבן", כדברי הצייר תנאית הערבייה ממזרח־ירושלים, אחת משלוש הדמויות הנשיות המרכזיות ברומאן, הנכשלת במאבקה להרוג מתוחם "פינת האישה" בעיתונות.

האשה הערבייה, ובהקשר הזה — הפלשתינית, רואה עצמה כקורבן מפני שטרם השתחררה מכבלי העריצות הגברית ודעת־הקהל השמרנית של החברה הערבית. אך הגברים, שלהם היא רואה עצמה משועבדת — אף הם בעיניה קורבן, משועבדים, ולא רק לשלטון הישראלי בגדה אלא למורשת התרבותית־החברתית האיסלמית, שגורמת להם להתייחס אל האשה בגישה מסורתית המלווה בעריצות סאטריארכלית ובמוסר־שווזין, אף־על־פי שבפיהם רעיונות לאומיים וחברתיים מתקדמים וחלקם רואים עצמם משפעים אפילו מתקדמים.

השיעבוד — וסחר ח'ליפה רואה בעין נוקבת את המצב הפלשתיני — אינו רק שיעבוד לישראלים אלא לכל מריבות־עדב המתגברות להם, כפי שאומרת נואר השכמית, אחותו של עאדל, מבכירי הכותבים בעיתון המזרח־ירושלמי:

"הכלא. תמיד הכלא. אם תבוא לרחוב, הכלא ממתין לך, ואם תישאר בבית, הכלא ממתין לך. ושם מעבר לגשר (הירדן) כלא עצום, כלא גדול, משטרים צבאיים ומנהיגים שמעמדם כאלים. ממך יבוא ועד ליד קמו. אוי לך ביחיד ואוי לך כעם." (עמ' 33).

היחס לישראל ולישראלים ברומאן מורכב מאוד. ישראל מייצגת אורח חיים וחשיבה הבאה אחר, חופשי, מודרני, אך גם עוין — וההוויה הישראלית הזאת מתגלגלת לאשה הערבית־הפלשתינית (כמו גם לרומאן "החמנית" שיש בו הרבה מלים עבריות במקורן). התופעה מעוררת ויכוחים מרים בין הכותבים המבוגרים לצעירים במערכת השבועון המזרח־ירושלמי.

אך לא רק זה. רעיף מגיעה למערכת השבועון ורואה את עאדל

המשך בעמוד 23

אהוד בן עזר הוא סופר ומבקר.

עשרה רבי מכר

התנפלות רעבתנית בפריפריה

1. ריצה בשבת בבוקר, בתיה גור, כתר
2. זיכרונות אדריאנוס, מרגריט יורסנאר, מצרפתית: עדית עקרבי, זמורה ביתן
3. עוגיות המזל של מבטא סלמנת, דן בניהסרי, כתר
4. קמט ולעטה, רוזית לנדס, מעריב
5. על עצמן, עורכה: אביזמה גולן, עם עובד
6. רוק בבית הפתוח, יונתן גפן, מעריב
7. על כרוזים גדולים וקטנים, דרור זיו, מסדה
8. את הגב בכותנה, עמוס קינן, כתר
9. האיש ללא תכונות, רוברט מוסיל, מגרמנית: אברהם כרמל, שוקן
10. ספר הזמה, עורכת: מירי ברוך, עם עובד

את האכזבה העיקרית במכירות הספרים השבוע מספקים שני ספריו החדשים של יהושע בר־יוסף: "אנשי בית ריגוד", רומן פרט של אדם רעב' שלא עבדו בציפיות המסחריות שתלו בהם. מלבד זה, מדווחים מן החנויות, עבר הפסח בהתנפלות רעבתנית על כל הספרים. אמנם עם ירידה בהגרות, אבל בבמות אווירות ביותר המצגים. בין ספרי הביטול נמכרו במיוחד ספריו של אהרוני (גם הלוארשף), וספרי הפין — "נקודות רגישות" בהוצאת כינרת — וחיבור על תנוחות אהבה. גם לספרות נשים יש פריחה ושתי הוצאות לשתות בתנות לה רגשו. "אלפאר" של זמורה ביתן וספריית "זמיר" של עם עובד. ניסיון לדלות אינפורמציה מתנות "ספרי" בחנויה עלה בתוהו. האם הם מוכרים בכלל מאיזה?

החנויות שהשתתפו השבוע בסקר: לירית, מוהליבר 7, פתח תקוה; ריינו, ברוכוב 4, רעננה, פרוד, ביאליק 38, רמת גן; ש. ב. י, בבלוגסון 55, גבעתיים; בהר, רעננה; כהה, כפר סבא; אמפטר פירה, מרכז מסחרי קריית־הרות, סוקולוב 59, רמת השרון; צבי שפל

ההמלצה שלנו

1. השבון עובר, מבחר שירים 1945—1987, חיים גורי, הקיבוץ המאוחד, זה בתם
2. לא ימין ולא שמאל, השוראי להיות המשוטטים בפריסה, נאג שדרנה, אמקים / עם עובד, מסמיר
3. תולדות ירושלים (3 כרכים), נתן שור, דביר, כנרת
4. העשור האבוד, סיפורים, פ. סקוט־פיצג'רלד, מאנגלית: אורי בלסם, כרכין

עורך: בני ציפר

ענייני לשון / משה זינגר

בבל"ת? בבל"ט?

כל ימי — והיינו, מאז בירותי לעצמי שאלה זו מפי אנשים מוסמכים, ביניהם פרופ' חיים בלנק ז"ל — בטוח הייתי כי בבל"ת פירושה: בלבול ביצים ללא תכלית, ראשי תיבות.

לאחרונה, אחר שהעלה שר הביטחון יצחק רבין את המלה אל הכותרות, התברר שגם כי למציאות פנים רבות. הנה, ערב אחד מסרה הקריינית בטלוויזיה את תגובתו הצ"ל של רבין, הדסבירה בחיוך קל: בלבול ביצים ללא טעם. כלומר — בבל"ט.

למשמע הדברים אמרתי בלבי — אכן, הדורות מתמעטים... בטוח הייתי כי מלה זו תימצא במילון העברית המדוברת של נתיבה בן־יהודה ודן בן־אמוץ. מטעמים טכניים לא יכולתי להגיע אל המילון — ופניתי בטלפון אל בעל הדבר עצמו, מכובדי דן בן־אמוץ. הנה, להפתעתי הוא אמר לי כי במילונם רשומה המלה כ"בבלט" (בב, ללא גרשיים), והוסיף כי גם הוא שמע כי יש הגורסים ת"ו בסוף, כראשי תיבות של "בלבול ביצים ללא תועלת" (נוסח אחרון זה שמעתי לאחר מכן גם מפי קצין בכיר בצה"ל). וכך, הגענו כבר לשלושה הסברים לפחות — ואגב, במילון העברי־אנגלי החדש שיצא לאחרונה בעריכת שמשון עבגל, המכיל גם מלים מהלשון המדוברת, מופיעות שתי הצורות: בבל"ט ובבל"ת.

דברים רבים אפשר ללמוד מפרשה זו. לפנינו, בזעיר אנפין, תהליך המעבר של המלה המדוברת אל סימונה בכתב — תהליך שהלשון כולה עברה פעם בעבר. כאן רואים אנו משהו מלבטי הסימון הללו, ומהגבולי התפיסה הלשונית של אנשים שונים. לפנינו, למעשה, מסורות בהתהוות. אולי בעוד שנים רבות תתגבר ותתקבל דרך אחת לכתיבת מלה זו — ואולי שתי הצורות יחיו זו לצד זו. או אולי המלה תיעלם כליל. אין לדעת. מכל מקום, מעניין להתבונן בתהליך כזה בהתהוותו. אך הבבל"ת־בבל"ט מעניין לא רק מהסיבות שנמנו לעיל. יש עוד צד מעניין אחר, לפחות, למלה זו.

כידוע, מדי פעם מוטל חרם על שימוש מקובל זה או אחר: ביטוי או מלה תמים מפשע נאסרים מלבוא בקהל. רוב הדוברים משתמשים במלים אלה, כמובן (שאם לא כן, לא היה מה לאסור) — אך הן מוגדרות כ"לא נכונות". בין שפע שימושי הלשון הנזהים והמקובלים ה"לא נכונים" הללו מצויה זה שנים גם המלה "ללא". גם עליה יצא הקצף (הנה, רק לאחרונה ראה אור ספר בשם "האיש בלא תכונות"; אם אינני טועה, השם המתבקש הנוח יותר היה דווקא "האיש ללא תכונות").

ההחרמת שימושי לשון מקובלים נעשית בדרך כלל בשתי דרכים: בהכרזה סמכותית, בלתי מנומקת — או בקביעה מנומקת המביאה ראיות מן המקורות. הנה, למשל, דוגמה לדרך הראשונה — פסילתה של "ללא" כפי שהיא מופיעה בספר "מדריך לשון לרדיו ולטלוויזיה": "בלי מלת, בלא מלת, שלא במלת..כה" — בשפע הזה רק שתי הדוגמאות צורות יסוד. כל השאר שייכות לרבדים שונים ומשתנים... ורק מחפשי מציאות בלשון מוקיעים לזה. כזאת היא הצורה "ללא".

כלומר, אנשי הפלמ"ח, יוצרי הבבל"ת־בבל"ט (כי, כמדומה, זו נולדה בפלמ"ח), היו "מחפשי מציאות בלשון". הם לא אמרו "בלבול ביצים ללא תכלית" או "ללא תועלת" או "ללא טעם", או "תרגיל טקטי ללא גייסות" (תטל"ג) — סתם כבה: הם לא אמרו "ללא" מפני שכך היו רגילים לדבר — אלא מכיוון שהם חיפשו דרכים מאוזות, ביקשו להם מציאות מדוברים שונים ומשונים של הלשון. לולא היו המהדרים שבאלה, בודאי היו אומרים "בלבול ביצים בלא טעם", וכדומה, והיו יוצרים את המלה הנוחה בבב"ט. למה לא?

ועל כך ייאמר — בבל"ת. בבל"ט.

שבוע של ספרים

מקור

בסף קטן, מחזור סיפורים מאת יהודית הנדל. הספרייה, הקיבוץ המאוחד, סימן קריאה והבתר, 1988, 138 ע'

מחזור של סיפורים קצרים, רובם ככולם נאר־יגים על נושא המוות השלוב בחיים: סיפורים על אנשים קטנים הנבעים בידי כמיהה אפלה. יהודית הנדל עוסקת בהם ושוזרת סביבם בכפייתיות, מגעת כבראה בתשוקתה שלה לרעיון המוות והכוח ואחר הזה שהוא מצמית. "היא הביטה רק בידיה. הן נראו לה גדולות. רועדות כמו בפארקינסון כמו שרעד אבי־אביה חולה הפארקינסון ואי־אפשר היה לעצור את הרעד עד שמת. היא ראתה אותו שוכב על הריצפה רועד, אחרי שמת. היא ראתה את זה עכשיו ברור. מאוד חי. ידיה נראו לה פתאום דומות לידיו... היא זכרה אותן רועדות חי על הגופה".

הדמויות שבסיפור "בסף קטן", החזק ביותר בקובץ, הן אנשים שבחייהם הם כמו הידיים האלה המשיכות לרעוד אחרי המוות; הם מתים עוד בחייהם או צועדים לקראת שיגעון ומוות במין רעידה בלתי־רצונית ובלתי־נשלטת. האנשים הקטנים, אנשי ה"כסף הקטן", סיפוסים שמשרתים בריאים אחרים, אבל אוגרים בתוכם מירבצים של זעם וכאב, יחד עם השלמה שתוקה; מה שמכתם פרי מכבה בשם "כח מינראלי".

מחוץ לסיפור המרכזי הזה יש עוד סיפורים, קצרים יותר, וחלקם מכילים הרהורים אישיים־מרי ולטעמי משמעותיים פחות לקורא. אלה הקצרצרים (פותחים וסוגרים את הספר) כתובים ברהיטות, כשאר, אבל נקראים כנוספה מסוימת ולא משאירים אחריהם משקע (אלחנן רז).

יהודית הנדל: תופעה מסויימת

מחזה

גן ריקי, מחזה בשתי מערכות מאת דויד גרוסמן. הוצאת הקיבוץ המאוחד, 1988, 107 ע'

מה רואה האב בעיני ילדיו התחרים מן הגן? גרוסמן רואה איך גדלות חברה מתוך משחקי ההיירארכיה, צרכים ביולוגיים והוויית־תשתית משותפת.

ילדי גן־ריקי, בני ארבע לארחמימים, חסרי זהות עצמית מגובשת, חצי בריאות, תופסים את העולם הגדול דרך המשחק. [illegible] עוזבים לנפשם ובלא השגחה, הם משחקים בביגולי־פה אסורים, כבילויים מינים ראשונים, ובויכוחי־חות (מי יהיה המלך בגן, מי המפקד, מי ישחק עם מי ומי יביא את התיקיארכל). גרוסמן, שאוצר לגדול דברים מסתוריים ומפחידים בכתות, מביא הפעם את הסוד הגדול והנורא מאחורי הדלת שהילדים מגלים תוך כדי הפירת בוד — בגינון לאהרות הגננת והילדים האמראיים — דלת המוליכה למקום שבו הגננת ריקי עושה "ובכת את האסלה מאורה. זהו בית שימוש ענקי, פי שלושה מגובה אדם מבוגר; דממה. ופתאום נשמע קולו של גיל, רם ובוהר: גיל: אבא שלי אומר שלא, אבל אני חושב שכן יש אלהים." ולמול האסלה הגישה הזאת מתלכדים הילדים בהודיות קולקטיביות, "כמו היה רבתאיבים", שותפים לגילוי הסוד האוסר של המבוגרים. האמיצים שבהם גם תוחמים בעשיית פיפי משותפת אל תוך האסלה.

מי שראה את המחזה התופעל, ירצה בוודאי להש־לים ברכישת הטקסט. למי שלא מכיר, כדאי לגשת בזהירות — במיוחד בידיעה שהמחזה הוא כש־לון באשמת הטקסט. כשלעצמי, אני מעדיף לראות באסלה האימבנטית הגו פארודיה ואולי פנטאסיה פרטית של המחבר. פירושים עמוקים יותר יהיו פשוט מגוחכים. (אלחנן רז)

זיכרונות

התלם הראשון, מאת יהודה ראב. מבוא מאת ג. קרסל. אחרית דבר מאת אהוד בן עזר. הוצאת הספרייה הציונית, 259 ע'

בן עשרים היה יהודה ראב כשנגע לראשונה את להב המחרשה בשדות פתח תקווה וחרש את התלם הראשון. זה היה בחנוכה תרל"ט. מאורע זה הוא רק אחד מסיפורים רבים המסופרים בספר זיכרונות מתוק זה, הפתח בילדות מיוחדות במינה בכפר בהונגריה, ילדות המשיכה ניתוחות של כפר והוויה, געגועים לארץ ישראל, עם חלומות על התיישבות חקלאית בה, ועיקרו זיכרונות על ההתיישבות היהודית הראשונה בארץ ישראל — פתח תקווה.

פתח תקווה היא "קוץ" בהיסטוריוגראפיה הציונית, כותב ג. קרסל במבוא שלו, ובעניין זה מרחיב אהוד בן עזר, נכדו של יהודה ראב, באחרית הדבר שלו. "קוץ", מפני שהיא טוענת לראשוניות, בשעה שההיסטוריונים פותחים את העלייה הראשונה לציון. קרסל סבור שאילו ראו אור זיכרונותיו של יהודה ראב מוקדם יותר, "אפשר שהיו משנים בהרבה את תפיסת היסוד על חידוש היאחזותנו בארץ־ישראל".

הטענה הרווחת את ראשוניתה של פתח תקווה מסתמכת על היותה של המושבה הזאת ממעלם של אנשי היישוב הישן בירושלים ומשום כך אין ייסודה מסמן תפנית או מהפיכה, בעוד שייסודה של ראשון לציון כרוך בעלייה מאורגנת המכוונת להתיישבות חקלאית, כלומר, תפנית מפורשת וב־לית. ואולם זיכרונותיו של יהודה ראב מלמדים שתפיסה זו כוזבת וכי הגרעין הקשה של מייסדי פתח־תקווה לא היה מורכב מאנשי היישוב הישן, אלא מאנשים שעלו מהונגריה במטרה להקים בארץ ישראל יישוב חקלאי, מטרה שלמענה פעלו בדרכים שונות עוד בהיותם בגולה, מטרה שהגשימו לאחר תעיית ביניים בירושלים, תעייה שנכפתה עליהם מכורח המציאות, כמו קשיי ההתארגנות וה־קשיי שברכישת קרקע.

מי שמעוניין בפולמוס ההיסטורי ימצא עניין מיוחד באחרית הדבר ויקרא את הזיכרונות כמצע להוכחת טענות, אבל הקורא הרגיל יקרא בזיכ־רונות פרקים אלה, הכתובים בחן רב ובטעם סופר להגבתו הצלי יישאר שוהה נפש לפולמוס האקדמי, אשר בהיותו הרגיל יתיישב אותו לפולמוס סרק. שהרי העובדות מדברות בעד עצמן (גבריאלה רוזן).

תעודה

עיר השמחה, מאת דומיניק לאפייר. תרגם שלמה גונן. הוצאת מודן

עיר השמחה היא שכונת עוני בכלכותה, היושבת על חלקת אדמה שיובשה מתוך ביצה שורצת קדחת ובה דוחסים כשבעים אלף בני אדם על פיסת קרקע ששטחה פחות משני מגרשי כדורגל. זוהי צפיפות האוכלוסין הגבוהה בעולם. השטח הזה מחולק בין מוסלמים, הינדים וקומץ של נוצרים, סיקים, בודהיסטים ואחרים. אין בשכונה אף לא עץ אחד, לא פרח, לא פרפר ולא ציפור, והילדים הגדלים בה אינם יודעים מהם יער או בריכה. לעומת זה בורכה השכונה בשפע של חולדות, עקרבים, זבובים, יתושים, פשפשים, והציפורים המצויות אותה הן פרסים ועורבים. ויחום האוויר בשכונה הזאת ממית לפחות אדם אחד בכל משפחה וכך גם חום הקיץ. תושבי השכונה חולים בכל המחלות שבעולם, למן הצרעת ועד השחפת ובעיקר בתת תזונה.

את סיפורה של תרבות העוני הזאת, שאולי אין דומה לה בדוחי העולם כולו, מספר לאפייר באמצעות שני גיבורים. האחד הוא כומר צרפתי ממוצא פולני שהשתכן בשכונה והקדיש את חייו למאבק על שיפור חיי התושבים בה, והשני הוא נהג ריקשה, אחד מאותם מאות אלפים איכרים שנפלטו מאדמתם בשל בצורת והגיעו לבקש את מזלם בעיר הפרת הקדושים.

הסיפור שמספר לאפייר הוא סיפור של הוצאה שרק סיפורים על מתנות הריבה ידעו לו אך בגודל אחד, שעל סיפור הזועה הזה, ברוחי חסד, חסד של הרוח האנושי, שכן הוא סיפורם של "אנשים שלמדו לשרוד, להלוך ולאהוב אלה את אלה, למרות קשיים שאין להתגבר עליהם כמעט".

"עיר השמחה" פותחת על שלוש שנים של מחקר שהקיף כמאתיים ראיונות ונמשך שלוש שנים. הקריאה בספר מרתקת, מרגשת עד דמעות ויש בכוחה של התגלמות הדרכו אל תרבות אחרת, קשה בצורה בלתי אפשרית. לתת לקרוא, ולא לפרק זמן קצר. אפשרות להתייחסות הדרשה אל [illegible] (רוחן).

טבע

על פרפרים וצמחים בארץ ישראל, מאת יצחק אייזנשטיין. הוצאת משרד הביטחון, 231 ע'

האם מסתתר סיפור מאחורי שמות כמו "לבנין הרכפה", "צימעית התורמוס", "זנבאית תפוח מרום", "כחליל האוזבל" — כולם פרפרים יפהפיים — או מאחורי שמו של היפה והמלכותי בפרפרים — "שבטאי השקד"?

אכן, כן. וזה הסיפור שמספר יצחק אייזנשטיין בספר מרהיב ביופי תצלומיו — מעשה ידי המחבר־החוקר, המצטרף אל ספרים קודמים שנכתבו על פרפרים ועל הפרחים. הסיפור הוא סיפורה של קואבולוציה, כלומר: התפתחות הדדית. שכן האבו־לוציה של צמחי הפרחים מקבילה ותואמת את האבולוציה של הפרקים, ביניהם הפרפרים. הדר־גוניות העשירה, בצבע ובצורה, של הפרחים, ניתנת להבנה רק על רקע יחסי הגומלין בין פרפרים לצמחים. אלה הם יחסים של תועלת, כי הפרחים מספקים לפרפרים את מזונם, הצוף, ובתמורה מסייעים הפרפרים להאבקתם של הפרחים.

בכר הצילומים והציורים של צמחים ופרפרים לסוגיהם השונים, צילומים המלווים בהסברים, יש בספר הסברים לשאלות כמו: כיצד מזהים הפרפרים את צבעי הפרחים, איך מזהה הפרפרה את הצמח המונדקאי שלה להטלה, התגלגלות הפרפרים למעונותיהם. בסוף הספר ניתנות הנחיות לעבודה מעשית למי שרוצים לבדוק את הנושא במעבדה, אם תלמידים, אם חובבים. (גבריאלה רוזן)

מעולם הספרות והאמנות / רות אלמוג

לשרבט, מר גיבון? / רגשי האשמה של שיימוס היני / קריקטורה אוסטרלית / גוגול של הקומסומולים

גיבון: מגפי הגורל

קארי: ניגודים אוסטרליים

היני: מכתת שיט

גורנשטיין: קול יהודי־רוסי

אדוארד גיבון, ההיסטוריון האנג־לי, הוגג השנה שני יובלות, האחד הוא 250 שנה להולדתו, והשני — 200 שנה לפרסום ספרו המונו־מנטאלי "התמוטטותה ונפילתה של האימפריה הרומית", שעליו אמר המלך ג'ורג' ה־3: "עוד ספר ארוך, גדול ושחור, מר גיבון. לשרבט, לשרבט, לשרבט, לא כן, מר גיבון?"

אדוארד גיבון נולד באפאטני, פרבר של לונדון, ובשל היותו ילד חולני, לא קיבל חינוך מסודר. הוא למד בקולג' מאגדלן באוקספורד, שבו עשה "זמן של בטלה" באווירה "צרה, עצלה ומרכאה". בן 16 המיר דתו לקאתוליות, להוותו של אביו ששלחו ללוזאן בשווייצריה כדי להשיבו אל חיק הפרוטסטאנטיות. בסופו של דבר התגבש כרציונ־אליסט וספקן אנטי־קלריקאלי. בש־וויץ בילה חמש שנים בקריאה ובי־אהבה מסורפת לסוזאן קירשו, מי שהיתה למאדאם נקר ולאמה של מאדאם דה סטאל. הוא חזר הביתה והתגייס לצבא. "היה זה ברומא, ב־15 באוקטובר 1764, שעה שישב־תי מהורהר בין חורבות הקפיטול... שרעיון כתיבת תולדות התמוטטותה ונפילתה של העיר עלה לראשונה במוחי", כתב בזיכרונותיו.

הדבר הנודע בספרו "התמוטטו־תה..." , כותב הסופר והמבקר אנתוני בארג'ס ב"סאנדיי טיימס", הוא שעד היום אין כל צורך לשכתב ספר זה לאור ממצאים חדשים. גיבון לא השתמש במקורות משניים, שכן כאלה לא היו קיימים. הוא פנה אל המסמכים העיקריים וניצלם עד תום. לדברי גיבון עצמו נכב ספרו על "מגפי הגורל", שאינו הוסר שכמה, לא מן הארם, אף לא מן הכוח שבי־צירותיה, וקובר תוהיד מעצמות רמים בקבר משותף".

"התמוטטותה ונפילתה של האימ־פריה הרומית" יצא לפני שנים רבות בתרגום עברי ואולי מן הראוי להוציאו מחדש.

☘

שיימוס היני, המשורר האירי הגדול, קיבל לפני שבוע את הפרס של ה"סאנדיי טיימס" על הצטיינות בכתיבה. לרגל קבלת הפרס כותב עליו ג'ון קארי ב"סאנדיי טיימס" ומגדירו כמשורר הנעשה ביותר של השפה האנגלית מאז קיטס. הוא מספר כי בספרו The Haw Lantern יש שורה של שירים נפלאים שכתב היני לזכר אמו ובהם היא מתוארת כאשה שלא בטוחה ביותר בתרבות ובוהגה לפרס מלים לעוויות בכוונה תחילה, כדי שלא להחשב יומרנית. היא היתה נוהגת להטיח בבנה את השכלתו היתרה עד שהיה משתמש בשיחותיו עמה בלשון עילגת, עובדה שתיאר כבגתחפיות.

מה שעשה את היני למשורר רב־מכר, כותב קארי, זו העובדה שמגע מאותו עמעם שרוחות בשירה המודר־נית מאז אליוט ופאונד. שיריו על אמו, מרומים שהיכנעות זו ונטייתו המפורשת לכתוב כך שקוראיו יבינוהו ולא יחושו נחיתות למקרא שירה, נובעת מהתחשבות משפח־תית. כילדים רבים מן הדור שלאחר המלחמה, זכה בהשכלה שהרחיקה אותו מעל הוריו וקודמיו בדור. אבל בחלקו, לפחות, נשאר נאמן להם והי־השיב את מלומדתו כבגידה. באחד מראיונותיו סיפר: "דן ג'ייקובסון (הסופר) אמר לי פעם: 'אתה חש עצמך די אשם ביחס לכתיבה, האמנם?' יש בי חלק שכלל אינו מתרשם מן הפעילות הזאת. אין הוא שונא אותה, אבל זה שייך לדורות, אני מניח, של אבות כפריים, אמנם ידעו קרוא וכתוב, אבל לא ספרו־תיים. אלה בתוכי, או אני דרכם, מתייחסים לכך בשוויון נפש. איני יודע אם זה דבר טוב או רע."

ובכן, אומר ג'ון קארי, זה דבר טוב דיו כדי לעשותו ביום למשורר הבולט ביותר בשפה האנגלית.

היני נולד ב־1939 כבכור בין תשעה ילדיה של משפחת איכרים קאתולית בצפון אירלנד, והנוזיות האפשרית של השירה ביחס לחקלאות וגידול בקר היתה למן ההתחלה לאחד מנושאי שירתו. אבל ככל שהתפתחה שירתו נעשה העיסוק שלו במגבלות השפה והשירה לעניין עקרוני. בקבציו המוקדמים הוא כותב על מלאכות הכפר, על מסורותיו, על אורחות חייו. על אלה הוא כותב בהשגיות שאין דומה לה. ב־1972 עזב את צפון אירלנד והת־יישב בדאבלין מתוך חשש שמא יבולע למשפחתו. רגשי אשמה על חוסר המעורבות שלו היו מקור מרכזי לשירתו המאוחרת. בקובץ "עבודת השדה" יש קינה על בן דודו, קולאם מקלקארתני שנרצח על ידי טרוריסטים כשנסע לביתו במ־חוז ארמג. בשיר שכתב חמש שנים מאוחר יותר שבה רוחו של קולאם לרדוף אותו: "הפרוטסטאנט שירה בראשי / אותו אני מאשים במישרין, ובעקיפין — אותך".

☘

סיפור קארי האוסטראלי זכה לשבחי הביקורת על ספרו השני "אוסקר ולוסינדה", ממש כבספרו הקודם Illywhacker שהיה מועמד לפרס "בוקר" בשנה שעברה. "אוס־קר ולוסינדה" הוא סיפור היסטורי וסיפור אהבה כאחד, המתרחש בין שני זרים שהם קיצוניים, קנאים והבלתי מסתגלים. לוסינדה היא בתה של פמיניסטית אנגליה רעתנית שהיתה, לאחר מות בעלה, לאיכרה אוסטראלית. האם מורישה לבתה מתנת אחת והיא ציפייתה שבתה לא תעשה בחייה שום דבר שגרתי. אוסקר הוא מהמר, כומר שנשלח על ידי כנסייתו להביא את דבר האל לאוסטרליה. אהבת השניים מלווה בהתרחשויות טראגי־קומיות. בד בבד עם היותו של "אוסקר ולו־סינדה" רומאן היסטורי ורומאן אהבה הריהו גם קריקטורה אלימה של ההיסטוריה האוסטראלית. ומבי־חינה זו הוא מטפל במאה ה־19 באוסטרליה כדרך שטיפל "איליוואקר" במאה ה־20. כתיבתו של קארי חושנית, פרטנית, פיוטית, עתירת דמיון.

Oscar and Lucinda
by Peter Carey
Faber

☘

פרידריך גורנשטיין: "קולו יהודי רוסי בעת הבעונה אותו. הוא מורים חיים ללשונם של פושקין וטולסטוי בנשימה נבואית שמקורה מישרין במקרא... זהו יהודי משולל מסורת, יתום אוקראיני, שגדל בקומסומו־לים, ואין לו מושג על הישיבות או התלמוד. אבל בקיאותו בטקסט המקראי היא יוזרה במינה... מכיוון שכך אין הוא רק סולז'ניצין יהודי או גוגול אוקראיני. הוא בלתי ניתן להשוואה, כמו כל הסופרים הגדו־לים". דברי שבח מפליגים אלה כתבה ב"נובאל אובזרוואטר" המב־קרת קתרין דוד על פרידריך גור־נשטיין לרגל צאת שניים מספריו, "היהבי" ו"החוזרים למטע" בתרגום צרפתי.

גורנשטיין, סופר רוסי, חי כיום במערב ברלין, שאליה הגיע ב־1980, משהורשה לצאת את ברית־המועצות. הוא נולד באוקראינה ב־1932. אביו נרצח במחנות של סטאלין ואמו בעקבות הכיבוש הנאצי. את "הסורים" בשלים [illegible] בגורל היהודי, כמתחייב מן הביוגר־אפיה. "הטרגדיה המודרנית", כתב גורנשטיין, "היא הסרת הדר. אין זו טרגדיה של אלים אכזריים, אותם טיטאנים מטורפים המבצעים את הזוועות האיומות המודרניות, אלא של מעגים קטנים מגוחכים, שאת התיאוריות שלהם הגו בשעתם ליד דלפק של מסבאה. אסמותם של התליינים מועברת על הקורבנות: אין היא מגעילה את טבלם, אלא הופכת את מותם למגונה, ולמעשה הרי זה הירזון שאינו רק זוועתי אלא גם אבסכאני".

"היהבי" הוא סיפורו של רופא שיניים יהודי ובני משפחתו שנר־חים במכות גרון במהלך המלחמה, ו"החוזרים למטע" הוא סיפורו של צ'בינק, האנטי־גיבור נוסח גוגול, המהדהר בגורלן של גוויות ומספר את סיפור חייו לסופר אאברוצקי במהלך נסיעתם המשותפת ברכבת.

Le Rachat
par Friedrich Gorenstein
Gallimard
Les Compagnons de Route
Edition de Fallois – l'Age d'Hommes

תגובות

מאבנים לקלצ'ניקובים

תשובה לדליה רביקוביץ' על שני שירים שהתפרסמו ב"תרבות וספרות" בערב פסח.

כל אותם ילדים זורקי אבנים שדליה רביקוביץ כה חרדה לעת־ידם ולעתידם, וכל אותן אמהות שולדן לא נולד שכל ותמיה אדרוהה נתונים להם, אולי מוטב היה להשאיר מעט מהרגשות המבי־טים אליהם לנעבני אלפי משנה, המצולקים לעולמים, ולאותו אב ובעל שגם אם יעצים עיניו יראה את אשתו הבוערת וילדיו הנאבקים בל־הבות. אולי תשאיר דליה רביקוביץ מעט מתשומת לבה המוחרת לאותם נוסעי מכוניות בוואדי ערה, או בכביש החוף, או בכבישי הגליל או אפילו בירושלים (והרשימה עוד ארוכה יותר) שהם הכתובת לאותם אבנים.

שתינו ילידות הארץ, ואולי אפילו אותו שנתון, וגם בנה של דליה רביקוביץ ימלא את חובתו לארצו באחד הימים, ולא יהיה לו לאן לברוח מאותן אבנים; אמונות עד־בית לא תרוממה עליה. לכן מוטב היה שתפתח את מפת האיזור ותראה שבית היכן בדיוק ממוקמת ארצנו, הקטנה, ולוא רק פעם אחת, לראות תמונה ריאלית ולא רגשית. גם אם תשקיע הארץ ארבעים שנה (וזה יהיה חזון אחרית הימים) — תמיד יהיו אבנים בידי הילדים שרביקוביץ' כה דואגת למנוחתם ועתידם, וכמה שתבין זאת מהר יותר, כן ייטב לנו, מפני שבעוד כמה שנים אותן אבנים ייהפכו לקלצ'ניקובים בידיהם.

תגובתה הרגשנית והחד־צדדית של רביקוביץ' פוגעת אבנים נוסף פגת בידי אותם ילדים.

שרה סיטל
חדרה

קול אשכנז

משה זינגר מעיר ("תרבות וספרות" 25.3) ש"אותים מקרייני קול ישראל" צורמים את אוזניו — בכך שהם "הוגים את הר"ש בקצה הלשון".

לבי לבי עליו. הואי אין הוא יכול לצאת לרחוב, לבקר בשווקים, להאזין לשיחות הבריות בתור לאו־טובוס. גם לא לדברי של ישראל קיסר או דוד לוי, משה קצב או שמעון שטרית, תופיק טובי או שושנה ארבלי־אלמוזלינו, ואנשים יודעים אחרים לרוב.

שהרי כל מי שאוזן לדיבור עברי נורמלי יכול לשמוע סביבו את ההגה רי"ש מבטא בלי כל הד־אגות בקרות הלשון, מפי משכי־לים ומעוטי השכלה, בעיר ובכפר, בנות ובנים, בקיבוץ ובעיירת פיתוח.

הרעה כאילו "העברית הישראלית המקובלת" ניכרת בכך שהוגיה מבטאים ר' וכי, נובעת רק מהרגשת "אתה בחרתנו" שאפפה את היהודים יוצאי מרכז אירופה, בעיקר יוצאי פולין, עד היום מבצבצת כבראה הרגשה זו בקהל באמאיהם, האומרים כי מי שאינו מבריר במהם אינו "מקובל" והיבורו "פסול". אכן מבטא רי"ש באחורי החך (בדומה למבטא כ' רפה) כאמת מאפיין את דיבורם, ולא בעברית בלבד.

אך מי שמרבו פרה בקביעות "מלמעלה" בעיניי לשון ראוי לו שייזהר מליהפך בעצמו לנתמ־טיזיסט לפי הנדמות הנמשגנית שלו. אם יבדוק יוכח לדעת כי מצב הדברים הפוך: המוזיקים במיקרופון ברשויות השידור (גם הטלוויזיה וגלי צה"ל שייכים לכאן) רובם ככולם שייכים לפי מבטאם לקהל אשכנזי מובהק זה. לא בקושי אפשר לגלות כי בעלי מבטא מזרחי מעטים כלבד הצליחו לשרוד בבני־נוני השידור. אך להתקבל אליו בשנים האחרונות כמועמדים חדשים (בתנאי שמבטאם ... אינו "מזרחי כבד") — הרבה פחות מבפי שראוי היה להיות לפי החלק היחסי של בעלי המבטא המזרחי באוכלוסייה וילדיהם.

עוזי אורנן
ירושלים

כמו טיל למאה העשרים ואחת

מאת לאה איילון

תגובה למאמרו של איל מגד "מגבנבני החששות הדי־טיים" שהתפרסם ב"תרבות וספרות" ב־4.3 על ספר שירי האחרון.

מורי ורבי פרופסור מנחם ברי־נקר לימד אותנו, בקורס שהיבר לא ישונה לו שהוא העביד השנה, שישנם פרשנים שלצורך הפרשנות שלהם חושבים שצריך לדעת פרטים על חיי הסופר או המשורר. אבל אני משוכנעת שבשום פנים ואופן אין הכוונה שהפרשן ימציא פרטים או שהוא קשוס את המציאות או כל פריק אותו, לתבניות הזיות המסוכרות שלו.

אנע בשתי נקודות ובקיצור.

אני לא נרה ולא גרתי מעולם ובינתיים לא אגור במאה שע־רים, ואייל מגד יודע את זה להפליא. ובכל זאת, כל פעם הוא חוזר על זה שוב.

עכשיו, גם אם מר מגד לא יודע את זה, הוא לא יכול לדחוף אותי בבוזה לגור היכן שהוא רוצה. אני בשום פנים ואופן לא מוכנה שמגד יקבע איזה טיפוס יכול לכתוב שירים כמו שאני כותבת. זה נושא לאנתרופולו־גיה? פתולוגיה? פסיכולוגיה? אבל בשום פנים ואופן לא למגד שחושב שזה מתאים רק לטיפוס מסוים, ואיני רוצה לחזור ולכ־תוב כאן את סוג הטיפוס שהוא כתב.

אני מרגישה שמגד, בכל כו־חותיו, מכריח אותי להיות משהו שאינני בשום פנים ואופן, רק כדי להראות את מידת הפרשנות שלו, ואת קשת המרחק שלא ייאמן ביני ובין נושאי הכתיבה שלי, כאילו — זה ישמע מלגני מאוד — אני באה מימי מתשלה כמו טיל למאה העשרים ואחת. האם אני דוחפתי את מגד אי פעם למגור או לקן קוקייה?

ובכן, חד משמעית, דבר מכל הפרטים של מגד עלי הוא לא נכון. וגם אם הוא היה נכון, אני חושבת שלא היה אפשר לעשות מזה את מה שהוא עושה. כלומר משהו מפריסוריה אלף לא יכול לכתוב בית, בלי לשכוח איזו קונוטציה שגויות.

הנקודה השנייה והאמתנה היא מידת האנטסיות, ומה אני עושה או לא עושה בחיים וכו'. לא אתווכח גם על הנקודה הזאת, אבל אני חושבת שמה שכתבתי הוא חלומי לא רק בשביל מישהו שהמציא עליו חזות כזרי, אם אפשר לשכוח בכלל דבר כזה, אלא יותר מזה, גם בשביל מישהו שהוא מייגע, ואפילו בשביל מישהו — ואני בטוחה שאף אחד לא יושל מהכיסא — מהרונבות של הר־ליזר עצמה, ברזישות ובאנסר־סיוויות שזה נכתב. ידידתי אמרה שזה גדול מהחיים. והיינו, כל הבידורים האלה שרק לי זה פנטסיה, וחי מן הפתם משפע־מים בבגן, הם עורבא פרח. גם ברזובות הרוחשים של הליזר, שלא לדבר על הרזובות של תל אביב, זה פנטסיה.

איגני יודעת כמה שנים התאפקתי מלכתוב את זה, כי ישבו עיקו אחר שמגע את זה במגי. אבל הפעם התלטתי לכתוב. האם זה יועיל ומה רבה פנים?

המחצית החשוכה של העם הפלשתיני

(סוף מעמוד 6ב)

השכמי, שעמו יש לה מערכת־יחסים סבוכה מבחינה רגשית ורעיונית כאחת —. עומד ומדבר עם ידידו הישראלי, אלי. אלי הוא בן עדות המזרח שהתייאש מההגמוניה האשכנזית ומחפש דרך למאבק מעמדי של המדוכאים משני העמים. באחרית מושחות ועצובה, המאפיינת את הרומאן, מהרהרת רפיף:

"אלי, ידידו הישראלי, חובר למחשבה, ידיד העמים. אילו ידעת, אלי, אילו ידעת. מה מספרים לך כאזו שיוויון בין העמים ושיוויון בין המינים ושיוויון האשה הגיעו אליה, אלי, לפני שיגיעו אלי. בטוח בך לפני שיבטחו בי. הם מבסים להגיע לרחוב שלך לפני שיגיעו לפרוזדור שלי. הם אומרים לך, העם, אבל אני מוציאה. האם סיפרו לך על המחצית היושבת בחשיכה?" (עמ' 108).

תל־אביב, שאליה מגיעים פועלים משכם וכהם גם בעלת־מתפרה שכי־מית, סעדיה, אלמנת לוחם פלשתיני, המבקשת להיות חיים עצמאיים ולגדל את ילדיה בכוחות עצמה — תל־אביב זו מצטיירת כסיכון ובפיתוי גבריים. ביקורה של סעדיה מסתיים בבריגא, הגם שנראה דימיוני לבמר־בולוקה, מבחינת העינויים שאליהם היא נקלעת. סעדיה חשה בפיתוי אבל היהודים הם זרים ומפחידים. יש יחס אחר לאישה. אך המגע עם אורחזתים שלהם מסובך לאשה הערביה כי התנסותה בחופש תוציא לה שם של מופקרת בשכונת מגוריה בשכם.

המילכוד כפול ומכופל. קל לגבר הפלשתיני ליצור קשר־שיוויון עם יהודי ישראלי, שאולי קרוב במידותיו מה לרעתו, מאשר עם אשה בת־עמו. מצד שני, אשה פלשתינית שתאמץ לעצמה את קני־המידה השיוויוניים של החברה היהודית בישראל — תי־חשב לא רק לבוגדת בעמה אלא גם למופקרת במוסריותה. האם לא די בכך, שחיים הווים, הגיבורים — המתוארים ברומאן, בכל תוצאות משטר הכיבוש הישראלי. הפגנות. עוצר. מאסרים. חקירות. מכות. זריקת אבנים. בתי הרדי. וזוקא לא שנאה בוטה — אלא ייאוש ועקה. ולא רק הארות פעולות־סיור פלשתיניות אלא אירוניה נוקבת לגבי חוסר־המוצא של הפלש־תינאים, לגבי ויכוחיהם המגוחכים בינם לבין עצמם, גלעגועם, ביחוד במערכות השבעים, ולגבי סיכול חלומות על אושר פרטי והגשמה עצמית בגלל צירוף כל הנסיבות הללו.

ומעל למערבולת של העקירות האינטלקטואלית וההיצמדות הנואשת לקרקע, בגבר הערבי, עומדים כמאיימים ההומרים הישר־אליים ההולכים והכובשים חלקה אחר חלקה ובעקבותיהם המתנחלים, וכך הם מצטיירים בעיני סחר חליפה.

"על ראש ההר הוקמו קוטג'ים, הועשבים אוהבי שלום, המתפללים לעילוי נשמת קורבנות הנוכבצר, בא להתגורר בתוכם. הם עמדו בשורות צפופות והתגעגעו לעיכות התפילות. לשבח את אלו־היה, שהשיב את תפארת בני ישראל על נופת העוקבים במזרח התיכון. ילדי הפלאחים השליכו אבנים. אבן פגעה בכתפו של אחד מהם, והוא הניף הובה וחרג נער זוחר להתפלל בירואה בשלום. (עמ' 218).

לא, אין אפשרות לטמון את הראש בחול. כך אנחנו מצטיירים בעיני סופרת פלשתינית שכתבה רומאן — לא נקי מפגמים ספרותיים של מליציות־יתר, אך מדהים בביקורת העצמית הנוקבת, האכזרית, שמצמיה בו. אנו, היהודים — תמיד סלדנו, ובצדק, מספרות המטילה את כל האשם על הצד האחר ואין בה קורט של ביקורת עצמית, של תוכחה ואפילו "שנאה עצמית", נוסח ברנר — זה היה כותבו מאז בעשרנו לעם. הנה אנו פוגשים, כבראי, אותה ביקורת, תוכחה ואפילו בה עצמי נוקב, בצד השני — ובכר אינו יכולים לומר שוחזי ספרות פלאקאטית, שראשה את המעזרון היהודי השלכותגו ליס, שהיא כבייכל תביא להחזרתו של העם הפלשתיני לגן־העדן האבוד שלו. לא. כאן, לפניגו תיאור נוקב ואכזרי של חיי הפלשתינאים מב־פנים — של הגיהינום, שגם גורמים זה לזה, ואינגו יכולים להרוץ כפינו בנקיון ולומר שרק תיאורנו שלנו. שם, כעת, הוא מעוות. מי שמלקה כך את עצמה, רואה באמבנות גם את הזולה, אפילו הוא אויב.

ראוי להעיר רק עוד לגבי התרגום. המתרגמת בחרה להותיר משפטים ערביים רבים בנוסח העברי, ואף הביאה מילון מונחים ערביים בסוף הספר. גישה זו מבורה את הנענותיות. אך מקשה על שטף הקריאה, מה עוד שבולוקים אותרים אין הספר נמלט מביטה פאתוטית ומליצית.

חדש בהוצאת הקיבוץ המאוחד

דוד גרוסמן – "גן ריקי"
(ספרי סימן קריאה)

עם הופעת "גן ריקי" נולד מחזאי גדול. האירוע המרגש ביותר בשדה המחזאות הישראלית מאז הוודענו אל "חפר" של חנוך לוין.
מנחם פרי

מחזה מושלם. תיאטרון במיטבו.
מיכאל הנדלזלץ

זרובבל גלעד – "בצל הנאנה"
מבחר שירים תש"ל־תשמ"ח

מבחר חדש, מקיף, משירתו של זרובבל גלעד בעשרים השנים האחרונות. משורר הנעורים הארצישראליים, שיותר מכל משורר עברי אחר השכיל להפוך את טבע הארץ ונופה למדיום רגיש ומדויק של ההוויה האנושית הישראלית, מתגלה בספר זה באור חדש, אורה של חכמת הבגרות, האוהבת והמיוסרת, שיש בה ביטוי אותנטי ויחודי להוויית היחיד והרבים בשנות השבעים והשמונים.

חדש בהוצאת הקיבוץ המאוחד

עלה קומה ב־אריון
ספרים באנגלית ממיטב בתי ההוצאה בנושאים:
היסטוריה, ספרות, פילוסופיה, פסיכולוגיה ועוד.
בקומה השנייה של אריון
אריון ספרים תל־אביב
דיזנגוף 198 טל. 222049
פתוח בין השעות 09.00–20.30

דוד שניאור / ספר חדש
הראל מדפיסים ומוציאים לאור טלפון 03־334502

מוזיאון תל אביב לאמנות
מחלקת החינוך
ההתלמדות מורים עיונית ומעשית תשמ"ט
נפתחה ההרשמה
בביתן הלנה רובינשטיין, רחוב תרס"ט 6, תל אביב.
טל' 299750־287196 בימים א'־ה',
בשעות 10.00־16.00.

ארנסט דוי, עו"ד – ברדיצ'ב חן, רו"ח
הנאמנים לביצוע הסדר לקוחות מ.ת.ב.

הודעה ללקוחות מ.ת.ב.

1. לקוחות מ.ת.ב. (בפירוק) אשר טרם הצטרפו להסדר וכן לקוחות אשר הצטרפו להסדר אך טרם השלימו את התהליכים מתבקשים לעשות זאת עד ליום 15.5.88. פניות שתוגשנה לאחר המועד האמור לא תיענינה.
2. ניתן להתקשר לטלפונים 384964, 384962 או להגיע למשרדי מ.ת.ב. ברחוב החרושת 6 ת"א (בניין מ.ת.ב. קומה ד') בין השעות 08:30־14:00 וביום ו' בין השעות 08:30־12:00.
3. תאריך 15.5.88 הינו המועד האחרון בו ניתן להצטרף להסדר לקוחות מ.ת.ב.

ארנסט דוי, עו"ד – ברדיצ'ב חן, רו"ח
הנאמנים לביצוע הסדר לקוחות מ.ת.ב.

אגוד המוזיאונים
והועד הישראלי של איקו"ם

המחלקה למוזיאונים
משרד החינוך והתרבות
מועצת המוזיאונים

מודיעים בזאת על

יום עיון בנושא
המוזיאונים ותפקידם בקהילה

שיתקיים ביום שני, א' באייר תשמ"ח, 18 באפריל 1988
באודיטוריום בני־ציון, בבית התפוצות
הפתיחה בשעה 10.00

בתכנית:

10.00 ברכות: אבשלום זמר, יו"ר אגוד המוזיאונים בישראל והועד הישראלי של איקו"ם
אבנר שלו, ראש מינהל התרבות במשרד החינוך והתרבות
10.15־10.30 דברי פתיחה: אליעזר שמואלי, מנכ"ל בית התפוצות
מושב א' – קהל היעד של המוזיאון – יו"ר יהודית ענבר
10.30־11.00 אביבה מולר לנצט – המוזיאון הסביבתי, מודעות לקהל היעד
11.00־11.30 מוטי עומר – המוזיאון לאמנות, לעילית או לקהל הרחב
11.30־12.00 תמי שץ – המוזיאון הנודד בעקבות קהלו
הפסקה וכיבוד קל
מושב ב' – השלכות הנובעות ממיקומו של מוזיאון – יו"ר רחבעם זאבי
12.30־13.00 מירי טרגן – מוזיאון עירוני
13.00־13.30 גליה בר־אור – מוזיאון כפרי
הפסקת צהריים
מושב ג' – מבנה ועצוב כאמצעי לקרוב הקהל – יו"ר מארק שפס
14.30־15.00 יעקב משורר – משמעות התצוגה הארכיאולוגית במוזיאון
15.00־15.30 דוד גל – העצוב כאמצעי לקרוב הקהל
15.30־16.00 מיכה לוין – ארכיטקטורה במוזיאונים – האם לשרות הקהל

صورة عن الأصل

صورة عن الأصل

הטלוויזיה של השבוע / לילי גלילי

קשרי משפחה

שלוש משפחות ישראליות הוזמנו אל המרקע השבוע, כל אחת בנסיבות שונות, בהקשר אחר, אך באיזו כלשהו להוויה הישראלית. משפחת דיין, בחיים שכאלה עם רות דיין; יעקב שרת בזה הזמן עם הופעתו של השטר הנושא את דיוקן אביו, משה שרת; ומשפחת ארצי, האב יצחק והבן שלמה, בדור לדור, שהוקרן ליום השואה. המשותף לכולם, עיסוק בצורה זו או אחרת בהשכחה ובהדחקה. כל אחד בתחומו.

דיינסטי

לתוכנית חיים שכאלה יש בעיה מהותית מאד. בתהליך לא מוכן כלשהו, מצליחים החיים של כולם להיראות בדיוק אותו הדבר. לעיתים נראה, כי לו עשו חיים שכאלה על האמות תרזה, ועל התתק מבוסטון, הייתה יוצאת, בסופו של דבר, אותה התוכנית בדיוק. אותן העילות לכך. היא רצונם הכפייתי של עושיה לקשור את גורל ה' גיבורים של חיים שכאלה בקשר בל יינתק לגורלה של המדינה. כמה משעמם. כך הפכים גם חייה של רות דיין למשהו הדומה למשהו שכבר ראינו, תוך טשטוש מידבי של המיוחד והמבדיל. תרמה לכך מבוכתו הבולטת של עמוס אטינגר מהתמודדות עם השבר האישי בחייה של דיין, גירושיה, יחסיה עם בניה, ומיני מחשבות שעלו בראשו כל אחד מן הצופים. ולא קיבלו מענה.

וכי על מה, בעצם, חשבו הצופים על רקע יצירות "משכית"? על הבנים, אסי ואודי, שנעדרו מן האולפן; על רחל דיין, האישה האחרת; על ההורים הקשישים, שבלטו בנוכחותם על רקע היעדרם הזועק של הבנים, ועוד מיני מחשבות הסטוניות, שלא היה מקום להתעלם מהן.

ובכל זאת, גם מחדלים אלה והמונוטוניות של התוכנית, לא הצליחו לטשטש את אישיותה הקורנת של רות דיין, המצטיירת מסיפורם הקצר של הוריה על הדרך בה הודיעה להם על נישואיה, ומכל מהלך חייה, כאישה נחושה בדעתה ועצמאית, אם כי לא תמיד מתוך בחירה, על רקע ימים אלה. אי אפשר להתעלם גם מבקרם היזדסים העירן, גם אם באיזור, שרקמה רות דיין עם בני המיעוטים השתים על רקע עבודתה. גם אם אין מקום להיסוף ולהסיק מכך את מה שהסיק אטינגר על סיכויי הדו־קיום.

דווקא האורח הבדואי, ג'ומעה, מנהל בית הספר, מפר את הטאבו שהוטל על הפרק האסור של חייה הפרטיים. ב־2 בצהריים, במהדורות חדשות, שמע כי משה ורות דיין התגרשו. זרקתי את הרדיו, קיללתי קיבינימאט, הוא מספר, ואטינגר נאחז באמירה במבוכה גלויה ומודרת לסכם: "ג'ומעה העביר בחומר את הנושא הקריטי של הגירושין, אבל את ממשיכה, ומגיעה לפוליטיקה". לעומת מבוכתו האיומה של אטינגר, דווקא רות דיין עצמה נפתחת מעט, ומספרת על הקושי הנפשי להיות בוואשינגטון לאחר הגירושים, ולצפות מבעד לחלון המשרד במכונית השרד של משה דיין המובילה אותו לבית הלבן.

הבת, יעל דיין, המוצאת עצמה דרך קבע בתפקיד המפשר והסניגור המשפחתי, מתנצלת גם כאן בשם האחים הנעדרים, ואומרת את מה שהיה צריך לנבוע מן התוכנית עצמה: יש חיים מעבר לחיים שכאלה, והחיים של אמא היו קשים, ולא כל כך יפים כמו הסיפורים. וכל מי ששאלו עצמם בסוף, אם כל זה היה כדאי, מספקת רות דיין עצמה את התשובה: יש לי 400 מכתבים (מדיין — ל.ג.). אני רוצה לראות פה עוד עוד מישהו שיש לו 400 מכתבים מחבר; אולי זה נאיווי להתרפק על העבר, אבל זה מה שיש — ועיניה עדיין בורקות, ונותנות את המענה.

ואת המשך הסאגה, נזכה ודאי עוד לקרוא באיזשהו עיתון, מפרי עטו של אסי דיין, לכשיחלים מן המחלה שמנעה ממנו לבוא להקלטה.

שרת, זיכרון מאוחר

יעקב שרת, באולפני זה הזמן, בא להגיב על הוצאתו של השטר החדש, הנושא את דיוקן אביו. בעצם, לא בא להגוג. אלא להלין על האחור, ועל השיכחה שפסתה על משה שרת. ראש הממשלה השני, שדיוקנו מעטר את השטר שלא בסדר כרונולוגי. יעקב שרת כואב, אבל לא מתלונן. רק מספק הסבר היסטורי־פסיכולוגי. הסיבה, הוא אומר, היא "מצפון רע". משה שרת השכח והודחק, מתוך הרגשה לא נוחה שהתיידה הדחתו מן הממשלה על ידי בן גוריון בקרב מי שנמצאים עדיין עמנו.

הטענה שלו היא אל התקציות הממלכתית, שהייתה מחייבת את הצגות דיוקנו של ראש הממשלה השני אחרי ראש הממשלה הראשון, ולא הרביעי. אין כעס בדבריו, אלא תיאור מצב. כך גם הסקופ שהוא מספר, על גולדה שהייתה צריכה לשאת דברים ביום השנה ה־5 למות שרת, עלתה לדוכן, ולא פצתה פה. "האנשים שהשאירו את אבי טרף לבן גוריון", הוא מכנה אותם, ומלמדנו כמה ההיסטוריה שלנו היא עדיין גם ההווה שלנו, ומכתיבה אותנו גם בכבוד אלה.

האב, הבן והשואה

הופעתם של ח"כ יצחק ארצי, ובנו, שלמה ארצי, בתוכנית "מדור לדור", הייתה החמצה של נושא חשוב: דור שני לשואה. יותר ויותר אנו עדים לתופעה של ילדי ניצולים היוצאים מן הארון, מתנערים מן ההדחקה. עד כדי כך, שבמקומות שונים בארץ, קמו קבוצות לטיפול קבוצתי נפשי בבני הדור השני, המתמודדים עם הנטל והמשמעות. ילדיו של הניצול יצחק ארצי, הבן שלמה והבת גאווה סמל, הם ביטוי נוסף להתמודדות זו, שהיא בבחינת תופעה חדשה יחסית. כל אלה, לא באו לידי ביטוי בתוכנית, שיכלה להפוך למסמך מעניין, דווקא משום דיוקנו המבוהק של שלמה ארצי "עם ישראליות עכשווית כל כך.

איך אתה מסביר את העיסוק האינטנסיבי של הדור השני בשואה? מה קרה אצלך שפורץ כעת? שואל המנחה את שלמה ארצי. אך נותן לו להמשיך בעצם בלי מענה. גם אינו דורש וחוקר בשאלה המעניינת ביותר של ההבדל, אם קיים כזה, בין בני דור שני לניצולי שואה, לבין עמיתיהם. הדברים מובאים רק באוקראי, בציטוט מדבריה של האחות גאווה, המספרת כיצד, מפאת הבושה הגדולה, הייתה מספרת כי הוריה הקדימו לעלות ארצה, ופסוה בכך על התקופה כולה.

שלמה ארצי, שיצא עתה במופע משותף עם יהודה פוליקר בנושא השואה, אינו נשאל גם את השאלה המתבקשת על השפעת החוויה על יצירתו האמנותית. את התשובה המעניינת יותר, מספק האב, יצחק ארצי, המסביר דווקא את השכחה, את המאמץ להדחיק. "כל השכחה הזאת באה על מנת לאפשר למלא את המצבים בתכנים חדשים, לצאת מעולם הזכרונות לחיים חדשים". מדוע בחר בנו בתהליך ההפוך — לא עזרו לנו להבין.

מסך אישי עם יהודית הנדל

במסך אישי, מפתיעה אותנו יהודית הנדל באהבתה לרוק כבד, אהבה שרכשה עם הזמן מבנה המתופף. בחירתה הראשונה בתוכנית, הוא שיר מהופעתו של שלום חנוך, בהולם ביגוד מפתיע לתדמיתה "הרצינית" של הסופרת. אלא בחירה זו, אינה ההפתעה היחידה בתוכנית. ההפתעה האמיתית היא לראות, שאורח כן ונטול יומרות, המקרין תחושה של אמינות ותוך מהעמדת פנים, מספיק כדי להעניק חוויה אישית של חצי שעה לצופים במסך אישי.

הבעיה העקרית של התוכנית, נעוצה בדרך כלל ביעדים האישיים של הבאים להתארח בה. המיוחד הפוליטיקאים או האמנים המשתדלים שבניהם. אלו האלה, מנצלים את הדקות היקרות ממנו על המסך להקרנת תדמית אישית הרצויה להם, או כזו שהם חושבים כרצויה לצופים. בדרך כלל, נעה הבחירה הפסוודו־אישית על איזה רצף מותר הנע מאינטלקטואליזם מעושה, לפופוליזם פזורני, הבא ללמדנו שהמרואיין אינו רק אינטלקטואל מעמיק, אלא גם מי שיורד אל העם, ויודע ליהנות גם מהבלי העולם הזה.

התוצאה היא יצור כלאיים מלאכותי, שתמיד יהיה בו איזה

יהודית הנדל: אהבה מפתיעה לרוק כבד

ביצוע בדוי, וגשש חיוור או זמר מזרחי לגיוון האישיות. יהודית הנדל, להבדיל, לא באה אל מסך אישי ללמדנו שום דבר על עצמה. להיפך. היא נראית כמי שהגיעה לאולפן על מנת לנצל באמת הזדמנות פז שמעמידה לה הטלוויזיה לצפות שוב בכמה דברים שהיא אוהבת.

כבדרך אגב, היא משתפת בחוויה זו גם את הצופים. קצת פליני, ויידה, סימון סניורה, אבות ישורון, אורי־צבי גרינברג, אלברט איינשטיין, כל בחירה גם מנומקת היטב, בלשון עשירה של מי שיש לה רגישות יתרה גם למלים. בניגוד לרוב אורחי התוכנית, המותירים את הצופה בתחושה כי עשו מאמץ אינטלקטואלי עליון לעשות עלינו רושם טוב, נשאר צופיה של הנדל בתחושה של שותפים לרגע לעולמה העשיר באמת של הסופרת.

משהו על מאש"ה

אינני מבינה בשום פנים ואופן מה רוצים כולם מן הסדרה מאש"ה. קוטלים, מבקרים, לועגים. נראה כי התגובה הציבורית הנסערת, מבוססת על טעות עקרונית אחת. כל יצירה בתחומי האמנות והתרבות, יש לשפוט על פי הקטגוריה אליה היא שייכת. אם, למשל, היו מתייחסים לאיירי כאל סרט דוקומנטרי, לא היה זוכה מן הסתם להפוך ללהיט עולמי. גם "הקיסר האחרון" לא היה גורף 9 אוסקרים ברומנית. לו היו שופטים אותו כקומדיה. כנ"ל גם מאש"ה.

בוודאי שהסדרה נראית נלעגת ואווילית, אם מתייחסים אליה כאל סדרה קומית, עם קריצה של הומור פוליטי ודמו קל לסאטירה. הטעות מחריפה, כאשר נגררים להשוואות חסרות שחר ליס מיניסטר, למשל. מובן שעל פי אמות מידה אלה, מאש"ה נופלת במוקדמות. אבל, לעומת זאת, אם נשפוט את מאש"ה בתוך הקטגוריה אליה היא משתייכת באמת, בקבוצת תוכניות הטלוויזיה בשם הכללי "לא יאומן כי יסופר", הרי שמאש"ה היא יצירת מופת ממש. זאת הרי התחושה האמיתית המלווה את הצפיה בסדרה המקורית הזושה. הצופה פשוט מסרב להאמין למראה עיניו.

בדיוק כמו ב"לא יאומן כי יסופר" הכציגה לעיניו ג'ירפה בת שני ראשים, או תינוק הפותר סוגיות בחשבון דיפרנציאלי.

הפרק האחרון בסדרה הציג לעינינו המשתאות את הפקתו של תשדיר שירות לאהבת המולדת: "כמו כלה המקודשת לחתן, ארץ ישראל מקודשת לכולנו". ההידה הויפאי, ה' מתנהגת כאן כקיבוצניקית מסאלה שבתי שוכנה להגיע למשרה ממשלתית הולמת, היא הכלה. יוסי גרבר, החתן. על פי תסריט התשדיר, עליהם להתייצב מתחת לחופה לטכס נישואים סמלי, ולחתום בנשיקה. כסמל לאהבת הארץ. אלא שכאן מסתבך התסריט, והשניים מוצאים עצמם נשואים באמת, על פי דת משה בישראל. לפלונטר, מציעים פתרונות שונים.

אמו הפולניה של החתן (שאין כל דמיון בינה לבין המוצר המקורי), מבקשת להבציה את הזיווג. חני נחמיאס, בתוך צברי, מציעה פתרון אחר: "אפשר להכביס את החתן למכבנית, ולדחוף לירקון". הכנתם את הרקעיות? הנה גם גיתית איזו־אלוב נכנסה לפולקלור המקומי. אבל, מה הטעם לפרט את התסריט? רק השילוב המדהים בין הטקסט למשחק ולבימוי, יכול לבטא במלואו את המוזיעון הזושה. ברשת מסחרית בארה"ב, יש להניח, היו ה"רייטינגס" הורגים את הענין אחרי הפרק הראשון. המפרסמים היו מקימים קול זעקה, ועל הסדרה היה נגזר מוות טבעי. אבל אצלנו, מה איכפת להם מה אנו חושבים? מה, לא נשלם את האגרה? מקרה קלאסי המוכיח, כי פרסומת בטלוויזיה, לא בהכרח מורידה את הרמה.

במחשבה שנייה, אפשר לגלות דווקא תוכנם עמוק במאש"ה. וכי למה הכוונה? מוזלקה לאיחוי שברי העם. ובאמת, מזה זמן רב לא היה העם מאוחד כל כך בקונצנזוס רחב, כמו בתגובתו למאש"ה. מה עוד, שמיד אחרי הקרנת הפרק, עולה על המרקע תשדיר שירות אמיתי. לא בדיוק לאהבת המולדת, אבל בקריאה לשמוח ביום העצמאות. אורחים עולים על המרקע בזה אחר זה, ומכריזים על שמחתם לקראת יום עצמאותנו. נעים לקריאה הממשלתית בתשדיר. גם שלמה להט, בתשדיר שירות בדויה, קורא לנו לגלות גאווה לאומית דווקא בימים אלה, ולצבוע את הארץ בכחול־לבן, בהנפת דגלים ליום העצמאות. מאש"ה השתלטה על חיינו.

עיריית תל־אביב־יפו
ארועי יום העצמאות בתל־אביב־יפו

הניפו דגלים ביום העצמאות תשמ"ח
תל־אביב־יפו בכחול־לבן
נקודות מכירה יוצבו בככרות מרכזיים בעיר במתנ"סים ובמשרדי מנהלי השכונות.
הארוע המרכזי ביום העצמאות
יהודית רביץ
עופרה חזה
תזמורת הטיילת של תל־אביב
בניצוחו של דוד קריבושיי
להקת המחול „שלום 2"
הרקדה עם מישאל ברזילי.
תצוגה מרהיבה של זיקוקי די־נור
במופע המרכזי בערב יום העצמאות בככר מלכי ישראל
ביום רביעי 20/4/88 בשעה 9 בערב.
עיריית תל־אביב־יפו
הפילהרמונית בכיכר
קונצרט הצדעה חגיגי לכבוד 40 שנה למדינה
במוצאי־שבת 23.4.88
בשעה 9.30 בערב בכיכר מלכי ישראל
מנצח: זובין מהטה
בהשתתפות התזמורת הפילהרמונית הישראלית
סולנים:
איוון פוגורליץ' – פסנתר
שלמה מינץ – כנר
דודו פישר – זמר
ירדנה ארזי – זמרת
הכניסה חופשית
פרטים בקשר להסדרי תנועה וחניה והסדרים נוספים יפורסמו לפני הארועים.

חדשות מוחמצות

מה עוד אפשר לומר על מה שהפוליטיזציה מעוללת לחדשות הטלוויזיה, שלא נאמר עדיין? לא הרבה, מלבד לספק איור נוסף. ימים ארוכים, פיספסה הטלוויזיה את הסיפור הגדול של ביתא. בתחילה, התקצרו המהדורות. כולם היו בחופשת פסח, מין גזירה משמים שהכל מתייחסים אליה כמובן מאליו. על אף שלא יעלה על הדעת שעיתון יצא מצומק מידות, משום שכתביו יצאו לפוש. אבל בטלוויזיה זה אחרת, ולכך כבר הורגלנו. במוצאי החג, הביא ויקטור נחמיאס אל המסך את גרסת צה"ל לאירועים. השידור גרר גל תגובות נזעמות של המתנחלים, שהציפו את המערכת בכ־100 טלפונים בדעמים.

התגובה, כמקובל בימים אלה, התקפלה גם הפעם אל מול הלחץ. ויקטור נחמיאס נגוף על כי לא הדגיש די לטעם הגרסה את העובדה כי מדובר בגרסת צה"ל, ואחרי פורת אף טרח לצלצל אליהם אישית, להתנצל על המחדל. את התוצאה, ראינו על המרקע למחרת היום. הפעם, גרסת המתנחלים במלואה: המלווה, הילדים. לא שלא היה מקום להצגת גרסה זו, להיפך. אלא שהדברים לא נעשים בשום סדר מקצועי, אלא במענה ללחץ. עובדה היא, שאפילו האח העני "ערב חדש", הקדים את מבט, בהבאת גרסת אחד המטיילים במלואה.

אבל ההחמצה הגדולה ביותר היא, שבמשך ימים ארוכים לא ניצלה הטלוויזיה את היתרון הויזואלי שלה, ולא יצאה לאלתר אל השטח בלווית כל הנוגעים בדבר, לשחזר את המסלול ואת השתלשלות האירועים. מה שהעיתונים התאמצו לעשות באלפי מלים ובאיורים מאולתרים, יכלה הטלוויזיה לעשות בכמה צילומים.

מכתבים למערכת הארץ

החזקים מלווים את החלשים

קראתי את הידיעה של יונתן שרמן ב"הארץ" (10.4.88), ומכיוון שיש לי נגיעה ישירה לנושא, ברצוני לתקן את העובדות. בתנועה הקיבוצית אכן נבדקת אפשרות לסיוע כלכלי לקיבוצים חלשים ע"י ליווי מקצועי של מפעלי התעשייה בקיבוצים אלה. לליווי זה אין כל קשר עם העברת עבודות בין קיבוצים שונים או העברת ידע לאפשר פתיחת קווי ייצור חדשים. בתעשיה הקיבוצית יש מספר רב של מפעלים מתחילים וחסרי נסיון, אותם יש להדריך וללוות, כדי להביא אותם לרמה סבירה שתאפשר להם לבצע בכוחות עצמם את הייצור והשיווק ומעבר לכך את הניהול השוטף.

הליווי הנוכחי מתבצע ברובו ע"י מלווים שנמצאים בפעילות תנועתית ואילו עפ"י ההצעה החדשה יהיו המלווים אנשי תעשייה פעילים במפעלים קיבוציים מצליחים. הליווי שלהם יהיה הרבה יותר משמעותי, כיוון שיוכלו להציג את היכולת והסמכות הנדרשים כדוגמא אישית, ולשכנע את המפעלים המתחילים במידת המנהיגות הנדרשת.

אימוץ מן הסוג הזה בוצע עד כה רק ע"י מפעל טולגל ברגביה א', שהוא מן המפעלים המצליחים ביותר בתעשייה הקיבוצית. אנשי טולגל מלווים מזה למעלה משלוש שנים את מפעל מיקרוטניקס בקיבוץ יזרעאל ומזה כשנתיים את מפעל תל־קון בקיבוץ תל־קציר. בשני המפעלים מקבלי הליווי וגם במפעל טולגל הצטבר נסיון חיובי שנותן פתח ליישום הרעיון גם במפעלים אחרים.

שלמה מנחה
מנהל מפעל טולגל
רגביה

אסירי המחתרת הודו בטעותם

מאמרו של עוזי בנזימן על נשיא המדינה שהתפרסם במוסף הארץ (7.4.88) מתמיה מאד. ראשית, החשיבות המיוחסת לחנינת שניים מאסירי המחתרת לקראת פסח. כידוע קוצרה תקופת המאסר של אחד מהם בששה חודשים ושל השני בעוד פחות מזה.

אך העיקר: נאשמי המחתרת עשו ללא ספק מעשים שלא ייעשו — הם מודים בכך — אלא שפעלו בלחץ של נתונים מסוימים שאמנם לא מצדיקים אך לפחות מסבירים את מעשיהם. בינתיים עברו שנים אחדות ותוך כדי תקופה זו הסכימה מדינת ישראל לשחרר מאות ערבים (וביניהם רוצחים רבים) ממאסרם וכידוע חלק מהם המשיך במעשה הטרור גם לאחר שחרורו והיה פעיל בהתקוממות הנוכחית בשטחים: אין זה מתקבל כלל על הדעת שבתקופה זו בה שוחררו הערבים — הרוצחים ימשיכו אותם שלושה יהודים שהואשמו בהריגה להעמק בכלא בישראל, וזאת לאחר שהבהירו היטב — בניגוד מוחלט לערבים ששוחררו — שמכירים הם בטעותם ויתרמו לבנין החברה הישראלית בדרך החוק והמשפט.

ד"ר גבריאל חיים כהן
אוניברסיטת בר־אילן

דירות לצעירים למניעת ירידה

לאחרונה, מקובל לדבר אצלנו על הירידה כמו האבלים על מתי־האוויר, ובמקרים רבים קיימת השלמה עם אוזלת היד לגבי הבעיה הכאובה הזאת. צעיר המשתחרר היום מצה"ל נוטה לצאת קצת "להתאוורר" בחו"ל, משם נראית שיבתו לארץ ומה שצפוי לו בה במעורפל. ירידתו נהפכת לדבר שגרתי, מבלי שיעלו עליו לוחצים כלשהם לשיבה הביתה.

ברצוני כאן להפנות אפיק נוסף למחשבה בכיוון של מניעת ירידתו ואף ריתוקו למקום מתוך רצון להקים משפחה. הדבר אינו דורש תקציבים כלשהם: בידי מינהל מקרקעי ישראל רזב מוחלט על אדמות הארץ. מחירי הדירות מרקיעים, זאת עקב חוסר משווע של קרקעות זמינות לבניה במרכזי האוכלוסיה והתעסוקה הרבים. קבלנים משלמים בעסקות "קומבינציה" עד 50% ואפילו יותר תמורת קרקע זמינה לבניה.

נשאלת השאלה מדוע שהמינהל לא יוציא קרקעות שלו, שהן של כלל עם ישראל, למכרזים או בשיטת קרקע תמורת דירות בגודל של 3־2 חדרים, שיבנו בסטנדרט גבוה ויעמדו לרשות משוחררי צה"ל מיד עם שחרורם. בדירות הללו לא ניתן יהיה לסחור. החייל המשוחרר ישלם שכר־דירה סמלי, שבמשך השנים, התשלומים הללו ייחשבו לקו־רכישה ולכשיתמיד ומשפחתו תתרחב — לאפשר לו להחליף הדירה לגדולה יותר.

כיום, הורים שוחים משכנ ושלא ירשו נכסים, נבצר מהם למצוא פתרון דיור לבנם. על כן, כוח המשיכה לבית ולהקמת משפחה בארץ מאבדים מאטרקטיביותם.

גינזבורג מאיר
תל־אביב

להתמודד עם הרתיעה מהשתלה

בימים אלה, כאשר הרפואה הישראלית עושה נפלאות בהצלת חיי אדם בעזרת השתלות, צריך לעשות פעולה נמרצת כדי לגרום למשפחות שיקיריהן נהרגו, לתת את הסכמתן ולא למנוע מהרופאים מלהשתמש באבריהם כדי להעניק חיים לאנשים אחרים.

בכל הדיונים הציבוריים על נושא זה לא שמעתי את הנימוק העיקרי, שמבחינה פסיכולוגית עשוי לקבוע התייחסות חיובית מצד המשפחות. גם בצער העזוב הנורא העובדה שבאמצעות ההשתלה ממשיך לפחות חלק מגופו של הנהרג לחיות, גם אם בגופו של אדם אחר.

יתכן שהדגשה זאת של נימוק זה, בנוסף לכל הנימוקים ההומניים הרגילים, שגם הם מעמידים הצלת נפשות בראש סדרי העדיפויות, תסייע בהתמודדות עם הרתיעה הקמאית הקיימת אצל רבים מאיתנו.

צבה מרון
רמת־גן

הלוח הארצי
הארץ חדשות

לא מכרת לא שילמת
רק לוח העיר
קבלת מודעות
20.00-8.00 מ"ס
03-383322

הארץ

חדשות העיר כלהעיר צומת השרון כאן והרום הלוח הבטוח

כלהעיר ירושלים

דירות למכירה

דירות כללי

קבלנים מציעים

וילות ובתים

קוטג'ים

פנטהאוזים

4 חדרים ויותר

3–3.5 חדרים

2–2.5 חדרים

1–1.5 חדרים

דירות מרוהטות

דירות בדמ"ב

ביקוש דירות

דירות בשכ"ח

כולם זכאים להלוואה

הלוואות לזכאי משרד השיכון, לזוגות צעירים ולעולים חדשים. תעודות זכאות. הלוואות משלימות. הלוואות לשיפוצים.

בנק טפחות המומחים למשכנתאות

ירושלים: הלני המלכה 9 02-219111

גאולה: רח' יחזקאל 11 02-285145/6

רמת אשכול: רח' פארן 5 02-815090

מתקבלות מודעות ללוח כל העיר 02-528181

לבעלי כרטיסי אמוראי ויזה וישראכרט

מכוניות

מכוניות כלליות

אאודי

אופל

סובארו

אוסטין

אלפא

אוטוביאנקי

אמריקאיות

ב.מ.וו.

דייהטסו

הונדה

סיאט

סיטרואן

טלבוט

מנועים

סוזוקי

מרקורי

סימקה

פולקסוואגן

לנציה

מסחריות

מרצדס

פורד

משאיות

פיאט

פונטיאק

פיג'ו

פרינץ

רנו

אופנועים

ביקוש רכב

הצעות עבודה

לירושלמים שבינינו שעבודה בין קירות קצת לוחצת

הצטרפו אלינו לעבודת שטח לא שגרתית ומעניינת. בתנאים ושכר מעולים

02-814904

לאביב כ"א דרושים עובדים בלתי מקצועיים לעבודה במשרה מלאה 02-228238 02-249619

יועד
יועד השמה-ניהול-מחשוב
ללקוחותינו בירושלים ובסביבותיה
דרושים:
1. מנהל חשבונות ראשי
2. אחראי אחזקה במפעל עתיר ידע
נסיון מוכח באחזקה, רצוי נסיון בחשמלאי
טלפון 02-520022 (שיבא)
רחוב המייסדים 22, בית-הכרם, ירושלים

هكذا عن الاصل

صكذا عن العمل

הלוח הארצי
הארץ חדשות

המשך ירושלים.

● עבודה ייצור לעבודת אריזה ומיון + אנגלית בסיסית. משרה מלאה. (0908) 240438

● יוצאי צבא, יוצאי קיבוץ ויוצאי חוץ לעבודות מיוחדות, גם בסופ"ש. (0909) 715123

● השכלאי לעבודה במפעל 5 ימים בשבוע. (0910) 240438

● איש אחזקה ידע במכאניקה, הידראוליקה, ריתוך, אינסטלציה. (0911) 240439

● מעברת תמלילים עברית-ניסיון לעבודה קבועה. (0912) 240439

● לספרייה בהשלמת הכנסה אנו מציעים עיסוק חודשי בשעות הבוקר. (0924)

● ● ●

● פקיד/ה קבלה, עברית, אנגלית, שעות עבודה 14.00–21.00. (0985) 381221

● למתנ"ס פילים לאגן דרוש שמר אחזקה. (1009) 414096

● דרושה מכונת תופרת. (1010) 764766

● לתעשייה יזמי, שכר עם רקע שכר. (1011) 526482 .535975

עוזרות ומטפלות

● דרושה מטפלת לאומ"צ. (1038) 233311 .866466 12.30–16.30

● מטפלת + ניקיון קל בשעות. 281278 .863356

● מטפלת למעון בפסגת זאב. 1/2 משרה.

● מטפלת לים עבודה מלא כלל. (0979) 862552

● מטפלת לתינוק בן 3 חודשים. 664022

● מטפלת לבן שנתיים. 690823

מנפאואר

● למנפאואר ירושלים, רח' החבצלת 5, דרושים:

● למחלקה המשרדית:

● מכירות עברית/אנגלית כולל הדפסה + ניסיון למתאימות קורס עיבוד תמלילים 233436

● מכירות אנגלית שפת אם, כולל הדפסה. בעלות ניסיון למתאימות קורס עיבוד תמלילים 233436

● קלדניות שפה אלפא ומעבר ידע בהנהלת חשבונות 233436

● מזכירה משרד עברית/אנגלית לתקופה ארוכה 233436

● מעברות תמלילים עברית למשרה. 233436

● למחלקה הטכנית

● דרושים שרטטים לעבודות ... 233436

● מכונאי מכונות + ניסיון 233436

● חשמלאים 233436

● למחלקה הרפואית:

● ... 233436

הילה

● מכירה בכירה להנהלה יומית. 249979

● מזכירה קמטמט עברית/אנגלית, ניסיון חובה. 242312

● מעברות תמלילים מטומח עברית/אנגלית. 249979

● שכירים/ות בלתי מקצועיים לעבודה קבועה תנאים טובים. 242312

● מקום ארונות לעשרת קבועה. 242312

● מכירה בכירה + הדפסה ... 249979

● מכירים/ות + ניסיון שכר גבוה למתאימים. 249979

● ע/מכוניות קורס לעזרה מכירה. 242312

● חברים טכנאים + ניסיון שכר למתאימים. 242312

חבר

● חבר, יזמי 6. 234265–6. מכירה אלקטרוניקה, אחרי שעות העבודה.

● למחלקה המשרדית:

● מעברת תמלילים והדפסה אנגלית שכר גבוה למעולה (0556)

● מעברת תמלילים והדפסה לעבודה משמרת משרה מלאה (0557)

● מנהלי חשבונות בכל הרמות. (0558)

● קלדנית דיסקטים מנוסה, שכר גבוה מאוד + תנאים טובים (0559)

● מעברת תמלילים וורדסטאר. (0779)

● מעברת תמלילים — בשפה לבדך כמה מכונים לשלם לכם בוקר (0781)

● למתכנות עברית/אנגלית. (0782)

● שרטטים בשרטוט ... (0783)

● מחלקה טכנית

תינבוד

● רח' שמאי 12 כניסה א', קומה ו'. 240438/9 ירושלים.

● מזכירה בכירה, עברית, ערבית + אנגלית. 240438/8

אביב

● החבצלת 5, ק"א 249619 .02-228238 דרושים

● רפמי אמשת, מנוסים. (0613)

● עובדי אלומיניום. (0614)

● מעברת תמלילים ... (0846)

● מזכירה מנוסה. (0964)

● תופרים/ות במכונות תעשייתיות. (1165)

ביקוש עבודה

● חלמידת שנתי מקצועית לעבודה לתרגומים (גם ללא שכר). (0867) 646458

● אשה מקצועית מטפלת בבית/הוכל"ת. 418259

עסקים

● למכירה לצרכנים בלבוש עסק בעצמך. ... 261759 .$128,800

● למכירה מסעדה ... 716494 12,000

כלי נגינה

● למכירה אורגן ויסקום חדש ומסובך בהזדמנות 531727 בערב (0937)

מקררים

● חדש מקרר אמנה 25 ב' דלתות בערב (0536) 234989

הלוואות

● הלוואות ... "פלאוארס" (0644) 248533

תנויות

● ברחוב הבנייה ... 711658 (1160) 639846

מצלמות וידאו

● מצלמת וידאו 7000 ש"ח. (0585) 485787

מחשבים

● אפל"סר, אורגנל, צבע. (0653)

רהיטים

בעלי־חיים

● בור בוקסר, בן 6 חודשים. (0631) 720662

● גורי רועה גרמני מיוחסים (0921) 721583

קייט ונופש

● צימר לקיים על הים + ביתה בשכונת בית יער (0986) 053-646956

הובלות

● מנוי להובלות 24 שעות ביממה (1015) 416051

ציוד משרדי

● מלקט לשמונה מלקט, מרסטה ... (0706) 662619

מוכרים

קונים

חונים

● "אביב" בהל"ם לימה הוליסטית. קורסים למתחילים ולמתקדמים.

עבודת פרך

● "בן אדם" גיגון מקצועי, יעוד. 762073

קורת־גג

● מתאמת סודות ... לדירת 3 ... 02-327695

שעורים פרטיים

● אנגלית הגיולוגיה לכל הרמות. מורה ... 662286

● יעד להלמידי שיעורים פרטיים בכל הרמות. 882396

● לשון, מתמטיקה, אנגלית, לכל הרמות 827720

מבני־תעשייה

● בתל אביב, אולם 200 מ"ר + חשמל + גישה לרכב. (0564) 981898

● בהלפיות 1300 מ"ר ... (0814) 242264

מחסנים

● מחסן ממה מטלון 3 על 2 במבנה ... 361269 361184

משרדים

● בשכ"ת למשרד, חצרה ... (0568) 690564

וידאו

● מסוואר ... 1850 ש"ח. (0737) 685570

חימום והסקה

● 10 תשלומים של 100 ש"ח ... (0262) 82-555556

טלוויזיות

● תיקון טלוויזיות בבית הלקוח באחריות ... 244262

מציעים למכירה

● אנציקלופדיה העברית, 33 כרכים. 884080

כאן דרום

דירות למכירה

וילות ובתים

● באשקלון וילה מושקעת + מרתף ... 15133614א

● למכירה בית פרטי ברחוב טל באלים 20 אשדוד ... 15210914א

● למכירה וילה פרטית ב"ש ... 15223014א

4 חדרים ויותר

● למכירה דירה 4.5 חד' ב"ר אשדוד ... 15153414א

● בשכונה יהודית ... 15241114א

● 4 חדרים + ... 15251614א

● 4 חדרים מרווחת ... 15263114א

● 4 חדרים + פינת עבודה ... 15273114א

3.5 — 3 חדרים

● ביבנה 3 משופצת. 08-457994 15320414א

● בקריית מלאכי ... 15295914א

● 3.5 חדרים ק"ד ... 15311014א

● ביבנה ... 15335114א

● 3 חדרים בק. מלאכי ... 15384314א

2.5 — 2 חדרים

● 2.5 חדרים רח' אשקלון אשדוד מסודרת. 15222614א 08-555966

שכ"ח

● להשכרה דירה באר שבע 3 חדרים + טלפון + ... 15155214א

● דירה 3.5 ... 15162314א

● 3.5 חדרים ב"ר אשדוד ... 15184914א

● דרושה דירה 3 חדרים ... 15251114א

כולם זכאים להלוואה

הלוואות לזכאי משרד השיכון, לזוגות צעירים ולעולים חדשים. תעודות זכאות, הלוואות משלימות, הלוואות לשיפוצים.

בנק טפחות המוכמים למשכנתאות

אשקלון רח' צהל 4 051-27161

עד המרכז המסחרי 057-957939

אופקים המרכז המסחרי 057-922961

דימונה שד' הנשיא מרכז מסחרי 057-55221

נתיבות רח' ירושלים 13 מרכז מסחרי 057-941910

עד המרכז המסחרי 057-957939

אילת שד' התמרים מרכז רכטר 9 059-76266

אשדוד מרכז מסחרי ד' מ.ת. שפירא 08-552334/5

באר־שבע רח' מצדה מרכז הנגב 057-76183

ראשל"צ רח' הרצל 44 03-9664175

רחובות רח' בית הפועלים 4 08-451861

רמלה רח' הרצל 65 08-230939

קרית גת תחנת אגד הרשה חנות 6 051-84777

מכוניות

אאודי

● אודי 80, 1983 ... 15123914א

● אודי 80 מודל 87 ... 15211914א

● אודי 80 S.C 1600 ... 15291514א

אוטוביאנקי

● נוביזר 79 מסוגה ... 15181314א

אופל

● אופל אסקונה 1300 82 ... 16193519א

● קדט 1974, אוטומטי ... 15265814א

אלפא רומיאו

● ספר 1300 1979 מטה ... 15231114א

אמריקאיות

● אולדסמוביל 76 ... 15242414א

ב.מ.וו.

● 315 83 ... 15192414א

● B.M.W 318 77 ... 15283914א

לנצ'יה

● לנציה דלתא 1300 1983 ... 15202914א

סובארו

● סובארו סטיישן 1400 74 ... 16431926

● סובארו 86 האשונה ... 15150414א

● ... 15293114א

● FF 1 ... 15303414א

● ... 15343314א

סוסיתא

● למכירה ... 15143814א

סיאט

● למכירה ... 85 ... 15351914א

סיטרואן

● ויזה 1983 ... 15333114א

פולקסוואגן

● פולקסוואגן חיפושית 73 ... 15112314א

● חיפושית ... 15141214א

● ... 15225314א

● פולקסוואגן הלקטה 1987 ... 15261114א

● גולף 1976 ... 15270514א

פורד

● אסקורט ... 15170014א

● ... 15314014א

● קורטינה XL 57 ... 15392614א

פיאט

● אונו S 45 ... 15173014א

● פיאט 70 ... 15215714א

פיז'ו

● 73 ... 15195214א

● פיג'ו 504 ... 15244714א

רנו

● רנו 4 ... 15232614א

מסחריות

● משאית איזוזו 65/10 ... 15141314א

● משאית איזוזו 1987 65/10 ... 15165314א

● רנו טרפיק 86 ... 15274014א

● פורד טרנזיט ... 15330014א

● G7 79 ... 15320214א

הצעות עבודה

● דרושה צעירה אחראית לשמירת במתחנות עסקי שלווחית ... 16111183א

● דרושה מזכירה ... 15105314א

● דרושה מזכירה ... 15282114א

● ... 15303614א

● ... 15354914א

● ... 15364814א

● ... 15372314א

● דרושה קוסמטיקאית ... 15352514א

אזור הדרום

שבדי מתכת

● דרוש חרטים/מסגרים מעולים, תנאים מצוינים. 15192814א

עוזרות ומטפלות

● למושב ... 15113414א

● מטפלת ... 15183314א

● דרושה עוזרת/מטפלת ... 15220514א

ביקוש עבודה

● שומר עם ניסיון ... 15363414א

להשכרה

מתקן האוהל על חוף הים באשקלון

רחבה קייצית לארועים עד 600 איש עם במה + מטבחים וציוד + מחסנים + רחבת ריקודים + שרותים

טל בעבודה: 051-891627, 051-891572

בבית: 051-31331

עסקים

● להשכרה מגרש 1/4 דונם ... 15254014א

● למכירה או השכרה ... 15280214א

● למכירה ... 15345614א

חנויות

● למכירה חנות ... 15234814א

● באשקלון להשכרה ... 15342014א

מגרשים

● להשכרה מגרש 500 מ"ר ... 15131714א

מכירות ושירותים

● ... M.S 280 ... 15081974א

● למכירה ... 15120914א

● ... 15202514א

● מכונת וידאו ... 15313414א

● ... 15324014א

● ... 15375914א

שידוכים

ברזוג

● ... 15355614א

מערכות סטריאו

שידוכים

הכרויות

למשרד רואי חשבון

דרוש

רואה חשבון

טלפון 03-220683

לקבוץ להב

דרושה

מורה

לכתה ב'

לשנת הלימודים תשמ"ט

פרטים: עמיר שגב 057-913243

רבקה אמיר 057-913425

למשרד תכנון כבישים

מהנדס/ת

טכנאי/ת

ושרטט/ת

עם ניסיון. 02-536832

תלמה

לתלמה סניף באר שבע

דרושה

פקידת הנהלת חשבונות

הכישורים הדרושים:

★ השכלה תיכונית

★ ידע וניסיון בהנה"ח ממוחשבת

היקף המשרה 5 שעות.

המעוניינות מתבקשות לפנות בכתב יד ובצרוף קורות־חיים לבלדבנד תלמה ת.ד. 120 באר־שבע

לוז

חברה תעשייתית לתכנון ולבנית מערכות הפקת חשמל מאנרגיית השמש

דרושים

1. מהנדס מכשור ובקרה

★ ניסיון מוכח בתחנות כח

★ שליטה מלאה באנגלית

★ מגורים בירושלים

העבודה דורשת תכנון ותיכון של מכשור בשדה, אפיון וניסיון במכרזים

2. מהנדס תהליך/מכונות

★ ניסיון בטכנולוגיות האקום, רונק, תהליכים כימיים, מתקנים וקביעים

★ שליטה מלאה באנגלית

★ מגורים בירושלים

3. איש מערכת תכנון ובקרה

★ מהנדס תעשיה וניהול

★ ניסיון בעבודה במחשב - חיכרות של Focus, D-Base - 3

★ ניסיון מוכח בעתוד מלאי ומעקב חמרים בתעשיה

★ שליטה מלאה באנגלית

★ מגורים בירושלים

4. חוקר

★ M.Sc./Ph.D. כימאי/פיסיקאי או מדע חמרים

★ ניסיון במחקר ופתוח במערכות ואקום גבוה

★ ידע בתחומי Surface Science - יתרון

★ מגורים בירושלים

5. הנדסאי/מהנדס למחקר ופיתוח

★ ניסיון בתפעול ואחזקה של מכשור מעבדה

★ ידע בגז כרומטוגרפיה ומערכות ואקום

★ ניסיון במערכות מבנות - יתרון

★ שליטה מלאה באנגלית

★ מגורים בירושלים

6. מהנדסי מכונות

★ בוגרי מגמת כח וחום

המעוניינים להשתלב בתעשיה עתירת ידע בפעילות מקצועית מעניינת

7. טכנאי אחזקה

★ בעל רשיון חשמל

★ ניסיון באחזקת מבנים

★ מגורים בירושלים

משרות אלו מיועדות לנשים ולגברים כאחד מקום העבודה ירושלים

נא לשלוח קורות חיים בציון שם המשרה למחלקת משאבי אנוש

חברת לוז

ת.ד. 7929

ירושלים 91 079

- סודיות מובטחת -

אתר אמציה

דרושים

אנשים להדרכה באתר

בשבתות ובמשך כל השבוע

יודעי שפה עברית ואנגלית

טל: במשרד: 051-888660;

בערב: 051-886783

מכון הנרייטה סאלד

המכון הארצי למחקר במדעי ההתנהגות

דרושים/ות

בוחנים/ות

להעברת מבחני הישגים

בבתי־ספר יסודיים בירושלים

למשך כשבועיים החל מה־24.4.88

המעוניינים יפנו אל: דינה כהן טל: 02/419191

דרושים

לסניפנו באשקלון

1. מהנדס תוכנה

8088-8086

* נסיון במערכות תקשורת PCM/T1

* 5 שנים נסיון לפחות

2. כימאי תואר שני

* נסיון בעבודה

לעבודה בירושלים:

* מכונאי מסוקים

* חשמלאי מסוקים

* מכונאי מטוסים

* הסעות למקום העבודה וחזרה

תנאי שכר משופרים

אשקלון הרצל 34, בית גור טל. 051 25997 051 29896 פתוח כל יום 19:00 8:00

דואל

נציבות שירות המדינה מודיעה על פרסום מכרז פומבי מספר 13/175 למשרת

מנהל/ת אגף העתיקות

במשרד החינוך והתרבות ירושלים

הדרגה: 10־12 של דירוג האקדמאים במדעי החברה והרוח.

דרישות המשרה: השכלה אקדמית (תואר ראשון) בארכיאולוגיה ונסיון של תשע שנים.

פרטים נוספים ותיאור התפקיד, אפשר לקבל בלשכה המחוזית של נציבות שירות המדינה, הקריה, רח' קפלן 3 ירושלים, ת.ד 776, 91007 טלפון 02-639241.

בקשות בצרוף מסמכים יש להגיש ללשכה הנ"ל על גבי טופס 2115 (אותו אפשר לקבל בכל סניפי הדואר) עד לא יאוחר מיום 3.5.88.

יותר טוב מנפאואר

לסניף ירושלים

המחלקה הטכנית

החבצלת 5, א'-ה' 09:00-14:00

טל: 02-233436

דרושים

חשמלאי"קים, מבנאים

מכונאי מטוסים

יוצאי חיל־האויר

עדיפות לבעלי מקצוע בתחום המסוקים

תנאי שכר נאותים עם אפשרויות פיתוח וביצוע אישי

העסקה לתקופה ארוכה

גם למנפאואר "בוקדם" זה משתלם!

מנפאואר MANPOWER

החברה הגדולה בעולם לעבודה זמנית

המשרות במודעה זו מוצעות לנשים ולגברים.

מדליון הכסף ניתן כאות הוקרה והכרה למצטיינים שבין עובדי מנפאואר

נציבות שירות המדינה

דרוש

קצין בכוח מוסף

במשרד החינוך והתרבות בירושלים

על המועמד להיות בוגר קורס קצינים ובעל נסיון בתפקידי פיקוד ומטה.

התפקיד מחייב נסיעות ועבודה בשעות בלתי שגרתיות.

העובד יועסק בחוזה מיוחד.

בדבר פרטים יש לפנות – 02/278544 02/278324

למפעל באזור התעשיה באר־טוביה

דרושה

פקידה עם ניסיון

בניהול מלאי, הזמנות ספקים וידע בהפעלת מחשב

08-401440-2

לחברה העוסקת בתרגום והמבצעת כתוביות לשוחני וידאו

דרושים

1. מדפיסים/ות בשפות שונות

2. בעלי יכולת להוצאת דיאלוג ותרגום בשפות שונות

טל: 02-380221 ל־שלי מיום א'

בירושלים דרוש/ה

אדריכל/ית

עם נסיון, למשרה מלאה

טל: 02-638237/8

לפרוייקט גדול בדרום הארץ

דרושים

★ מפעילי שופל

★ מפעילי מכבשים

★ מסגרים ★ פועלים

לאחר שירות צבאי

להתקשר טלפונים:

057-31643, 057-76211, 057-77286

Bordeaux

באי הצפרדי אליט והיי שותפה להצלחותינו

למפעל בורדו דרושות

★ אחראית קו

★ מבקרת טיב

★ תופרות

5 ימי עבודה בשבוע

תנאים טובים

לפנות לאילן טל: 02-534283-4

להברה ציבורית בירושלים

דרוש/ה

מנהל/ת חשבונות

סוג ב"ב

* נסיון של 5 שנים לפחות

תיאור התפקיד: תשלומים לספקים ורישום פקודות יומן

לפנות לטלפון: 02-233027, 02-224320 – כרמי החשב

אנו זקוקים לך במל"ץ

מכונים להינוך יהודי ציוני

★ אם את/ה בעל/ת ידע בירדות ובציונות ובעל/ת נסיון בחינוך

★ אם את/ה מעוניין/ת בעבודה עם קבוצות מהארץ ומחו"ל בקיץ ו/או בכל השנה

התקשר/י אלינו למל"ץ כדי להירשם לסיור הכרות ומיון שתתקיים ביום ג' ט"ו אייר תשמ"ח 3.5.88

★ יתרון לבעלי ידע בשפות

טלפון: 02-716840, 716756

לרשות שמורות הטבע

דרושה

פקידה

לשלושה ימי עבודה מלאים בשבוע

(כולל א' רב') רצוי נסיון קודם בפקידות

המעוניינים יפנו

למשרד רשות שמורות הטבע ירמיהו 78, ירושלים

למילוי שאלונים לא יאוחר מיום 22.4.88

למכון ברוקדייל

דרושה

מזכירה כתבנית

3/4 משרה - משרה מלאה

5 ימי עבודה בשבוע

כישורים: שליטה מלאה בעברית ידיעת אנגלית והדפסה על מעבד תמלילים יתרון

נא לפנות החל מיום א' לגב' חוה עירון

02-668251

מכון ון ליר בירושלים

דרושים:

1. פסיכולוג ו/או סטטיסטיקאי בתחום ההערכה הכישורים הדרושים: ידע ונסיון במחקר הערכה.

2. עוזר מחקר הכישורים הדרושים: שליטה מלאה בשפה האנגלית, נסיון במחקר, רצוי ידע בחינוך.

טלפון: 02-667141

לבית חולים אל"ין

דרוש/ה מתכנת/ת

כאחראי למערכת המחשב במשרה מלאה

כישורים

נסיון לפחות שנתיים במחשבי "דיגיטל"

נסיון במערכת הפעלה (R.S.X.) P.D.P.

וכן DATATRIEVE

לפנות בכתב לת.ד. 9117 ירושלים

במוסד בנקאי בירושלים

לאגף חשב הבנק

דרוש/ה

כלכלן

רקע בתמחיר יתרון

לקבלת ראיון, נא להתקשר לטלפון:

02-237931/2

– סודיות מובטחת –

העיר | צומת השרון | תל אביב גוש דן והשרון

דירות למכירה

לא מכרת לא שילמת
רק בלוח העיר
קבלת מודעות
מ־8.00־20.00
03־383322

דירות נופש

וילות ובתים

טוביה לשם
סלוניקי 7 ת"א
03-481387

בתי כפר ומשקים

פנטהאוז דירות גג

קבלנים מציעים

1—1.5 חדרים

3—3.5 חדרים

4 חדרים ויותר

גוש דן

קידמה
למוכרים ולמחפשים:
מידע על אלפי דירות למכירה באזור המרכז
ללא דמי תיווך!!!
תמורת 39 ש"ח בלבד (בכרטיס אשראי בטלפון)
תקבל רשימה ממוחשבת של דירות המתאימות בדיוק לך.
מוכרים!!!
פרסום דירתך בחינם עד למכירתה
קבלן בנין
פרסום דירתך תמורת 20 ש"ח (חד פעמי) עד למכירתה.
קידמה מאגר מידע
בן יהודה 192 ת"א
03-5449973/4

2—2.5 חדרים

תל־אביב

4 חדרים ויותר

איזור השרון

3—3.5 חדרים

טוביה לשם
סלוניקי 7 ת"א
03-481387

להשכרה
בית משאר
באזור יוקרתי בר"ג
אפשרות לריהוט
טל. 03-267434
03-611411

כולם זכאים להלוואה
הלוואות לזכאי משרד השיכון, לזוגות צעירים ולעולים חדשים.
תעודות זכאות, הלוואות משלימות, הלוואות לשיפוצים.
בנק טפחות
המומחים למשכנתאות
בני ברק שד' רבי טרפון 1 03-795145
כפר סבא רח' ויצמן 113 052-915511
תל־אביב חשמונאים 123 03-5614081/9
בת־ים שד' העצמאות 64 03-587924
הרצליה סוקולוב 11 052-84354
חולון שד' קוגל 25 03-881471/2
פתח־תקוה חובבי ציון 29 03-900345/6
רמת־גן ביאליק 12 03-721644

3—3.5 חדרים

2—2.5 חדרים

חולון ובת־ים

4 חדרים ויותר

1—1.5 חדרים

ראשל"צ

4 חדרים ויותר

3—3.5 חדרים

נתניה

4 חדרים ויותר

3—3.5 חדרים

דירות בשכ"ח

דירות בדמ"פ

חדרים מרוהטים

קונים זהב
ויהלומים גדולים
מהציבור
יהודה הלוי 143 ת"א
טל 03-235924
ZAMLER

שותף/שותפה

ביקוש דירות

דירות מרוהטות

סוף להתלבטות!
נופש חופש
בסגנון אחר
52 שבועות בשנה
בארץ ובחו"ל

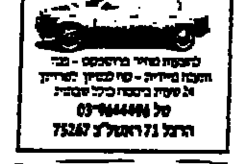

מכוניות

אאודי

לא מכרת לא שילמת
לקבלת מודעות
לוח העיר ודרושים
03-625015
5365759
עד חצות ובאשראי

Oscar
דיזנגוף 210 תל־אביב טל 03-220456

תוכנית שבועית
יום א' – מוסיקת רקע באו בלו!
יום ב' – ערב בינלאומי עם יוסי דרום
יום ג' – שירי א"י עם מוטי ברגיל
יום ד' – ערב בינלאומי עם יוסי דרום
יום ה' – חני יפה
יום ו' – חני יפה
שבת – שרה נור
קבלת שבת עם שלומי אסף שעה 17:00

هكذا من الأصل

مكذا عن الأصل

הלוח הארצי הארץ חדשות

המשך ת"א גוש דן והשרון

לידיעת המפרסמים ב"לוח העיר"

מודעה באחריות / לא מכרת – לא שילמת

כללי פרסום

● "חודש פרסום" משמעו פרסום אותה מודעה 8 פעמים בתשלום בארבעה שבועות.

● המבצע חל על פרסום מודעות מילים (לא שטח) בלוח העיר בלבד ולגבי נכס או שירות. (להלן: נכס) המוצעים באזור ת"א. גוש דן והשרון בלבד.

● אם בתום חודש פרסום ועד להגשת הבקשה להחזר כספי כאמור להלן לא נמכר הנכס בדרך כלשהיא זכאי המפרסם להחזר התשלום עבור המודעה או לפרסום חודש נוסף במקום ההחזר.

● מודעה בה הוצעו יותר מפריט אחד ונמכר אחד מהם לא יהא המפרסם זכאי להחזר

● בקשות להחזר כספי או לפרסום חודש נוסף יתקבלו במשרדי הלוח ישירות (לא באמצעות משרדי פרסום) רח' י.ל. פרץ 6 ת"א.טל 03-383322 בימים א'-ד' בין השעות 8.00-15.00 ולא יאוחר משבועיים מתום חודש פרסום

● בפנייתכם ללוח נא להצטייד במספר קוד המודעה ובמספר חשבון הבנק. ההחזר ייעשה באמצעות העברה לחשבון הלקוח.

אוטוביאנקי

אוסטין

אופל

איזוצ'ומי

אלפא רומאו

אמריקאיות

ב.מ.וו.

דייהטסו

ווקסהול

מלבס

פריוסף

לנציה

מיני מיינור

מרצדס

דלתה

וולוו

ג'יפים

נ.ס.או.

סאאב

סובארו

סיאט

סימקה קרייזלר

פולקסוואגן

סיטרואן

סוזוקי

טויוטה

NEW POL

מכונת מכוניות

תודה שחייכתם בסבלנות הדרישה והביקוש מעבר לציפיות

חזרנו לאספקה מיידית

ממתינים לצלצולכם בהקדם

תודה! מלון נופש

נייד "ניופול"

03-9644486

הרצל 72 ראשל"צ 75267

עכשיו לשכירים ולעצמאיים

ובעצם למי לא ...

ליבו נותן לך הלוואות לרכישת רכב ללא הגבלה. עד 100% מערך הרכב

ליבו מאפשר לך תשלומים נוחים

עד 12 שנים

ליבו דורש 0.9% לחודש. הלוואות כנגד שעבוד דירות בריבית זולה במיוחד ולטווח ארוך

ועוד בליבו...

הלוואות לא צמודות ולא משתנות בריבית חודשית של 2%

הלוואות דולריות 15% שנתית

ניכיון צ'קים מסחריים בריבית זולה יותר

וכל זאת ללא צורך בביטוח חיים

המשך ת"א גוש דן והשרון

AVIS

מציעה למכירה
דגמי 87'
ללא מתווכים
תשלומים כפי יכולתך
עד 100% מימון
★ דייהטסו קורה 846
★ דייהטסו שרייד 1000 אוטו + מזגן
★ אוטוביאנקי 1000 Y-10
★ פיאט 1050 ,127
★ פיאט אונו 60 1100 + מזגן
★ איביזה 1200 + מזגן
★ לנציה דלתא 1300 + מזגן
★ פיאט רגטה 1300 אוטו + מזגן
★ פורד סיירה 1300 + מזגן
★ סובארו סדר 1600 4×2 דגם 86
★ פורד טרנזיט
★ פולקסוואגן טרנספורטר 2000

כל המכוניות לאחר טיפול ובדיקה של מוסך מורשה אחריות אוויס ל־3 חודשים ו/או ל־5,000 ק"מ
משרד מכירות: רמת גן רח' ז'בוטינסקי 5, ליד בורסת היהלומים
טל. 03-7521011 בימים א'-ה' 08.00-17.00
ביום ו' בין השעות 08.00-13.00

לאלו שבינינו
שעבודה בין קירות
קצת לוחצת
הצטרפו אלינו
לעבודת שטח לא
שגרתית ומעניינת.
בתנאים ושכר
מעולים
03-812193

מוקטורים

אופנועים

מנודים

בתי־ספר לנהיגה

חלפי רכב

הצעות עבודה

למשרד נסיעות בת"א
דרוש/ה
פקיד/ת
מכירות
למשרה מלאה
לא כנסות לאבי
6596045

לא מכרת לא שילמת
לקבלת
מודעות
לוח העיר ודרושים
03-625015
5365759
עד חצות ובאשראי

A.Z.A
אטמת כח אדם בע"מ
טל. 03-5467156, 451729

מודעה באחריות
רק
ב"לוח העיר"
קבלת מודעות
מ 8.00-20.00
03-383322

מסחריות

משאיות

[illegible]קימן

רנו

פיג'ו

פיאט

פורד

לא מכרת
לא שילמת!
קבלת מודעות
ללוח הארצי
באמצעות
כרטיסי אשראי
או באבן גבירול
66 ת"א
(ליד קולנוע גת)
טל 03-219149
03-218713
נשמח
להישמע

הכזא מן الاصل

הלוח הארצי | הארץ חדשות

המשך ת"א גוש דן והשרון

● למשק ירושלים סוכן עם רכב בסרכז ובדרום 02-535955 172839062

● למלביש פרטי בצפון-אביב דרושות תופרות או מתלמדות, תנאים טובים 03-419608 03-411256 172921062

● לחברת HI-DA MOTION PICTURES LTD. דרושים תסריטאים/ות שליטה באנגלית רצויה. על המעוניינים לשלוח מכתבים עם קורות חיים לת.ד. 22290 ת"א 173723062

● להיות בניה דרוש מנ"ע לכבר כ"כ למשר בניה גדול בשאר ישוב. 183142062

● למחלקת "דף קופירים/ות יועץ" לשעות 6.00-14.30 לשעת בוקר 184202062

● דרושות קופאיות לעבודה במשמרות בכניסה. 190015062

● דרוש אינסטלטור להתקנה 03-250354 03-492322 190306062

● מזכירות לעבודה קבועה 190411062

● דרוש שרברב למשק דוגית 192450062

● צעירות לשירות בתי קפה 192615062

● דרוש מדריך לטיפול בילדים 174611112

דפוס

● למשמרת אופסט דרוש צלם/ת 162835142

● לדפוס ביירים דרוש מנהל/ת 172858142

הנהלת חשבונות

● מנהלת חשבונות 3/2 סוג, רצוי נסיון בהכנסת לעבודה מלאה 185915242

● מנהלת חשבונות + נסיון במחשב 200513242

● מנהלת חשבונות סוג 2 201254282

● דרושה פקידה + נסיון במחשב 153846042

● מנהלת חשבונות עצמאית לעבודה 190122062

● לחברה בתל-אביב למשרה מלאה 180756142

● דרושה פקידה כללית 183738142

● לחברת ביטוח גדולה בתל-אביב דרוש/ה מנהל/ת חשבונות 190707142

● לחברת ביטוח גדולה בתל-אביב 191049142

● מנהלת חשבונות סוג 2 193657142

חרטים/מסגרים

● מסגר/חרט למפעל בגבעת-שמואל 190326242

● מסגר מנוסה נסיון בייצור 161437242

● דרוש מסגר/כרסם + נסיון 174507242

● חרט + נסיון למפעל מתכת 153822062

חשמל / אלקטרוניקה

● מלחימות/מהנדסות + נסיון, לאזור רעננה 195230242

● טכנאי אלקטרוניקה 164428252

● טכנאי רדיו וטלוויזיה 171151242

● עוזר חשמלאי 172549292

מכונאים / הנדסאים

● מהנדס מכונות לעבודה קבועה 201633212

● מכונאי רכב + נסיון 194705242

● הנדסאי/ת מכונות, הנדסאי/ת או אדריכל/ית 162316242

● מכונאי אלקטרוניקה 162851242

● מהנדס תעשיה וניהול 174646312

● הנדסאית שרטטת אדריכלית 200338142

עובדי מוסך

● דרוש פחח רכב למוסך 191537242

> חוק הדפוסות שוות הזדמנויות תשמ"א 1981
> לפי חוק זה אסור למעביד להפלות בין אחד המינים לעבודה המוצעת.

● רכב + MONEY 180429142

● לחברת "יעל" בגבעת שמואל 183611142

● דרושים עובדים 183704142

● איש/ת מכירות לקופרציה 191228142

● מנכ"ל לחברה 193613142

● 2250 לנשים מגיל 24 195035142

● דרושים מנהלים 195254142

● דרושים עובדים לשנות בוקר 195327142

● אם אתה מעל גיל 25 200826142

● למפעל באזור כ"ס דרושים עובדי ייצור 203728142

● לעבודה בעסק המשפחתי 203844142

● דרושים שליחים לקטנוע 203945142

אחיות

● לקופ"ח כללית מרכז רפואי הרצליה דרושות אחיות/ים 163012212

● רופא ואחות למרפאה 200708292

● לבית/אחיות מיליטריות + לינה 151547042

● למשקיות מטפלות 172913062

● לקופ"ח כללית 180334142

גזירה ותפירה

● דרושה תופרת או מתמחה בתפירה 162235212

עובדי מתכת

● מסגרים, עזרים, רתכי צבא למסגר 193712242

● עזרים לכור/מסגר נסיון + תנאים טובים 162502242

● לקיבוץ בהרצליה מסגרים 171056242

● מסגר רב בנסיון 193115312

● מסגר טוב בנסיון 163127142

● מסגר בנין מקצועי + רשיון נהיגה 173549142

שרטטים וגרפיקאים

● למוסך "מורס" דרושה ביתיות 201906212

● למחלקה הטכנית 193423242

● דרושה שרטטת 173229312

● לדפוס מולטיגרף 180038312

רפואת שיניים

● למרפאה פעילה דרושה סייעת 171204292

● למרפאת שיניים דרושה סייעת 193509312

● למרפאה מרכז כללית 152048042

● "dentemp" טכנאים לרפואת שיניים 154450042

● "dentemp" טכנאים לרפואת שיניים 182328112

מורות וגננות

● דרושה מורה לגננות 151702062

● דרושה גננת לאנגלית 165527112

עובדי סער

● דרוש עובד לטיפול במשרד 183107142

עוזרות ומטפלות

● מטפלת לתינוק 164117212

● לעבודה בית ובישול 172821212

● מטפלת לילדים 182647212

● למעונות בת"א מטפלת 185647242

● מטפלת בחצי משרה 190836242

● מטפלת לתינוק 193755242

● עוזרת לבית 193833242

● מטפלת לתינוק 195213242

● מטפלת לשני ילדים 200441324

● מטפלת לבית 200442242

● מטפלת + לינה 201527242

● עוזרת לבית 202330242

● עוזרת בית 155711242

● מטפלת לתינוק 163026242

● מטפלת 164531242

● מטפלת 173713242

● עוזרת 162558282

● מטפלת 170720282

● עוזרת + לינה 201416282

● מטפלת 155535312

● מטפלת לתינוקת 164540731

● מטפלת לתינוק 194047312

● אשה מנוסה 194731312

● מטפלת 195900312

● מטפלת לבן 3 195636312

● מטפלת לתינוק 153928042

● מטפלת לשני ילדים 185921042

● מטפלת לתינוק 134640062

● לטיפול בילדים 134745062

● מטפלת בפיזיו 134817062

● מטפלת לשני ילדים 143132062

● מטפלת 143200062

● מטפלת 153741062

● דרושה מטפלת לתינוק 172855062

● דרושה עוזרת 185353062

● מטפלת לשני ילדים 190449062

● מטפלת ממוסמכת 165415112

● מטפלת 171041131

● בת-ים מטפלת 175114112

● דרושה עוזרת 195545112

● מטפלת 143301142

● מטפלת לילדים 143350112

פקידים/ות

● למשרד תיווך בהרצליה פקידה 164952212

● דרושה פקידה 194600242

● לחברת מסחר דרושה פקידה + ידע 194855242

● פקידה + הקשה + נסיון 201022242

● למשרד שמאים דרושה פקידה 161948242

● פקידה + ידע 162428242

● לחברת הפצה דרושה פקידה 165936252

● פקידה/מזכירה 172821212

● פקידה + נסיון 162333282

● דרושה פקידה 171403292

● פקידה + ידע 174436312

מזכירות

● מזכירה מנוסה למשרה 172945212

● למשרד עורכי דין 184337212

● לחברת ביטוח 200347242

● מזכירה עד גיל 162654242

● למשרד רואה חשבון 173933242

● מזכירה בכירה 164453312

● דרושה מזכירה לשעות 193650312

● מזכירה לחברה 193329312

● ל"אגת" דרושות 141337062

● מזכירה למשרד 144045062

● מזכירה/מכירות 164846112

● מזכירה בכירה 192924112

● מכירה עם ידע 170711142

● מזכירה אנגלית 172618142

● מזכירה לחברה 172854142

● מזכירה 174532142

● מזכירה 180615142

סוכנים/ות

● איש מכירות לחלוקה 202611212

● דרושות בחורות צעירות לסוכנות 201241242

● סוכן מכירות + רכב 161621242

● סוכנת עולות 170047142

מחסנאים

● לחברה לייבא בעלי חשבונות 195954242

● בעל נסיון בהפעלה מחשב 173737142

נערים

● דרושים נערים לשליחויות 185937062

● דרושים נערים 203139142

נהגים

● נהגים על משאית 195140242

● נהג אוטובוס לעבודה מיידית 195717242

● נהג משאית 195859292

● נהג עם רכב 200117292

● דרוש נהג למשמרת 194328312

● נהג מכונות הקמה 174433112

● דרוש נהג 201210112

● נהגים על 15 טון 191326142

● דרוש נהג/מטעיל 202303142

ספרים/יות

● ספר/ית מתקדם/ת הופרה 170640282

● דרוש תלמיד/ה למספרה 183051062

● לדרדי מתלמדים/ות ספרים/ות 192513062

● ספרים/ות מעולים + קוסמטיקאית 194118062

מקדמי מכירות

● לחברה העוסקת ביבוא מוצרים 170016212

● לשווק מוצר בשטח התמוזים 182631212

● דיילים/ות להמכרה 201835212

● לפגישה בפר' מכירות 191245242

● רכש מקצוע מכר 200810292

● לשיווקים בלבד למכירת 200841292

● דרוש סוכן מנוסה 155598042

● אוזרים למכירה 141309062

שליחים/ות

● קטנועים/בעלי קטנוע 171049282

● דרוש נער לעבודות משרד 134714062

● שליחים + רכב לחברה הנדלית 143343062

● דרוש שליח עם קטנוע 143602142

● למשרד גדול דרוש נער לעבודות 172931142

● 100 ש"ח ליום לשליחים עם/בלי קטנוע 173325142

● שליחים עם/בלי קטנועים 191259142

שמירה ואבטחה

● לאבטחת ארועי יום העצמאות דרושים עובדים 201439282

● למשק 99 סיירים, משמרות 165452312

● שומרים לשעות הבוקר 194546312

● שומר עם נשק לשעות הבוקר 195831312

בקשו עבודה

● אקדמאי, רב-תחומי, נסיון בעצמאות 162915212

● תלמידה צעירה 195353242

● הרשות פנויה 201139242

● מבקש עבודה 170726242

● בוגרת תיכון 171758282

● M.B.A מקבל עבודות 174047062

● הנדסאי בתוכנה 190054062

● הרשות המקצועית 174326112

● מקצועי 191600142

● מקבלת עבודות 193534142

עסקים

דרושה
פקידה
בשעות אחה"צ והערב
משעה 16.00-20.00
טלפון 217231 בין השעות 17.00-20.00

● מכונות מזון יודוקה ומכונות מוכרות 162536212

● מסעדה עם רשיונות בבקו תל-אביב 181410212

● בתנובת עסקים, עברית/אנגלית 192641312

● בת"ת חנות הלבשה 202501212

● בית פרטי למסירה 202855212

● קו "ייצור" לקסרות לרוכבי אופניים 202833212

● למסירה עסק למוצרי בניין 193534242

● בת"א בית 5 + 3 + מגרש לבן 200201242

● לחברה להשקעות דרוש שותף 202409242

● בגולה — איזור מרכזי 202434242

● אולם לכל מטרה 155625242

● בהזדמנות הלוקת מזון 162239252

● מלטשה להלומים 42.5 מ"ר 164318252

● אזור תלוקה למכירה 164356252

● מגמה עסקה על כל ציוד 165739252

● כמעט בנוים למסירה 170044252

● דרוש אוטובוס למפעל 170459252

תעשיה ובסחר

● לשר תורך עסקות 165457312

למסירה בבן-יהודה

למסירה בבן-יהודה
חנות מפעל
של בית אופנה
בעל מוניטין
טל: 03-662429
מיום א'

חנויות

● להשכרה מיידית חנות 70 מ"ר 160040212

● לצרכנים בת"א במרכז דיזנגוף 181504212

● עסק מולה להשכרה 200300242

● בהרצליה מיזוג להשכרה 201106242

● בהרצליה, מרכז, 22 + מחסן 202349242

● ברעננה מרכז להשכרה 40 מ"ר 202503242

● עסק מזלה למכירה 200220292

● לצרכנים מעניין 200715112

● חנות במרכז 201040242

● מכולת בת"ם בחולון 163335312

● בהרצליה במרכז המסחרי 171634312

● בבנבנים עסקים 171750312

● מוסד מכירה 174030312

● חנות ברמת גן 192650312

● למכירה/זכיון תחנת פתוחה 192640312

● למכירה בצפון מוסף 191010402

● למכירה בבת"ם 164631142

● בעל חנות במרכז 165306142

● P.C מחשב + נסיון 170838142

● קנה למוכר 170930142

● חברה העוסקת בעבודות 155625242

● בתנובת הלוקת מזון 162239252

● קו הלוקת 165739252

● עסק פחם 170459252

● לחברת אלומיניום 170445252

● בבת-ים חנות 145162042

● פרויקט + ציוד 151404042

● להשכרה בגבעתיים 184507242

● למכירה בראשון 151604042

מחסנים

● מחסן גדול 180 מ"ר 182415212

● מחסנים צפויים 192514312

● במרכז תל-אביב 144407062

● בבני ברק 144414062

● להשכרה 14 מ"ר 160753112

● להשכרה מחסן 12X4 201734112

● להשכרה בחולון 163638142

● להשכרה 1080 מ"ר 202226142

אולמות

● רן - רון בע"מ מנה בתעשיה אזור 174355242

● באזור קלק 161052112

● בחוח ת"א 184646142

● אולם קלק 201111142

● 2/4 חדרים 184645062

● להשכרה בית אבות 192047062

● להשכרה חנות 162558112

בתי-מלאכה

● בת"א / סל"ד במזל 26 מ"ר 171517282

● קוסמטיקה להשכרה 172013312

● בהזדמנות עסק מבוסס 171851312

● בהזדמנות להשכרה 173108312

● להשכרת עסק 192057312

● ביש בבית 192600312

● למכירה משרד 192559312

● חנות בצפון 185424042

● באשדוד 141041062

● בעיה בבניה 153322062

● למכירה קיוסק 172714062

● למכירה מנדרליה 183947062

● למכירה/השכרה 183320067

● 2/4 חדרים 184645062

הלוואות

● הלוואות אנלוגי מקבל אותה כבר עד 36 תשלומים 164554312

● נכיית המשמחות ותוכנית 201009042

● "שחרור" הלוואות 195951112

● ללא ערבים 1,500 ש"ח 171842142

מכירות ושירותים

● חרוטמים הדפסות עברית 164108252

מציעים למכירה

● משחק כלים 161708212

● למרפאים 163902312

● בהזדמנות 200131142

● למכירה 201539212

● בהזדמנות תנובת דירה 202030212

● למכירה בהזדמנות 202514212

● בהזדמנות 202943212

● לקומים 202037142

● מקרר 201020142

● למכירה ציוד 201245142

● למכירה חדר שינה 202237142

● תנובת דירת 202648142

● בהזדמנות 204012142

קוסמטיקאיות

● קופה "קוסמטיקה" 203415212

● תלמידי קוסמטיקה 201739212

ריפוי והריה

● לשתפתנו עסקים 150113242

● קורס לטיפול 194810312

ניתון

● למכירה מכונות 160609142

● עצי עץ 200000142

בריאות

● שיטת שיקוי 154837242

● הקון לטיפול 172246312

טיולים

● בלונים מלון בארצה 201243242

● אוט"ב מבוגרות 143229312

ניקוי ופוליש

● "שיתוף הבוס" 173339212

נופש וקיט

● להשכרה קוטג' 151949042

● בהזדמנות למכירה 190938042

● לספסק תוכן 144133062

● בולגריה 201921112

● בוילה דירותים 191152142

● להשכרה מרכז 202854142

שיפוצים

● באנטלציה 160304042

● טיח 171336242

● דוגמאות פרקט + צבע 153917242

● רק קבלן 153272062

● צבע לשעה 154727252

● צבע 195645112

שירותים

● בעל רכבים + מתקן משיכה 155314042

צילום

● למכירה מצלמת וידאו J.V.C 161237212

● מצלמה אלומיניום OM - 40 201345212

● אלומינים OM-PC 150810242

● חלופות 165465062

קולנוע

● למכירה 204345312

אותיות דביקות

● שלטים מוארים/מגנטיים 135206062

● הכנת עטה 200107112

מוצרי חשמל

● תנור אפיה 200357242

● מקרר מקמבת 203521142

הלבשה והנעלה

● להשכרה שמלות 163336142

מלונות ושיפוצים

● מקרר גז 171085242

● למכירה ביתיות 164004142

ציוד אלקטרוניקה

● ברזים ת"א 161748112

מקרר

● מקרר גדול אלקטרו 202122112

● בהזדמנות מקרר 194523242

● גגול אלקטרי 200133242

● למכירה מקרר 180512242

● קנה מקררים 164152242

● בגגול אלקטרי 170227252

● גגול 24 עם קיוסק 155332292

● בהזדמנות 165725312

● בגגול אלקטרי 24 173933312

● אפנה לבן 22 154348062

● "בגגול" אלקטרי 170344112

● כקור בגגול 301145112

● מלוש 17 קוב 203453112

● מקרר המסגרנות 170630142

● בהזדמנות מקרר 172624142

ספרים

● לדרדי אוהלפנים/מת ספרים 194005282

● אנציקלופדיה לבישל 173921142

מערכת סטריאו

● התפח 2 קופסות רמקולים 161628212

● מערכת אקוס מולים 161749212

● קומקס ודיסק 183031212

● רמקול השמע 153919242

● 32 רמקולים 154727252

● מערכת מקרר 195645112

● קומפקטדיסק 155807312

● מערכת JVC 165559312

● רמקולים 192118312

● GST 153859042

● דיסק + W.Q. 153158042

● מכשיר + טיפון 153709042

מכירות (המשך)

● מכונת מים מינרלית עם נשר 164614112

● בגרוד בריאות תבולה בית 164742112

● בהזדמנות משה שיוו 165436112

● מכונת גלידה 170157112

● מכונת כביסה + שלט ארים 180906112

● מסה, רהוט 200228112

● תבולה דירה + אופל 201302112

● תבולת דירה 201841112

● מכונת גלידה אמריקאית 202520112

● למכירה מכונת גריסה פלסטיק 10 144243142

● מזגנים בצורת 144323142

● תבולת בית 161727142

● מקרר תודיאו 164121142

● ניקון M.E.S 173350292

● ניקון FE 162107312

● מסרטת וידאו V80E CCD 162409312

● ניקון F2HP 162709312

● מגלמות וידאו מקצועיות 164217312

● מכונת צילומי כניסים 141004062

● ניקון F3 + ארשות 165737112

● קנין + AE1P + AE 201004112

● מיכלות 7000 תיק 201331112

● תיק צילומים 160727142

● בהזדמנות לקוח 164236142

● עישה טלסקופית 172506142

● קנין F3 + כנוע 174115142

● הזה + NIKON 193541242

חדש
בדיזנגוף סנטר!!
קבלת מודעות ללוח העיר
בתנאים מיוחדים
אטרקציה הפקות
טל 7517388
שער מס' 2
בקומה הלאומי

פרסום משולב
למכרזים

המועצה המקומית רמת-השרון

מכרז פומבי מס' 102/88

מסירת זכות להפעלת מזנון בבריכת השחיה "שרונית"

המועצה המקומית רמת-השרון מזמינים בזה הצעות להפעלת מזנון בבריכת השחיה "שרונית" ברמת-השרון, רח' בית הלל לעונת 1988 (1.5.88 עד 15.9.88) בעלי נסיון והכשרה מתאימים בהפעלת מזנון יגישו הצעותיהם למזכיר המועצה לא יאוחר מה-22.4.88.

מועמדים אשר לא יזכות נסיונם והכשרתם בהפעלת מזנונים — מועמדותם תיפסל. תנאי המכרז, ספסי הצעות ופרטים נוספים אפשר לקבל במזכירות המועצה בשעות העבודה הרגילות תמורת תשלום של 60 ש"ח שלא יוחזר.

המעוניינים יגישו הצעותיהם בשני העותקים על גבי טופס המכרז וישלחו אותם בדואר רשום (כשעל גבי המעטפה מצויין מספר המכרז).

יש לצרף ערבות בנקאית או ערבות חברת ביטוח בשיעור 5% מערך ההצעה (לכל תקופת ההפעלה) למשך 90 יום.

אין המועצה מתחייבת לקבל את ההצעה הגבוהה ביותר או כל הצעה שהיא.

משה ורבין
ראש-המועצה

מגרשים

● השקעה פנטסטית בהדרה 11 דונם 162454212

● לצימרים בלעדה 13 דונם על שפת 162630212

● בקרית אריה 1.4 דונם לבנייה/קר 202024212

● מגרש דרך הגודה 165722242

● 1 1/2 חקלאי להשקעה 170857252

● בהרצליה ב' מגרש 174551252

● 6 1/2 דונם אדמה פרטית 160750292

● בנ"ם במזרח 171757312

● בהשתתפות 173014312

● בהרצליה לקבלנים 194618312

בכפר-סבא
מגרשים
לקוטג'ים
שלם 10%
והמגרש שלך
החל מ-$36,000
למגרש
"הדקל"
052-444588

משרדים

● למכירה במכונת המקות 165629212

● להשכרה משרד 182449212

● להשכרה משרד בבניין 202914212

● להשכרה/למכירה 170 מ"ר 193945242

● בבית המשרדים 194029242

● 100 מ"ר ליד המוסד 175856312

חקלאות

● רווק שור עגל לכלל 193406312

● בהזדמנות 13.50 דונם 201811112

● 40 דונם מטע זיתים 202535112

● במבצע מכונת תבואה 194124142

● בהזדמנות 200716142

מבני תעשיה

● באזור-יהודה להשכרה אולמות לתעשיה 185511212

● להשכרה 275 מ"ר 201562112

● 1000 מ"ר מבנה תעשיה 183506212

● עירוני 174232512

● למכירה מבנה 194100212

● למפעלים 174263112

● בראשל"צ 174325112

● להשכרה בקרית-אריה 195308312

● בפארק התעשיה 201148042

● להשכרה אולם 600 מ"ר 201441042

● מבנה 3 קומות 193521062

● בבנין "שערי" להשכרה 162059112

● למכירה 2 - מבני 164321112

● ירדון בע"מ 194908112

● למכירה מבנה 200214112

● למכירה דירת קרקע 202959112

● לתעשיה 145348142

● ברחוב ת"א 180303142

● בשכ"ן 25 מ"ר 163521112

● סירה 170104112

● בשכונת 180351112

● בלב רעננה 181131112

● חנות רגים + ציוד 202218112

● להשכרה חנות 145300142

● בהרצליה 145429142

● להשכרה חנות בצלפה 162406142

● בנ"ם חנות 164706142

● להשכרה בצפון ת"א 172053142

● בצים מעניין 174418142

● להשכרה חנות 198556142

● להשכרה ברעננה 200405142

המשך ת"א גוש דן והדרום

הלוח הבטוח
חיפה והצפון

הלוח הארצי

דירות למכירה

1—1.5 חיפה

2—2.5 חיפה

3—3.5 חיפה

4—4.5 חיפה

5 ויותר חיפה

4—4.5 קריות

5 ויותר קריות

1—1.5 קריות

3—3.5 קריות

דירות קריות

רמ"פ חיפה

קבלנים חיפה

דירות גליל

3—3.5 גליל

4—4.5 גליל

דירות נצרת עלית ועמקים

וילות ובתים חיפה

וילות ובתים קריות

ביקוש דירות חיפה

שכ"ח חיפה

שכ"ח קריות

ביקוש בשכ"ח חיפה

כולם זכאים להלוואה
הלוואות לזכאי משרד השיכון, לזוגות צעירים ולעולים חדשים.
תעודות זכאות,
הלוואות משלימות,
הלוואות לשיפוצים.

בנק טפחות
המומחים למשכנתאות

בית שאן
רח' שאול המלך 18
06-587728
עכו
רח' בן עמי 44
04-916466
עפולה
רח' ירושלים 4
06-594646
קרית אתא
רח' זבולון 4
04-444865
קרית שמונה
רח' טשרניחובסקי 2
06-943222
קרית ביאליק
דרך עכו 140
04-700588
חדרה
רח' פלטרין
06-324224
טבריה
כיכר רסקו
06-720701
נהריה
שד' הגעתון 2
04-924166
נצרת עילית
מרכז מסחרי חדש
06-559219
חיפה
רח' פלי"ם 9
בית צים
04-668177

מכוניות

אופנועים

אאודי

אלפא רומיאו

אמריקאיות

ב.מ.וו

ג'יפים

דייהטסו

דלתא

הונדה

וולוו

וקסהול

טלבוט

מזדה

לנציה

מסחריות

אוטוביאנקי

אוסטין

אופל

איסוזו

שידוכים

אבדה

ברזון

בחו"ל

הבראה

קרחת?
פתרון מהפכני
לבעיות שיער בשיטה
אמריקאית חדשנית
"המכון לשיער טבעי"
03-297839

נופש
גבוה מכולם
בכל אתר ותחנון
לזוג, משפחה ויותר
עממי, רך, נוח ונעים.
בארץ ובחו"ל
קרוו "מלון נופש
בגליל נופחל"

תוים

קח תן חצי חינם

רוצים לקנות

מוצרי איור

וידאו

ספורט

אמנות

קופות ומשקלים

מחשב

נשק ותחמושת

אספרולוגיה

מכונות כביסה

תנורי אפיה

מכונות תפירה

מכונות כתיבה

מלודיות

סירות

חיות בית

דהיטים

כלי נגינה

הכזא מן الأصل

مكذا عن الأصل

הלוח הארצי — הארץ חדשות

המשך חיפה

משאיות

סובארו

סוזוקי

סוסיתא

סיאט

סיטרואן

סימקה קרייזלר

פולקסווגן

פורד

פז'ו

פיאט

רנו

הצעות עבודה

לאלו שבינינו
שעבודה בין קירות
קצת לוחצת
הצטרפו אלינו
לעבודת שטח לא
שגרתית ומעניינת.
בתנאים ושכר
מעולים
04-525636
04-660575

בקשת עבודה

עסקים

חנויות ועסקים

מבני תעשייה

מגרשים

משרדים

מתעניינים

מכירות

שירותים

גביית חובות

הדפסות

מערכות קול

מיני לוח במוח

מקררים

נסיעות לחו"ל

זיפות גגות

סידורי ושיפוצים

חיות בית

צלום

צלום ודוגמנות

טיפול בקשישים

קורסים

רהיטים

יד שניה

ריפוי ועיסוי

שעורים פרטיים

כלי נגינה

שיפוצים

תכולת דירה

שידוכים

ביה"ס אורט מגדים
בשכונה המערבית – נהריה
לחטיבת הביניים
דרוש/ה בדחיפות
מורה לביולוגיה (ופיסיקה)
נא לפנות
בשעות הבוקר
לטלפון 04-980944

לבית אבות קרית מוס
בירושלים ע"ש רוכל
דרושים/ות
אחים/יות מטפלות
במשרות מלאות
וחלקיות
תנאים מצויינים לעובדים
המתאימים
טל. 02-416470, 02-416441

דרוש מיידית בירושלים
טבח/מנוסה
★ למסעדת עובדים לכ-300 ארוחות צהריים.
★ משמרת בוקר בימי א'-ה'.
פרטים נא לפנות לגברת חווה גולדשטיין
טלפון 03-5592446/7 בין השעות 9.00-17.00

עיריית תל-אביב-יפו

לעיריית תל-אביב-יפו דרושים:
★ להנהגת צופי ת"א-יפו
מרכז/ת שבט
בוגר/ת תנועת נוער. אפשר סטודנט/ית
פרטים בטל: 301552/303387
ראובן או איתן
★ למח' גנים ונוף
מפעיל צמ"ה
דרישות המשרה:
1. רשיון לטרקטור
2. נסיון מוכח של 3 שנים לפחות
3. ידע בשימוש במכסחת דשא
4. ידע במסגרת רצוי
לשם קבלת פרטים נוספים
נא להתקשר לטלפון 437108/9
★ לתאטרון הסמטה
מקדם/ת מכירות
אחראי/ת, דינמי/ת ומסור/ה
שעות עבודה בלתי שגרתיות
נסיון בתאטרון ומגורים בת"א הכרחיים
לקביעת ראיון נא לטלפן: 828729, 834709
בעיריה בונים עיר - בוא והיה שותף

לחברה תעשייתית באזור ראשל"צ
דרוש
רכז משלוחים והזמנות
(משרה 2696)
בעזרת מערכת ממוחשבת
★ צעיר, בעל מרץ, לעבודה אחראית בתנאי לחץ
מועמדים יפנו לטל. 03-5440693 החל מיום א'
או ישלחו פירוט קורות חיים ונסיון
אל ת.ד 11024 תל-אביב 61110,
סודיות מובטחת
המודעה לשני המינים
תיל
תחנת יעוץ לנושאי כח-אדם בע"מ

TEDEA Ltd

לחברת תדאה בע"מ
בהרצליה פיתוח דרושים:
1. שרטט/ת מכונות
★ בוגר ביה"ס מקצועי במגמת שרטוט מכונות.
★★ בעל/ת נסיון של שנתיים לפחות במקצוע.
2. עובדי ייצור
לעבודה בתחום השקילה האלקטרונית.
★ רצוי מעל גיל 25.
★★ עדיפות לבעלי נסיון קודם בתעשיה.
3. עובדות ייצור
★ להלחמה והדבקת רכיבים אלקטרוניים.
תנאים טובים למתאימים
5 ימי עבודה 07.30-17.00
הסעות מאזור השרון
טל. 052-557039 לשרי

דייזי
דייזי ישראל
חברת בת של DAISY SYSTEMS CORPORATION
החברה המובילה בתחום ה-CAE בתעשיה האלקטרונית בישראל.
מגוון הפעילויות של דייזי ישראל, המקצועיות ורמת הביצוע הגבוהה הנדרשת, מהווים אתגר עצום לבעלי מקצוע מעולים הנהנים מאווירה יוצאת דופן ומתנאי עבודה מהטובים בארץ.

דרושים
מהנדסי תוכנה מעולים
לפתוח מוצרי CAE מתוחכמים (הב"מ)
כישורים:
■ בוגרים או מוסמכים במדעי המחשב/הנדסת מחשבים.
■ היכרות עם PASCAL, PL/M או C.
■ נסיון במערכות הפעלה UNIX - יתרון.
■ רצוי בעלי נסיון בפיתוח מערכות משובצות מחשב, גרפיקה, ממשקי אדם מכונה, אך גם בוגרים מצטיינים חסרי נסיון ייענו.
(מספר משרה 5/407)
נא לפנות בכתב בצירוף קורות חיים וניסיון קודם לת.ד. 708 הרצליה 46105
- סודיות מובטחת -
דייזי מערכות (ישראל) בע"מ

לעיתון הארץ
דרושים
מחלקי עיתונים
לעבודה בשעות הבוקר המוקדמות
באזור רמת השרון
בעלי קטנוע
להתקשר 5124331 למאיר

לעיתון הארץ דרושים
סוכנים
לחלוקת עיתונים לבתי מינויים
באזורים: זכרון יעקב, בנימינה
להתקשר 03-5121336

לרשת המלונות שרי ישראל
דרוש
מנהל מלון
שרי ישראל
רח' תורה מציון 16, טבריה ירושלים

ההסתדרות הכללית של העובדים בארץ ישראל
נעמת
שירות טיפול ועזרה בבית לקשישים
אם את רוצה לצאת לכמה שעות עבודה ביום בעזרה לקשישים
באיזור בת-ים חולון,
הנך מוזמנת להצטרף לקורס
להכשרת מטפלות בית העומד
להיפתח בחודש מאי 1988
בדבר פרטים ורישום ניתן לפנות למשרד נעמת טל 03-268604 או לסניף נעמת בחולון טל
5034191 ולסניף נעמת בבת-ים טל 864121

לבריכת "גלי השרון"
בכפר סבא
דרושים
מצילים
לפנות בטל: 052-20480

חשב מערכות בע"מ
דרוש
ראש לשכת תיב"מ
הנדסאי מכונות
או שרטט/ת מכונות/בניין
הכישורים הדרושים:
יכולת ניהול צוות עובדים
יכולת ניהול משא ומתן עם לקוחות
רצוי הכרת תוכנות שרטוט
על מחשב P.C.
נא לפנות לחשב מערכות בע"מ
רח' אהליאב 14, ירושלים
02-527201/2/3
פרסום שיטה

לא מרויח מספיק?
אין קידום בחברה?
קשה למכור?
חברה ארצית
העוסקת בתחום
שיווקי יחודי
מעוניינת ליישם
את כישוריך.
הדרכה מקצועית
תינתן במקום.
באם אתה מתגורר
באיזור ירושלים
טלפן:
02-240994 ליעל

$10,000
לאנשי-מכירות
מנוסים
במכירות מרוכזות
למפעלים
ולוועדי-עובדים
בכל הארץ
(לחוזות שנה, ספרים וכו')
02-633350
בשעות הבוקר

בית ספר המקיף העירוני
בשיתוף רשת עמל נהריה
דרוש/ה
מורה לתנ"ך
(לחטיבה עליונה)
תודיעה העבודה מיידית
לפנות לביה"ס
04-927292

דרוש/ה
פקיד/ת מכירות
בעל/ת נסיון, ליום עבודה מלא

למפעל "ירולין"
דרושים/ות
תופרים/ות
לעבודה במשרה מלאה מ-7.00 עד 16.30, או חלקית מ-8.00 עד 15.00
לנשים נשואות + ילדים
תנאים טובים הכוללים 5 ימי עבודה
הסעות, ארוחות וכן הטבות סוציאליות
לפרטים נוספים להתקשר לרותי
02-718469, 02-716914
מיום א'

לקרית חינוך אורט-גבעת
רח' ססמת אבות ובנים 2
טלפון: 04-912304
דרושים
לשנת הלימודים הנוכחית
1. מורה לכימיה (מלוי מקום)
2. מורה להסטוריה ולאזרחות

פילת
pilat
אגף מיון והשמה
לחברה ותיקה ובעלת מוניטין
בתחום ייצור ושיווק רהיטים
דרוש/ה
אחראי/ת תפעול
• אחראי על ארגון והרצה של המערך התפעולי
• ובפרט קשר עם ספקים, פיקוח על המלאי, אחראי על צוות מרכיבים ומובילים.
נא לפנות בכתב יד בפרוט מקסימלי של השכלה וניסיון בעבודה לפילת בע"מ רח' ירושלים 24 חיפה 33131
נא לציין על המעטפה מספר משרה 5340.

לחברת שיווק והפצה של מוצרי היגיינה ציבוריים
דרוש:
איש מכירות
כישורים נדרשים:
ידע ונסיון במכירות ושיווק
יכולת עבודה עצמאית
מגורים באיזור חיפה
רשיון נהיגה
מועמדים מתאימים יפנו בכתב יד ופירוט קורות חיים ונסיון לת.ד. 8179 בת גלים חיפה 31081
עבור 100
נא לציין מספר טלפון להתקשרות ותנאי שכר מבוקשים.

לחברה ארצית
העוסקת בפרויקט
ייחודי הפועל
לראשונה בישראל
דרושים/ות
דיילים/ות
לעבודה מעניינת
ששכר נאה בצידה,
בשעות אחה"צ
והערב, באזור
ירושלים
וסביבותיה טלפון:
02-240994 ליעל

לזהאבין
קוסמטיקה בע"מ
רעננה
דרוש
סוכן מכירות
עדיפות לבעלי נסיון
בענף הקוסמטיקה
טל: 052-910579

לחברת ביטוח בירושלים
דרוש/ה

פקיד/ת תביעות

הכישורים הדרושים:
★ נסיון קודם של שנתיים לפחות בתפקיד דומה
★ בוגר י"ב כיתות

מועמדים מתבקשים לפנות אל גבי תמיר בטלפון 02-246284 בימים א' - ה' בין השעות 09.00-13.00

מ. בקניאת ובניו
חברה להנדסה ובנין בע"מ
דרושים

1. מהנדס בנין (בפועל)
בעל נסיון 10 שנים לפחות

2. מנהל עבודה
להתקשר לטלפון 02-661131-2

מוקד 99
מקבוצת "השמירה" בע"מ
החברה המובילה בתחום המיגון המתוחכם

לעבודת משמרות מעניינות
דרושים/ות

בקרים/ות

הכישורים הדרושים:
★ בוגרי צבא ★ 12 שנות לימוד ★ נסיון מקצועי ★ מגורים בגוש דן - חובה.

ועדת קבלה תתקיים ביום א', 17.4.88, בשעות 17.00-19.00, ברח' שפ"ר 16, תל־אביב (ליד שוק הכרמל). נא להצטייד בתעודת זהות ובפנקס מילואים.

מקדמי מכירות
★ בעלי הופעה נאה ★ עד גיל 30 ★ מגורים בגוש דן - חובה.

נא לפנות לטל. 03-706101 - לאסתי.

קריירה
שרותי כח אדם בע"מ

למחלקה הטכנית
★ **כתבים טכניים** רקע טכני ונסיון רב, לאזור לוד.
★ **הנדסאי/טכנאי ייצור** + נסיון תעשייתי בשיפור שיטות ומדידות זמנים, ללוד.
★ **מנהל מחסן ממוחשב** + 5 שנות נסיון, לרמלה.
★ **מפעילי מחשב IBM** למשרה חלקית בהוד־יוסף (15.00-19.00), ובת"א.
★ **מרכיב מכני** + נסיון בהרכבה או ובניית לכה, לת"א.
★ **מלחימים/ות, מחווטות/ים ומרכיבות/ים** למשרות בגוש־דן.
★ **עובדי/ות ייצור** אחרי שרות צבאי, למשרות בגוש־דן, נס־ציונה, רמלה ואשדוד.
★ **מחסנאים מנוסים** למשרות בגוש־דן.
★ **סטודנטים להנדסה** בוגרי בי"ס מקצועי באלקטרוניקה/מיכשור ובקרה, למשמרות שניה ושלישית בלוד.
★ **מכונאי אחזקה** בוגרי בי"ס מקצועי 4 שנתי, למשרות בגוש־דן.
★ **שומרים** + פרופיל צבאי גבוה, לאזור רמלה־לוד.
★ **תופרות** למשרות קבועות, באזור יבנה.
★ **נגרים** לעבודה מעניינת, באזור נס־ציונה ורמלה.
★ **מסגרים / רתכים / חרטים / כרסמים** מנוסים, לאזור רמלה — תל־אביב.

למחלקה המשרדית
★ **מזכירות** מנוסות, הדפסה ע/א + ע/ת, אנגלית ס"מ, למשרות מעניינות בת"א/פ"ת.
★ **פקידות** הדפסה ע/א, לעבודת משמרות בת"א.
★ **תמלילניות** ע/א למשרות מלאות.
★ **מרכזנית** מנוסה, לעבודה אחה"צ, באזור ת"א.
★ **מנהלי־חשבונות** מנוסים + הנה"ח ממוחשבת, למשרות בת"א/פ"ת.

תנאים מצוינים למתאימים/ות, ארוחות והסעות.
תל־אביב, דיזנגוף 158, טל. 03-5449848
נתניה, שמואל־הנציב 17, טל. 053-338901
רחובות, הרצל 185, טל. 08-465277
חיפה, הרצל 22, טל. 04-670825

הכח שלנו הוא כח אדם. קריירה.

דרוש
עובד כח אדם לטיפול בעובדים מחו"ל
לתפקיד עבודת שטח

בתחומים: תנאי עבודה, טיפול בעובדים, שכר וגביה.

דרישות המשרה:
— ידיעת השפה הפורטוגזית/ספרדית חובה.
— בוגר תיכון אחרי שרות צבאי.
— ידיעת השפה העברית.
— רכב הכרחי.
— נכונות לעבודה מאומצת ונסיעות.

לפנות לת.ד. 572 ראשל"צ 75104 בצרוף קורות חיים.

למרכז רפואי גדול בככר המדינה
דרושות
מזכירות בכירות
לשעות: 08.00-17.00 ויום שישי

ה' באייר 46, תל־אביב, טל. 03-260530;254530

לחברה גדולה ליבוא רכב
דרוש
סוכן / מפיץ
באזור ירושלים

עדיפות לחברה מבוססת בעלת המלצות בנקאיות מתאימות, נסיון במכירת רכב וקשרים מסחריים

נא לפנות בכתב לת.ד. 1696 תל־אביב מיקוד 61016 עבור ריקי

המרכז הקהילתי בירושלים
ע"ש מנחם בגלר
רח' דהומי 7 ירושלים 02-413895

דרושים
רכזים
לתפקידים הבאים:
שלוחה, תוכניות, נוער וספורט

מועמדים מתאימים בעלי השכלה אקדמית או פדגוגית מתאימה מתבקשים להגיש מועמדותם למתנ"ס בצרוף צילומי תעודות, תמונה ושמות ממליצים עד לתאריך 27.4.88 לפי הכתובת הרשומה מעלה.

למכון הלב שליד בית החולים
בקור חולים ירושלים
דרושים

1. **טכנאי/ת רנטגן או אחות לחדר צינתור**
2. **אח/ות או בוגר/ת במדעי החיים לביצוע בדיקות לב**

נא לפנות לטלפון 02-231666

מודיעין אזרחי בע"מ
סניף חיפה והצפון

ליחידת האבטחה בנמל חיפה
דרושים
מאבטחים
12 שנות לימוד,
עדיפות לקצינים ולבוגרי קורס פיקודי,
תנאי שכר מצויינים

ראיונות בימים א'-ה' בין השעות 08.00 — 12.00 במשרדי מודיעין אזרחי בבניין הנהלת נמל חיפה
נא להצטייד בתעודת זהות ובתעודת מילואים

מנהל משק

• נסיון 5 שנים בניהול צוות עובדי־תחזוקה, גינון, שמירה ואחזקה
• השכלה תיכונית מקצועית
• רצוי תושב חיפה/טירה.

לפנות בכתב לת.ד. 4353 חיפה עבור מספר 2234 (מיקוד 31040)

למפעל תעשייתי בחיפה
— דרוש —
מכונאי / מסגר
לאחזקת מכונות תעשייתיות

תנאים טובים למתאים
לפנות בכתב־יד ובפרוט קורות חיים לת.ד. 45595 חיפה עבור 200

לחברת מזון ידועה
דרוש למשרד שיווק בחיפה

נהג חלוקה
בוגר 11 שנות לימוד
נסיון בחלוקה
רשיון ג'
נא לפנות בכתב יד לת.ד. 5350 ק. בי אליק 27153

לחברת ש. שפטוביץ בפירת הכרמל
דרושים:

* קלדנית
למשרה מלאה
בעלת תושיה

* מחסנאי
בעל נסיון והמלצות מתאימות

נא לפנות טלפונית 04-573291

לחברת איילקס
דרושה
מנהלת חשבונות
עצמאית

יתרון לבעלת נסיון
5 ימי עבודה בשבוע.
תנאי עבודה טובים.
להתקשר מיום א':
03-493995 רמת־השרון

עירית ירושלים

מודיעה בזה על המשרות הפנויות הבאות:

מנהל/ת פרוייקט רווחה
(22.5—50% שעות שבועיות)
במחלקה לנוער סטודנט
חברה/פרוייקט רווחה ונוער
(מכרז מס' 112/88)

הדרגה: בסולם דרוג עובדי ההוראה בתוספת גמול מדריך
דרושה: השכלה אקדמאית בתחום מדעי ההתנהגות נסיון בטיפול החינוכי הבלתי פורמלי
הערה: המשרה אינה צמיתה והעובד יועסק עפ"י חוזה עבודה

מהנדס/ת רשת פרטית
במחלקה לאספקת המים
(מכרז מס' 104/87)

הדרגה: 5—7 בדרוג המהנדסים
דרושה: השכלה אקדמאית בהנדסה בתחום האינסטלציה, או הנדסה אזרחית מגמ' אחרון להגשת מועמדות לגבי מכרז זה בלבד 16.5.88

סגן/ית מנהל
מדור אחזקת הרשת
במחלקה לאספקת המים/אגף אחזקה והפעלה (מכרז מס' 18/88)

הדרגה: י"ח—י"ט בדרוג האחיד (6—8 בדרוג האקדמאים במח"ר) רצוי בוגר בי"ס מקצועי במגמת שרברבות נסיון בניהול צוותי עובדים בעבודת שרברבות.

אחראי/ת לתעוד תכנוני
(מכרז מס' 28/88) במחלקה לתכנון העיר/מדור למעקב ומידע תכנוני
הדרגה: 5—7 בדרוג האקדמאים במח"ר

מנהל/ת טכני באגף הספריות
במחלקה לתרבות/אגף הספריות
(מכרז מס' 13/88)

הדרגה: י"ז — י"ט בדרוג האחיד (5—7 בדרוג האקדמאים או בדרוג ההנדסאים הטכנאים, בהתאם לכשורי המועמד)
דרוש: נסיון בעבודה אינסטלציה נגרות, הסקה, באחזקה טכנית ובתחזוקת מבנים. רצוי בעל רשיון נהיגה למשאית
הערה: שעות העבודה הן בלתי שגרתיות בעיקר בשעות אחה"צ והערב

מנהל/ת חשבונות מחלקתי
במחלקה לחנוך/מינהל וכספים
(מכרז מס' 11/88)

הדרגה: ט"ז—י"ח בדרוג האחיד (4—6 בדרוג האקדמאים במח"ר)
דרוש: סוג 2 בהנהלת חשבונות, נסיון בהנהלת חשבונות

פרטים נוספים אודות המשרות והכשורים הדרושים וכן טפסים להגשת מועמדות אפשר לקבל אצל רכזת המכרזים בלשכת המשנה למנהל הכללי לאוכלוסות, הנוב יפו 22, קומה א' חדר 213 טל. 02-232251 שלוחה 249
מועד אחרון להגשת מועמדות: יום שלישי ט"ז באייר התשמ"ח (3.5.88)

ירושלים
כ"ח בניסן התשמ"ח
15 באפריל 1988
המנהל הכללי

דרושים/ות
אחיות/ים מוסמכות/ים
מטפלות/ים חובשות/ים
לכוננות ולעבודה סיעודית באזור מרכז רחובות
04-242446 04-245742

לפרוייקט ציוני חדשני
דרושה
מזכירה
השולטת בעברית ובאנגלית
(כולל הדפסה)
בעלת יחסי אנוש טובים
בדבר פרטים נא להתקשר למשרדי פרוייקט עוצמה
טלפון 02-208594
בין השעות 11.00-14.00

לחברת ספנות בחיפה
מזכירה אנגלית
כישורים:
הפעלת טלקס
הדפסה באנגלית
קצרנות
רחל 523293

תפרון מפעלי טקסטיל בע"מ
למחלקת ביקורת טיב מרכזית
דרושות
מבקרות טיב
נא לפנות בכתב: תפרון בע"מ ת.ד. 1161 א.ת. קריית ביאליק 27112 ליוסי ב.ס.ט.

המועצה האזורית חוף הכרמל מודיעה בזה על משרה פנויה של
פסיכולוג/ית אחראי/ת
על המועמד/ת להיות בוגר במגמה לפסיכולוגיה בעל תואר שני ונסיון בעבודה של שנתיים לפחות בשרות פסיכולוגי חינוכי.
הצעות בכתב יש להגיש למועצה האזורית חוף הכרמל ד.נ. חוף הכרמל 30860 עד לתאריך 29.4.88.

מרדכי סלע
ראש המועצה.

המשטרה אתגר
למחלקה לזיהוי פלילי
דרושים

1. למעבדה לתשאול מדעי
פסיכולוגים לתפקידי קצונה
מתאימים יוכשרו לעבודה בפוליגרף ו/או ליישומים פסיכולוגים אחרים בתחום החקירות והלחימה בפשיעה
מקום השרות מרכז או צפון
המעוניינים מתבקשים לפנות בכתב לד"ר גינתון אביסל, המעבדה לתשאול מדעי מז"פ מטה ארצי, ירושלים.

2. למעבדה האנליטית
דרישות התפקיד — כימאי אורגני בעל תואר m.s.c. + נסיון
מקום השרות ירושלים

3. למעבדה וסיוע בחקירות הצתה
דרישות התפקיד — כימאי אורגני בעל תואר M.S.C או מהנדס כימיה
מקום השרות ירושלים

4. למעבדה אלקטרוניקה ומחשב
דרישות התפקיד — בעל תואר אקדמי במדעי המחשב או הנדסת מחשבים, יתרון לבעלי נסיון במערכת vax/vms
מקום השרות ירושלים

מועמדים מתאימים מתבקשים לפנות בכתב בצרוף קורות חיים לרפ"ק פנחס ברגמן עוזר ראש מז"פ, מטא"ר ירושלים
על המועמדים לכל התפקידים להיות בעלי בריאות תקינה, גיל עד 36, לאחר שרות צבאי

סודיות מובטחת

רשות הנמלים
לנמל אילת דרוש
מהנדס אחזקה

השכלה	מהנדס חשמל עם רקע במכונות
נסיון	5 שנים לפחות בניהול מערך אחזקה של מפעל תעשייתי
תאור התפקיד	אחראי לתפעול מערך האחזקה של הנמל התפקיד כולל: הכנת תכנית עבודה, ניהול וביצוע עבודות האחזקה בהתאם לתכנית בתחומי הציוד התפעולי, מערכות חשמל והבינוי של הנמל.

• בדבר פרטים נא לפנות לכח אדם ברשות הנמלים, רח' דרך פתח־תקוה 74, תל־אביב, טל 03-5121974.

פניות בכתב יש לשגר לת.ד 61201, בצירוף קורות חיים בכתב יד לא יאוחר מיום 29.4.88

לתעשיה הצבאית
במרכז הארץ
דרושים
חרטים/כרסמים קונבנציונאליים ו־C.N.C מעולים

★ בעלי נסיון של 6 שנים לפחות.
★ ידע בקריאת שרטוט טכני — חובה.

מועמדים מתאימים יפנו טלפונית בימים א'-ה' בשעה 8.00-13.00 לטלפון 03-5426563 או בכתב ליחידת התעסוקה, ת"ד 1044 רמת השרון מיקוד 47100 (יש לציין מספר תעודת זהות).

התעשיה הצבאית

אוניברסיטת חיפה
הפקולטה למדעי הרוח
משרה בכירה
בחוג לאמנות

הכישורים הדרושים:
חבר סגל בכיר בעל תואר Ph.D. בתולדות האמנות. נסיון בהוראה אוניברסיטאית ורקע בשטחי היצירה השונים: מדרש ידע וניסיון מוזיאלי רחב.

התפקיד יכלול:
* הוראה בתולדות האמנות
* אחריות לנושא תערוכות האמנות
* פיקוח וייעוץ בנושא האוספים האמנותיים

היקף: משרה תקנית מלאה החל בתשמ"ט, אוקטובר 1988.

המועמדים מתבקשים לשלוח קורות חיים ורשימת פירסומים, עד ה־15.6.88, הפקולטה למדעי הרוח, ועדת מכרז - אמנות, אוניברסיטת חיפה, 31999

חברת ביטוח גדולה בתל אביב
מחפשת
סוכן/ת ביטוח
מנוסים, נמרצים ומצליחים על מנת לפתוח ולהפעיל שלוחה בחיפה
תנאים טובים במיוחד למועמדים המתאימים
בפרטים לקביעת ראיון לפנות לשרה טלפון 03-5613988 03-5613438

חורים
תשלובת הדיפוס הגדולה בישראל
למפעלנו בירושלים דרושים

מנהל מוצר
תאור תפקיד:
★ ניהול צוות עובדים גדול בייצור (120 — 140 עובדים)
★ ניהול ופיקוח על תהליך הייצור במפעל
כישורים נדרשים:
★ נסיון של 3—5 שנים בניהול צוות עובדים גדול בתעשיה.
★ מתאים למהנדסי/הנדסאי תעשיה וניהול או מנהלי עבודה בעלי נסיון רב

תמחירן
לטיפול בנושא תמחיר וקר מוצר
כישורים נדרשים:
★ מהנדס/הנדסאי תעשיה וניהול, כלכלנים, (יועדפו בעלי נסיון בתחום זה בתעשיה)
★ מיומנות בעבודה עם מחשב מרכזי והפעלה עצמאית של מחשב אישי

המעוניינים יפנו בכתב ובפירוט קורות חיים וניסיון קודם ל"ירים", ת"ד 3261 ירושלים 91032, ולציין ע"ג המעטפה את המשרה המבוקשת

למועצה המקומית מעלה אדומים
דרוש
מהנדס, הנדסאי
או בעל תואר רלוונטי
לתפקיד מנהל מחלקה
נסיון מוכח בארגון, תכנון ארוך טווח והפעלת צוותי תחזוקה של תשתיות עירוניות
דירוג לפי הכישורים
דרישות: יכולת עבודה בתנאי לחץ ושעות לא מקובלות. התפקיד יחייב מגורים במקום
מועמדות בכתב, בצירוף קורות חיים ותעודות והמלצות יש להגיש עד ליום 24.4.88 לת"ד 52 מעלה אדומים מיקוד: 90610 עבור כח אדם רק מועמדים מתאימים יענו
סודיות מובטחת

דרושה
אופר
בחורה ישראלית לאחר צבא לטיפול בשני ילדים של משפחה יהודיה בלונדון
04-232285

טוב בשופר־סל

לסניף מרכז חורב
דרושים/ות
קופאים/ות

★ העבודה במשמרות בוקר וערב לסירוגין
★ תנאי שכר טובים
★ הכשרה תנתן במקום

המעוניינים מתבקשים לפנות למנהל סניף חורב במרכז אחוזה.

שופר־סל

לצה"ל דרושים
קצין ברמת סגן־סרן
בוגר תואר ראשון במחשבים ו/או ניתוח מערכות ב־IBM/PC ובמערכות גדולות. הכרחי ניסיון של שנה לפחות.
נא לפנות בצרוף קורות חיים לד.צ. 02145 /א' צה"ל או לטלפונים: 03-205660, 03-205778

טבחים
נתונים נדרשים:
1. בעלי הכשרה וניסיון בעבודות מטבח.
2. נכונות לעבור הכשרה במידת הצורך.
3. עד גיל 30.
4. לאחר שרות צבאי מלא ותקין.
לקבלת פרטים נוספים נא לפנות לטל' 057-692488

נגדי תחזוקה
נתונים נדרשים:
1. השכלה 10 שנות לימוד ומעלה.
2. גיל עד 30.
3. לאחר שרות צבאי מלא ותקין.
4. נכונות לעבור הכשרה מקצועית.
לקבלת פרטים נוספים נא לפנות לטל' 057-692209

דרושים עורכי דין
עד גיל 30
בתחום המשפט הפלילי והאזרחי
נא לפנות בכתב תוך ציון קורות חיים ומספר אישי לד.צ. 02329 צה"ל עבור סא"ל דוד אופיר

ליחידת שדה מבוקשים בעלי המקצועות הבאים:
א. מכונאי רק"מ
ב. חשמלאי רק"מ
ג. נשקים
ד. מסגרים
הנתונים הנדרשים:
★ השכלה – 10 שנות לימוד ★ בעלי ניסיון מקצועי
★ פרופיל 65 ומעלה ★ ללא עבר פלילי
בדבר פרטים יש לפנות לדורון. טל' 053-81220

דרושים
פתוח 8.00 — 18.00 רצוף

★ לשעות 14.00 — 19.00
1. מזכירה תמלילנית עברית+אנגלית
2. פקידת קבלה+נסיון+הופעה נאה
★ **מעבדת תמלילים** אנגלית+גרמנית (רצוי) למשרה ממושכת
★ **מזכירה+תמלילנות** ללשכת מנכ"ל
★ **קלדנית טובה** עדיפות למנוסה בדיסקטים
★ **מהנדס תעשיה וייצור** 1. לניהול צוות גדול לפחות 3 שנות נסיון. 2. לתימחור וניהול מול מחשב
★ **מכונאי לאחזקת מכונות** תעשייתיות תנאים טובים
★ **כימאי תואר שני** נסיון באנליטית במעבדות ואנליזות+אנגלית טובה
★ **עובדי ייצור** למפעל תעשייתי
★ **מכונאי ומבנאי מטוסים** יוצאי ח"א

המשרות מיועדות לנשים וגברים כאחד

ירושלים
בן־יהודה 7
02-242801
02-241979
02-233732

שרותים דואל
החברה לשרותי כח אדם בע"מ

מלונות מוריה
למלון מוריה ירושלים
דרוש
שף
בעל נסיון במלונות 4-5 כוכבים
נא לפנות בכתב יד בצירוף קורות חיים ונסיון קודם לת.ד 4372 ירושלים
על גבי המעטפה יש לציין עבור "מיכאל פ"

מכון הנרייטה סאלד
המרכז לבחינות בגרות
דרושים

1. מתאם מתכונת מבחני הבגרות
תאור התפקיד:
ריכוז ועדכון ההנחיות והנהלים הנוגעים לבחינות הבגרות והתאמתם לשינוי מתכונת הבחינות, בחינת ההשלכות הארגוניות הנובעות מן השינויים תוך תיאום עם הגורמים המקצועיים בנושא ההכנה וההערכה.
הכישורים הדרושים:
1. השכלה אקדמית.
2. הכרות מעמיקה עם מערכת החינוך בחטיבה העליונה.
3. נסיון בטיפול בנושאים שונים הקשורים בבחינות הבגרות בביה"ס.
כגון: הכנה בחינות לתלמידים, נהלים, תהליכים והכרה.
4. נסיון ארגוני
היקף המשרה: משרה מלאה, דרגה בהתאם לכישורי המועמד.
מקום עבודה: ירושלים.

2. מרכז ועדת שאלונים במדעי הרוח
תאור התפקיד:
ריכוז עבודת הועדה המקצועית לחיבור שאלוני בחינות הבגרות, כולל פיקוח פסיכומטרי על השאלונים, אחריות להפקתם הטכנית וניתוח נתוני תוצאות הבחינות.
הכישורים הדרושים:
השכלה אקדמית בפסיכולוגיה, וידע או סטטיסטיקה וכן בתחום מתחומי מדעי הרוח.
היקף המשרה: חצי משרה, הדרגה: בהתאם לכישורי המועמד. מקום העבודה: ירושלים
המעוניינים יפנו בכתב בצירוף קורות חיים, לגבי ציפי גרופר, מכון הנרייטה סאלד, רח' קולומביה 9, קרית מנחם, ירושלים 96583

هكذا من الأصل

هكذا عن الأصل

הלוח הארצי הארץ חדשות

המגן חברה לביטוח בע"מ

למחוז חיפה והצפון
דרוש/ה
פקיד/ת תביעות
הכישורים הדרושים:
★ נסיון בתפקיד דומה בחברת ביטוח.
★ בוגר י"ב כיתות.
★ בוגר המכון לביטוח – יתרון.
מועמדים מתבקשים לפנות אל לאה בטלפון 04-526527 לקביעת ראיון.

הטכניון מכון טכנולוגי לישראל
דרוש/ה
חרט/כרסם
תאור התפקיד
עבודה במכונות לעיבוד שבבי, כולל מכונות N.C.
הכישורים הדרושים:
בוגר בי"ס מקצועי
נסיון מעשי של 5 שנים לפחות
רצוי ידע בהפעלת מכונות N.C.
מספר המשרה: מח/118
מועמדים/ות מתאימים/ות העונים/ות לדרישות יפנו בכתב בציון קורות חיים, נסיון קודם, שמות ממליצים ומספר המשרה עד יום 22.4.88, אל: אגף כח אדם, קרית הטכניון חיפה 32000

מוסד ציבורי גדול בחיפה
מציע משרה
לראש מדור חשבונות מטבע חוץ
תאור התפקיד: ניהול ופיקוח על מערך חשבונות ממוכן של חשבונות מטבע חוץ.
הכישורים הדרושים: רואה חשבון מוסמך או בעל סוג "מנהל חשבונות מדופלם".
נסיון של לפחות חמש שנים במערכות גדולות כמנהל חשבונות ברמה גבוהה. הכרת מערכות ממוכנות.
שליטה מוחלטת בשפה האנגלית, כולל תרגום ונסוח תכתובת פיננסית בשפה האנגלית.
הכרת חוקי הפיקוח על מטבע חוץ בישראל ובארצות המערב.
תנאי ההעסקה והשכר ייקבעו במשא ומתן על־פי כישורי המועמד.
מועמדים/ות מתאימים/ות העונים/ות לדרישות יפנו בכתב בציון קורות חיים נסיון קודם ושמות ממליצים עד יום 24.4.88 לת.ד. 4496, חיפה מיקוד 31044 (לציין ע"ג המעטפה עבור מס' 7723)

דרושים
לחברה תעשייתית ציבורית
במפרץ חיפה
דרושים/ות
מנהלי/ות חשבונות
לעבודה ממוחשבת בנושאי: לקוחות, ספקים, חשב שכר עבודה
★ בעלי/ות נסיון של 5 שנים לפחות
נא לפנות בכתב יד בצרוף קורות חיים ונסיון לת.ד. 9679 חיפה

למוסד ציבורי גדול בחיפה
דרוש/ה
מנהל/ת מטבח
דרישות:
תעודה ונסיון של 5 שנים.
פניות עם תאור מקומות העבודה וצילום תעודות.
המעונינים יפנו בכתב יד לת.ד. 7288 חיפה

Maquette מקט Leather Fashions
יצואן אופנת העור
מס' 1 של ישראל
למפעלנו בעכו
מזכירה בכירה
(עוזרת לסמנכ"ל)
★ יכולת לעבודה עצמאית
★ שליטה בשפה האנגלית (שפת אם – יתרון)
★ 5 שנות נסיון לפחות
– אפשרות למשרה חלקית –
תנאים טובים למתאימות
סודיות מלאה מובטחת
לפרטים 04-919321 או בכתב ת.ד. 2226 עכו

למפעל באזור התעשיה בעכו
דרוש/ה
מזכירה
למשרה זמנית
הכישורים:
– ידע בניהול משרד
– שליטה בשפה האנגלית ברמה גבוהה
– הדפסה וניסוח מכתבים באנגלית
– מיומנות בהפעלת טלקס
נסיון בקשר עם לקוחות וספקים מחו"ל
המועמדות המתאימות יפנו בכתב יד בצרוף קורות חיים + טלפון להתקשרות לת.ד. 4496 חיפה 31044 ולציין ע"ג המעטפה ח/90543

בני משה קרסו בע"מ
יבואני רנו בישראל
למוסך המרכזי במפרץ דרוש/ה
פקיד/ה למשרה מלאה
רצוי ידע או נסיון בקופה
לפנות לתאום 04-723291
או ישירות במוסך – בית קרסו, צומת וולקן

אורט ישראל
המערכת ללימודי מבוגרים
דרוש/ה
מורה להכנה לבחינת בגרות
בחיבור עברי, בפרויקט מיוחד וייחודי בחודשים מאי יוני 1988 בחיפה, (מתאים בעיקר למורים/ות בעלי נסיון מוכח בשנת שבתון).
לפרטים לפנות: אלכס 04-666182 04-664671, 04-665525

להברת ש. שפטוביץ
דרושות:
דיילות מכירה
לבתי כלבו לצורך מבצע מכירות למוצר צריכה, המבצע ייערך בחודשים מאי־יוני 88
• בעלות הופעה נאה
• יכולת מכירה
• נכונות לעבודה בשעות גמישות
• אין צורך בהכשרה קודמת
נא לפנות לטלפון 04-573291
להתקשר בימים א–ב בלבד!

מוסד הטכניון למחקר ופתוח בע"מ
פקיד/ת חשבונות
★ בעל/ת השכלה תיכונית
★ סוג 2 בהנהח"ש
★ נסיון בעבודה עם מערכות הנהח"ש ממוחשבות
★ נמרץ/ת מסודר/ת בעל/ת יוזמה
★ נכונות לעבוד בשעות נוספות
★ לאחר שרות צבאי
מכרז מס' 21/88
מועמדים מתאימים מתבקשים לפנות בכתב אל מחלקת משאבי אנוש, מוסד הטכניון למו"פ בע"מ, קרית הטכניון חיפה – 32000, עד יום 24.4.88 בציון מס' המכרז

P.C. Prestige Cosmetics Ltd.
Sole distributors in Israel for:
LANCÔME Guy Laroche cacharel
דרושות
יועצות יופי
דוברות אנגלית ובעלות הופעה נאה
לנקודות מכירה ב:
אילת, באר־שבע, רחובות, ראשון לציון, בת־ים וחולון. לפנות לטלפון 03-226877 או 03-245118/9 בין השעות 09.00-16.00

קריירה שרותי כח אדם בע"מ
לסניף חיפה - למחלקה הטכנית
★ **הנדסאי/ת** תעשיה וניהול לתפ"י, נסיון לפחות שנה, לכרמיאל.
★ **מחסנאי/ת** פחיקס הקמה, בעל נסיון, עדיפות במפעל כימי, לחיפה.
★ **כרסם CNC** נסיון 3 שנים, לכרמיאל.
★ **פחחי זיווד מנוסים** לחיפה וכרמיאל.
למחלקה המשרדית:
★ **קצרנית** ידע בעיבוד תמלילים, משרה מלאה, לעכו.
★ **מזכירה ע/א** אנגלית ברמת שפת־אם, ידע בהדפסה ועיבוד תמלילים, הכרת P.C, משרה מלאה, לכרמיאל.
תנאים טובים, הסעות וארוחות
חיפה, הרצל 22, טל. 04-670825
להודעות 24 שעות ביממה; טל. 04-670801
הכח שלנו הוא כח אדם, קריירה.

ORS שרותי כח אדם
סניף חיפה
למחלקה המשרדית דרושים:
מתאימים יפנו:
סניף חיפה: רח' הרב הרצוג 2, חיפה. לת.ד. 5346 או לטל. 04-664002, 663703, 644897, 678361.
סניף הקריות: מרכז צבר, חדר 29, קרית ביאליק, 04-709076/7.
הטובים עובדים קבוע ORS

[illegible]
לפתיחת אגפנו החדש שיכיל 270 חדרים
דרושים
* מקדם/ת מכירות
רצוי בעל/ת נסיון בענף ובמגעים עם סוכנויות לתיירות
* מנהל חדרי אוכל
* טבח ראשי
בעל נסיון במלונות של 4 או 5 כוכבים
המעוניינים/ות מתבקשים/ות לפנות בכתב יד בצרוף קורות חיים ונסיון קודם אל מחלקת כח אדם ת.ד. 175 טבריה
– סודיות מובטחת –

תלמה
לסניף המכירות בירושלים
דרושים:
1. מחסנאי
2. נהגים
הכישורים הדרושים:
★ השכלה תיכונית
★ ידיעת השפה העברית
★ גיל 25-40
המעונינים מתבקשים להתקשר לסניף ירושלים 02-851822 או 02-853547 בימים א' עד ד' בין השעות 14.00-16.00.

דרושים/ות עובדים/ות
א. לחדרנות (נקיון בחדרים בבית־מלון)
ב. לחדר־אוכל (מלצרות + נקיון)
טלפון: 02-702888, 02-702555

ללשכה לעיבוד נתונים בע"מ
מיסודה של הסוכנות היהודית לא"י
דרושים
1. מתכנת/ת נסיון של
3 שנים לפחות בסביבת י.ב.מ.
(רצוי DOS / VSE)
ידע בקובול – הכרחי. הכרת P.C. יתרון
2. מפעיל/ת מחשב
רצוי ידע בסביבת י.ב.מ. 43 xx
לקביעת ראיון
לפנות 02-242212 אילנה

לחברת ביטוח אליהו סניף ירושלים
דרושה
כתבנית מקצועית
נא לפנות לגב' סוזן
02-227262

למשרד פרסום
דרושים/ות
סוכנים/ות בעלי נסיון
למתאימים תנאים מצויינים.
02-227105
02-247546

הסתדרות מדיצינית הדסה
דרושות/ים אחיות/ים מוסמכות/ים
למחלקה להשתלת מח־עצם בביה"ח הדסה, עין־כרם.
למועמדות מתאימות מובטחת השתלבות בעבודת צוות מקצועי ומיומן, והשתלמות בתחום חדש ומעניין.
ניתן לעבוד גם במשרות חלקיות.
לקבלת פרטים – נא להתקשר לראש אגף הסיעוד בבית החולים הדסה ע"כ.
טלפון: 446072, 446092-02

המועצה המקומית מבשרת ציון
דרושים
1. מהנדס מים וביוב
תאור תפקיד:
אחראי לביצוע עבודות בתחום המים ולתפעול ואחזקה של מתקני המים.
אחראי לפיקוח ומעקב אחר ביצוע עבודות אחזקה, תקינות המתקנים, הדרכת העובדים.
כשורים:
מהנדס/הנדסאי רשום. נסיון קודם. יכולת ניהול צוות עובדים, ניהול מו"מ עם מוסדות וקבלנים, כושר הבעה בכתב ובע"פ
2. מנהל מדור - פיקוח עירוני
איש משטרה לשעבר לעבודת ארגון ושטח
עדיפות לתושב חוץ
טלפון: 02-345053 מזכיר המועצה.

לבית אבות ספרדי בנוה שאנן חיפה
דרושים:
* עובד/ת סוציאלי/ת
* אחים/יות
* מטפלים/ות בקשישים
* מרפאים/ות בעיסוק
* פיזיאותרפיסט/ית
* עוזר/ת למבשלת
לפרטים נא לפנות לטלפון 04-210951
רח' גדליהו 1 נו"ש חיפה

למפעל מתכת גדול במפרץ חיפה
דרוש
מנהל עבודה למסגרות וריתוך
הכישורים הדרושים:
בעל נסיון וידע של 5 שנים לפחות,
בניהול עבודה בעבודות מסגרות וריתוך.
המעוניינים יפנו בצרוף קורות חיים והמלצות
למנהל אגף משאבי אנוש ת.ד. 3218 חיפה
— סודיות מובטחת —

אחראי/ת יבוא
למשרה מלאה למוסד ציבורי, נסיון הכרחי
פניות בכתב בצרוף קורות חיים ובציון משכורת אחרונה
לת.ד. 9616 חיפה מיקוד – 31096 לידי ריקי

לחברת תרופות ותמרוקים
דרוש
סוכן/ת מכירות
רכב ושליטה בשפה הלועזית הכרחי
לפנות ת.ד. 33009 חיפה

למפעל לתיקון
מנועי חשמל
דרוש:
מכונאי אחזקה
בעל נסיון בפירוק והרכבה למנועי חשמל
טלפון 04-722531

דרוש
מנהל רכש לחברה עתירת ידע בינלאומית
כישורים נדרשים:
★ מהנדס תעשיה וניהול
★ נסיון מוכח ברכש מקומי ותו"ל ועבודה עם קבלני משנה
★ נסיון בסחר בינלאומי
★ נסיון מוכח בתעשיה עתירת ידע
★ שליטה מלאה בעברית ואנגלית - שפות נוספות יתרון
★ מגורים בירושלים
נא לשלוח קורות חיים לת.ד. 2019 רחובות 76120

טוב בשופר־סל
דרושים
לסניפי ירושלים:
★ **מנהל/ת מחלקת כלי בית וביגוד**
נסיון קודם הכרחי
★ **מחסנאים**
הכשרה תנתן במקום
המעוניינים מתבקשים לפנות בכתב יד, בציון קורות חיים ונסיון קודם, למחלקת כח־אדם - שופר־סל בע"מ, ת.ד. 84 פתח־תקוה 49100.
להיפרכל גבעת שאול ב':
★ עובד מחלקת בשר
לשופר־סל ניות, רח' בורלא 1:
★ עובד מחלקת בשר
★ סדרני סחורה
- תנאי שכר טובים
- הכשרה תנתן במקום
המעוניינים מתבקשים לפנות למנהלי הסניפים במקום.
שופר־סל הִיפרכל

נציבות שירות המדינה
משרות פנויות בשירות המדינה
היום כ"ח בניסן התשמ"ח (15.4.1988) פורסמה חוברת מכרזים פומביים, חוברת מספר 1 ממכרז מספר 1 עד מכרז מספר 174.
החוברת כוללת משרות בתחומים הבאים:
רופאים/ות, רוקחים/ות, מרפאים/ות בעיסוק, פיזיותרפיסטים/ות, אחים/ות, ביוכימאים/ות, מיקרוביולוגים/ות, מהנדסים/ות, הנדסאים/ות וטכנאים/ות, משפטנים/ות, עובדים סוציאלים/ות, אקדמאים/ות במדעי החברה והרוח מינהל ואמרכלות.
החוברת נמצאת בסניפי הדואר ובלשכות המחוזיות של נציבות שירות המדינה, לעיון המעוניינים.
בקשות בצרוף מסמכים יש להגיש על גבי טופס מדף 2115 (אותו ניתן להשיג בכל סניפי הדואר) לאחת הלשכות המחוזיות של נציבות שירות המדינה לפי הכתובות הבאות:
★ **ירושלים** – הקריה, רח' קפלן 3, ת.ד. 766 – 91007.
★ **תל־אביב** – הקריה, רח' קלמן מגן 10 – 61070.
★ **חיפה** – רח' חסן שוקרי 11 – 33105.
★ **באר־שבע** – שכונה ד' (צפון) רח' הצדיק בירושלים, בנין לשכת הבריאות המחוזית, ת.ד. 4368 – 84170.
מועד אחרון להגשת הבקשות הוא: ט"ז באייר התשמ"ח (3.5.88).
לרופאים: י' בסיון התשמ"ח (26.5.88).

מקדמת מכירות
באמצעות הטלפון ולעבודות מזכירות נוספות
המשרה חלקית במרכז הכרמל
לפרטים בטלפון 06-785788

תעשיות רכב בע"מ
דרושים
מחסנאים טכניים
הכישורים הדרושים:
– יוצאי צבא
– נסיון בעבודות מחסן, הוצאי גלם או חלקי חילוף יתרון
כוני מכבשים
הכישורים הדרושים:
– יוצאי צבא, בוגרי בי"ס מקצועי
– נסיון בכיוון והפעלת מכבשים יתרון
למתקבלים תנאי שכר מעולים בהתאם ליכולת ולכישורים
נא לפנות למנהל כח אדם
טל: 06-558112/3/4.
נצרת עלית ת.ד. 535 טל. 4/ 3 / 06-558112

לחברה גדולה
דרוש/ה
מנהל/ת חשבונות בכיר/ה
הכישורים הדרושים:
• מנה"ח מדופלם או בעל השכלה מקבילה.
• נסיון בהפעלת צוות עובדים
• ידע ונסיון מגוון בכל תחומי החשבונאות.
• נסיון בעבודה מעשית של 6 שנים והכרת השימוש במחשב.
מתאימים, יפנו בכתב יד בצרוף קורות חיים ונסיון בעבודה לת.ד. 33542 חיפה
סודיות מובטחת.

לסניף חיפה והצפון של חברתנו
דרושים
★ **מזכירת שיווק**
★ **אנשי שיווק**
★ **מקדמי/ות מכירות**
למערכת פרויקטים מיוחדים בתחומי קידום מכירות, תדמית ופרסום.
אם הנך:
* לאחר שרות צבאי (גיל 23-35)
* בעל/ת הופעה נאה
* בעל/ת כושר ביטוי ושכנוע
* בעל/ת חיוניות, נמרצות והתמדה
* נכונות לעבודת שטח מעניינת
אנו נכשירך בקורס לקידום מכירות ע"ח החברה
למסיימי הקורס בהצלחה, תנאי העסקה טובים.
לקביעת מועד לראיון נא להתקשר לפלורה,
טל' 04-672782 04-672780

לחברה מסחרית בחיפה
דרוש
מנהל מכירות
הכישורים הדרושים:
1. רקע הנדסי בהנדסת חשמל / מכונות / חומרים.
2. שליטה טובה באנגלית (וידיעת שפות נוספות – יתרון).
3. נסיון בניהול מכירות למפעלים תעשייתיים
נא לפנות בכתב לת.ד. 44738 חיפה

לבית חולים "אלישע"
הר הכרמל, חיפה
דרושה
אחות מוסמכת
אחראית מחלקה
עדיפות לבוגרת קורס
טיפול נמרץ
נא לפנות לאחות הראשית שושנה
טל' 04-389121

עירית חיפה
אגף כוח אדם
מכרז 6/88
רכז מיקרו מחשבים
דרישות המשרה:
הנדסאי מחשבים בעל 3 שנות ותק.
הכרת שוק המיקרו מחשבים בארץ.
הכרת תוכנות:
וורדמיל, לוטוס - 3, 2, 1 ו-3 D BASE
ידע בחומרה - יתרון.
נסיון בהדרכה.
העונים לדרישות הנ"ל יפנו בכתב יד אישי בצירוף תולדות חיים, והעתקי תעודות המעידות על כישורי המועמד, במעטפה סגורה, לאגף כוח- אדם, מחלקת המנגנון.

יותר טוב מנפאואר
לסניף באר־שבע
- המחלקה הטכנית -
רמב"ם 31, א'-ה' 08:00-14:00
טל: 057-79523
דרושים
למחלקה הטכנית
★ **חשמלאי מוסמך (ראשי)**
בעל נסיון בתעשיה הכימית והתמצאות טובה בציוד בקרה אלקטרונית.
★ **טכנאי־ הנדסאי תעשיה וניהול**
בעל נסיון בתעשיה ויכולת ניהול משמרת.
★ **מסגר־ רתך**
בוגר בי"ס מקצועי, בוגר צבא, בעל שנתיים נסיון לפחות.
למחלקה המשרדית
★ **מעבדת תמלילים עברית־אנגלית**
בעלת נסיון.
שכר גבוה וכל התנאים הסוציאליים – כחוק.
פנו למנפאואר בהקדם – זה משתלם!
מנפאואר MANPOWER
החברה הגדולה בעולם לעבודה זמנית
המשרות במודעה זו מוצעות לנשים ולגברים.

מדליון הכסף ניתן כאות הוקרה והכרה למצטיינים שבין עובדי מנפאואר

יד הנדיב
מבקשת למלא במשרדה בירושלים שתי משרות חלקיות של
פקידת קבלה - מרכזנית
ימי עבודה:	ראשון עד חמישי
שעות עבודה:	משרה א': 07.30 עד 13.00 משרה ב': 13.00 עד 18.30
הכישורים הדרושים:	ידיעה טובה בשפות עברית ואנגלית רצויה ידיעת הדפסה בעברית או באנגלית

השכר בהתאם לכישורים
על המעוניינות באחת מהמשרות להגיש קורות חיים, פרוט נסיון קודם והמלצות, אל: מר מ. ברלין, יד הנדיב ת"ד 7912, ירושלים 91078

לחברה למרכזי תרבות וספורט (לנוער ולמבוגרים) בע"מ

דרושים יזמים חברתיים

לתפקיד

מנהלים

למתנ"סים

★ קרית מלאכי

★ גבעת אולגה

דרישות התפקיד

● השכלה אקדמאית (ב.א. לפחות) ● תינתן עדיפות לבוגרי תכנית שוורץ ● נסיון מוכח בארגון מינהלי וכלכלי בהיקף רחב ● יועדף נסיון במינהל חינוכי ובחינוך המשלים ● נכונות לעבודה בשעות לא שיגרתיות ● מגורים במקום תנאי הכרחי.

יש לפנות בכתב בצירוף קורות חיים שמות ממליצים ופרוט הנסיון אל עמי שגב החברה למתנ"סים גבעת ג'וינט ירושלים 91034 על הפניות בציון המקום המבוקש להגיע עד ל־29.5.88

ייענו מועמדים מתאימים בלבד

מרכז ההסברה

החברה להגנת הטבע

40 סיורים בעקבות לוחמים ובונים ביום העצמאות

פרטים בע"מ 66 מוסף שבת

לפרויקט פיסומי חדש

דרוש/ה

בחור/ה עם פלפל

★ הופעה נאה

★ 12 שנות לימוד לפחות

לפנות: מיום ראשון

טל' 03-383322 לברק!

ברמת־השרון דרושים

מחלקי עיתונים

בשעות הבוקר המוקדמות

בעלי קטנוע בלבד.

נא להתקשר לרוזנסקי יוסי

טלפון: 052-83957

בין השעות 17.00-20.00

למעון הורים סיני

שדי סיני 10-12 אחוזה

דרושות

★ אם בית דתית

★ אחות מוסמכת

נא לפנות אישית בצרוף המלצות או בכתב יד לת.ד. 7161 חיפה 31071

★ לא מרויח/ה מספיק?!

אין קידום בחברה?!

קשה למכור?!

חברה ארצית

מעוניינת ליישם את

כישוריך וכשרונך

באם את/ה עד גיל 28

ומאיזור גוש דן טלפן/י

ל: 03-247526 ירון

גלדם

תעשיות טכנולוגיות בע"מ

לפתוח מערכות אלקטרואופטיות מתקדמות

במפר כרמיאל דרושים:

1. מהנדסי אלקטרוניקה

מהנדסי אלקטרוניקה מצטיינים למערכות עבוד תמונות האותות בזמן אמת. נדרש ידע ונסיון של 3־6 שנים באחד או יותר מהתחומים הבאים: עבוד אותות, עבוד תמונות, אלקטרוניקה ספרתית לזמן אמת.

2. תכנתי זמן אמת

תכנתי זמן אמת מצטיינים (עדיפות לבוגרי הטכניון) עם נסיון ב־D.S.P.

3. מהנדסי אלקטרוניקה ספרתית לזמן אמת

מהנדסי אלקטרוניקה ספרתית לזמן אמת. נדרש ידע ונסיון באחד או יותר מהתחומים הבאים: מיקרו־מחשבים (אינטל) מערכי אותות (DSP) אלקטרוניקה ספרתית, VLSI – יתרון לנסיון עם רכיבי LSI ו־LOGIC.

4. מהנדסי רחש נמוך לוידאו

מהנדס אלקטרוניקה לרחש נמוך לוידאו. יתרון בעל ידע בנושאי גלאים ו־VLSI אנלוגי.

5. חוקרים לנושאי עבוד תמונות בזמן אמת

נדרש נסיון מוכח או יכולת בולטת בנושאים קרובים.

6. מהנדס מכונות

מהנדס מכונות מצטיין, רצוי נסיון בפתוח מערכות אלקטרואופטיות.

5 ימי עבודה בשבוע, תשעות.

נא לפנות בצרוף קורות חיים ותעודות לת.ד. 479 כרמיאל 20101

– סודיות מובטחת –

לתשלובת אלוני

בחיפה

דרושים

נהגי טריילר

בוגרי ונסיון

נא לפנות לטל. 04-236146 לארנון

לחברה מסחרית גדולה

בתל־אביב

דרוש/ה

מנהל/ת חשבונות

הכישורים הדרושים:

★ סוג 3 בהנהלה.

★ נסיון מקצועי של 4 שנים – לפחות.

★ יכולת עבודה עצמאית.

★ מגורים באזור המרכז.

– העבודה במשרה מלאה –

נא לפנות בכתב יד בפרוט קורות חיים לת.ד. 9175, ת"א 61009.

מועצה מקומית גבעת־שמואל

דרושים:

★ עובד/ת סוציאלי/ת כוללני/ת

לחצי משרה, טל: 5321424 לחיים כהן

★ סגן/ית מנהל ספריה

טל: 5321490 למנהל הספריה

★ ספרן

י. וישמונסקי

ראש המועצה

למסעדה צרפתית

בתל־אביב

דרושים

★ **שף־טבח** מנוסה

★ **עוזר טבח** בעל נסיון

★ **מלצריות נאות**

נא לפנות טלפונית

לרישאר 03-484032

יבוא ושיווק כלי נגינה

להרחבת הצוות לקראת פתיחת החנות החדשה ב"עיר־עיר". בתל־אביב.

דרושים:

אנשי מכירות

בתחומי: אורגנים, סינטיסייזרים, מיקלדות מוסיקה אלקטרונית, MIDI, ותופים.

נסיון בנגינה ומכירות הכרחי!

לתאום ראיון טלפון: 03-830408

בסמ"ת

בית הספר להנדסאים וטכנאים

הטכניון

מכון טכנולוגי לישראל

לשנה"ל תשמ"ט

דרושים/ות

מורים למתמטיקה

* בעלי נסיון בהוראה

והכנת תלמידים לבחינות בגרות

מהנדס מכונות

להוראה בכיתות יא' – יד'

הנדסאי מכונות

להוראה והדרכה

מורים ומהנדסים

להוראה המקצועות:

1. בקרה וטכניקות בקרה
2. אלקטרואופטיקה
3. אלקטרוניקה תעשייתית
4. תקשורת
5. מכונות והינע חשמלי
6. מערכות הפעלה
7. מיקרופרוססורים

פרסום שני

מועמדים/ות מתאימים/ות מתבקשים/ות לפנות בכתב יד בצרוף קורות חיים להנהלת בסמ"ת ת.ד 4651 חיפה 31046

התאל

החברה לשרותי כח אדם בע"מ

למחלקה הטכנית

★ פועלי ייצור

רצוי רקע טכני, אפשרי גם לנערים לפני צבא מאוחר עבודה בית שאן (הסעות + ארוחות).

למחלקה המשרדית

★ קלדניות/מעבדות תמלילים

עב/אג למשרות זמניות/קבועות לעבודה מיידית בחיפה, קריות, כרמיאל.

התאל דואגת לך!

סניף חיפה – רח' גורדאו 4

טל. 04-664232/3, 04-672968/9

קופת חולים

המרכז לטיפול בנפגעי סמים הצפון 26 חיפה

דרוש

פסיכולוג

לחצי משרה

נא לפנות בכתב בצרוף תולדות חיים לד"ר אלי לנגמל – מנהל המרכז

לחברה ציבורית

דרוש

מנהל חשבונות עצמאי

כישורים נדרשים:

א. נסיון של 5 שנים לפחות

ב. הכרת מערכות ניהול מלאי חלקי חילוף

נא לפנות בכתב יד, תוך ציון פרטים אישיים. השכלה ונסיון, לת.ד. 21253 ת"א 61212

לבית חוכה

דרוש

הנדסאי מחשבים מצטיין

לשיווק ותמיכה במוצר חוכה

הכישורים הדרושים:

* כושר שכנוע מעולה
* ידע תכנותי ונסיון ב־PC.

רצוי נסיון שיווקי.

לפנות לבלה טלפון — 04-335562/3

אלקו בע"מ

ELCO

חרושת אלקטרו־מכנית ישראלית רמת־גן

לאלקו בע"מ

למחי מכירות דרוש:

איש מכירות מעולה

הנדסאי/טכנאי חשמל

★ ידע במתקני חשמל מ.ג. מ.נ.

★ נסיון מוכח בתמחיר, הכנת הצעות ומכרזים.

★ נסיון ויכולת מוכחת בניהול מו"מ טכני/מסחרי עם לקוחות.

★ ידיעת השפה האנגלית הכרחית שפות נוספות יתרון.

★ תנאים/טובים למועמד המתאים.

המעוניינים יפנו בכתב יד לאלקו בע"מ

מח' המנגנון ת.ד. 1176 רמת־גן מיקוד 47100

למעון משפחתי פיפלי (לא דתי) בירושלים

דרוש

זוג נשוי

להיות הורי בית ולהעניק בית חם לילדים במצוקה לשנת הלימודים תשמ"ט

מגורים וכלכלה ומשכורת

02-424859

02-415401

עתמא

ללקוחותינו דרושים לעבודה קבועה

1. מהנדס אלקטרוניקה / מכונות –

לניהול תוכנית /פרוייקט

נסיון מוכח בניהול מערכים ממוחשבים, הכרת בעיות לוגיסטיות בארגון מורכב.

ליוצא חיל ותותחנים יתרון.

2. מהנדס אלקטרוניקה, (אלקטרואופטיקה/ מכונות) – לנהול תוכנית איכות.

5 שנים נסיון באבטחת איכות, שליטה טובה באנגלית.

הכרת תקנים צבאיים

3. מהנדס תעשייה וניהול – כמנהל ענף תכנון ופיקוח

יוצא התעשייה אלקטרוניקה עם נסיון בתכנון והפצת הקצאת משאבים ופיקוח על בצוע תוכניות עבודה.

הכרת מערך לוגיסטי ממוחשב – יתרון.

4. מנהל רכש בכיר

השכלה – מהנדס אלקטרוניקה / מכניקה ובנוסף בוגר מינהל עסקים או כלכלה

נסיון – כמנהל רכש בתעשייה מעל 5 שנים.

יכולת ניהול מו"מ – תנאי הכרחי כולל באנגלית.

5. מנהל שיווק למגזר החקלאי

אחריות לניהול שיווק ומכירות, למוצר טכנולוגי מתקדם למגזר החקלאי.

השכלה – מהנדס ייצור / כלכלן או מקביל לכך

יתרון לבעלי רקע טכני בענפי החקלאות. יוצאי קבוץ / מושב.

6. מזכירה בכירה – לניהול וארגון משרד

שליטה מלאה עברית / אנגלית ויכולת ניסוח בשתי השפות

נסיון בהפעלת מעבד תמלילים – חובה

יכולת יצירת תקשורת בונה עם גורמי חוץ ופנים.

לתושבות הקריות וצפונה בלבד – יתרון

רח' העצמאות 104 חיפה 33031 ת.ד. 34118 טלפון 04-534967

סניף כרמיאל – טלפון 04-981007, 04-538850

א.דורי

חברה לעבודות הנדסיות בע"מ

דרושה

מזכירה בכירה

למשרד הראשי בקרית־אתא

ימים: א'־ה' 14.00 - 19.00

ו' 08.00 - 13.00

כישורים נדרשים:

★ נסיון קודם כמזכירה בכירה

★ הדפסה – רצוי גם במעבד־תמלילים

מגורים בקריות

נא לפנות בכתב יד – לאילנה ולפרט קורות חיים ונסיון קודם לת.ד. 166, קרית־אתא 28101

התנועה ליהדות מתקדמת בישראל

THE ISRAEL MOVEMENT FOR PROGRESSIVE JUDAISM

רחוב המלך דוד 13 ירושלים, 02-203484

דרושים/ות

עובדים/ות קהילתיים/ות

לירושלים, נתניה וחיפה,

לתפקיד פיתוח קהילתי על בסיס ערכי

הכישורים:

★ תואר B.A. לפחות בעבודה סוציאלית קהילתית.

★ יכולת עבודה באופן עצמאי

★ עדיפות לבעלי נסיון של שנתיים לפחות ובעלי ידע והבנה ביהדות

נא לפנות בצרוף קורות חיים בכתב יד עד 1.5.88 אל רכזת תוכניות קהילתיות התנועה ליהדות מתקדמת, רח' המלך דוד 13 ירושלים 94101

אוניברסיטת חיפה

דרוש/ה

עובד/ת במעבדות לפסיכולוגיה

מכרז מס' 1/88

תאור התפקיד:

בעל/ת נסיון בעבודות חשמל וידע כללי במכניקה;

כישורים:

ידיעת השפה העברית על בוריה

ידיעת השפה האנגלית רצויה

הערה:

50% משרה, אפשרות להעסקת פנסיונר

בהצעות יש לפנות בכתב לאגף כח־אדם, אוניברסיטת חיפה הר הכרמל חיפה 31999, עד ליום 24.4.88 בציון מס' המכרז.

דלתא DELTA

גליל תעשיות בע"מ

למפעלינו בכרמיאל דרוש/ה

לתפקיד ניהולי

איש דינמי ונמרץ

★ בעל יוזמה המתאים אתגר וקידום | ★ המתעמד/ת עד גיל 35

המעוניינים יפנו בכתב בלבד בצרוף קורות חיים לת.ד. 137 כרמיאל 20101 – עבור ניהול

להבי ישקר

■ מפעל להבים למנועי סילון. ■ יצרן להבים לחיל האויר ולתעשיות המנועים בעולם. ■ שכר והטבות על בסיס הישגים אישיים. ■ שבוע עבודה בן 5 ימים. ■

מכונאי/ת אחזקה

כישורים

● נסיון 3 שנים בתעשיית המתכת.

● השכלה בי"ס מקצועי.

● ידע בפנאומטיקה והידראוליקה.

העבודה במשמרות.

לתושבי נהריה, עכו או הסביבה־יתרון.

עובד/ת למח' שיווק

כישורים

● נסיון בהפעלת מחשב PC

● ידיעת השפה האנגלית

המעוניינים מתבקשים לפנות בכתב יד או בטלפון למנהל כח אדם, להבי ישקר בע"מ

ת.ד. 330 נהריה 22102 טל: 04-927831

למפעלי תעשיות בירה בע"מ

טמפו

לסניף השיווק בחיפה

דרושים

מחלקי תוצרת / עוזרי תוצרת

בעלי רשיון ג. לאחר שירות צבאי.

10 שנות לימוד. נסיון בנהיגת משאית.

נכונות לעבודה בשעות נוספות.

מועמדים מתאימים תושבי חיפה והסביבה.

מתבקשים לפנות לטלפון:

04-724184, 04-724544.

פז

בתעשיות פז (ייצור) במפרץ חיפה דרוש/ה

עובד/ת אחזקה

הכישורים הדרושים:

* בוגר/ת בי"ס מקצועי
* נסיון של 3 שנים לפחות בעבודות אחזקה במפעל תעשייתי
* ידע בפנאומטיקה והידראוליקה
* ידיעת השפה העברית על בוריה
* ידיעה באנגלית בסיסית
* בעל/ת יכולת עבודה בצוות ויחסי אנוש תקינים
* נכונות לעבוד שעות נוספות בשעות חריגות לפי הצורך.

תנאי שכר בהתאם לכישורים.

לפנות בכתב יד בפירוט קורות חיים ונסיון קודם לת.ד. 434 חיפה (31003) עבור משרה 2/88

(סודיות מלאה מובטחת)

פז חברת נפט בע"מ

לביה"ס התיכון מקיף אורט ע"ש ח. גרינברג קריית טבעון

דרושים לשנה"ל תשמ"ט

מורים למקצועות:

כלכלה הטיבה עליונה

גרפיקה

מתמטיקה ופיסיקה

היסטוריה כולל הכנה לבגרות

אנגלית

מנהל ומזכירות

עובדי מנהל:

ספרן/ית

בפרטים לפנות טלפונית 04-831575 לרחל

דרושה

פקידה בכירה למבל

הכישורים הדרושים:

– השכלה תיכונית לפחות.

– ידיעת השפות עברית ואנגלית על בורין.

– הדפסה טובה בשתי השפות.

– ניסיון מוכח של 5 שנים בעבודות מזכירות אחראיות.

– לאחר שרות צבאי.

היקף משרה: מלאה. מקום עבודה: ירושלים.

מועמדות העונות על הדרישות בפלאן יפנו בכתב, בצירוף קורות חיים, לת.ד. 1075, ירושלים, 91009.

"מזגנית"

חברה לשרותי מזוג אויר בע"מ

למפעלנו במפרץ חיפה דרושים לעבודה קבועה:

מנהל עבודה

בעל ניסיון במיזוג אויר לרכב.

בעלי רקע במיזוג אויר

רצוי לרכב

בעלי רקע באחד המקצועות:

מכונאות, חשמל, פלסטיקה ומסגרות

בעלי רקע טכני כללי

אין צורך בנסיון קודם

פקידה צעירה ודינמית

למשרה מלאה

תנאים טובים למתאימים

פרטים בטלפון – 04-761866, 04-919670

דרוש/ה

טכנאי/ת רנטגן

בעל/ת ניסיון בעבודה שיורתית. להפעלת מכשירי הדמיה מתקדמים. למתאימים תנתן הכשרה

נא לפנות למ.א.ה. (ליד בית חולים "אלישע") חיפה.

טל. 04-381225, 04-384399

ולבקש את נוי

יש עבודה בחברת החשמל

ליח' אגף התפעול בגוש דן

דרושים

מכונאים

מסגרים

הנדסאי חשמל

הנדסאי מכשור ובקרה

ימאים/ מכונאים-מסגרים

הכישורים הדרושים:

– בוגרי בי"ס מקצועי

מגורים בגוש דן

חשמלאים

הכישורים הדרושים:

– בוגרי בי"ס מקצועי

– בעלי רשיון חשמלאי מוסמך

מגורים בגוש דן

מתלמדים לקורס מפעילים במשמרות

הכשורים הדרושים:

– מסיימי שרות צבאי

– בוגרי 12 שנות לימוד

בריאות תקינה

מגורים בגוש דן

לתחנת הכח רוטנברג באשקלון

דרושים

מכונאים

הכישורים הדרושים:

– בעלי נסיון.

– בוגרי בי"ס מקצועי.

הנדסאי כימיה

הנדסאי מכונות

הנדסאי חשמל

מהנדס סביבתי

מכונאים.

מגורים באשקלון והסביבה

מתלמדים לקורס מפעילים במשמרות

הכישורים הדרושים:

– מסיימי שרות צבאי

– בוגרי 12 שנות לימוד

מגורים באשקלון

לתחנת משנה באר-שבע

דרוש

מהנדס חשמל

הכישורים הדרושים:

– בוגרי מגמת זרם חזק.

– נסיון במתקני מתח גבוה.

מגורים בבאר־שבע.

לתחנת הכח אשכול באשדוד

דרושים

חשמלאים

הכישורים הדרושים:

– בוגרי בי"ס מקצועי.

– בעלי רשיון חשמלאי מוסמך/ראשי.

הנדסאי חשמל – לעבודה במשמרות

הכישורים הדרושים:

– מסיימי שירות צבאי.

בריאות תקינה

מגורים באשדוד

המעוניינים יפנו בכתב, בצרוף קורות חיים תצלום תעודות מתאימות, אל מחלקת כ"א תפעול דרום, רח' החשמל 14 ת"א 66189.

מודעה זו מיועדת לנשים וגברים כאחד

גיורא לדיאל אבנון

חברת החשמל לישראל בע"מ

هكذا عن الأصل

مكان الاعلان

הלוח הארצי הארץ חדשות

צפון מוצרי רפואה ומעבדה (מ.ר.מ. בע"מ)
דרושה
מזכירה / כתבנית
עברית, אנגלית, נסיון ביצוא ויבוא
לראיון 03-333596 או 03-334446 (אהרון)

אגודה ציבורית
שמרכזה בכפר־סבא
מחפשת
מנהל/ת כספים מנוסה
לחצי משרה
נא לפנות בטל: 052-24758, 31580, 916179

החברה לפיתוח גוש עציון
ד.נ. צפון יהודה 90940, טל: 02-931387
מחפשת
א. דפס / אחראי לבית דפוס
ב. מתדלק בתחנת הדלק
המעוניינים יפנו עד 25.4.88

המרכזים הקהילתיים
ברמת־השרון
דרוש/ה
חשב/ת שכר
בחצי משרה
כישורים:
ידע ונסיון בהנהלת חשבונות מלאי,
הכנת משכורות במוסד ציבורי גדול.
המעוניינים יפנו למתנ"ס ע"ש לוי
רח' ארלוזורוב 20 רמה"ש.
03-5400648, 03-492567
לתאום פגישה עד תאריך 22.4.88

להיפרשוק "תנובה" חדרה
דרוש
סגן-מנהל
הכישורים הדרושים:
- השכלה תיכונית מלאה
- נסיון בארגון וניהול
- נסיון מעשי מוכח במסחר ו/או שיווק קמעוני של 3 שנים לפחות
- נסיון בניהול צוות עובדים, תוך קיום יחסי אנוש תקינים
- תינתן עדיפות למועמד מתאים, תושב העיר חדרה או סביבתה הקרובה ביותר

מועמדים מתאימים מתבקשים לפנות בכתב למחלקת המשנה, ת.ד. 282 תל-אביב מיקוד 61002 ולציין קורות חיים ונסיון מעשי בעבודה.
תנאים נאותים יינתנו למועמד המתאים.
– סודיות מובטחת –

אסם
תעשיות מזון בע"מ
למפעלנו בתל-אביב
דרוש:
מסגר/מכונאי אחזקה
- בוגר בי"ס מקצועי
- בעל נסיון בתעשייה
- מגורים בגוש-דן

נא להתקשר טלפונית למחלקת כח-אדם, טלפון: 03-336902.

לחברת שקם בע"מ
באיזור חיפה
דרוש נגר
לתפקיד במשרה מלאה
נגרים מקצועיים
המעוניינים במשרה יפנו
לטל: 04-520092

לחברה מסחרית בהיקף ארצי
דרוש
תוכניתן
בעל תואר ראשון
במדעי המחשב
הכישורים הדרושים:
א. הכרת P.C.
ב. ידע בנתוח מערכות.
ג. עדיפות לבעל רקע חשבונאי.
ד. תושב גוש דן.
המעוניינים יפנו בכתב־יד בצרוף תולדות חיים ונסיון קודם לאגף כ"א
ת.ד. 8751 ת"א־יפו.
– סודיות מובטחת –

מדריך הארץ

יום שישי

תורנות רופאים

הזמנת רופאים במקרים דחופים מ-6 בערב עד למחרת ב-7 בבוקר בתחנת מד"א טל' 101.
ירושלים 523133
תל־אביב 5793333, 5793334
חיפה 512233
גוש דן 781111
הרצליה 052-81333
רחובות 08-451333
מוקד מידע רפואי בקופ"ח הכללית: בימים א'־ה' 8.00-20.00
בימי ו' 8.00-15.00
טלפונים: 03-433500
"שקמ" – שירות רפואי לקט (ת"א) שירות ביקורי בית של רופאים מומחים לילדים ותינוקות בשעות 19-24 טל' 03-7549111 "שקמ" קוד מנוי 222
של"ח – שירות רפואי לקט (חיפה) בימי חול בשעות 24-19, בימי שישי 24-14, בשבת 24-08 טל' 04-380541 קוד מנוי 1665
שירי"ן – שירות רפואי ביתי ירושלים (24 שעות ביממה) כולל רפואת שיניים
מוקד יום 02-669531, 660585
מוקד לילה שבת וחג 226191 מנוי 1788 ולהשאיר הודעה לרופא תורן
תל אביב, מוקד יום 218820, 218898
מוקד לילה 681011 מנוי 3752 ול' השאיר הודעה לרופא תורן מכון ב"ד מרפאת שיניים לעזרה ראשונה
תל־אביב
בר כוכבא 49 טל: 03-284649 פתוחה בימים א'־ה' בין 21.00 עד 23.00 ימי ו' וערבי חג מ-18.00 עד 24.00 שבתות וחגים מ-15.00 עד 21.00
רייגנוף סנטר שער 3 (ליד המשביר) טל: 03-285822, 294869
הפרשאה פתוחה כל יום כולל שבתות וחגים 24 שעות ביממה.
מרכז סיוע לקורבנות אונס (24 שעות ביממה):
תל־אביב טל' 234819
ירושלים טל' 02-245554
חיפה טל' 04-660111
ירושלים ביה"ח הדסה ע"כ 22-16
קטב לבית –
שרות סיעודי לרפואה, שיקום וסיעוד בבית.
מרכז רפואי הרצליה פיתוח 052-548575
איתורית 7549111 1509
מד"א – עזרה ראשונה נפשית (24 שעות):
ירושלים 669911
חיפה 04-672222/3
תל־אביב 03-5461111
ילדים ונוער 03-261113
חיפה 04-672222/3
נתניה 335316
באר־שבע 057-48111
כרמיאל (גליל מערבי) 04-988410
כפר־סבא 052-913999
מרכז רפואי באר יעקב 03-225858
מרכז סיוע למכורי לחץ במקום "מקולים"
א' רה 11.00-13.00
ב' רד 16.00-18.00
רח' מאפו 15 תל־אביב
ארגון לשירות אדם – חבורה טיפולית לשירות הציבור בגוש דן 24 שעות ביממה
טל' 03-5461727/8

קהל – נידות לטיפול נמרץ לחולי לב (פרטי) 330848
ויצו – 24 שעות קו ארוך לנשים בר כת טל' 03-5461153, 08-550506
הודעה להלוויה בארצות – הסברה ומידע לחולים מידע מוקלט 24 שעות בטלפון: 03-298101, 03-203121, קו פתוח בכל יום ב' 19.30-23.00 ת.ד. 20635 תל־אביב
תורנות מרקחות בטלפון – דוכן ת"א – 611001, 24363, 239952 (24 שעות ביממה) דוכן ירושלים 226335 דוכן חיפה 645334

תורנות בתי חולים

תל אביב
רוקח – (ילדים, פנימית)
איכילוב – (כירורגיה)
ירושלים
שערי צדק – (כירורגיה)
הדסה ע"כ – (פנימית, ילדים, עיניים)
הדסה הר"צ – (אורתופדיה)
בקור חולים – (נשים, א.א.ג)

תורנות בתי־מרקחות

תל־אביב
שדה דב האומר 3 תכנית ל' 5412518
סיני קר' ירושלים 70 יפו 822995
ירושלים
הגבעה הצרפתית ההגנה 23 מ. סטודי 810955
חיפה
מחר הנביאים 97 524115
רמת גן
הרצל הרצל 52 722372
בת ים
קופ"ח עין יהב 2 884854
חולון
אסותא סוקולוב 4 5058197
נתניה
קופ"ח כללית ברודצקי 31 611125
פתח תקוה
קופ"ח כללית חיים עוזר 905271
הקריות
ורדון מסכת מודיעין 715136
חדרה
הנשיא הנשיא 324231
רחובות
קופ"ח כללית בני משה 452381
מרכז מידע וייעוץ לצעירים ע"י צוות מקצועי – ייעוץ ומידע בנושא הברות, משפחה, מיניות – אבחוני כניסה.
תל־אביב: ימים ב' ג' ד' 16.00-19.00.
יום ו' שעות 8.30-11.00
רמב"ם 9, טל' 5101511/2
חיפה: ימים א', ד' – 16.00-19.00
רח' המפרט 14 טל. 81520

יום שבת

תורנות רופאים

הזמנת רופאים במקרים דחופים: מ-6 בערב עד למחרת ב-7 בבוקר בתחנת מד"א טל' 101.
ירושלים 525133
תל־אביב 5793333, 5793334
חיפה 512233
גוש דן 781111
הרצליה 052-81333
נהריה 923335
רחובות 08-451335
בת ים 585555

חולון 803133
להרצליה 08-221022
מוקד מידע רפואי בקופ"ח הכללית: בימים א'־ה' 8.00-20.00
בימי ו' 8.00-15.00
טלפונים: 03-433300
שירי"ן – שירות רפואי ביתי (24 שעות ביממה) כולל רפואת שיניים
מוקד יום 660585, 669531
מוקד לילה, שבת וחג 226191 מנוי 1788 ולהשאיר הודעה לרופא תורן מכון ב"ד
מרפאות שיניים לעזרה ראשונה
תל־אביב, בר כוכבא 49 טל: 03-284649 פתוחה בימים א'־ה' בין 21.00 עד 23.00 ימי ו' וערבי חג מ-18.00 עד 24.00 שבתות וחגים מ-15.00 עד 21.00
רייגנוף סנטר שער 3 (ליד המשביר) טל: 03-285822, 294869
הפרשאה פתוחה כל יום כולל שבתות וחגים 24 שעות ביממה.
מרכז סיוע לקורבנות אונס – 24 שעות ביממה:
תל־אביב טל' 234819
ירושלים – 245554
חיפה – טל' 04-660111
ער"ן – עזרה ראשונה נפשית: (24 שעות)
ירושלים 669911
תל־אביב 261111
ילדים ונוער 261113
חיפה 04-672222/3
נתניה 335316
באר־שבע 057-48111

תורנות בתי־חולים

תל אביב
רוקח – (ילדים)
איכילוב – (פנימית, כירורגיה)
ירושלים
ביקור חולים – (ילדים, א.א.ג)
שערי־צדק – (כירורגיה)
הדסה הר"צ – (אורתופדיה)
הדסה ע"כ – (פנימית, נשים, עיניים)

תורנות בתי־מרקחות

תל אביב
שדה דב האומר 3 תכנית ל' 5412518
סיני קר' ירושלים 70 יפו 822995
מרכז, סיני, שדה דב
ירושלים
הר הזיתים הר הזיתים 287480
מרכז, קופ"ח מ. רוממה הר"צ 28 525191
חיפה
הגיתה הגיתה 22 231905
חולון
אסותא סוקולוב 4 5058197
בת ים
בלפור בלפור 90 583448
רמת גן
רמת גן ביאליק 31 721514
נתניה
הנשיא שד' ויצמן 36 25639
פתח תקוה
קופ"ח כללית חיים עוזר 905271
הקריות
סביניה הגפן 24 ק. ביאליק 712674
חדרה
הנשיא הנשיא 324231
רחובות
קופ"ח כללית בני משה 452381

מרכזי מידע – אגד
02-304304 03-432777 04-549121

מוגש כשירות לציבור על ידי
הסנה
חברה ישראלית לביטוח בע"מ

זמן הדלקת הנרות

	כנ"ש	מו"ש
ירושלים	6.29	6.45
תל אביב	6.47	6.45
חיפה	6.40	6.47

בחור צעיר משוי בעל מכונית מסחרית חדשה 88' מעוניין בשיווק ובמכירה של מוצרים של חברה קיימת. המעוניינים יפנו: לטל' 03-338441 למאיר

למפעל ליצוא הדרים דרוש
עובד אחזקה
העונה לכישורים:
1. בעל רשיון חשמלאי מוסמך או בעל זכאות לחשמלאי מוסמך
2. ניסיון של שנתיים לפחות בתעשיה עם ידע בעבודת מסגרות
08-453397

בואו לעבוד בראש צעיר
חברה למִמכר מזון מהיר
מחפשת חבר'ה צעירים
הרוצים להשתלב בצוות
הנחמד והדינמי שלנו
תנאים טובים למתאימים
וצופר למצליחים
051-37822, 051-37840
לדוד / מיקי

האוניברסיטה העברית בירושלים
הפקולטה למשפטים
התוכנית לסיוע משפטי
מכרז למשרת
עורך/ת דין
תאור התפקיד: ריכוז תכנית הסיוע המשפטי של הפקולטה למשפטים. הדרכת הסטודנטים שיפעלו במסגרת זאת והופעה בבתי המשפט לייצוג הנזקקים לסיוע משפטי.
כישורים: נסיון של שנים אחדות בערכת דין.
תנאי המשרה: חוזה לשנה עם אפשרות של הארכה. עבודה במשרה מלאה בירושלים. דרוג משפטנים ב' עד א' (לפי הכישורים).
המעוניינים מתבקשים לפנות בכתב, עד יום 1.5.88 אל: דיקן הפקולטה למשפטים, ת.ד. 24100, ירושלים 91905, ולציין על המעטפה "הצע למכרז לעו"ד"
יש לצרף קורות חיים פרטים על נסיון במקצוע ושמות ממליצים

המרכזים הקהילתיים ברמה"ש
דרושים
1. חובש/ת מגיש/ה עזרה ראשונה
בעלי נסיון לבריכת "סורנית" ברמה"ש.
עדיפות לחובשים צבאיים.
2. קופאי/ת
לבריכת "סורנית" ברמה"ש.
עדיפות לבעלי נסיון בעבודה משרדית.
המעוניינים יפנו למתנ"ס ע"ש לוי רח' ארלוזורוב 20 רמה"ש 03-5400648, 03-492567 לתאום פגישה עד תאריך 22.4.88

מוסד חינוכי קיבוצי "צפית"
מעוניין לשנת תשמ"ט:
1. במורה למתמטיקה
(בעל/ת נסיון להכנה לבגרות 5 יחידות)
2. מורה לביולוגיה
3. מורה לערבית
4. מורה למחשבים
5. מורה לפיסיקה
טלפונים: בשעות היום: 08-593456/8
בערב – 08-593596 051-874318

לחברת ש. שסטוביץ בע"מ
דרושות:
דיילות מכירה
לבתי־סבון
באזורים: גוש דן – כפר סבא ירושלים, באר־שבע, אשקלון
לצורך מבצע מכירות למוצר צריכה
המבצע יערך לחודשים מאי־יוני 88
- בעלות הופעה נאה
- יכולת מכירה
- נכונות לעבוד בשעות גמישות
- אין צורך בהכשרה קודמת
נא לפנות טלפונית 03-453151 ולבקש את מירי

מילא
מרכז ייעוץ למשאבי אנוש
עבור אחד מלקוחותינו
מפעל תעשייתי גדול
אנו מחפשים
מנהל כח אדם
התפקיד כולל: ידע בתחום מערכת שכר ממוחשבת, גיוס עובדים, דיני עבודה ופיתוח משאבי אנוש.
כישורים נדרשים:
- ★ השכלה רלוונטית בתחום מדעי ההתנהגות/יחסי עבודה.
- ★ נסיון קודם בהקמת מערכות כח אדם במפעל ייצור - הכרחי!
- ★ כושר אדמיניסטרטיבי, יוזמה ונכונות לעבודה מאומצת.
- ★ תושב צפון הארץ - הכרחי!

מועמדים מתאימים יפנו בכתב־יד בלבד בפירוט קורות חיים, ל"מילא" (סניף חיפה), רח' הירקון 45, חיפה, בציון שם המשרה המבוקשת.
סודיות מובטחת!
מודעה זו מיועדת לגברים ונשים כאחד.
גיוס עובדים • מבדקים • ייעוץ והכוון תעסוקתי • ייעוץ ופיתוח ארגוני

הכשרה לתפקיד חדש בחיפה
מתכנן פיננסי* שכיר
* המתכנן הפיננסי עוסק בתכנון פנסיוני ובתכנון תנאים סוציאלים לבודדים ולמפעלים תוך התחשבות במיסוי, קרנות פנסיה, תכניות חסכון, ביטוח לאומי וביטוח חיים.
הקורס יתחיל ב־10.5.88 ויימשך 3 פעמים בשבוע אחה"צ בת"א
תנאי השכר כוללים משכורת יסוד, אחוזים, אחזקת רכב והטבות נוספות.
הכישורים הדרושים:
● גיל 25-35 ● נכונות לעבוד שעות רבות
נא לפנות בצרוף קורות חיים ומספר טלפון לת.ד. 275 חיפה, עבור "מתכנן פיננסי".

למועצה אזורית מטה יהודה
המדור לשרותים חברתיים
דרוש/ה
עובד/ת סוציאלי/ת
כשיר/ה לטיפול במשפחות במשרה מלאה
עובד/ת סוציאלי/ת
כשיר/ה לטיפול במשפחתונים במגזר הערבי – בחצי משרה
בפרטים לפנות לטלפון 02-381678

דרושים
מוכרים/ות
בשק"ם ירושלים ונתניה
לפרטים
03-450336 לברוך

---

digital
כ־115 אלף עובדים, כ־10 מיליארד דולר בשנה מכירות.
זוהי דיגיטל – חברת המחשבים מהמובילות בתחומה בעולם.
בדיגיטל מפתחים, מייצרים, משווקים ומתחזקים מחשבים.
בישראל, דיגיטל היא חברת המחשבים הידועה ביחסה לעובדים ובטפוחם–
אתה יכול להיות נאה להצטרף אליה.

לאגף המכירות
דרוש
איש מכירות למגזר הציבורי
דרישות התפקיד:
- נסיון במכירות מחשבים – חובה.
- ידיעת השפה האנגלית.
- מגורים באזור ירושלים.

נא לפנות בכתב לדיגיטל ת.ד. 2033 הרצליה 46120, עבור כח־אדם, בצרוף קורות חיים.

המכללה הטכנולוגית אורט
ע"ש בראודה
כרמיאל
פותחת את שעריה בשנה"ל תשמ"ט
בשלב ראשון יתקיימו לימודים במגמות הבאות:
- **מגמה להנדסאי אלקטרוניקה** (מגמת משנה – מחשבים)
- **מגמה להנדסאי מכונות** (מגמת משנה – אוטומציה ובקרה)
- **מגמה להנדסאי תעשיה וניהול**

דרושים
מרצים ומורים
להוראת המקצועות הנלמדים במגמות הנ"ל
מועמדים בעלי תואר אקדמאי באחד התחומים הנ"ל, מתבקשים לפנות בכתב, בצרוף קורות חיים, אל – ד"ר מיכאל ל. קריידלר, ת.ד. 78, כרמיאל, (20101).
• עדיפות תינתן לבעלי נסיון קודם בהוראה.
• כרמיאל עיר מתפתחת, בעלת אפשרויות דיור מגוונות.

בירושלים מחפשים למגורי גימלאים
זוג לתפקידי:
אם בית ועוזר תחזוקה
– מגורים במקום
– ידיעת שפות יתרון
לפנות בכתב יד בצרוף קורות חיים
לניטה רז מרכז ורה סלומונס
הנתיבות כפר־סבא מיקוד 44100

רופאי שיניים
בעלי נסיון בפרוטטיקה
דרושים
למכון לבריאות השן
תל אביב
בדבר פרטים לפנות
טל: 03-377836

אופטיקה
לרשת ארצית
דרושים
אופטומטריסטים/יות
מוכרים/ות
אופטיקאים/יות
לעבודה בכל חלקי הארץ
נא לפנות לת"ד 18066 ירושלים
פרסום שיטה

דרושים
1. איש מכירות
צעיר בעלי רכב לעבודה ברשתות השיווק תושב ת"א או הסביבה הקרובה
2. דיילות מכירה
לעבודה ברשתות שיווק לשעות אחה"צ (גם לסטודנטיות)
תנאים טובים למתאימים
נא לפנות בפרטים החל מיום א'
לטלפון 03-788573, 792998

לחברת שקם בע"מ
דרושים/ות
לאיזור הקריות — חיפה
1. טבחים/ות
2. עובדים/ות למסעדה
הסעה מובטחת
אפשרות ל־5 ימי עבודה בשבוע
המעוניינים/ות יפנו/תפנינה למר ישראל
או לגב' ציפי טל: 04-794084, 04-794930

נציבות שירות המדינה
לאגף התקציבים
במשרד האוצר ירושלים
דרושים
כלכלנים וכלכלניות
לעבודה מעניינת ורבת אתגר
נדרש:
★ תואר ראשון בכלכלה
★ נסיון קודם יתרון
לקביעת ראיון נא להתקשר
לטל: 02-558529

דרושה מזכיר/ה
למחלקה המטפלת
בסטודנטים מחו"ל
● **הכישורים הדרושים:**
★ ידיעת השפות עברית ואנגלית
★ נסיון בעבודה עם קהל ומרמ עם גורמי־חוץ
★ הדפסה בעברית ובאנגלית
משרה מלאה, 5 ימים בשבוע עפ"י חוזה מיוחד
המועמדים המתאימים יפנו למחלקת סמינרים. נא לפנות בכתב יד בלבד לבית התפוצות מח' סמינרים, ת.ד. 39359 ת"א 61352

אלכס אוריג'ינל
מזגני אלכס אוריג'נל לרכב
עמק שרה (מאחורי מוסך רנו)
דרושים
- ★ מתקינים מנוסים למזגני אויר לרכב
- ★ מכונאים/חשמלאים לרכב להכשרה כמתקינים

– ניתן להכשיר מכונאים/חשמלאים יוצאי חיל אויר, חיל חימוש וחיל חימוש.
פרטים בטלפון: 057-36796, 02-718667

דלתא גליל תעשיות בע"מ
DELTA
חטיבת הלבשה תחתונה
למרכז האופנה
דרוש/ה
תופרת דוגמאות מעולה
לעבודה מעניינת ומגוונת
★ בעל/ת נסיון בתעשיה
★ המישרה מלאה
לפרטים נא לפנות
לטלפון 03-5101971/2

לעבוד עם מס' 1
אם חשוב לך לעבוד בחברה שבה להיות מס' 1 הוא ערך עליון, יש לנו מקום עבודה בדיוק עבורך:
גוליבר - רשת מסעדות למזון מהיר
איתנו אתה עומד להכנס לעולם אחר, בלתי מוכר בארץ, של ניהול מסעדות ברמה הגבוהה ביותר בארה"ב.
אצלנו תקבל:
- הדרכה מסודרת (עוד לפני שתמכור את ההמבורגר הראשון).
- שעות עבודה על פי בחירתך (מינימום 5 שעות ביום).
- מסלול התקדמות מוגדר מראש (עד לקבלת זיכיון).
- תיגמול ובונוסים ע"פ יכולתך האישית.
- שכר עבודה הוגן.

לעבוד עם מס' 1 פירושו גם לקבל על עצמך לתת יותר. אנו תובעים מעובדנו:
- ראש פתוח לאימוץ הרגלי עבודה חדשים.
- אהבה לשרות.
- הופעה אסטטית.
- יכולת התמדה.

העבודה מתאימה במיוחד לחיילים משוחררים, נשים ונוער.
אם אחרי כל אלה, אתה עדיין רוצה לעבוד עם מס' 1, נא פנה אל:
גוליבר, טל' 7517511

קשת צהלון יפו
מרכז גריאטרי
דרושים:
- ● מרפא/ה בעיסוק
- ● פיזיותרפיסטי/ית
- ● דיאטיקנ/ית
- ● עובד/ת סוציאלי/ת
- ● עובד מטבח משגיח כשרות
- ● פקידה כתבנית
- ● אם בית לדיור מוגן

* כל המשרות הנ"ל חלקיות
נא לפנות: 810722 למנל, 810721 ליהודית

ההסתדרות הציונית העולמית
מחלקת הנוער והחלוץ
מפעלי קייץ לבני נוער מחו"ל
דרושים/ות
לעבודה עם קבוצות נוער וסטודנטים מחו"ל המגיעות ארצה בחודשי הקייץ יולי־אוגוסט
דרישות התפקיד:
1. שליטה בצרפתית ובעברית
2. לאחר שרות צבאי או שרות לאומי
3. נסין קודם בהדרכה רצוי עם נוער מחו"ל
4. גיל 20 — 28

פרסום שיטה
להתקשר 02-208501/2, לקביעת ראיון
מועמדים/ות השולטים בשפות אנגלית וצרפתית והמעוניינים לעבוד עם קבוצות דתיות יפנו למכון חזקיהו, טלפון 630246

במעלה אדומים דרושה
כתבנית במעבד תמלילים ועזרה במכירות
במשרה חלקית
טלפון: 02-351252

לקדימה
חינוך מעולם אחר
דרושים מורים
בעלי כושר יצירתי, אינטליגנציה
גבוהה וכריזמה חינוכית
ללימודה והפעלתה של שיטת טיפול
מהפכנית, המהווה פריצת דרך בתחום
החינוך והשיקום של ילדים נכים
נא לפנות בצרוף קורות חיים ופרטים מלאים ל"קדימה"
ת.ד. 18225, ירושלים 91181

עירית גבעתיים
ללהקת הייצוג של גבעתיים
דרושים
זמרים/ות רקדנים/ות שחקנים/ות
בגילאי 25-40 תושבי העיר – לא הכרחי נסיון קודם
הלהקה תופיע בעצרת מרכזית
"65 שנה לגבעתיים – יובל 50 לביה"ס קלעי"
בבמוי רוני אבירם.
בחינות למועמדים ופגישה ראשונה
יתקיימו ביום שני 18.4.88 בשעה 21.00 בבית אלון רח' אילת 8 גבעתיים
פרטים נוספים: במחלקה לנוער טל. 325260, 325266